

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

A MAGYARHONI ÖRMÉNY CSALÁDOK

GENEALOGIÁJA,

tekintettel ezeknek egymás között levő rokonságára, s a vezeték- és keresztnemek etymologiai értelmére.

EREDETI, KIADATLAN KÚTFORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁVAL

IRTA:

SZONGOTT KRISTÓF

államgymnasiunai tanár, az „Armenia“ szerkesztője.

Szamosújvárt,
Todorán Eudre „Aurora“ könyvnyomdája
1898.

A MAGYARHONI ÖRMÉNY CSALÁDOK

GENEALOGIÁJA,

tekintettel ezeknek egymás között levő rokonságára, s a vezeték- és keresztnévek etymologiai értelmére.

EREDETI, KIADATLAN KÚTFORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁVAL

IRTA:

SZONGOTT KRISTÓF

államgyinasiumi tanár, az „Armenia“ szerkesztője.

Szamosújvárt,

Todorán Endre „Aurora“ könyvnyomdája

1898.

168. 702

MTA BTK TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET KÖNYVTÁRA

ALAPJAVASOLT

JAVASOLT

MTA BTK
Történettudományi
Intézet Könyvtára
BUDAPEST

58668/2012

MTA BTK TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET KÖNYVTÁRA

Szamosújvár kiváló szülöttjének

Dr. Mátyás István

orvostudor úrnak, a klasszikus műveltségű kitűnő
szónoknak, a halhatatlan nevű emberbarátnak, a
hazai örménység egyik büszkeségének, az „Armenia”
magyar-örmény havi szemle derek munkatársának

mély tisztelete jeleül ajánlja e művet

a Szerző.

ELŐSZÓ.

Ezen fontos tárggyal előttem még senki sem foglalkozott. 1884-ben „A hazai örmények vezeték- és keresztnevei“ cím alatt adtam ugyan egy hiányos kis munkát közre; de azzal a magam elébe tűzött nemes célt csak részben érhettem el. A rövid fél-esztendő, mit annak megírására fordíthattam, még a rendelkezésem alatt álló anyag összegyűjtésére sem volt elégséges. De munkámmal, mint program-értekezéssel a határidőre el kellett készülnöm. Öt hónapot az anyag-gyűjtés vett igénybe; azért a munka megírására és a nevek értelmezésére csak harmincz nap maradt... Uttalan téren jártam, hol lépten-nyomon nehéz, sőt néha leküzdhetlen akadályokkal találkoztam. Ezen akadályokat ilyen rövid idő alatt elhárítani lehetetlen volt...

Azonban alig került ki sajtó alól dolgozatom, azonnal szorgalmasan folytattam az anyag-gyűjtés munkáját. Gondosan elolvastam a szamosújvári anyakönyveket mind; elmentem Érzsébetvárosra, Gyergyó-Szt-Miklósra, Csik-Szépvizre és ezen örmény helységek anyakönyveiből is a szükséges köteteket átlapoztam. Bő jegyzeteimet kiegészítettem azon nélkülözhetetlen adatokkal, melyeket Szamosújvár város becses levéltárában találtam. Akárhány nevet csak ezen gazdag levéltár, melynek több millióra menő iratdarabjait mind elolvastam, nyújtotta adatai segítségével értelmezhettem — helyesen.

Kivettem a szamosújvári kereskedő-társaság és timártársulat levéltáraiból az utolsó poros aktát is. Felhasználtam magán jegyzeteimet, sőt megkérdeztem legöregebb polgártársaimat is, hogy erre vagy arra a gúnynev jelentésére nézve mit mond a hagyomány. Szóval igyekeztem az ide vágó anyagot mind összegyűjteni. Nem hiányzik

munkámból még 5—10 családnév sem; azért szerénytelenség nélkül elmondhatom, hogy e „Genealogia“ a magyarhoni örmény családnévek teljes gyűjteményét foglalja magában. A gúnynevek közül csak azokat vettem fel e műbe, melyekre írott adatot kaptam.

Munkám nem „bővített, javított“ kiadása annak a műnek, mit 1884-ben írtam; e „Genealogia teljesen önálló mű. Ebben megmondom, hogy mi a jelentése minden egyes családnévnek, mely nyelv körébe tartozik a szó és minő átalakulást szenvedett. Munkám forrásmunka; azért a mit állítok, azt a mellékelt pontos idézettel azonnal be is bizonyítom. Nemcsak hivatkozom a forrásra, hanem adom a lap- és tételszámot is.

Nem a nyelvészek, hanem az olvasóközönség számára írtam; azért kerültem a száraz nyelvészeti meghatározásokat és az egyes nyelvtanokból csak annyit adtam, mennyi a tárgy megértéséhez elkerülhetetlenül szükséges. És ez a kevés, de elegendő nyelvészet is egyszerű, érthető módon tárgyalja a néhány kimaradhatlan grammatikai szabályt.

E családnévek jelentéséből világosan látszik, hogy honnan jöttek és minő út-irányt követtek őseink. A hazai örmények ősei nagyobb részben a királyszékes Áni örmény fővárosban laktak. (Szamosújvárt most is van egy örmény család, mely Ánéczhi [Ánérdsi]: Áni-i, Ániból való nevet visel). „De a Pákráduniak 1045-ben Kr. u. átengedték e várost a görögöknek, a kiktől csakhamar elhódította Alp-Arslan seldsukida sultán vagy jobban mondva a fia Melik sáh (1064.) Ő aztán eladta a kurd eredetű Benniszeddadoknak. Abulsevár emírt 1124-ben elűzte Ániból Dávid georgiai király; az előbbinek fia, II. Phádlun azonban pár év múlva ezt elűzte és ostrommal visszafoglalta Ánit. III. Phádluntól 1161-ben ismét elhódította a várost II. György király s (az örmény) Orpelián Ivánnak a kormányzására bizta; 1198-ban ismét a Beni-Seddadok hatalmában találjuk a várost; 1239-ben Tsarmagan mongol vezér vette ostrom alá s megállapította a Tsinguisidák uralmát, a mely csaknem száz évig tartotta fenn magát. A mit annyi pusztító háború meghagyott Áninak egykori

nagyságából, azt rettentő földrengés semmisítette meg 1319-ben. Áni mintegy harmadfő századon át muszliman uralom alatt volt. Nincs tehát semmi különös dolog abban, hogy a város romjai közt arab és perzsa feliratokkal találkozunk. A hódítók jobbára Khorasanból és más perzsa tartományokból jövn, kétségkívül sok perzsa telepedett meg Ániban.“ (Dr. Molnár Antal, Örményország fővárosa a Bágráditák alatt. „Armenia“ 1897, 135 lap.) Ez az oka, hogy a hazai örmények közt görög és annyi arab, perzsa, török családnévvel találkozunk. Miután a földrengés Ánit megsemmisítette (1319), az ősök Krimiába vándoroltak, hol tatárokkal (Khel...) és genuai olaszokkal jöttek érintkezésbe (Áffumí, Dragomanno...). Lengyelországban lengyel-orosz neveket vettek fel (Moroz, Voith...) Moldva-Oláhországban kénytelenek voltak vagy román neveket fölvenni (Árzsintár, Csobotár...), vagy neveiket románra fordítani (Nyegrucz, Szoponár...). Magyarországon némelyek megmagyarosították neveiket (Bárány, Törös, Zolnai...), mások magyarra fordították (Farkas, Fekete, Mészáros, Szöcs...).

A beköltözött családok nagyobb része közvetlenül Moldva-Oláhországból jött be: ezek e hazában is többnyire megtartották családneveiket. Azok ellenben, kik Lengyelországból jöttek, családi neveik elejébe oda tették az „ilách, leháczi“ (– lengyel) jelzöt, mely később teljesen kiszorította a családnév használatát. Ez az oka, hogy oly sok Lengyel nevű örmény család van e hazában. Ezek mind nem egy családnak tagjai, hanem azon különböző családok viselik a Lengyel nevet, melyeknek ősei Lengyelországból jöttek be. Azon családok, melyek más országokból jöttek, Chárib-oknak (= idegen, Peregrin) neveztettek. Ezek is nagyjából elhagyták családi neveiket és most is csak a Chárib nevet használják.

Beköltözés alkalmával papjaink nősek voltak. Minden papegy külön családot alkotott (Der-Ámirá, Der-Márdirosz, Der-Esztephán...). Később a családnév (Ámirá, Ágop, Márdirosz) elmaradt és mindenki, ki paptól (Der) származott, csak egyszerűen Pap-nak nevezte magát. Kutatásaim közben 22 pap családra akadtam; tehát a terjedelmes

Pap-ok huszonkét családból veszik eredetüket. Ezek szerint a hazai örmények közt legtöbb a Lengyel, Chárib és Pap nevet viselő család.

Sok család azon országtól, helységtől, vagy várostól, honnan jött, nyert nevezetet (Persián, Urmánczhi, Gámenczhi, Bocsánczhi, Izmaelczhi...). Más családnak a méltóság, melyet viselt (emir: Ámirás, Merza...), az állás, melyet betöltött (Voith...), az árúczikk, mivel kereskedett (Csoribán = Pátrubán, Kámeller, Szábondsi, Trásztádsi...), a szolgálat (Esztegár, Zászlófi, Kapatán, Katona), az iparág, mit űzött (Ötvös, Szöcs...) adott nevet.

Némely családnév végén czhi *(m)* örmény képzőt látunk; ennek a képzőnek jelentése: i, ...ból való; például Ánéczhi: Áni-i vagy Ániból való, Bocsánczi: Botusán-i vagy Botusánból való. Ez a czhi képző a Lengyelországban lakott családok neveinek végén ki, szki alakot vett fel (Besenczki, Potoczki...)

Több családnév végéhez *i* vagy *ián* (ján) képző járult. Az örmény családoknak nem voltak vezetéknevei; azért keleti szokás szerint az örmények így nevezték egymást: Ászvádur Chácshádèr-i vèrtin: Chácshádur fia Ászvádur (Bogdán); Oszgihád, tuszdèr Szèhág-i: Izsáknak leánya Aranka; vagy a vèrti (fi) és tuszdèr (leány) elhagyásával röviden csak így: Iszáj Hárágái: Hárágának (fia) Iszáj. Legtöbb esetben a vezetéknev hiányát egy másik örmény névragozás egyes sajátítóesetének *ián* (ján *uuu*) ragával pótolták. A Semirámiszszal megütközött Árá örmény királyt, kinek apja szintén Árá nevet viselt, a híres örmény történelemiró, Chörenei Mózes (I. könyv 15 fejezet) így nevezi „Áráján Árá“: Árának (fia) Árá, vagy Árá Árája. Ugyanez a jelentékeny író (I. könyv 19 fej.) a mondott királyfit így is nevezi „Áráji vèrti Árá“: Árának fia Árá; miből látszik, hogy mind a két elnevezési mód már a legrégibb idő óta van az örmények közt használatban. Keleten majdnem minden örmény családnév jánban végződik. Én e munkámban a legtöbb név végéről az *ián*-t, *ján*-t kihagytam; de a vég *i* sehol sem maradt ki. Valamint az *i* *(b)*, úgy az *ián* (ján *uuu*) is örmény családnév képző; mindkét képzőnek jelentése: é,

vagy...-nak, nek fia, vagy leánya. Van ilyen képzés is: Jakabfián, Lászlófián, melyekben a vég ján fölösleg, mivel az azokban előforduló magyar fi szó már kifejezi azt, mit az örmény ján jelent. Ennyit tartottam itt szükségesnek elmondani; a többit megtalálja a szives olvasó vagy az egyes családnevek alatt, vagy a „Befejező rész”-ben. Művem három részre oszlik: I. Vezetéknevek, II. Keresztnevek és III. Befejező rész.

Még csak néhány szót! Azon jegyzeteimhez, melyeket 1884-ben adtam közre, tizenkét évig folyton gyűjtöttem a becses anyagot; 1897 január havában kezdettem az anyag rendezéséhez, a kidolgozáshoz. — Tudtommal nincs Magyarországon más munka, mely vagy az államalkotó magyar nemzet, vagy legalább valamely itten lakozó nemzetiség összes családainak genealogiájával foglalkoznék. De talán (?) hiában keresnének ilyen tárgyú művet Európában is! Mert lehetetlen most egy nagy nemzet, mely oly sok idegen családot olvasztott magába, — minden egyes családjának genealogiáját megírni. Az ősök ethnographiával nem foglalkoztak; és az unokák most nem képesek azoknak mulasztásait — melyeket e téren követtek el — kipótolni. Én — nagy fáradsággal — megcsinálhattam, mert mi örmények e házában aránylag kevesen vagyunk. A beköltözött örmény családok száma a háromezeret alig haladja meg. Ha én meg nem írom e szükséges munkát, az utónemzedék — merem állítani — alig ha megírhatja; mert nem lesz abban a kedvező helyzetben. Én megtehettém; mert — eltekintve minden egyéb kedvező körülménytől — a városi megbecsülhetlen levéltár udvaromban van.

Fárasztó munkámban hathatós segédkezet nyújtott nekem az a jutalmazó tudat, hogy e munkát nemcsak az ethnographusok, hanem a hazai összes örmény családok számára írtam. Nincs ember, ki ne szeresse családját. Ne találtassék örmény e házában, ki meg ne szeresse e munkát, mely családjáról és rokonairól mind azt elmondja, a mit az akták és a hagyomány megőriztek.

Szamosújvártt 1897. július 3-án Világosító-Szt-Gergely napján.

~~~~~
Szongott Kristóf.

I. A hazai örmények vezetéknevei.

Jellege: Ezen neveket a tulajdonosok (örmények) tiszteltté tették a becsületes munka, a bazafiság, a szorgalom, a hazai társadalom és egyház terén szerzett érdemekkel.

„Ellenzék“ 35. szám. Kolozsvár, 1894 február 11-én.

A. Á.

Angyal, a görög ἄγγελος-ból, értelme: hirnök. Moldován Gergely alias Angyal. Szam. ker. társ.¹⁾ iratai közt. A Moldován család egyik ágának gúnyneve. L. Moldován.

Antal, értelme: a megbecsülhetlen, a latin Antonius-ból. Pépi Antal-ián. Szam. Ker. IV. köt. 300 l. 1853. Kevork Ánton-ián. Szam. H. II. köt. 191 l. 95 t. E család-név előfordul Keleten is: Tháteosz Ándoncán. „Árevelkh.“ 1886. jún. 23. L. Ándon, Ánton, Ántonás, Diráczhu, Deák, Geron, Miron, Pághbáds.

Antalfi. Az Antalfiak örmény vezetékneve Ántonás; Ántonás magyarosítva Szamosújvárt először 1792. május 11-én fordul elő. Szam. Ker. II. köt. 733 lap, 92 tétel alatt ez áll: Michael Antalfi. Tisztelendő pater Miron alias Antalfi.

¹⁾ Rövidítések magyarázata: L.=lásd; ha az I. szám után következik =lap; t.=tétel; köt.=kötlet; I. II. III. IV., a szamosújvári kereszteltek anyakönyveinek kötet számainak jelentik. Cs.-Sz.=Csik-Szépviz; Erzs.=Erzsébetváros; Gyergyó=Gyergyó-Szent-Miklós; p.=például; u. m.=ugy mint; Szam. Ház.=Szamosújvári házasságok könyve; jel., jelent.=jelentése; v.=vagy; am.=annyi mint; v. ö.=vesd össze; Szam. H.=Samosújvári halottak könyve; jk.=jegyzőkönyv; sz.=szám. Szam. Ker.=Szamosújvári Kereszteltek könyve. Szam. ker. társ.=Szamosújvári kereskedő társulat. Szam. vár. lev.=Szamosújvár városi levéltár. Erzs. Ker. Erzsébetvárosi kereszteltek.

Szam. vár. lev. 1801—305 sz. A Miron család vezetékeve Antalfi (= Ántonás). Antal, Antalfi, Ándon, Ánton, Ántonás, Deák, Diráczhu, Esztegár, Geron, Miron, Pághbáds¹⁾ egy család. L. ezeket.

Apostol, a görög ἀποστολλω (útra tenni) igéből képezett szó (ἀποστολος), jelentése: hítkövet, hítküldér. Apostol Bogdán. Szam. vár. lev. 1736. összeírás. Az Árákhél örmény családnévnek magyar fordítása. L. Árákhél.

Ábkár, Ábágár az örmény *առաք նաթ* (vitéz férfiú) rövidítése: magnus, magnates; törökül agha. Christophorus Gorovej alias Ábágár. Szam. vár. lev. 1782. évi jk. febr. 19. ülés. Ábágár=Gorove. A Gorove család ezen ága kihalt: L. Gorove. Az Ábgár családnév előfordul Keleten is: Szdephánnosz Ábkár-ián, „Mászisz“ 1880. év márcz. 24. 2574 sz.

Ábrahám, értelme: kiváló atya, a héber ab (atya) és rám-ból (kiváló). Vater der Menge, oder vieler Völker (Heise). Ábrahám, örmény család, Árság király és nagy Szt-Nerszesz napjaiban. Mechithár 234 l. Szent Ábrahám hitvalló és remete a Mezopotamiába kebeleztet Edessa (örmény) város melletti Czidanc nevű helységben tekintélyes és vagyonos keresztény szülőktől származott. Zsihovics, Szentek élete, II. rész, 207 l. A szamosújvári Ábrahám-ok Tákesz-ek voltak; az anyakönyv IV. köt. 189 lapján ez áll: Márton Ábrahámi Tákeszián (Tákesz Ábrahám fia Márton); később a Tákesz nevet kihagyták

¹⁾ Az átírás (transscriptio) magyar; tehát minden hang úgy ejtetik ki, mint a magyarban; kivételt csak a következő hangok szenvednek, u. m. az *ë* a magyar közép *e*-nél erősebb, megvan ezen hang a román nyelvben; a *ch* úgy hangzik, mint a német Nachbar szóban a „ch“; a *gh* is torokhang, a *ch*-nál erősebben hangzik; a *kh*=a görög *χ*-vel *p*, *χειρ*, kéz; a *ph*=a görög *φ*-vel *p*, *φίλος*; *czh*=a magyar *cz* és *h*-val; a *th*=a görög *θ*-val *p*, *θύρα* szóban; ezen hangok jelölésére az örményben egy-egy egyszerű mássalhangzó szolgál. — Az örmény szó átírásakor a *d* helyett, *t* (Digrán=Tigrán; a németben is Dinte=Tinte), a *g* helyett, *k* (gáthoghige=katholikus, Gádár=Katalin), a *b* helyett, *p* (Bedrosz=Péter), a *p* helyett, *b* (Párszégh=Basilius) iratik és megfordítva; midőn idegen szó, örményre iratik át, *t* helyett, *d* (Diberiosz=Tiberius), a *k* helyett, *g* (Kenua=Genua), a *p* helyett, *b* (Boghosz=Pál) és a *t*. iratik.

és az Ábrahám keresztnévet kezdték vezetéknev helyett használni. Árisztágeszből a két első szótag (Árisz) elhagyásával lett Tágesz, Tákesz. Árisztágesz volt Világosító-Szent-Gergely egyik fia is. Mánug Mártoni Ábráhámi ájszinkhên Tákeszi: Ábrahám vagyis Tákesz Márton fia Emanuel. Szam. H. III. köt. 44 l. Martinus Ábrahám alias Tákesz. Szam. H. II. köt. 281 l. Ábrahám=Tákesz. Az Ábrahám család előneve: danczkai (Danzig) Pattantyús. L. Pattantyus, Peteláczi, Petelei, Tákesz. Az Ábrahám családnév előfordul Keleten is: Gárábéd Ábráhámián. „Árévelkh“ 1886 jún. 24. 731 sz.

Ábu, arab tulajdonneveknél: atya, p. o. Ábu-Bekr: a szűz-atya. L. Csiky, Fátter, Hár-Uszep, Pápai, Popoi, Similovczhi, Somolovczhi, Totobej. Ábu kihalt család.

Ábur (абура) örmény szó: leves. — Moldováczi Iliás Áburján. Csikszépvizi Ker. anyakönyve 70 l. 1804. Az Árurján családnév most nincs használatban. L. Moldovczhi.

Ádsám. Ádsém (адсам) örmény ige értelme: növekszem (augeo). A latin augeo mult idejéből (auxi) alakult az Auxentius, Oxendius név, mely utóbbiból az örmény Ángszend-et csinált. Ádsám=Ángszend, Oxend. Ádsám Nerszesz. Erzs. Ker. I. köt. 11 l. L. Ángszend, Oxendius. Az Ádsám családnév most nincs használatban.

Áffumi. Az affumat román szó értelme: füstös, barna, feketeszinű; az örmény vèrti: fi. Áffum(at)i vèrti rövidített alakja: Áffumi. Antonius Áffumi. Szam. H. III. k. 76 l. 1856. nov. 18. Van „Füstös“ nevű magyar család is. Dzêchov szévezhênél: füsttel feketíteni: *чнбу* dzuch: füst, törökül: dud; ebből a Dud-utz családnév. L. ezt. Szévortí ánun dohmi, szérunt árn thêchákuni, vor gocsher Szévug gám Szévig: Feketefti vagy Fekete a neve annak a családnak, mely egy barnaszínű férfiú magzataitól eredt. Mechithár. Affumi=Dudutz = Fekete-Kárakás=Nyegrucz = Szévmitko. L. az öt utóbbi családnevet. E család neve Keleten: Szjévig (Fekete). Thuchig (Barna).

Ágop (Hágop)=Jakab. L. Ágopsa, Jakab. Ohánnesz Ágop: Jakab János. Szam. H. II. köt. 16 l. Báron Mègèrdics Ágopián: Jakab ker. János ur. Szam. Ker. II. köt. 375 l.

2 tétel. Ápop mágánuámp Zsákotá: Jakab vezetékneve Zsákotá. Szam. Ker. I. köt. 3 l. 1714 aug. 23. A Zsákotá család vezetékneve Ágop. — Ágopin vèrtin Vászlovczhunè: Vászlovczhi Jakab fia. Szam. Ker. I. köt. 52 l. 492 t. A Vászlovczhi család vezetékneve Ágop. L. Ágopsá, Bêrká, Jakabfi, Kopasz, Kovács, Vászlovczhi, Zsákotá.

Ágopsá (Hágopsáh). Ágop, Hágop annyi mint Jakab; sáh, perzsa szó, értelme: fejedelem, uralkodó, király; itt: úr. Ágopsá: Jakab-úr. Mint előrag a Sáh názár és mint utórag az Ágopsá és Kirkorsá családnevekben fordul elő. (A németben is Herr-mann és Schönherr). L. Kirkorsá, Sáh názár. Ágop Ágopsáján: Jakab Jakab. Szam. Ker. II. köt. 403 l. 47 t. Horopszime ághácshá Chácshigin Ágopsái Jákobfján ginè: Jakabfi Kristóf úr neje, Ripszima. Szam. H. II. köt. 191 l. 191 l. 100 t. „Belső-Szolnokvármegyében: Szamosúvjárt lakó Kritsa Jakab alias Ágopsa nevű becsületes örmény.“ Szam. vár. lev. Dombi László szolgabíró leveléből, 1733. máj. 22. Ágopsa=Jakab. E család-név előfordul Keleten is: Hágopcsánián Hovhánnesz. „Mászisz“ 1880 évfolyam febr. 5. 2532 sz. A Hágopcsánián családnévből az első szótag (Há) kihagyásával lett a Gopcsa név. Tehát Gopcsa=Jakab. Az Ágopsá család egyik ága Jakabfi-ra magyarosította nevét. Gyergyó-Szent-Miklóson az Ágopsák mint Jakabfiak. Meráv Kovácsin Ágopsáin Vászilin tuszdrèn: Meghalt Kovács-Ágopsa László leánya. Szam. H. II. köt. 5 l. 111 t. Ágopsa, mágánuámp Kovács: Ágopsá, kinek vezetékneve Kovács. Szam. Ker. I. köt. 34 l. 247 t. A Kovácsok Ágopsák. L. Ágop, Bêrká, Dájbukát, Gopcsa, Jakab, Jakabfi, Kopasz, Kovács, Márne, Vászlovczhi, Zsákotá.

Ágoston, a latin augustusból, értelme: becsületben ga z d a g. A Szent-István-társulat néhai titkára: Ágoston Antal is e családból származoit. E családnév előfordul Keleten is: Okoszdzinoszián Ándon. „Árévékh“ 1887 évf. jún. 28. 910 sz. L. Belcsug, Chodsá, Dobál, Máli, Sánta.

Áján. Fejedelem: *ājazar*, princeps, törökül: áján. Örmény akadémiai szótár I. r. 864 l. — A nagyok, tanácsosok törökül: áján. Aucher 149 l. — A satrapát, a kormányzót, a helytartót az arab áján-nak nevezi. Bozá-

dsián 23 l. — Ayan türkischer lebenslänglicher Vorsteher eines Amtes. Ayan-Birun, Herren des äusseren, Ayan-Enderun, des inneren Hofstaates. Heyse 97 l. — Máriám Ájáni Dzerig-i Iláchján: Áján-Lengyel Simon (leánya) Mária. Szam. H. II. köt. 464 l. 151 t. Ájánê, Chárib Kirkorin vêrtin: Áján Chárib Gergely fia. Szam. H. II. köt. 1 l. 9 t. Áján = Chárib = Lengyel. L. Chárib, Lengyel.

Ájváz. Ájváh török szó, értelme: birsalma; örményül szergevil. Ájváz Kristóf kereskedő (Székely-Keresztur.) Chárib Ájváz. Erzs. Ker. I. köt. 90 l. 1743 év. Ájváz = Chárib = Lengyel. L. Chárib, Lengyel. Ez a családnév előfordul Keleten is: Ászvádur Ájvázián. „Mászisz“ 1879 évfolyam nov. 19. 2454 sz.

Áki (*uqh*) örmény szó, értelme: fark, far. L. Bocshig, Fark, Kápríkoda, Kepri.

Ákoncz. *ἀκωνιότης* görög szó, értelme: lándsa-dárdavető, Speerwerfer. Heyse, 12 l. Kirkori meghdeszi Mánugi Ákoncz ginê: Ákoncz-Mánug Gergely meghdeszi-nek felesége. Erzs. Ker. II. köt. 15 l. 21 t. Az Ákoncz-ok vezetékneve Mánug (Emanuel) és mivel e család őse látta a szenthelyeket, még „megdeszi“-nek is nevezetik. Csik-Szépvizen 1735-ben Ákoncz Péter maradékai Fark nevet vesznek fel; e család egyik ága 1789-ben Ákoncz nevét Szebeni-re változtatja. Ákoncz, Kövér, Mánug, Meghdesz, Voith egy család. L. Fark, Kövér, Lukács, Mánug, Meghdesz, Szebeni, Voith.

Álács. Álácsá török szó, jelentése: csillogó, fénylő, díszes, különböző színben pompázó. Szákojin vêrtin. Chácshjéreszê, vor mágánuámp gocshi Álács: Izsák fia Kristóf, ki vezetéknevvel Álácsnak nevezetik. Szam. H. I. köt. 8. l. 61. t. Az Álács család vezetékneve Száko (Izsák). Száko Álács alias Rátz: Álács Szákó máskép Rátz. Szam. vár. lev. 1766 (Placsintár krida). Az idézetet így kell érteni: Valamint az Álács, úgy a Rátz család vezetékneve is Száko. Az Álács és Rátz egy család. L. Rátz, Száko. V. ö. Issekutz.

Ábul, a Dsermág (Fehér) család neve. L. Dsermág, Fehér, Kápálb.

Alexa, *Álexa* (Alexis, Alexius): a segítő, oltalmazó, a görög *ἀλέξω*-ból. Az *Álexá*-k, *Álekszánosztól* (*Áleksziosz-Elek*) kölcsönöztek nevet, ki Ephimiánosz Rómában lakó nagy fejedelemnek volt fia. *Áleksziánosz*, ki Krisztusért önkénynt vállalt szegénységet, isteni intésre oda hagyta a szülői házat, idegenek közé ment... míg végre koldulva eljutott Hur örmény városba; innen azután visszatért ismét a szülői házhoz, hol ismeretlenül, sokat nélkülözve, mint koldus még 17 évet élt. Halála perczében ismertette meg magát. Holt teste a ravatalon csodálatos módon fénylett. Mcchithár 235 l. Az *Álexa* család egyik ága *Elekes-re* magyarosította nevét. *Ánná* márábéd tuszdér Krikori *Álexáin* gám Papgergeli: Anna apáca *Álexa* Gergely vagy Pap-Gergely leánya. (*Álexa* Gergely örmény neve ez volt: Der-Kirkor *Álexáin*, melyből a vezetéknev — *Álexa* — elhagyásával csináltak Pap Gergelyt. Szam. Ker. III. köt. 428. l. máj. 12. — Pap László alias *Álexa*. Szam. vár. lev. 1737. — Pap vagy *Álexa* Joachim. A szamosújvári kereskedő-társaság 1840 évi iratai között. *Álexa* vagyis Pap Kristóf. Szam. vár. lev. 1813—628 sz. Pap máskép *Álexa* Mária. Szam. vár. lev. 1832—13 sz. — *Álexa* István (Elekes). Szam. vár. lev. 1861. — Martinus Theodor (Der-Kirkor) alias *Álexa*. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. Gergely Dávid alias *Álexa*. Szam. vár. lev. összeírás. — *Álexa* Derderiáncz volt 1721-ben Szamosújvár város főbirája. — *Álexa*, Derder (Derderiáncz), Der-Kirkor (Pap-Gergely), Dondon, Pap, Perint egy család. L. Derder, Der-Kirkor, Dondon, Elekes, Pap, Perint. Az *Álexa* családnév előfordul Keleten is: Mátheosz *Álexánián*. „Mászisz“ 1880. febr. 28. 2551 sz.

Álláhverdi arab szó: Istenadta. Az örmény Ászvádur család arab neve. — Nigoghos *Álláhverdi*: *Álláverdi* Miklós. Szam. keresk. társaság 1724 évi iratai közt. E családnév most nincs használatban. L. Ászvádur.

Ámberbo. *Ámberbuh* perzsa szó, értelme: jó illatú (bene olens, svavis odoris), kellemes (svavis). L. Csinás, Ládif, Zerif. Keleten: *Ámberdsián*. „Árevelkh“ 1888. júl. 6. 1343 sz. L. *Ámbrus*.

Ámbrus, a görög *ἀμβροσία*-ből; jelentése: olyan kellemes illatú, mint az ambrosia nevű növény. Christophorus Ámbrus. Szam. vár. lev. 1802. 1187 sz. L. Ámberbo, Govrik (Kovrig). Ámbrus, a Govrik család vezetékneve.

Ámbur. Ámur (*амур*, népnyelven Ámbur *амбура*) örmény szó, értelme: erős; tatár nyelven: emin. Megfelel a Constans, Firmus, Firmin, Firmián, Valentin (Bálint), Valerius neveknek. — Ángszend Ohánneszi Ámburián. Szam. Ker. II. köt. 452 lap, decz. 1. Joannes Oxendi alias Ámbur. Szam. vár. lev. összeírás 706 sz. A kihalt Ámbur család vezetékneve Oxendius. L. Auxentius, (Ángszend, Oxendius), Erős, Hászt, Kirkor, Maxin, Vastag, Verzár, Zachariás. Ámur és Hászd (*амур*: vastag) egy jelentésű (Örmény akadémiai szótár, II. rész 54 lap). Ámbur, Erős, Hászd, Oxendius, Vastag egy család.

Ámirái. Az Ámirá-i családnévben a végső *i* örmény sajátítóeseti rag, jelentése: nak, nek (fia, leánya). Ámirái Kájétánka. Szam. vár. lev. 1814. 81 sz. L. Ámirás, Ámirovics.

Ámirás = fejedelmes. Emir arab szó: úr, főnök, fejedelem, helytartó; nemes, szabad (ember). Az emir szónak egyesszáma umerá; ebből az ámirá. E család neve Moldva-Oláhországban Ámira-ás volt; a végső *ás*, a magyar *as* (os, es, ős) melléknévképzőnek a románba átment ékezetes alakja. (Például: mag-as, csin-os, — miből a román csin-ás.) Ámiráh Dánielián-t irtak az erzsébetvárosi mechtáristák, az erzsébetvárosi tanács pedig ugyanazon irat mellékletére Emericus Dánielt irt. Szam. vár. lev. 1803—353 sz. Az Emericus (Imre) kifejezésére tehát az Ámiráh nevet használták az örmények. Moyses Ámirás alias Csontos. Szam. vár. lev. 1814. Az Ámirás család egyik ágának gúnyneve Csontos. Csik-Szépvizen az Ámirások Fojszá nevet vettek fel. L. Ámirái, Ámirovics, Csontos, Eránosz, Fojszá, Herczeg, Merza. Az Ámirás család egyik őse Nerszesz (Narses, Norszes) nevet viselt. Ezt hibásan Mózsés-sel (Moizes) fordították. A Mózsés-t a magyar még Mois-nak, Moisá-nak is mondja. A román a Moisá-t (Mozses-t) Mojszának hívja. A Mojszából csinált a gúnyolódó nyelv Fojszá-t. Fojszá = Mojsza = Mózsés = Nerszesz.

Ámirovics. A vics szláv szó: fi. Ámirovics: Ámiráfi. Ámirovics Gergely. Szam. vár. lev. 1812—1620 sz. E családnev most nincs használatban. L. Ámirái, Ámirás.

Ánászun. Ánászun (*անասուն*) örmény szó értelme: szó-
talan, néma. Ánászun Mihály. Gyergyó. Ker. I. köt. 1724.
L. Chul, Dumblosz, Munds.

Ánániás héber szó, értelme: az Ur jövendölése. Ánániás Mihály. Gyergyó. Ker. I. köt. 1724. Kihalt család.

Ánden. Ánten (*անդուտ*) örmény szó, értelme: onnan a
másik oldalról, más világból. L. Másvilági.

Ándon. Antalfi, Ándon, Ánton, Ántonás, Deák, Dirácshu,
Geron, Miron egy család. L. ezeket. Az Ándon család-
nev Keleten is előfordul: Phánosz Ándoneán. „Árevelkh“
1886. szept. 22. 805 sz.

Ándrulencz. Ándrul-encz (encz örmény családnev képző:
nál, nél). Ándrulencz Katalin. Gyergyó. Ker. I. köt. 1737.
L. Ándrus.

Ándrus, (Ándris, Andreaá, Andreás, Andriás, Ándrul,) magyarul András. András: a bátor, a görög *ἀδρειος*-ból. Chácshig Ándrusián. Szam. Ház. II. köt. 204 l. 16 t. Keleten is előfordul ez a családnev: Andreászián Márdirosz. „Árevelkh“ 1886. júl. 20. 752 sz. Ándrusin vértin magánuámp gocshi Korbul: Ándrus fia vezetéknévvel Korbulnak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 22 l. 94 t. A Korbul-ok Ándrus-ok. L. Ándrulencz, Korbuly.

Ángár. Ángár (*անգար*) örmény szó értelme: beteg, gyöngye. Ászvádur Ángár. Szam. vár. lev. 1807. L. Betá, Beteg, Betgi, Esztechno, Láptics, Mángarul, Nevelics, Stefánovics, Têzsár.

Ángszend. Ángszend (Auxentius, Oxendius). Ángszendin vértun vérti, magánuámp Bulbuk: Ángszend fia fiának vezetékeve Bulbuk. Szam. Ker. I. köt. 30 l. A Bulbuk-ok Ángszend-ek. L. Ámbur, Bulbuk, Dsirách, Erős. Geron, Hászt, Kirkor, Máxin, Mediásczhi, Oxend (Gergely), Számtartó, Tűzes, Vastag, Verzár.

Ániérzhi. (Áni, város; czhi örmény képző: i, ból való): Ániból való. Az erdélyi örmények hiteles történeti adataink és hagyományaink egyhangú tanutétele szerint Áni

városból származtak, mely város Nagy-Örményország Ararát középponti tartomány, Sirág nevű megyéjében feküdt és a Pákráditá-házbeli örmény királyok korában fővárosa volt Örményországnak. Lukácsi, 249 l. Ánéczhi. Szam. vár. lev. 1792—253 sz. — Az Ánéczhi családnév előfordul Ániérdsi alakban is. Christophorus Zacharias alias Ániérdsi. Szam. vár. lev. 1796—249. jk. sz. Az Ániéczhi (Ánierdsi) család vezetékneve Zacharias. — Josephus Ánierdsi alias Hororoj. Szam. vár. lev. 1797. 34 sz. Ebből a „Hororoj“ (horoiu román szó: harkály) gúnynévből a népetymologia „Hornoj“-t (hornu román szó, jelentése: kémény) csinált. — Jész Chácshig Uszepi Ániérdsu: Én Ániérdsi József (fia) Kristóf. Szam. vár. lev. 1804. 860 számú kérvényben, melynek boritékára kívül ugyanaz így írta nevét: Christophorus Hornuly. A Hornoj a Zachariás család szamosújvári ágának gúnyneve. Jész Uszeph Zádigi Ánierdsu: Én Ániérdsi Zádig József. Szam. vár. lev. 1783. A Zachariás család örmény vezetékneve tehát Zádig. — Ániérdsi alias Hornuly vagyis Zakariás Dávid. Szam. vár. lev. 1807. 397 sz. Ánierdsi = Hornoj = Zachariás = Zádig. L. Hornoj, Zachariás, Zádig.

Ánisor. A román s o r kicsinyítő socska: acska, ecske. Ánisor: Annácska, Anikó. Az Ánisor családnév most nincs használatban. Az Ánisor-ok Gyergyó-Szent-Miklóson most Lázár-ok. L. Dsurdsovczhi, Pánicz.

Ánton. Sok jeles Ánton nevű fia volt Örményországnak, ezek közül csak azt a nevezetes Ántont említtem, ki a thebai (Egyiptom) remeteség feje volt. Holt teste, mely isteni jelentés következtében Justinian császár idejében találtatott meg, Alexandriában, (keresztelő szent János templomában) nyugszik. Mechithár, 241 l. Chácshig Ándoni. Szam. Ház. II. köt. 153 l. 35 t. E családnév előfordul Keleten is: Ádoneán M. „Árévékh“ 1886 szept. 4. 790 sz. L. Antal, Ándon, Ánton, Ántonás, Deák, Geron, Miron, Págbáds, egy család. L. ezeket.

Ántonás = Antalos. Az Ántonás családnév végén az ás, a magyar as (os, es, ös) melléknévképző (láb, láb-as) ékezet román alakja. Uszep Ántonás. Szam. Ház. II. köt.

167 l. 148 t. — Ántonás alias Deák Péter. Szam. vár. lev. 1800. 854 sz. Antalfi, Ándon, Ánton, Deák, Diráczhu, Geron, Miron egy család. L. ezeket.

Ántonovics. A vics jelentése a szláv nyelvben: fi; Ántonovics: Antalfi. Ántonovits Ávedum. Szam. vár. lev. 1807. 677 sz. L. Antalfi, Ántonás, Ándon, Ánton, Deák, Diráczhu, Geron, Miron.

Árákhél (*аракхел*) örmény szó: missus, legatus, nuntius, apostolus; apostol, hitkövet, kitéküldér. — Árákhél Bogdán. Szam. vár. lev. 1787. E családnév előfordul Keleten is: Szárkisz Árákhélián „Árévékh“ 1886. okt. 21. 829 sz. Apostol, Az Apostol (Árákhel) kihalt család.

Ártmách. A török árthmák szót (jelentése: szaporodni, sokasodni, gyarapodni) a hazai örmények tarisnya értelemben használják. Káticz Márkul Ártmêchin tuszdrê: Ártmách Márk leánya Katalin. Szam. Ház. II. köt. 165 l. 116 t. Ártmách vagyis Gáborfi Miklós. Szam. vár. lev. 1807. 1459 sz. Az Ártmách család vezetékneve Gáborfi (Gábrus). L. Gáborfi, Gábrus, Hêbás, Karátsonyi, Tarisnyás, Trásztádsi.

Áruthun = Háruthiun. Áruthin Anna. Szam. vár. lev. 1793. — Isaacus Áruthin. Szam. vár. lev. összeírás. — Bogdán Izsák alias Áruthun. Szam. vár. lev. 1759. Az Áruthun család vezetékneve Bogdán L. Bogdán, Háruthiun.

Ármai. Az örmény vêrp (*армаи*) szóból alakított Vêrpián magyar fordítása. Árvai Péter. Szam. vár. lev. 1721-ben eszközölt összeírás 10 lap. L. Vêrpián. Kihalt család.

Árszintár (így is: Ázsintár.) A latin (faber) argentarius román alakja: ötvös. ezüstmíves. Az örmény Oszgerics család román neve. L. Chászóján, Goldschmied, Marosán, Oszgerics, Ötvös. Az Árszintár név most nincs használatban. E család Keleten Gumusián (gumus török szó, értelme: ezüst) név alatt is előfordul: Gumusián Háruthun. „Árévékh“ 1887. márcz. 30. 961 sz.

Ástá. Ástá (gúnynév; e névben az s úgy hangzik, mint a magyar só szóban) a román asta (ez) szóból. Ástá Antal. Szam. vár. lev. 1820. — Osztián Antal alias Ástá. Szam. vár. lev. 1799 év. Az Ásta család vezetékneve Osztián. L. Osztián.

Ászján (*Ասյան* = *ասյան*) örmény szó; e világról való. (Ellentéte: Ánden-Másvilági). — Mákucz Ángszendi Ászján: Ászján Ángszend leánya Mariska. Szam. templom iratai közt. Kihalt család. L. Ázczhi.

Ászkricsencz. Ászkricsencz Cháthun. Gyergyó. Ker. 1746. Ász (*աշ*) örmény népnyelven: ez; Ász-Kricsencz: Ez a Kritsa. L. Kritsa.

Ászlán, Árszlán török szó, jelentése: oroszlán. Az oroszlán a perzsa, mongol nyelvekben is árszlán, a mándsuban árszálán. E családnév előfordul Keleten is: Szdéphán pásá Árszlánián. „Árevelkh“ 1886. dec. 21. 881 sz. Örményül: áriudz. L. Leon, Livonján.

Ászvádur, Ászduádzádur (*Աստուածաբան*) örmény szó, jelentése: Istenadta, Istentől adott; latinul Deus dedit, Adeodatus, Deodatus; németül Szongott; szlávul Bogdán; zsidóul Náthán, Nathanael, Jonáthán; görögül Theodor, Theodorosz; törökül Alláhverdi. Ághácshá Távit Plecsintár Ászduádzádurián: Ászduádzádur Placsintár Dávid ur. 1736. okt. 24. Szam. Ker. I. köt. 147 l. A Placsintárok azon ága, melyből Szamosújvár mostani polgárnagya: Placsintár Dávid származott, Ászvádur volt; a Placsintárok másik ágáról szölok alább Placsintár szó alatt. — Ászvádur, mágánuámp Kirkosá: Ászvádur, kinek vezetékneve Kirkosá. Szam. Ker. I. köt. 1716. sept. 5. — Szêhág Ászvádur mágánuámp Nêvelics: Ászvádur Izsák, kinek vezetékneve Nêvelics. 1724. Szam. Ker. I. köt. 32 l. — Ászvádur, vor mágánuámp gocshi Urmánczi: Ászvádur, ki vezetéknevvel Urmánczhi-nak nevezetik. Ezek szerint Áruthun, Bogdán, Kirkosá, Nevelics, Placsintár (egyik ág), Szongott és Urmánczhi család vezetékneve Ászvádur (Bogdán.) Ávedik Ászvádur. Szam. Ház. II. köt. 14 l. 254 t. — Bikhá Máriám bád. ághá Ászduádzádurin ginê: tekintetes Ászduádzádur urnak Mária urnő felesége. Szam. Ház. II. köt. 439 l. 4 t. 1808 év. — E családnév előfordul Keleten is: Hovhánnesz jêbisz gobosz Der-Ászduádzádurián (Pákrevánti püspök). „Árevelkh“ 1886. áug. 24. 784 sz. — Előfordul Keleten Ászádurián és (Ászduá-) Dzádurián név alatt is: Keork Ászádurián. „Árevelkh“

1886. okt. 18. 816. sz. — Árákhél ághá Dzádurián.
„Árevélkh“ 1886. szept. 23. 806 sz.

Auxentius = Angszend. L. Ádsám, Angszend, Oxendius.

Ávák (*աւագ*) örmény szó, jelentése: nagy, nemes (Nobilis vértanú ápr. 25.), *Էւջենիոս* (Eugen = Jenő), *աւագեան* (Ászbéd = lovag.) Ávákáni (*աւագանի*): nobiles, proceres. — Ávák Cajetán. Szam. vár. lev. 1781. jk. — István Ántoni Ávákín vértin. Szam. Ház. II. köt. 257 l. 23 t. — Szárkisz Gáspári Ávákían Ibásfáloven: Erzsébetvárosi Ávák Gáspár fia Szárkisz (Sergius). Szam. Ház. II. köt. 68 l. 5 t. — Az Ávák nevet Keleten vezeték- és keresztnév gyanánt is használják. Márdirosz Ávákían. „Árevélkh“ 1886. aug. 23. 770 sz. (Itt vezetéknev). Ávák Gobigián, „Árevélkh“ 1890. évf. (Itt keresztnév). Az ávák-jérecz (*աւագեղց*: főesperes) összetett örmény szónak elő- és utórészét is használják Keleten vezetéknev gyanánt (Ávákían, Jéreczián). Hovhánessz Ávák kháhaná Mègrián: Mègrián János főpap (főesperes). „Árevélkh“ 1887. jun. 16. 1024 sz. — Van a Szamosújvár városi levéltárban (1742) egy irat, melyben Biáthá nevű örmény elismeri azt, hogy Ávák Nerszesznek hat arannyal tartozik. A kérelem hátiratán már ez áll: Návák Nerszesz. — Mivel a beköltözés alkalmával már volt e hazában Novák nevű nem-örmény (tot) családnév (Novac román szó: Neuling, r. Neueingewanderte, újoncz, újonnan bevándorolt) az örmények is az Ávák, Návák nevet, Novák alakban kezdték használni. L. Ázbej, Edel, Novák.

Ávéd (Ávéd *աւեմ*) örmény szó, jelentése: üdvözlés, üdvözet, (bonum vel laetum nuntium). A gyulafehérvári főgymnasium derék igazgatója: Ávéd Jákó is e családból származott. E családnév előfordul Keleten is: Ávedían. „Árevélkh“ 1886. jún. 11. 720 sz. — Szephán Ávediszián. „Árevélkh“ 1886. okt. 21. 829 sz. L. Ávedikh, Báká.

Ávedikh (*աւեմիք*) örmény szó, jelentése: üdvözlés, üdvözet, ígélet. Clemens Galanus „Conciliatio ecclesiae armenae cum romana“ czimű művében Ávedikh-et Nuntius-sal fordítja. Ászvádur Ávedikh. Szam. Ker. II. köt. 224 l. 89 t. — Ávedikh vári Nigolián (*Աւեմիք վարի նիղոլիան*): (Alsó)

Miklósi Ávedikh. Erzs. Ker. II. köt. 3 l. 22 t. E szerint az Ávedikh keresztnév; de az utódok a Nigolián vezetéknevet elhagyták és az apa keresztnevéről (Ávedikh) neveztek el magukat. Az Ávedikh család vezetékneve Nigolián. L. Nigolián, Trásztádsi.

Ávedum, örmény szó, jelentése: hirdetés, hírül adás. Az annuntiatio beatae Mariae virgininis, gyümölcsoltó Boldog-Asszony napját a nép Ávedum-nak (*Ավում*) nevezi.

Ázád (*ազադ*) örmény szó: jelentése: nyílt, szabad, független, Liberalis, Liberat, Ázád = Franciscus, Ferencz = Emir (Ámirás, Merza.) Az Ázád családnév most nincs használatban. E család török neve khiszizáde, melyből az izáde kihagyásával lett Kis. Kis Ernő az aradi vértanú e családból származott. Ázád alias Flora Izsák. Szam. vár. lev. 1845. Az Ázád család vezetékneve Flora. Ázád, Cshicshág, Frênkucz, Flora, Vártán, Várteresz, Virág egy család. E család már a külföldön nemesi (ázád) előjogokkal birt. L. Cshicshág, Flora, Vártán, Várteresz, Vértán, Virág.

Ázbej. Ászbéd (*աշբեդ*) örmény szó: jelentése: lovas, (olaszul: cavaliere) lovas nemes, (törökül beg. béjzáde.) Az Ázbej az örmény áz- (niv *ազ*) és a török bej(záde) rövidítése. Az örmények az Azbej szót Ferencz keresztnév kifejezésére is használták. — Ázbej Ángszend. Szam. Ker. III. köt. 16 l. 50 t. — Vászil Ázbejencz. Szam. Ház. II. köt. 51 l. 57 t. — Jákub Ázbeján. Szam. Ház. II. köt. 430 l. 53 t. Betűáttétellel: Zádbej, p. o. Nigol Zádbej. Szam. Ker. I. köt. 146 l. Keleten csak bej alakban fordul elő: Nár-Bej (így is Nárbej) „Árévékh“ 1886. júl. 12. 745 sz. — Ázbely vagyis László Jakab. Szam. vár. lev. 1821. 469 sz. A László család egyik ága Ázbej. — Ázbej vulgo Czánki Jakab. Szam. kereskedő-társaság iratai közt. Az Ázbej család egyik ágának gúnynéve Czánki és a másiké (Pát) Rác. Az Ázbej családnak Erzsébetvároson lakó egyik ága nevét Károli-ra magyarosította. Ázbej Hohánnesz mágánuámp Gorovejencz: Ázbej János vezetékneve Gorove. Szam. Ker. I. köt. 2 l. Ázbejin vértin mágánuámp Dsokêbin: Ázbej fiának vezetékneve Dsokêbin (Jótánczos.) Szam. Ker. I. köt. 32 l. 218 t. — Ázbej Hohánnesz mágánuámp Fêsfês: Ázbej János

vezetékneve Fêsfês. Szam. Ker. I. köt. 9 l. 1715. Mivel mind a három Ázbej János, megkülönböztetésül az első Gorove, a második Dsoکہêbin és a harmadik Fêsfês melléknevet nyert, mely mellékneveket a volt Ázbej név helyett vezetéknev gyanánt használták. L. Ávák, Ázád, Dsokebin, Czánki. Edel, Fêsfês, Gál, Gorove, Kál, Károli, Mosoroj, Lupul, Novák, Pát, Rác, Volf.

Ázbejfi. Deodatus Ázbejfi alias Lupul. Szam. vár. lev. összeírás. Az Ázbej család harmadik ága Lupul (Gál=Kál, Wolf). L. Ázbej.

Ázdczhi (ਅਜ਼ਦਚੀ): erről a világról való (v. ö. Ánden: Másvilági). Ászd (ਅਸ਼ਦ) örmény szó: innen, hic, istic, törökül: buradá, bundá. — Ágop Ázczi. Szam. vár. lev. régi kötelezvényben. — Ázczi Chácsháduréncz Chácshig. Erzs. Ker. I. köt. 30 l. 1731. — Ázczi Szêhágéncz Chácshig. Erzs. Ker. I. köt. 75 l. 174 t. Ezek szerint az Ázdczhi (Bundá, Burgyá) család egyik ágának vezetékneve Chácsháduréncz (Kristóffi), másiknak Szêhágéncz (Izsák.) L. Bogdán, Bunda, Burgya, Chácshádur, Szêhág.

B.

Balás: az uralkodó, a görög βασιλεύς-ból. Az örmény thákavor, chonthikhár magyar fordítása. L. Chontikhár, Szultán, Thákvor, Vászil. — Balás Imre örmény eredetű, de latin szertartású pap volt Gyulafehérvártt, hol 1822-ben a poesist tanította. E családnév most nincs használatban.

Balog. Balognak nevezzük azt, ki jobbkéz helyett mindent balkézrel tesz, pl. eszik, varr, fát vág. Balog máskép Buzeskul Sándor. Szam. vár. lev. összeírás. A Buzeskul (Budzeskul) család egyik ága Balog-ra magyarosította nevét. L. Buzeskul, Kok.

Balta. L. Báltá.

Báb (باب) örmény szó, jelentése: nagyapa. Örmény akad. szótár II köt. 599 lapon: *باب هه هه هه هه هه* (báb i méz ászí háv ál: báb nyelvünkön háv-nak is mondatik.) — Bábê Bêczásê. Szam. vár. lev. 1736 év. — Bábun Chácsháduréncz Szdéphán. Erzs. Ker. I. köt. 32 l. 1732 év. A Báb család vezetékneve: Chácsháduréncz (Kristóffi).

E családnév előfordul Keleten is: Bághdig Bábáián. „Árévékh“ 1887. máj 17. 999 sz. L. Ábu, Cheul, Fátter, Geinár, Hául, Pápai, Popoi, Totobej (=Patriczius, Patrik.)

Bábig (Bábik *بابيك*) örmény szó, jelentése: nagyapa, (ig örmény kicsinyítő szócska, jelentése: ka, ke, acska ecske); tehát Bábig: nagyapácska. E családnév előfordul Keleten is: Vártán Bábigián. „Árévékh“ 1886 jún. 24. 731 sz. L. Báb, Káténszusz.

Bádgéráhán (*بابگراهان*) örmény szó, jelentése: festő, pictor. L. Gárdsthiév, Kepus (Kipucz), Nágo, Náschárár, Nikos, Piktör, Zugráv. Bádgéráhán Zádig. Szam. Ház. II. köt. 2 l. 18 t. 1743. E családnév most nincs használatban.

Bághcsliáján. Báhcse perzsa szó, jelentése: kert; örményül bárdez, tērächd, purászdán, dzághgocz. L. Kertész. Bághcsáián=Hortulán (nov. 28). — Ászvádur Bághcsháin. Szam. Ker. I. köt. 110 l. 1399 t. Diráczhu Ászvádur Bágeshá. Szam. Ház. I. köt. 28 l. 274 t. E családnév előfordul Keleten is: Ávedisz Bárdizbánián „Árévékh“ 1887. febr. 5. 917 sz.

Báhágián. Báhág (*باباغیان*) örmény szó, jelentése: ör. felügyelő, custos, Vigil(ius), törökül: bekdsi. L. Begidsán, Bêrgár, Gergely, Pêndás.

Báhori. Báhri arab szó, jelentése: tengerszinű, kék. Dzerig Báhorinê. Szam. Ház. II. köt. 77 l. 22 t. 1771 év. Kihalt család.

Bájáczi — Bányáról való, Bányai. Baie román szó: akna, bánya; czi (*شي*) örmény képző: ...ról való. Bájá helység Romániában, a határszélen, közel Bukovinához. Az anyakönyvekben Bájáczi, később Báneo, Bánojián, Miklus Ferenczin neog báneájin vêtin: Nagy-Bányai Ferencz fia Miklós. Szam. Ház. II. köt. 187 l. 22. A Bányai család előbb Nagy-Bányán lakott és e várostól is nyert nevet. — Toder Bájáczi ajlgerb Bányai: Bájáczi Tódor másképp Bányai. Szam. Ház. III. köt. 50 l. 1842. febr. 2. — Bájáczi Chácsko Nigol: Bányai Miklós Kristóf. Szam. Ker. I. köt. 93 l. 22 t. — Chácszig Bájáczi Chutlubei. Szam. Ház. II. 34 l. 38 t. A Bányai család egyik ágának vezetékneve Miklós, a másiknak Chutlube és a harmadiknak Gáspár. Bányai Kristóf alias Gáspár.

Szam. ker. társ. iratai közt. — Láthné alias Bányainé. Szam. vár. lev. 1845 év. L. Bájáczhi, Chutlube, Gáspár, Láth, Miklós.

Báká, török szó, jelentése: hír. Az Áved, Ávedik családnév török fordítása. Gyergyó. Ker. I. köt. 1765. E családnév most nincs használatban. L. Áved Ávedik.

Báltá, Balta helység Oroszországban. Mánug Toderi Ovaneszián Báltái: Báltá Ovaneszián Tódor fia Emánuel. Szam. Ház. II. köt. 20 l. 178 t. A Báltá család neve Ohánneszián (Jánosi). L. Balta, Beltegár, Ohánnesz, Záblu.

Bányai, a Bájáczhi család magyar neve. L. Bájáczhi, Hêskára.

Bányász, magyar szó. Márdirosz Báneász: Bányász Márton. Szam. Ker. II. köt. 187 l. 59 t. E családnév most nincs használatban.

Báráncsi. Bárán (*պարան*) örmény szó, jelentése: kötél, dsi (török) készítő, csináló; báráncsi: kötélverő. Erzsébetvároson Báráncsi, Medgyesi egy család. Kihalt család.

Báránffi. Michael Báránffi. Szam. vár. lev. 1788 év 351 sz. A Báránffi családnév most nincs használatban. L. Bárány.

Bárány, örményül kárimisz (néha így is Kárêmisz) jelentése: bárányhús, miből a hús kihagyásával lett Bárány. A Bárány családnév itt e hazában alakult a Bároncs névből. Martinus Bároncs 1767-ben a cs kihagyásával így írta nevét: Martinus Báron; 1768-ban ugyanaz így: Martinus Bárány és 1773-ban (Szam. vár. lev. 105. sz.) Martinus Bárány alias Kárimisz. L. Bároncs.

Bárányi. Bárányi János erzsébetvárosi kereskedő. Szam. vár. lev. 1818 év, 1400 sz. L. Bárány, Bároncs.

Bárchodár. A bájrákdár elferdített alakja, jelentése: zászlótartó. Az Esztegár család török neve. — Hovszeph Bárchodárián szamosújvári örmény pap (dr. theologiae 1748). — Melikh Luszigi Bárchodárián gám Szeferián ginê: Bárchodár vagy Szefer Lukács felesége Regina. Szam. Ház. III. köt. 466 l. 50 t. — Josephus Bárchodár alias Szefer. Szam. vár. lev. 1808. 891 sz. A Bárchodár család egyik ága Szefer. A Bárchodár családnév előfordul Keleten is: Mákár Bárchudárián. „Árévékh“ 1866. szept.

23. 806 sz. Hazánkban a Bärchodár családnév most nincs használatban. L. Esztegár, Szefer, Zászlófi.

Bárlusz, gúnynév. Párilusz örmény köszöntés, jelentése: Jó reggelt! pári (jó) és lujsz (világosság) örmény szavakból összetéve. E család őse az örmény „párilusz” köszöntést hibásan „bárlusz”-nak mondotta — és rajta száradt a „Bárlusz.” Chácsko Bárluszi. Szam. Ház. II. köt. 24 l. 215 t. L. Párlusz.

Bároncs. Bároncz remete emléke márt. 25-én. L. Bárány.

Básániká = Bása-Niká = Bása-Niko: Miklós basa. Miklós helytartó. Az Edgár család török neve. Kihalt család. L. Edgárián, Fésfés, Nigol.

Bátrin. Betrân román szó, jelentése: öreg. Bátrin az örmény Dzerig szónak román fordítása. L. Dzarug, Dzerig, Simai, Simá, Simávon, Simon, Zárug, Zerich.

Bázár, perzsa szó, jelentése: vasárnap, κυριακή (Cyril), dominica (Dominicus, Domonkos). L. Cziriák, Dominik, Kritsa.

Beczás. A mult század elején lakott egy Gámenczi nevű örmény család Beregszász-on, mely később onnan Szamosújvárra jött lakozni. A szamosújváriak e családot azon város nevééről, hol lakott (a közép szótag kihagyásával, Be[reg]szász = Beszász, Beczás) Beczás-nak, vagy a végszótagról Szász-nak is nevezték. A Beczás = Szász család neve Gámenczi. — Dominikh Bêczás ájl gêrbiv Szász: Beczás másképp Szász Domokos. Szam. Ker. III. köt. 41 l. 106 t. L. Gámenczi, Szákszon, Szász.

Bedo, Bodó. A Bódog, Boldog rövidített alakja. Beatus, Mákár, Fortunatus. Kihalt család. L. Bódog, Chutlube.

Bedrosz, örmény név, magyarul: Péter. Péter (Petrus) jelentése: kő, szikla, a görög-latin πέτρος-ból. A magyar Péterfi, Petőfi, Sziklai és a szláv Petrovics családnév egy jelentésű. L. Dsermág, Esztechno, Fehér, Fédik, Kápálb. Petrásko, Petri, Petrovics. Csik-Szépvizen a Bedrosz-ok most Fehér-ek.

Begidsán. A Báhágián család török neve: bekhsdi; ebből lett: Bekdsián, Begidsán. A Szam. Ker. III. köt. 277. l. 90 tétel alatt ez áll: Miklus Begidsán, a lap

szélén pedig ez: álj gérbiv Fekete: Begidsán Miklós, máskép Fekete. Tehát a Begidsán család egyik ága Feketének is neveztetett (1814.) — Thorosz vor magánuámp gocshi Begidsánkh; Thorosz, ki vezetéknévvel Begidsánnak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 23 l. 134. t. A Begidsánok Thorosz-ok. — Trizsi Begidsán alias Sziév-Mitko: Begidsán máskép Fekete Terezia. Szam. Ház. II. köt. 268 l. Erzsébetvároson Begidsán, Cshár, Ördög egy család. L. Báhágián, Bêrgár, Fekete, Pêndás, Thorosz.

Belcsug. Belcsug a magyarból kölcsönzött román szó, jelentése: bőség, gazdagság. Theodorus Sánta Belcsug és mellette örményül Todericz Belcsugi. Szam. vár lev. 1736. összeírás. Sánta Tódor alias Belcsuk. Szam. vár. lev. 1766. („Placsintár crida.“) A Belcsug család vezeték neve Sánta (=Dobál). Az Ágoston, Belcsug, Chodsá, Dobál, Gágh, Gêzducz, Máli, Sánta egy család. L. ezeket és Bisi. — Belcsug Bogdány alias Kristóf. Szam. vár. lev. összeírás. Belcsug család egyik ágát Kristófnak is neveztek. Chácskojin tuszdêr Belcsuginê: Belcsug Kristóf leánya. Szam. Ker. I. köt. 61. l. 631 t.

Belelák. Belelák Tódor. E gúnynev most nincs használatban. Szam. vár. lev. 1852.

Beltégár, Bêltêgár. Báltac a török-magyarból kölcsönzött román szó, jelentése: balta, fokos. Baltegár, Beltegár, Bêltêgár=baltás, fokost-viselő. E család örmény neve Dágárávor (*մուղարավոր*), törökül: teperdár, Báltádsê. — Gájánná Báltágár. Szam. Ker. III. köt. 281 l. 110 t. — Vászil Bedrosz Beltegári vêrti: Beltegár Péter fia László. Szam. Ház. II. köt. 46 l. 49 t. L. Báltá, Biluska, Szappanyos,

Bêrbiár. A borbély, Barbier szónak román alakja. Keork Bêrbiár. Szam. Ker. II. köt. 385 l. 98 t. Kihalt család.

Bêrdul. Bord (*բորտ*) örmény szó, jelentése: ködök; ul román határozó szócska: az, a. Ohánessz Bêrdul. Szam. vár. lev. 1794 év. L. Burik. Bêrdul (Burik) kihalt család.

Bêrgár. Bêrc a magyarból kölcsön vett román szó, jelentése: berek, erdő; bercariu: erdőcsész. Hunfalvy a „Századok“ 1888. évfolyam 5. füzet 458 l. ezt mondja:

„Az újabb rumenben talán már nincs meg a bêrc és bêrcariu.“ Megvan. — Bêrgár a Báhágián családnak román neve. Az 1721-ik évi összeírásban (Szam. vár. lev.) még így: Bêrku. — Ászvádur Bêrgár. Szam. Ház. II. köt. 96 l. 7 t. L. Báhágián. — Bêrgár Bogdán Anna, Szam. vár. lev. 1809 év 812 sz. A Báhágián, Begidsán, Bêrgár, Pêndás család vezetékeve Bogdán. L. ezt. A Bêrgár, Gyergyó-Szent-Miklóson most Polgár.

Bêrká, magyarból kölcsönözött erdélyi örmény tájszó, jelent báránybórt. A magyar birka, apróbb, göndör szőrű, nemesített juh (v. ö. berke.) Isaacus Jakab alias Berke. Szam. vár. lev. összeírás. — Isaacus Ágopsa alias Bêrka. Szam. vár. lev. összeírás. Hágopsáin tuszdêr Bêrkáinê. Szam. Ker. I. köt. 52 l. 493 t. Jakabfi Izsák fizette ki 1737-ben a szamosújvári dominium árát. A nyugta alá ezt írta: *Eu huuu uloruzuh*: Én Jakabfi Izsák. Ezen nyugta hátára ez van írva: *huuuhû ul, uquuhû hûnuhûgû l.*: Berka Izsák irata. Bêrká, az Ágopsa (=Gopcsa,) Jakab, Jakabfi család gúnyneve. Ágop, Ágopsá, Bêrká, Jakab egy család. L. Ágopsa, Jakab, Jakabfi.

Besenszki, a Bocsánczi családnév elferdített alakja. Bocsánczi=Besánczi, Besánszki, Besenczki. Besenczki Gádár, Chácshig Khoszái gin: Besenczki Katalin, Kasza Kristóf neje. Szam. Ker. IV. köt. 300 l. 1853 év. Cajetanus Bocsánczi egyazon iratban így is fordul elő: Cajetanus Betsánszki. Szam. vár. lev. 1799 év 1675 sz. L. Bocsánczi.

Beszter a német gut szó (jó) felsőfokából (best) alakított név. A Bournáz család egyik ágának gúnyneve. L. Bournáz.

Betá. A Beteg, Betá(g) rövidített alakja. Vászil Betáján. Szam. Ker. III. köt. 68 l. 93 t. L. Beteg, Nevelics.

Beteg, magyar szó; az anyakönyvekben így is fordul elő: Beteág, Betág, Bejteág, Bethág. Toder beteágê Bedroszi Esztáchnoján: Esztáchno Péter fia Tódor, a beteg. L. a szamosújvári plebániái templom építésére adott összegekről vezetett jegyzék 1753. évét. Ebből látszik, hogy Szamosújvártt egy más Esztechno Péternek szintén Tódor nevű fia volt; az első Tódor tehát meg-

különböztetésül „beteg“ jelzőt nyert, melyet (Beteg) azután utódai a családnév (Esztechno=Stephanovics) helyett kezdtek használni. Nevezetnek fia már Beteg név alatt fordul elő: Bedrosz Toderi Beteági: Beteg Tódor fia Péter. L. Ángár, Betá, Betgi, Esztechno (Stefanovics), Láphtics, Nevelics, Têzsár.

Betgi, a Bet(e)g-i (Betegnek fia) rövidített alakja. Bedrosz Betgi. A szamosújvári timártársulat iratai közt, 1802 év.

Bêzá. Bêzá(vor), bêszágávor (*բէշագավոր*) koszorús, mint a győző, mártir (Márton), király (Császár). Bêzávor=István (Stephanus). Bêzávor, a Stefánovics család örmény neve. A Bêzá(vor)=Stefánovics család a mult század első felében elhagyta a Stephanovics nevet és a család gú ny nevét: a Nevelics („Beteg“) nevet kezdte használni. A Bêszágávor családnév előfordul Keleten is: Ávedum Bêszágián. L. marseillei „Armenia“ 1888 évf. jún. 27. 88 sz. — Vártán Bêzáján. Szam. Ház. II. köt. 155 l. 30 t. Ánton Bêzávor. Szam. Ker. I. köt. 177 l. 1957 t. L. Beteg, Nevelics.

Biáthá. Biáthi jezdán (török), *κυριακόν*, il tempio di Dio, az Ur egyháza. Biáthá=Domokos, Domonkos, Dominicus. L. Cziriák, Dominik, Gurjehg, Kritsa, Szêcshovczhi. A Biáthá családnév most nincs használatban.

Bidin. Bidinea román szó, jelentése: sekrestyés, kántor. Bidin(ea)=Deák. E családnév most nincs használatban. Chácshig Bidinián. Szam. Ker. II. köt. 545. l. márt. 28. L. Deák.

Bihálovics. L. Bihul.

Bihár, Birár. Birár román szó, jelentése: serfőző, Bierbrauer. Kirkosá Birár. Szam. Ker. I. köt. 83 l. — Mánug Birárján. Szam. Ház. II. köt. 40 l. 53 t. — Vártán Bihárján. Szam. Ház. II. köt. 216 l. 1112 t. — Vártán Bihár-i. Szam. Ker. II. köt. 397 l. 110 t. A Birár (Bihár, Berár) család kihalt.

Bihul, erdélyi örmény tájszó, értelme: bival, hellenül bubalosz, latinul bubulus, csehül buwol, németül Büffel, francziául bufle. Bihul Lukács. Szam. vár. lev. 1821. 985 sz. A Turcsa család egyik ágának gúnyneve. Erzsébetvároson Bihul, Bihalovics, Chárib egy család. E család

Keleten Komesián (*գուռ* örmény szó, jelentése: bival) nevet visel: Komesián Hámpárczum. „Ár évélkh“ 1888. évf 1372. sz.

Biluska. Bialusovka — Bi(a)lus(ov)ka — helység Oroszországban (Podolia). — Stephanus Bilus alias Szappanyos. Szam. vár. lev. 1804 év, 1589 sz. A Beltegar, Biluska, Krészta (Keresztes), Krikor (Gergely), Szappanyos (Szábondsi) Ládai egy család. E család vezetékeve: Krikor. — Biliská Êszthephán: Biluska István. Szam. Ker. III. Köt. 421 l. — Mánug Sztephánin Biluskáin vêrtin: Biluska István fia Emanuel. Szam. Ház. II. köt. 482 l. 19 t. 1814 év. Krikor Krésztaí Biluskáján: Biluska Krészta fia Gergely. Erzs. Ker. II. köt. 42 l. 25 t. — Baluska magyar szó: Handbeil, kézi balta. L. Báltá, Beltegar.

Biró. Ioannes et Bogdán Biró obaeratores armeni. Szam. vár. lev. 1786 év, 367 sz. — Szêhág Chácshigi Birovján Szászvárosen: Biró Kristóf fia Izsák Szászvárosról. A násznagy Borbiró János (Ovánnesz Borbirovján); tehát a Biró családnév a Borbiro rövidítése. Szam. Ház. II. köt. 179 l. 1800 év febr. 12. L. Borbiró.

Bisi, török szó, jelentése: híg placsinta. A Blid család török gúnyneve. — Ávedumê Gházárin Bisun vêrtin: Bisi Lázár fia Ávedum. Szam. Ház. II. köt. 152 l. 12 t. — Lazarus Belcsug alias Bisi. Szam. vár. lev. összeírás. A Belcsug család egyik ága Bisi. Bisi = Blid = Placsintár. L. Belcsug Blid, Placsintár.

Bizdi. Bêzdig (*բիզիգ*) örmény szó, jelentése: kis, kicsi. Bizdi Ászvádur: Kis Ászvádur (Bogdán). Szam. Ker. I. köt. 61. l. 638. t. Bizdi Ágop: Kis Jakab. Szam. Ker. II. 252. l. Bizdi Chácshádur: Kis Chácshádur (Keresztadta, Cruce-datus.) Bizdi Kápátán: Kis Kapatán. Ohánnesz Bizdi Krikori: Kis Gergely fia János. Osztian Christophorus junior: Chácshig Osztiani Bizdigi. Szam, vár. lev. 1738. összeírás. Ezen idézetből is látszik, hogy bizdi (bizdig, bêzdig) = junior (ifjabb).

Blágá. Blagá román szó, jelentése: áldott. — Blága Ávedum. Szam. vár. lev. 1813. A Haraga család egyik ágának román gúnyneve. L. Haraga, Ortnádz.

Bleská. Pleş román szó, jelentése: kopasz. — Luszig Bleská. Szam. Ház. II. köt. 81. 67 t. — Mánug Chácskoi Bleskáján. Szam. Ház. II. köt. 40 l. 54 t. L. Dsecshegh, Gondág, Kendof, Këndov, Khel, Kopasz, Szultán.

Blid. Blith (oubli) örmény szó, jelentése: placsinta. — Várteresz Blid. Szam. Ház. II. köt. 18 l. 407 t. E család-név most nincs használatban. L. Bisi, Placsintár.

Bobhok. Boboc román szó, jelentése: fi, fióka. Boboc de rață: réczefi. — Bobhok gúnynév. Bobhok Jákub. Szam. Ker. II. köt. 718 l. 111 t. L. Rác. A Bobhok családnév most nincs használatban.

Bocsánczi: Botusáni, Botusán helységből való. Botusán, helység a volt Moldovában. Joachim Bocsántzi. Szam. Ker. -III. köt. 41 l. 6 t. — Christophorus Botsánski: és mellette örményül Botosáni Chácszig. Szam. vár. lev. 1766 év 66 sz. — Botosán Márton borbíró. Szam. vár. lev. 1769 év. Kebeleí Nagy András leveléből. — Márton János alias Bocsánczi. Szam. vár. lev. 1747 év. E család vezetékeve Márton (Márdirosz.) Árinkh berbenczá ághácshá Ohánneszin vêtêven Bocsánczi Száruchániné: tagdíjt vettünk Bocsánczi-Szaruchán János ur fiától. Szamosújvári kereskedő-társaság iratai közt. E szerint Szarukán (Borbíró)=Bocsánczi. Bocsánczi, Márdirosz, Mártonfi, Szarukán egy család. — Ezt a nevet: Ászvádur Chácszigi Bocsánczu 1736-ban az összeírás alkalmával hibásan így fordították latinra: Christophorus Bogdán; így kellett volna: Bogdan (filius) Christophori Bocsánczi. Szam. vár. lev. Ugyanakkor ezt a nevet: Bizdi Márdirosz Bocsánczu hibásan így fordították: Martinus Kristóf (helyesen így: Christophorus junior Martini Bocsánczi). Hovszeph Dominiki Bocsánczki gám Komiczi vortin: Bocsánczi vagy Komicz Domokos fia József. Szam. Ház. II. köt. 484 l. 69 t. A Bocsánczi család egyik ágának gúnynéve: Komicz. Egy régi összeírásban ezt kaptam: Christoph Bogdán alias Bocsánczki; de ez csak ezen névnek rövidítése: Christophorus Adeodati (Bogdán) Bocsánczi: Bocsánczi Bogdán fia Kristóf. L. Borbíró, Komicz, Lába, Szarukán.

Bocshig (*uoc:hu*) örmény szó: far, faracska, kis ember. ← Gyergyó-Szent-Miklóson Bocsig most Kis. Mánuság Luszig Bocshigján. Szam. Ház. II. köt. 82 l. 24 t. E családnév most nincs használatban. L. Áki, Bogics.

Bocskás. Bocska (magyar szó) csöbörhez vagy vederhez hasonló víztartó edény fából. Bocskás=Kádár. Kihalt család. Erzsébetvároson Bocskás, Kozocsa egy család.

Bódog = Bedo. L. Bedo, Chutlube.

Bogdán szláv szó: Istenadta, Istenajándéka, Adeodatus, Theodorosz. Szam. vár. lev. 1780-dik évi iratai közt e név fordul elő: Stephanus Bogdány, mit a magyar jegyző (Berkai) Bogdán István helyett hibásan így fordított: László Bogdán. L. Áruthun, Ászvádur, Bêrgár, Bundá, Burgyá, Chácshádur, Kápdebó, Kirkosá, Nevelics, Plasintár, Szêhág, Szongott, Urmánczi.

Bogdándi. Dániel Bogdándi. Szam. Ház. III. köt. 63 l. 1851 év febr. 18. Bogdándi a Bogdáni névnek másik alakja. Az idézet helyes értelme magyarul ez: Bogdánnak (fia) Dániel.

Bogdánfi. Krikor Bogdánfján. Szam. Ker. II. köt. 1775. 440 l. 78 t. Szamosújvártt a Bogdánfi név 1775-ben fordul elő először; Gajzágó, Bogdánfi, Mártonfi, Lukács egy család. A Bogdánfi, a Gajzágó családból szakadt ki. 1782-ben, midőn a plebániai templom ledőlt tornyát építették, az 1782—198 számú akta szerint Bogdánffy Gábor volt a munkafelügyelő (inspector); ezt az inspec-tort az akkori bíró (*Губернаторъ Габриель Кэпріель Кэпріель Кэпріель Кэпріель*) Kápriel Gájszákóján-nak (*Губернаторъ Габриель Кэпріель Кэпріель Кэпріель*; Gajzágó Gábor,) a főgondnok: Dániel Miklós pedig a nyugtára irt sorokban Kápriel Bogdánfjännak (*Губернаторъ Габриель Кэпріель Кэпріель Кэпріель* Bogdánffy Gábor) nevezi. Szam. vár. lev. 1782. 198 sz. A Bogdánfi Dobál, Gáguch, Gajzágó, Izsák, Sánta egy család. Christophorus Bogdánfi alias Zsumerd. Szam. vár. lev. 1797. 102 sz. jk. A Bogdánfi család egyik ágának gúnyneve Zsumerd. L. Dsumerd, Gajzágó, Zsumerd. Erzsébetvároson Bogdánfi, Schuster, Tájvel egy család.

Bogdánovics, szláv szó (Bogdan + vics = Bogdánfi). Maria Bogdánovics. Szam. vár. lev. 1799. 582 sz. L. Bogdán, Bogdánfi, Gámenczi.

Boghosz, örmény név, magyarul Pál. Chácshig Boghoszián. Szam. Ház. II. köt. 491 l. 73 t. A Boghosz családnév előfordul Keleten is: Krikorisz árkhiebisz gobosz Der-Boghoszián. „Árévékh“ 1886 évf. okt. 15. 824 sz. Boghosz alias Pál János. Szam. vár. lev. 1804. 690 sz. Chácshig A. Kírkori Boghoszián gám Kesorián. Szam. Ház. II. köt. 290 l. 11 t. 1813 év. A Boghosz család egyik ágának gúnyneve Kesor. — Rozsi Kájtáni Boghoszián gám Kolczáin. Szam. Ház. II. köt. 245 l. 22 t. 1814 év. A Boghosz család másik ágának gúnyneve Kolczá. L. Hádsi, Kesor, Kolczá, Pál, Tul.

Boghoszfi. Joannes Boghoszfi. Szam. vár. lev. 1792. 133 sz. A Boghoszfi magyar neve: Pálfi. L. Pálfi.

Bogiát. Bogát román szó, jelentése: gazdag. Vártán Bogiát. Szam. Ker. II. köt. 201 l. 108 t. L. Ágoston, Belcsug, Chodsá, Jakabfi, Máli. Bogiát a Jakabfi család egyik ágának gúnyneve. A Bogiát név most nincs használatban.

Bogics. Jacobus Bogits. Szam. vár. lev. 1806 év 520 sz.; de egy sorral lejjebb „soror sua Anna Bocsig.“ Tehát Bogics = Bocsig. L. Bocshig.

Bokor. Bokhor a kos-csillagzat héber neve. Bokor, Csillag, Zuhál egy család. A Bokor családnév most nincs használatban. L. Csillag, Hurmuz, Zuhál.

Bor, boros magyar szó. Erzsébetvároson Bor, Szentpéteri egy család. Biró, Bor, Borbiró, Boros, Kinovián egy család. Ágop Bor-i. Szam. Ház. II. köt. 67 l. 14 t. 1767. L. Biró, Borbiró, Boros, Kinovián.

Borbiró, magyar szó. Márdirosz Ohánneszi Bocsánczu Borbirovján: Bocsánczi Borbiró János fia Márton. Borbiró a terjedelmes Bocsánczi család egyik ága. Szam. Ker. II. köt. 113. l. 85 t. Az, ki a borárulási jogot a várostól (Szamosújvár) kivette, neveztetett Borbirónak. Ághácshá Borbirové ájszinkhên ághácshá Donigê Pátján: Borbiró ur vagyis Pát (Ázbej = Rác) úr. Szam. vár. lev. 1772. — Ághá Borbirovên Toderásê Szthegárián: Esztegár Tódor Borbiró ur. Szam. Ház. II. köt. 19 l. 421 t. Ezek szerint a Pát és Esztegár család egyik ága is Borbiró. L. Bocsánczi, Esztegár, Pát.

Borcs. Borş román szó, jelentése: czibere. Gúnynev. Chácshig Borcsh-i. Szam. Ker. II. köt. 175 l. 202 t. Kihalt család.

Boritás, magyar szó, betakarás, befödés; v. ö. borit. Gombkötöknél lapos vagy gömbölyű zsinor. Doroth Boritásián. Szam. Ker. IV. köt. 227 l. A Nuridsán család egyik ágának gúnyneve.

Borocza, a Bor családnév kicsinyített alakja. L. Bor.

Boros. L. Biró, Bor, Borbíró, Kinovián.

Borsos, magyar szó. Szdéphán Borsos. Szam. Ház. II. köt. 469 l. 130 t. A Borsos (=Kiperdsi, Piperdsi) család kihalt. L. Kiperdsi, Piperdsi.

Bosnách, Bosnyák, Bosnyákország lakosa; szoros értelmében a déli szlávok egyik ágából való. Háruthiun Bosnáchján. Szam. Ház. II. köt. 28 l. 281 t. E családnév előfordul Keleten is: Thorosz Bosnáchján. „Árévékh.“ 1886 szept. 24. 807 sz. Azt, ki Slavóniából való, vagy a szláv nemzethez tartozik, a török bosnách-nak nevezi.

Bostin. A tök (Kürbis; növénytan) román neve bostán; a török boszthán szó: kert. A Têtumdsi család román neve. L. Sogeldia, Têtumdsi.

Bovteá, Boftá román szó: púp. — Thorosz Bovteá-i. Szam. Ház. II. köt. 31 l. 8 t. Kihalt család.

Brásovczi: Brassai. Nigol Brásovczi. Szam. vár. lev. 1721. összeírás. E család Brassó városában lakott. Kihalt család.

Brëndzár, Brundzul. Brándia román szó, jelentése: turó. Brëndzár: turóárus. Máxim Brindzul-i. Szam. Ház. II. köt. 46 l. 92 t. Kájtán Brëndzárián alias Jolbeji. Szam. Ker. III. köt. 340 l. 107 t. Kájtán Brëndzárián alias Jolbej Luszig Simáján: Brëndzár Kájtán, másképp Jolbej Simai Lukács. Szam. Ker. III. köt. 340 l. 1817 év. Cajetanus Jolbej alias Brëndzár. Szam. vár. lev. 1811 év. A Samai családból szakadt ki a Jolbej család. A Simay család egyik ágának gúnyneve Brëndzár. A Brëndzár név most nincs használatban. L. Edêlbej, Jolbej, Simai.

Budách. Budák török szó, jelentése: ág, halom, örményül voszd. Donig Budáchjáncz. Szam. Ház. I. köt. 2 l. 7 t. L. Budákovics.

*Budákovic*s=Budách. Budákovic volt Szamosújvár első plebánosa. Kihalt család. E családnév előfordul Keleten is: Butáchján. „Árévelkh“ 1888. 1323 sz.

Budik? Ászvádur Budikh-i. Szam. Ker. II. köt. 600 l. 51 t. Kihalt család.

Budzát, buzat román szótól, ajakos, nagy ajakú, ajok. Sztephán Budzátján. Szam. Ház. III. köt. 5 l. — Moldovai Budzát Kristóf. Szam. vár. lev. 1731. A Budzát család vezetékneve Moldovai (=Moldován.) — Várterész Budzátján Ergêrczhin. Szam. kereskedő-társaság iratai közt, 1790. A Budzát, Budzeskul, Czárán, Edel, Ergêrczhi, Moldován egy család. L. ezeket. Ez a család nemes volt még a külföldön.

Budzeskul (Buzeskul, Buzesko) a Budzát név másik alakja. — Ákszend Budzeskul. Szam. Ház. II. köt. 8 l. 166 t. L. Budzát, Balog, Kok.

Bulbuk. Bulbuc román szó, jelentése: buborék. Az Ángszend család gúnyneve. Martinus Bulbuk. Szam. vár. lev. 1781. („Csásus krida“). Bulbuk alias Makrai (Mákra) János. Szam. kereskedő-társaság iratai közt. A Bulbuk család egyik ágának gúnyneve Makrai. — Christophorus Geron alias Bulbuk. Szam. vár. lev. 1788 év 59 sz. — Joannes Christoph alias Bulbuk (helyesen Joannes Christophori Bulbuk). Szam. vár. lev. összeírás. Az Ángszend és Geron család egyik ága Bulbuk. L. Ángszend, Geron.

Bulgár. Jakub Bulgár. Erzs. Ker. II. köt. 84 l. 21 t. L. Bosnyák, Polyák, Tóth.

Bulík. (Bu)bulig (háv) örmény szó, jelentése: kuvik, bagoly. A Novák család egyik ágának gúnyneve. Ászvádur Bulikhján. Szam. Ker. III. köt. 256 l. 105 t. L. Novák.

Bulk, a Bul(bu)k rövidített alakja. Bulk Ángszend Szam. Ker. II. köt. 272 l. 60 t. L. Ángszend. Ászvádur Bulbuki (Szam. vár. lev. 1785. 269 sz.) a tanuvallomást így írta alá: *bu bulummu quniph* (jész Ászvádur Bulk-i); tehát Bulk=Bulbuk. L. Bulbuk.

Bumbár. Bumbar román szó, jelentése: gombkötő. L. Borítás. Krikor Bumbár-i. Szam. vár. lev. 1782. 203 sz. E család most Gombos nevet visel.

Bunda. E család örmény neve *ամու՛ն* (ászdén: innen, e világról való), törökül: bundá. Chácshig Bundá. Szam. Ház. II. köt. 99 l. 66 t. L. Ázczi, Bogdán, Burgyá, Chácshádur, Szêhág.

Bundádá=Bundá. Ászvádur Bundádá. Szam. Ház. II. köt. 77 l. 119 t. Christophorus Miklós alias Bundádá. Szam. vár. lev. összeírás. A Bundádá család vezetékneve Miklós. L. Miklós, Nigol. Bundá=Bundáda. A Bundá, Bundádá családnév most nincs használatban.

Burgyá. E család örmény neve *ászd* (*ամ*) törökül: burádá; ebből (Burdá) Burgyá. Ándris Burdeján. Szam. Ház. II. köt. 28 l. 565 t. Bogdán András alias Burgya. Szam. vár. lev. összeírás. A Bundá, Bundádá, Burgya család vezetékneve Bogdán. L. Ázczi, Bogdán, Bundá, Chácshádur, Szêhág.

Burik, román szó, jelentése: kődök. Ászvádur Burik. Szam. Ház. II. köt. 268 l. 44 t. Kihalt család. A Bêrdul család román neve. L. Bêrdul.

Burkus. L. Ászlán, Chárib.

Burnáz. Burun török szó, jelentése: orr; burnu kheszikh: pisze orrú. Ánton Burnáz. Szam. Ház. II. köt. 187 l. 24 t. L. Beszter, Fêszágán. E családnév előfordul Keleten is: Hágop Burnázján. „Árévelkh.“ 1887. 1100 sz.

Buslig (*ամուշիկ*) örmény szó, jelentése: rövidlátó (myops).

Burduhosz, a magyar potrohos szóból, jelentése: potroh; nagy, kövér, lelogó hasú, potrohos, pothos, pohos; v. ö. burdule (román szó) Krikor Burduhosz. Szam. Ker. II. köt. 318 l. 57 t. L. Hászt, Kövér, Vastag. A Burduhosz név most nincs használatban.

Butá. Puth, buth (*բութ*) örmény szó, jelentése: tompa, nem éles. Vászil Butáján. Szam. Ker. III. köt. 51 l. 101 t. Kihalt család. L. Kulmig.

Buzát. L. Budzát, Edel.

Buzeskul. L. Balog, Budzeskul.

Ch ^(h), Cs ^(s), Csh ^(sz), Cz ^(z).

Chácshádur (*Չաքսհաճուր*) örmény szó, keresztadta, kereszt-től adott, crucedatus, Kristóf. — Száko Chácshádur: Kristóf Izsák. Szam. Ház. II. köt. 12 l. 232 t. E család-

név előfordul Keleten is: Ábrahám efendi Chácshádurián. „Árévékh“ 1886. aug. 24. 781 sz. L. Bogdán, Bundá, Buradá, Szêhág.

Chácsherjész (*chachsherjesh*) örmény szó, jelentése: keresztvetés. — Chácsherjész Kirkor. Szam. Ház. II. köt. 11 l. 207 t. Gyergyó-Szt-Miklóson Chácsherjész most Keresztes. L. Czárká, Kátseresz, Keresztes, Szurugdsi.

Chácshig (*chachshig*) örmény szó, jelentése keresztcske, kis kereszt. Chácshig—Kristóf. Chácshig Dzurperán: Görbeszájú Kristóf. Szam. Ház. I. köt. 5 l. 31 t. Michael Chácshig: Kristóf Mihály. Szam. Ház. II. köt. 12 l. 234 t. — Chácshig, vor mágánuámp Pungucz: Chácshig, kinek vezetékneve Pungucz. Szam. Ház. 12. l. 105. t. A Pungucz-ok Chácshig-ok. L. Dobribán, Dzurkhithján, Dzurthêkján, Kristóf, Pungucz, Kihalt család.

Chácshum, (*chachshum*) chács-un[ogh], chácsh-um, örmény szó, jelentése keresztel biró: Kristóf. Jeremiá Chácshumi: Kristóf Jeremiás. Szam. Ház. II. köt. 21 l. 456 t. L. Jeremiás, Kristóf.

Chácskó. Chácskuj, Hácskuj örmény szavak, jelentésök: Kristóf. L. Hácskó (Hácskul), Mingá, Tutsek. Keleten Chácsgján alakban fordul elő: Hovhánnesz Chácsgján. „Árévékh“ 1887. 930 sz.

Cháftándsi. Cháftán perzsa szó, jelentése hosszú ruha, kaftán, dsí török szó: készítő, áruló. Thorosz Cháftândsi. Szam. Ház. II. köt. 129 l. 73 t. E családnév, mely most nálunk nincs használatban, előfordul Keleten is: Káf-dándsián. „Árévékh“ 1887. ápr. 9. 970 sz. A Cháftándsi család örmény neve házárábéd árkhuni dán: major domus, udvarnagy; dëndész: gazda; kándzábéd: pénztáros; k a f t a n d s ê basa. L. Der, Gazda, Logos.

Cháláds. Chálids arab szó: sült, sütemény; a hazai örmény kalács értelemben használja. — Ángszend Cháládsi. A szamosújvári timár-társulat iratai közt. Kihalt család.

Chárib. Chárib török, — ghárib, gharibeth arab szó, jelentése idegen, külföldi, külső, más országból jött. Peregrin, Barbarus (Barbara—Borbála.) Legtöbb örmény család Moldva-Oláhországból jött be. Ezek azon örmény

családokat, melyek ugyan velök együtt, de más török tartományból, vagy Lengyelországból jöttek be „cháríb“ névvel nevezték. A „cháríb“ örmény jelentése: *hi* (jég), *hihufuogh* (jégámszácshi), *hihufnu* (jégámud), *ququium* (káluszd): Advena, Adventor. A jegámud-ból lett a Jagamast családnév. — Sztephán Cháríbján. Szam. Ker. II. köt. 664 l. 28 t. — Mêgêrdics (Mêgics) Cháríb. Szam. Ház. III. köt. 58 l. A 78. lapon ugyanez (anyúl bátyám volt) így van bevezetve: Joannes Baptista Lengyel. A Lengyel család ezen ága Cháríb. — Cháríb Ászlánéncz Ovág: Cháríb Ászlán Joachim. Erzs. Ker. I. köt. 30 l. 1731 év. — Christophorus Bogdán alias Cháríb. Szam. vár. lev. összeírás. — Cháríb Donovanák Bogdán. Szam. vár. lev. 1818 év. Chácshádur Ohánneszê Cháríbê. Szam. kereskedő-társaság iratai közt. — Áruthiun Cháríbi Iszáján. Szam. vár. lev. 1750 év. Cháríb Ájváz. Erzs. Ker. I. köt. 90 l. 1743. — Cháríb Chácshádurencz Êszthephán. Erzs. Ker. I. köt. 30 l. 1731. — Gárábéd Ötvös Cháríb. Szam. vár. lev. 1786—244 sz. — Ájánê Cháríb Kirkorin vêrtin: Áján-Cháríb Gergely fia. Szam. Ház. II. köt. 1 l. 9 t. — Krájovácshi Cháríb Êszthephán. Erzs. Ker. I. köt. 60 l. — Lázár Kistóf és mellette örményül: Gházár Chácsháduri Cháríbi. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. — Ovánész Cháríb Mésziri. Szam. Ház. II. köt. 190 l. 73 t. — Trásztádsi Cháríb Dzarugên. Szam. Ház. II. köt. 47 l. 62 t. — *bu hiarhibu huzummar, nu bit uruh gur-ummar* (Jész Cháríb Chácshádur, vor jém vorti Sáh-Názári): Én Cháríb Chácshádur, ki fia vagyok Sáh-Názárnak. Szam. vár. lev. 1729. Cháríb Chodsá. Szam. Ház. II. köt. 85 l. A Cháríb család előfordul Keleten is: Vághárs Cháríbdsán „Árévélkh“ 1886. aug. 4. 764 sz. Az Áján, Ájváz, Ászlán, Bogdán, Chácshádur, Chodsá, Donovanák, Êszthephán, Gárábéd, Háríb, Hájrábéd, Honán, Hunánián (=Görög) Iszáchán, Iszáj, Izsáki, Jagamast, Jográndsi, Józseffi, Káluszd, Kevork, Kristóf, Lázár, Mészir. Náhábéd, Ötvös, Sáh-Názár, Trásztádsi nevű családok, melyek Cháríb-oknak is neveztetnek, mind Lengyelországból jöttek be. L. ceket, továbbá Egámszácshi, Jagamast.

Chászúpeshi. Kasszáb arab szó, jelentése: mészáros; dsi (török): árús, chászábdsi: mészáros. Chászápeshi

Márko. Szam. Ház. II. köt. 4 l. 86 t. — Mészáros Kristóf Antal. Szam. vár. lev. 1814 év. A Chászápeshi család vezetőkeve Kristóf. L. Hentes, Mészáros.

Chászóján. Chász török szó, jelentése: ötvös, arany-, ezüstmíves, o(v) örm. képző: val, vel dolgozó. Melkhon Mánugi Chászóján Márámorusján: Márámarosán (=Marosán) Chászóján Emanuel fia Melchon. A szamosújvári kereskedő-társaság iratai közt. L. Árszintár, Goldschmied, Máramarosán, Marosán, Oszkerics.

Cházár—Lázár. Mánug becsi Cházárin vèrtin: Bécsi Lázár fia Emanuel. Szam. Ház. II. köt. 109 l. 49 t. E családnév előfordul Keleten is: Gházároszián Száhág. „Árévékh“ 1886. ján. L. Lázár.

Chêngánoszián—Longinus; jelentékeny nagy család. Pán Toderás Chêngánoszi: Chêngánosz Tódor ur. Szam. vár. lev. régi összeírás. — Ághá Chêngánosz Toderási Chêngánoszián: Chêngánosz Toderás fia Chêngánosz ur. Szam. Ház. II. köt. 24 l. 507 t. A Dániel (=Toderás) család vezetőkeve Chêngánosz. L. Dániel, Toderás, Thorosz.

Cheul (Heul, Hevul, Háv-ul). Az örmény a nagyapát (báb) háv-nak is nevezi. A háv szóból a román ul (az, a) névutó hozzáragasztásával: Hávul. A Hávulból csinált a nép Chev-ul-t. A Cheul, a che(v)-ul rövidebb alakja. Ágszend Chevulinê. Szam. Ház. II. köt. 32 l. 20 t. — Száhág vor mágánuámp gocshi Chevuléncz: Száhág (Izsák), ki vezetőknévvel Chevulnak neveztetik. Szam. Ház. I. köt. 11. l. t. A Cheul, Chevul család Száhág. L. Geinár, Goría, Goriczá, Mingá, Szêhág.

Chev-Ëszdephán, örmény szó: Bolond-István. Kihalt család. Chev-Ëszdephán Ándon. Szam. Ház. II. köt. 63 l. 182 t.

Chev-Luszig, örmény szó: Bolond-Lukács. Kihalt család. Chev-Luszigin tuszdêr Zorign. Szam. Ház. II. köt. 32 l. 321 t. L. Duducz.

Chev-Ohánnesz, örmény szó: Bolond-János. Kihalt család. Chev-Ohánnesz. Szam. Ház. II. köt. 133 l. 6 t. L. Duducz.

„Századok.“) Theodor Csáusz. Szam. Ker. III. köt. 67 l. 83 t. — Antonius Edelbej Csáusz. Szam vár, lev. 1790. Simá Csáusz (شماره سامی). A szamosújvári kereskedő-társaság iratai közt. — Meráv Toderin Simáján (شماره تودرین) Csáusi ginn: Meghalt Csáusz-Simai Tódor felesége. Szam. Hal. II. 33 l. 641 t. A Csáusz család vezetékeve Simai. L. Simai.

Cserceser. Csercsi török szó, jelentése: szatócs; a magyar akad. szótár is (V. köt. 1087. i.) a szatócs szó eredetét a török nyelvben keresi (szátidsi); örményül phérézág (mánêr-munêr panâr dzáchogh.) Szêhâg Csercesel. Szam. Ház. II. 63 l. 186 t. Kihalt család.

Cservics. Csér (شیر) örmény szó, jelentése: derült, tiszta, fényes; vics (szláv): fi. Cservics = Fényesfi. Cservics Péter konstantinápolyi örmény festő 1829-ben telepszik le Szamosújvártt. Kihalt család.

Cshedudnik. A vocs (شیر) talan, telen) tagadó örmény szócska, mely rövidített (c) alakban is használtatik és a dudên (شیر: kar) összetételéből áll. Az erdélyi örmény a vocsh szócskát cshe-nek (شیر) mondja. Cshedudnik: karatlan, csonka. Thumán Cshedudnik. Szam. Ker. II. köt. 328 l. 5 t. Ugyanez a 358 lapon 47 tétel alatt így: Thumás Csutnik; tehát Cshedudnik = Csutnik (Csudnik). L. Csudnik, Csonka, Retezár.

Cshámák. Cshá(k)mák, perzsa szó: kova, tűzkő, tűzelék, tűzes. — Kirkor Cshámák-i. Szam. templomi levéltár iratai közt. A Tűzes család perzsa neve. A Cshámák családnév most nincs használatban. L. Tűzes.

Cshámcsheán. Cshámics (شیر) örmény szó: mazsola, malazsa, uva sicca. Sztámbolczhi Uszep Cshámcsheáncz. Szam. Ház. II. köt. 324 l. 63 t. Kihalt család. L. Sztámbolczhi.

Cshâr (شیر) örmény szó: rossz, gonosz; cshârên (örm. szó) ördög, sátán (törökül sejhân.) E családnév most nincs használatban. L. Kozocsa.

Cshêbâhián., örmény szó; chê: nem, talan, telen; bâh: félelem, rettegés; cshêbâhián: rettenthetlen, bátor = András. Kihalt család.

Cshicshágián, Cshicshek (török): virág, örményül dzághig. A Vártán (Várteresz) családnév török neve. Ászvádur Cshicsshágián. Szam. Ház. II. köt. 214 l. 70 t. E családnév Keleten is előfordul: E. Cshicshekdsián. „Mászisz“ 1880. febr. 3. 2530 sz. L. Flora, Florián, Gulin, Vártán, Várterész, Virág, Zachariás, Zádig.

Cshusztápán. Cshuszth perzsa szó, jelentése: hamar, gyorsan, sebesen: örményül sudápán (*շուստաբան*), sudápujth (*շուստաբայթ*). Cshusztápán: hamar beszélő — a közbetett á kapcsoló betű. Ovánnesz Cshusztápán. Szam. Ház. II. köt. 221 l. 113 t. — Donig Cshusztápáni. Szam. Ker. II. köt. 628 l. 38 t. Néha a pán kihagyásával is: Ohánnesz Donigi Cshusztáni. Szam. Ház. II. köt. 35 t. L. Hamar, Hamari. E családnév most nincs használatban.

Csiki = Csik-megyci. E család büszkesége: Csiki Gergely színműíró. Vártán Csikijáncz. Szam. Ker. III. köt. 351 l. 49 t. — Sztephán Vártáni Csikiján; Csiki Vártán fia István. Szam. Ház. III. köt. 4. l. — Csukezhi Ávákin vërtin Ászvádurê (*Չուքչի Աւակին Վերտին Աշւատուրէ*): Csiki Ávák fia Ászvádur. Erzs. Ker. I. köt. 26 l. 1731 év. — Somolovczhi (Csik-Somlyói) Áruszeph. Erzs. Ker. I. köt. 104 l. A Csiki család egyik ága Ávák (=Novák), a másiknak vezetékeve: Hár-Uszep (=Fátter). L. Ávák, Csukezhi, Fátter, Hár-Uszep, Novák, Similovczhi, Somolovczhi.

Csillag, a Zuhál örmény család magyar neve. Ászvádur Chácshigi Csillagi vërtin: Csillag Kristóf fia Bogdán. Szam. Ház. II. köt. 12 l. 1821 év. L. Bokor, Hurmuz, Zuhál.

Csinás; a magyarból (csinos) kölcsönzött román szó. L. Czifra, Mendrul, Sirin, Zárif; e szavak egy jelentésűek, Czifra, Csinás, Sirin, Mëndrul, Zárif egy család. A Csinás családnév most nincs használatban.

Csiricsár, Cîrêser román szó, jelentése: cseresnyeárus. Ávedum Csirisári: Csirisárnak fia Ávedum; és a lap szélén (Szam. Ker. III. köt. 293. l. 39 t. 1845 év) + jegy alatt ez áll: Bányai. Cháthun Csirisári alias Bájéaczhî. Szam. Ház. II. köt. 264 l. jan. 9. L. Bájaczhî, Bányai, Csercser. A Csiricsár családnév most nincs használatban.

Csizmadia. Csizmadia Tódor Márton. Szam. vár. lev. 585 sz. 1800 év. L. Csizmás, Csobotár, Goskár, Láth,

Láthegoskár, Schusztér, Toderás. A Csizmadia családnév most nincs használatban.

Csizmás. A török-magyar csizme-csizmá-ból képezett román szó, jelentése: csizmadia. Markul Csizmás (Szam. vár. lev. 1736 év) és mellette örményül Marko Toderási. A Csizmás család vezetéknéve Toderás (Tódor). L. Csizmadia, Csobotár, Goskár, Láth, Láthegoskár, Schusztér. A Csizmás családnév most nincs használatban.

Csobotár. Ciobotar román szó, jelentése: csizmadia. Nikula Kosztini Csobotárján: Csobotár Kosztin fia Miklós. Erzs. Ker. II. köt. 261 l. 29 t. L. Csizmadia, Csizmás, Goskár, Láth, Láthegoskár, Schusztér, Toderás. A Csobotár név most nincs használatban.

Csojná? Chácshádur Csojnján. (Gyergó-Szt-Miklós). Kihalt család.

Csokán (Csákány). Kocsán (ყოջანი Mechtár szótár 118 l.) betűáttétellel csokán: jelentése: káposztaszár, zöldségárus. L. Csákány.

Csomák, perzsa szó, jelentése: pálcza, scipio, örményül kávázán. Kirkor Csomákján. Szam. Ház. II. köt. 27 l. 549 t. A rómaiaknál is használatos volt a Scipio vezetéknév: Scipio est cognomen Corneliorum, v. gr. P. Corn. Scipio Africanus. (Josephi Márton Lexicon, pars secunda pag. 1143). Botusánban (Románia) is van Csomák nevű örmény család. L. Csumás.

Csonka, magyar szó. Ladislaus Csonka. Szam. Ház. II. köt. 275 l. 1824. A Hercz család egyik ága Csonka nevet is visel. L. Cshedudnik, Csudnik, Csutá, Hercz, Retedsár, Rusz, Tamási, Thumán.

Csontos, magyar szó. Az Ámirás család egyik ágának gúnyneve. — Bogdán Antoni Csontos: Csontos Antal fia Bogdán. Szam. Ház. II. köt. 532 l. L. Ámirás.

Csorba, magyar szó. Csorbá Chácshádur. Szam. Ház. II. köt. 83 l. 1774 év. L. Észterbul, Stírbul.

Csoribán (զօրիբան) örmény szó, jelentése: öszvérárus, öszvérekkel kereskedő. Az örmény a Csoribán-t még így is mondja: isávár (իսավար, vagy röviden իջար: ezt a képzést követte csoribán is): asinarius, agaso. E családnév

előfordul Keleten is: Szárkisz Csorebán-ián. „Árévékh“ 1889. febr. 7. 1519 sz. L. Káttero, Pátrubán.

Csucsul? Ágop Jokobfi Csucsul. Szam. Ker. III. köt. 449. 1. máj. 19. A Jakabfi család egyik ágának gúnyneve. Erzsébetvároson Csucsul és Gérláczi egy család. L. Gerláczi, Jakabfi.

Csudnik, a Cshedudnik másik alakja. Csudnik alias Tamás Gábor. Szam. vár. lev. 1796. — Csudnik Thumán (Tamás, Tamási) fia így írta nevét: Kápriel Thumáni êz rusz Donigi. Szam. vár. lev. 1794. („Csudnik crida“). A Cshedudnik (=Csudnik) család vezetékeve Thumán (Tamás, Tamási); és mivel e család Oroszországból jött be, Rusz-nak is neveztetik. Cshedudnik (=Csudnik), Csonka, Hercz, Retezár, Rusz, Tamás, Tamási, Thumán egy család. — Csudnik alias Tamás Gábor így is írta nevét: Jész Kápriel Thumáni: Én Gábor, a Thumán fia; pedig Thumán az apjának keresztnéve volt. Így kellett volna írnia nevét: Jész Kápriel Thumáni Rusz-Donigian: Én Gábor, a Rusz-Danig Tamás fia. (1796-ban saját kezűleg írt örmény nyelvű nyilatkozatából). — Rusz alias Tamás Gábor. (Szam. vár. lev. 1796. cridalis iratok.) Ennek felesége Moldován Katalin így kezdi a commissiohoz beadott iratát: „Minekutána férjem Csudnik vagyis Rusz Gábor...“ Ferenczi József járatlan ügyvéd evvel a reflexioval vetette vissza egyik hitelező követelését: „Nem Csudnik Gábor, a kinek most foly cridalis processusa, hanem Tamás Gábor az adós.“ — „A bemutatott levél vagy recognitio nem Csudnik Gáboré, hanem Tamás Gáboré: már pedig a Csudnik Gábor cridalis massája Tamás Gáborért nem szenvedhet.“ Erre a hitelező Drágomán Lukács így válaszolt: „Én Csudnik Gábornak, vagy Rusz-Tamás Gábornak adtam költsön; azért megkivánom, hogy Csudnik, vagy Rusz, vagy Tamás Gábor (mert adósom ezekkel a nevekkel neveztetik) massájából fizettessem ki.“ Szam. vár. lev. 1796. cridalis iratok. L. Csonka, Hercz, Retezár, Rusz, Tamás, Tamási, Thumán.

Csuhár (= csuhár, kohár) örmény szó, jelentése: drágakő, nemes, jó. Keleten e család Dseváhirdseán nevet visel. Kihalt család. L. Edel.

Csukczhi: Csiki; a régi örmények Csik-megyét Csuknak hívták. L. Ávák, Csiki, Fátter, Hár-Uszep, Novák, Similovczhi, Somolovczhi.

Csumás. Csomás András. Szam. vár. lev. 368 sz. 1806 év. Ugyanez 1806 évi 452 számú aktán „Andreas Csumás kérése...” és alább a határozatban: Csomák András; tehát Csomás, Csumás = Csomák. L. Csomák.

Csuntuleá. Ciuntulea román szó: csonka. — Gádárine Vártáni Csuntuleá-i. Szam. Ház. II. köt. 142 l. 11 t. 1791 év. Kihalt család. L. Csutá.

Csurdás, a magyar csordás szónak román alakja. Kihalt család.

Csutá. Csuta magyar szó; mondatik olyan állatról, melynek farka vagy serénye nincsen. Krikor Csutáján. Szam. Ker. III. köt. 89 l. 109 t. Kihalt család. Csik-Szépvizen a Csutá család vezetékneve Dániel. L. Csonka, Csuntulea, Dániel.

Czánki. Egy régi névsorban ezt kaptam: Boczánki Kristóf; tehát Czánki a Boczánki (= Bocsáncezi) rövidebb alakja. István ághács há Ágopsáin Czánkii Ázbeján vortin: Czánki-Ázbej Jakab ur fia István. Szam. Ház. III. köt. 52 l — Ágopsá Czánkii Vászilján: Czánki Vászil (László) Jakab. Szam. vár. lev. 1797 év. Számtartó cridalis iratai közt. Czánki, az Ázbej és Vászil család gúnyneve. L. Ázbej, Vászil.

Czárán. Tiera román szó: ország, föld. A hazai örmény tiera alatt Moldovát érti. Czárán (țeran) moldovai, Moldován. A Czárán az ergêrczhi román fordítása. A Czárán család Dél-Magyarországon most is jelentékeny szerepet játszik. L. Ergêrczhi, Moldován, Moldovczhi, Násztur, Retezár.

Czárká. Țarcă román szó: szarka (állattan). — Vártig Chácshereszi Czárká-i. Szam. Ház. II. köt. 91 l. 28 t. A Chácsherész család egyik ágának gúnyneve. L. Chácsherész.

Czetz (ctz) örmény szó, jelentése: moly, szú, tinea (selyembogár), görögül σή; arabul szusz, perzsául szubuze, zsidóul szász. — Emmanuel Czetz (a pap). Szam. Ház. II. köt. 242 l. 40 t. 1813 év. — Mánug Vártáni Czetzján: Czetz Vártán fia Emanuel. Szam. Ház. II. köt. 43.

l. 99. — Vártán máganuámp Czetz: Vártán vezetékneve Czetz. Szam. Ker. 1715 év, I. köt. 10 l. — A Czetz család vezetékneve Vártán. A Vártán örmény családnév magyar jelentése Rózsa (*rozza* várt: rózsa); a Czetz (czetz) szó jelentése tehát e családnévben: rózsalevelész, Rosenlaus. E családból származott a dicső tábornok Czetz János (lakik Buenos-Airesben, Republica Argentina), kinek fényes nevét az 1848—49-ik évi szabadságharc alatt felmutatott hős tetteiért Klio kitörülhetlen betűkkel jegyezte fel a magyar történelem lapjaira. L. Csicshág, Flora, Florián, Pituch, Vártán, Virág.

Czêvâdzjêgh (helyesebben Csuázjêgh); *czu* (*cu* tojás) és *jêgh* (*an, hu, zsir*) örmény szavakból, jelentése: rátotta, rántotta. Czuádzjêgh Thorosz. Szam. Ker. I. köt. 73 l. 761 t.; erről nevezettek a Csuázjêgh-ok — Thoroszian-, Theodorovics-, Todorovics-oknak. — Ávâkjêrcz der Minász vor máganuámp gocshi Thorosz Czêvâdzêrêncz: Minász főesperes úr, ki vezetéknevvel Rátotta Thorosznak (Theodorovics Mihálynak is hívták) neveztetik. 1721-ben Szam. Ház. I. köt. 11. — Gházár Czêvâdzêghján (*ghâzâr ghâzâr ghâzâr*). Szam. Hal. II. köt. 2. l. 27 t. Ángszend Thoroszian Czêvâdzêghi (*ghâzâr ghâzâr*). Szam. Ker. II. köt. 16 l. 167 t. — Michael Stephán alias Czêvâdzêgh (helyesen: Theodorovics István fia Mihály). Gergely István alias Czêvâdzêgh (helyesen: Theodorovics István fia Gergely). Szam. vár. lev. összeírás. L. Theodorovics, Todorovics.

Czholun erdélyi örmény tájszó, fényes. A Bocsáncki család egyik ágának gúnyneve. Czholun = Luczián. L. Bocsáncki.

Czifra, magyar szó, tulságosan ékesített, különféle tarka színekkel vegyített; a török zárif magyar fordítása. Luszig Czufrajêncz. Szam. Ház. II. köt. 146 l. 9 t. — Czifra. Erzs. Ker. I. köt. 23 l. L. Csinás, Mëndrul (mandru). Sirin, Zârif.

Czirîák — Czirjék, Cyriacus, *κυριακος* = Domonkos, Domokos, Dominicus. Ignác Czirîáki. Szam. Ker. II. köt. 763 l. 61 t. L. Bázár, Biáthá, Dominik, Gurjêgh, Kritsa.

Czitrom, latinul citromalum, hellenül kitrion. Korbuly János gúnyneve. L. Korbuly.

Czopolyá? Ágopsa másképp Czopolya Jakab. Szam. vár. lev. 1804. 659 sz. Jakab Jakab másképp Czopolya. Szam. vár. lev. 1799. („Mitfisz crida.“) A Czopolya (gúny-név) család vezetékeve Ágopsa (= Jakab). A Czopolya családnév most nincs használatban. L. Ágopsa, Jakab, Márne.

Czuczug? Korbuly Kristóf gúnyneve. L. Korbuly.

Czugucza (a románban disznó-hivogató szó) Kovács Dávid alias Czugucza. Szam. vár. lev. 1801 év. 854 sz. A Kovács család gúnyneve. Most nincs használatban. L. Kovács.

D. Ds (d). Dz (z).

Dajka. L. Dájká.

Dalmai. Donovanák Géza bankigazgató (Kolozsvár) örmény családnévét (Donovák) Dalmai-ra magyarosította. L. Donovanák.

Danigovics. Danigovics, don (román: ünnep) örmény szó és a szláv vics (fi) összetételéből. Danigovics (helyesebben: Donigovics) = Domokosfi. Danigovics Bogdán. Szam. vár. lev. 1855. (Érzsébetváros). L. Bázár, Biáthá, Cziriák, Dominik, Gurjeh, Kritsa.

Dájbukát. A Dájbukát családnév a román „dai bucate“ : adsz-e gabonát szavakból cred. Ászvádur Dájbukát. Szam. Ház. II. köt. 151 l. 105 t. — Gurjeh Dájbukát Zachariás: Dájbukát-Zachariás Cziriák (= Domokos). Szam. vár. lev. 1805. 925 sz. A Dájbukát család egyik ágának vezetékeve Zachariás. Egy Csik-Szépvizen 1823-ban készült sírkő tanuskodása szerint a Dájbukát család másik ágának vezetékeve Ágopsa. — Dájbukát alias Pápa Bogdán. Szam. vár. lev. 1821. — Dájbukát Kajtán Szamosújvártt (1852) Fálának is neveztetett. A Dájbukát név az anyakönyvekben következő alakokban fordul elő: Dájbukát, Dáibukát, Tácbukát, Tajébukát. L. Ágopsa, Falá, Pápa, Zachariás.

Dájká (Dajka). A perzsa dáje többes alanyesetéből [daj(e)g(e)á(i)] alakult a magyar dajka. Ohánnesz Dájká-i. Szam. Ker. III. köt. 355 l. 77 t. L. Dajka, Embej, Ember, Mamicoia, Tájeg.

Dámghádsi; dámghá arab szó: jegy, jel; dámghádsi: jelző, vásárbíró. E név most nincs használatban.

Dániel héber szó, jelentése Isten az én ítélőbirám. (a héber dan [bíró] és El [Isten] szóból). Joannes Dániel judex hujatis (Szamosújvár) oppidi. 1774. Szam. Ker. II. köt. 474. I. Dániel Toderás Ibásfávolinê: Erzsébetvárosi Dániel Tódor. Szam. Ker. II. köt. 282 l. 13 t. — Horopszime Chêngánoszi Dánielián gin: Dániel Chêngánosz (Longinus) neje Ripszima. Szam. Ház. II. köt. 809 l. 150 t. — Longinus ághá Ászvádurin Dánielián: Dániel Bogdán ur fia Longinus. Szam. Ház. II. köt. 223 l. 30 t. — Dániel Bogdán fiának Jánosnak, báró Vay Julianna volt felesége; midőn ezeknek fiok (László) született, az erdélyi püspököt (Kollonitz de Kollegrad) hívták meg keresztapának, kit a helybeli cseres-plebános: Verzár Lukács helyettesített. Szam. Ker. II. köt. 478 l. 88 t. 1777 év. — D. Joannes Nep. Dániel et consors ejus D. Illustrissima B. Julianna Vay. Szam. Ház. II. köt. 118 l. dec. 28. 1784. Kaptam a Szamosújvár városi levéltárban egy jegyzéket (1736), melyben ez áll: Franciscus Dániel és mellette örményül: Frénkucz Thoroszi, mit így kell kiegészíteni: Toderás (Thorosz)-Dániel fia Ferencz. Ugyanis e család Toderás (Thorosz) név alatt jött be, Dániel egyik ősüknek csak keresztneve; de az unokák a Toderás vezetéknevet elhagyták és a Dániel nevet kezdték vezetéknev gyanánt használni. E jegyzékben kaptam ezt is: Nicolaus Dániel és mellette örményül: Nikuláh Ámirái; mit így kell kiegészíteni: Dániel Ámirá (Imre) fia Miklós. A Dániel családnév előfordúl Keleten is: Tánielián. „Mászisz“ 1879. szept. 25. 2425 sz. L. Chêngánosz, Csutá, Dsis-cháthun, Ergán, Hosszú, Thorosz, Toderás.

Dávid (Távit). Héber eredetű, jelentése: kedvelt. Dávid Gyula kereskedő Kézdi-Vásárhelyt. L. Tilimb.

Dávidovics: Dávidfi. (Dávid-o-vics; o kapcsoló betű, vics [szláv]: fi). Alexander Dávidovics ex oppido Szigeth. Szam. vár. lev. 1787 év 404 sz. E családnév előfordul Keleten is: Árisztáges Távtján (*Тавтјан*). „Árévélkh“ 1886. júl. 12. 752 sz. A Dávidovics családnév most nincs használatban.

Deák, Diák. Az orosz hitű magyaroknál a kántor v. éneklő tulajdonkép diakonus. Az örmény is eddig kántorát Deáknak nevezte. Deák másként Ántonás József. Szam. vár. lev. 1807. — Deák másképp Kolcza Tódor. Szam. vár. lev. 1827. — Gregorius Lukács alias Deák. Szam. vár. lev. összeírás. — Josephus Deák alias Miron. Szam. vár. lev. 1784. 71 sz. (Ez a Josephus Deák egy örmény mellékletben Uszep Ántonásián-nak neveztetik. A hátíraton Deák József, a tanácski kimutatásban Péter József alias Deák; [Michael Péter-Deák. Szam. vár. lev. 1804. 279. sz.], a kormányshék ugyanezt Kovács Józsefnek mondja Ezek szerint az Ántonás, Gergely, Izsák, Kolcza, Lukács és Miron családok is adtak kántorokat (=Deák-okat) a szamosújvári örmény kath. egyháznak. L. Kok, Kráter, Têbrucsig.

Dêlbej az Edêlbej (= Adalbertus, Albert) rövidebb alakja. A Dêlbej név most nincs használatban. Dêlbej Dolváth. Szam. Ker. I. köt. 15 l. 1720 év.

Dênghádz (*սնդհազ*) örmény szó, jelentése: ültetett; itt dôleđt (düledt) szemű (gúnynév.) E családnév most nincs használatban.

Der-Ágop: Pap Jakab.

Der-Ámirá: Pap Ámirás.

Der-Ángszend: Pap Auxentius.

Der-Ászvádur: Pap Bogdán.

Der-Chácshádur; Pap Kristóf (Keresztadtapap, Cruce-datus sacerdos.) L. Dondon.

Derder (*ստ. ստ. ստ.*) örmény szó: Pap. Az örmény a világi személyt ághá (úr) vagy ághácshá (úr), az egyházit der (úr) czímmel tiszteli; p. ághácshá Kirkor — Gergely úr és der Kirkor — Gergely pap; de ha a pap keresztnévét elhagyja, akkor a der-t megkettőzteti, — így: derder; az egyik úr illeti a hasznos polgárt és a másik a derék lelkiatyát. Ez a kettőztetés szokásban van más nyelvekben is; a német a czímezéseknél így ír: An den Herrn Herrn... , vagy a latinban: Reverendissimo domino domino... Különbén ezen szép szokástól eltekintve, a pap szó kifejezésére a kháháná és jérécz örmény szavak

vannak használatban. Vártán Derderján. Szam. Ház. II. köt. 66 l. 30 t. — Nerszesz Derderáncz. Szam. Ház. II. köt. 471 l. 162 t. E családnév Keleten is előfordul: Káluszd Derderján. „Árévékh“ 1886. aug. 768 sz. Törökök között a Derderján családnév helyett Phápházián-t is használnak: Gárábéd Pápázián. „Árévékh“ 1886. aug. 26. 783 sz. L. Moldován, Pap.

Der-Êsztephán: Pap István.

Der-Hágop: Pap Jakab.

Der-Kirkor: Pap Gergely. L. Silmánug.

Der-Márdirosz: Pap Márton.

Der-Mêndrul: Pap Mêndrul.

Der-Nerszesz: Pap Nerszesz.

Der-Nikulá: Pap Miklós.

Der-Ohánnesz: Pap János. L. Dondon.

Der-Sémávon: Pap Simon.

Der-Szêhág: Pap Izsák.

Der-Szimon: Pap Simon.

Der-Szulimán: Pap Szulimán.

Der-Uszep: Pap József.

Der-Vártán: Pap Vártán.

Der-Vártig: Pap Vártig. A terjedelmes Pap-ok huszonkét Pap családból származnak. Némely Pap a román parinte (szülék, szülők, parentes, Eltern) szótól Pêrint, Perint-nek nevezte magát. L. Dondon, Pap, Perint.

Diákon. L. Deák. Diákon Szárkisz. (Szergius). Szam. vár. lev. összeírás. E családnév most nincs használatban.

Diárbekirczhi. A török a régi Tigranocerta (Tigránágérd; Örmény-Mesopotamia) helyén épült Ámit (Hámit) várost Diárbekir-nek nevezi. (L. Mechithár szótár 334 l.). Diárbekirczhi = Diárbekiri, Diárbekir helységből való. — Hovszeph Krikori Diárbekirczhu. Erzs. Ker. II. köt. 131 l. 46 t. Kihalt család. Diárbekir és Iszáj (l. ezt) Erzsébetvároson egy család. E családnév előfordul Keleten is: Ászvádzádur Diárbekirján. „Mászisz“ 1880 ápr. 3. 2880 sz.

Diráczhu (*տիրացի*) örmény szó, jelentése: sekrestyés, egyházi, templomszolga. Szêhág Diráczhuián magánuámp Kolczátá: Diráczhu Izsák vezetékneve Kolczátá. Szam. Ker. III. köt. 372. l. 100 t. Lucas Gergely és mellette

örményül Luszig Dirácshu-i. Szam. vár. lev. 1736. — Marko Dirácshu Nigoli Sárgáján: Sárga Milkós fia Márk kántor. Szam. Ház II. köt. 33 l. 644 t. — Vászil Dirácshu Mëgêrdicshi: Mëgêrdicsh László kántor. Szam. Ház. II. köt. 37 l. 7 t. — Dirácshu Ágop Donigi: Donig Jakab kántor. Szam. Ház. II. köt. 43 l. 91 t. Ezek szerint az Ántonás, Gergely, Kolcza, Lukács, Máhdész, Miron, Donig, Sárga (= Nigol), Mëgêrdicsh családok adtak kántorokat a szamosújvári örmény kath. egyháznak. L. Deák, Kolczátá.

Dobál. Thopál török szó, jelentése: sánta, Claudius, Kolos. Rozsi Ántoni Dobálján. Szam. Ház. III. köt. 12 l. E családnév előfordul Keleten is: Nigoghájosz Thophálján. „Árévékh“ 1886 aug 9. 768 sz. L. Ágoston, Belcsug, Chodsá, Gágh, Gêzducz, Máli, Sánta.

Dobli. A Dobri(bán) családnév első alakja. Ohánesz Dobli. Erzs. — Doblencz Mëgêrdicsh. Erzs. Ker. I. köt. 51 l. Erzsébetvároson 1767-ig Dobli; ebben az évben a pap Dobli helyett ezt a szót írja: Dombi. Hovszep Oháneszi Dombi-i: Dombi János fia József. Erzs. Ker. I. köt. 127 l. 13 t. L. Dombi.

Dobos, a „Tilimb“ magyar fordítása. Ánton Nigolin Dobosln vërtin: Dobos Miklós fia Antal. Szam. Ház. II. köt. 428 l. 20 t. A Dobos család vezetékeve Nikos. L. Nikos, Tilimb.

Dobrenki. A Dobribán másik alakja. Chácshig Dobrenki. Szam. vár. lev. 1779. L. Dobribán.

Dobribán (Tobribán). Thubre perzsa szó: tárcza, erszény. Dobribán: tárczás, erszényes. Chácshig Dobribán. Szam. Ker. II. köt. 332 l. 56 t. — Mánug Dobrebán. Szam. Ház. I. köt. 26 l. 67 t. L. Chácshig, Erszényes, Hébas, Pongrácz, Pungutz.

Dobrinká. A Dobribán harmadik alakja. Christóf Dobrinka. Szam. vár. lev. 1769 (Szebeni levél).

Dolkucz, a Dolvath kicsinyített alakja. A Dorothea kifejezésére is használjuk.

Dolváth. Deolveth török szó, jelentése: szerencse; örményül páchd = Felix, Felician, Felicitas, Fortunatus. Kihalt család.

Dombi = Dobli. Dombi Szárkisz (Sergius). Szam. Ker. II. köt. 540 l. 157 t. L. Dobli.

Dominik = Domokos, Domonkos, Dominicus. L. Bázár, Biáthá, Cziriák, Gurjégh, Kritsa.

Dondon, az örmény Derder család szláv neve; a szláv don = örmény der, don + don (dondon) = derder = Pap. Chácshig Dondon. Szam. Ház. II. köt. 64 l. 201 t. — Dondon Szimon. Szam. Ker. I köt. 69 l. 729 t. Dondon Kristóf alias Chácshádur. Szam. vár. lev. 1819 év, 281 sz. — Andreas János alias Dondon. Szam. vár. lev. összeírás. A Der-Chácshádur és Der-Ohánnesz család összeházasodásából származott utódok kihagyták mind a két családnevet (Chácshádur és Ohánnesz) és a két Der (szlávul Don) összetételéből alkotott névvel nevezték el magukat. (Der + der) Derder = (Don + don) Dondon. L. Der-Chácshádur, Derder, Der-Ohánnesz, Drágon, Dregán, Pap, Perint.

Donig, (a Dániel keresztnév jelölésére is használtatik). Donig, a Do(mi)nik rövidítése. Donig Sênfálovi: Erzsébetvárosi Donig. Szam. Ker. I. köt. 117 l. Chácshig Donigi. Szam. Ház. II. köt. 35 l. 611 t. Donig (= Dominik), Cziriák, Gurjégh, Biáthá egy család. L. Bázár, Biáthá, Cziriák, Dominik, Gurjégh, Rác, Szurugdsi.

Donigfi, a Donigovics magyaros neve. Jacobus Donigffi. Szam. vár. lev. 1796. 235 jk. sz. E családnév most nincs használatban. L. Donig, Donigovics.

Donigovics. L. Donogovics.

Donogán, Donágán (*մոնուհան*) örmény szó, jelentése: ünnepi, ünnepet illető, arra vonatkozó, ekkor történni szokott; a maga nemében diszesebb, fényesebb, pompásabb; ünnepies, innepélyes, örvendetes; festus solemniss = Szolemnisz püspök szept. 24. Fesztusz vértanú jún. 24. Vártán Donogán. Szam. Ház. II. köt. 245 l. 42 t. Donágán nevű család van Örményországban is (Áchálkhálák városában). L. Márne, Susán, Sztechno (Stefánovics), Trásztádsi, Ursul.

Donogovics jelentése Donigfi, Domonkosfi. Adeodatus Donogovics. Szam. Ház. III. köt. 54 l. L. Donig, Donigfi, Donigovics.

Donovák (Donávák). Ágop Donovák Foksánián: Foksáni Donovák Jakab. Szam. Ház II. köt. 6 l. 119 t. A Donovák család Foksánból (Románia) jött be. A bécsi mechitharisták lapja, a „Hántesz“ 1893 évfolyam. 9. füzet (szept.) 272-ik lapján Bogdán Donávákovicz-ot Ászduádzádur *st. p. uuuqbuu*-nak mondja. Don-ávák = Der-ávák = főpap = Pap. Az Ávák, Donávák (Donovák), Dondon, Derder, Novák, Pap, Perint egy család. L. ezeket, továbbá: Dalmai, Foksánczhi, Susán. — Donovák máskép Chárib Bogdán. Szam. vár. lev. 1851. A Donovák család is Chárib nevet visel.

Donszki. A Donból (= örmény Der) alakult név. L. Der.

Drágán = Drágon = Dregán. — Ohánesz Drágán. Szam. Ker. II. köt. 187 l. 65 t. Andreas Drágon = Dondonê. (így) Szam. vár. lev. 1736 összeírás. — Dragonyos, Drágon, Drégán = Dondon. L. Dondon.

Drágics a Mêgêrdicsh elferdített alakja. Joannes Baptista Dragits alias Joannes Bogdán. (helyesen Joannes Joannes [és nem Bogdán]: Jánosi János). Szam. vár. lev. 1799 év 804 sz. Bogdán Drágics és mellette örményül Ászvádur Mêgêrdicshi (*uuuuuuu uuuuuuu*) Szam. vár. lev. 1736. összeírás. Drágics = Mêgêrdics. (Bapt. Joannes = Ker. János).

Dragonyos. Drágomán Lukács — Dragonyos Lukácsnak is neveztetik a Csudnik-féle csőd irataiban. Szam. vár. lev. 1796. A Dragonyos család vezetékneve Drágomán. L. Drágon, Dregán, Drágomán.

Drágomán. Dragomanno olasz szó: a fényes kapú tolmácsa az idegen követekkel. (Törökül: therdsimán). Drágomán alias Lukács. Szam. vár. lev. — Catharina Lukács alias Drágomán. L. a Csomák-féle czimerlevelet. — Gregorius Drágomán alias Kopács (copaciú román szó: fa, fatörzsök). Szam. vár. lev. 1780. Krikor Lukács mágánuámp Drágomán: Lukács Gergely vezetékneve Drágomán, 1716. év. Szam. Ker. I. köt. 7. l. Iszájin vêrtin Lukácsê mágánuámp Drágomán: Izsák fia Lukács, kinek vezetékneve Drágomán. Szam. Ház. I. köt. 2 l. 9 t. A Drágomán-ok Lukács-ok. Anna Mechithar Gregorii Drágomán alias Isaak civis et quaestoris ejatis relicta vidua.

Szam. vár. lev. 1776 év 31. Az Izsák család egyik ága is Drágomán nevet visel. Mária Drágomán alias Tekerics. Szam. Ker. IV. köt. 251 l. Drágomán Lukács alias Munya. Szam. vár. lev. 1827. L. Kopács, Munya, Tekerics.

Drágon, Dragonos, Dragonyos kölcsönzött szó a hellen drakon és a latin draco szóktól, honnan a német Dragoner, a francia dragon, az olasz dragone is származtak. Gyergyó-Szt-Miklóson a Drágon-ok most Eránosz nevet viselnek. L. Dregán, Eránosz.

Dregán, Drágan vedi Dragon. (Bartianu, Dictionar român-germán. 195 l.) Dregán = Drágon. Dregán Ohánesz. Szam. Ker. II. köt. 225 l. 103 t. Ohánesz Szimáoni Drigánián: Drigán-Simon János, 1799. Szam. Ker. I. köt. 160 l. Donig Drêgáni Szimonián. Szam. Ház II. köt. 13 l. 113 t. A Dregán család vezetékeve Simon. János Emanuel alias Dregány. Szam. vár. lev. összeírás. Az Emanuel (Mánug) család egyik ága is Dregán. L. Simai, Simávon (Simon).

Drêgics = Drágics. Drêgics Mêgêrdics. Szam. Ker. II. köt. 279 l. 138 t. L. Drágics.

Drótos. Magyar költsönszó (v. ö. Draht). Gúnynév. E család tagjai Gyergyó-Szt-Miklóson laknak.

Dsecshegh. Dsegh (*šbn*) örmény szó, jelentése: kopasz, calvus, tatárul khel. E család vezetékeve Thorosz (Tódor). Ászvádur Dsecsheghi. Szam. Ker. II. köt. 805 l. 15 t. E családnév most nincs használatban. L. Bleská, Gondág, Kendov, Khel, Kopasz, Szultán, Thorosz.

Dsehez. Dsehez (= dsehiz) arab szó, jelentése: kelengye, dos, donum, Donatus. Dsehez (az örményben *qunb* várcez) az az ajándék, mit a menyasszony a menyekző előtt völegényétől kap; de dsehez (az örményben *odhu* özsid, magyarul: kelengye) az is, mit a menyasszony a völegény házához visz. A Dsehez család egyik ága az ötvenes években Kincses-re magyarosította nevét: Petrus Kincses-Dsehez. Szam. Ház. III. köt. 64 l. apr. 3. Nigol mágánuámp Dsehez: Nigol (Miklós) vezetékeve Dsehez. Szam. Ker. I. köt. 22. l. 91. t. A Dzehez-ek Nigol-ok. L. Kincses, Nigol.

Dsémri. Az örmény dséméli (dsuruli) szónak jelentése: pompás, fényes. A Lukács család örmény neve. Cházár Dsémri. Szam. Ker. I. köt. 146 l. E családnév most nincs használatban. L. Lukács.

Dsermágián. Dsermág (dsurmag) örmény szó, jelentése: fehér. Ánton Dsermágián i Hájászdáne egádz: Örményországból jött (1825-ben) Dsermág Antal. Szam. Ker. IV. köt. 11. l. sept. 6. A Fehér család örmény neve. Albanus, Albin. E családnév előfordul Keleten is: Nêsán Dsermágián. „Árvélkh“ 1886 nov. 16. 851 sz. Dsermág más névvel Fehér Antal. Szam. vár. lev. 1836 év. L. Fehér, Bedrosz, Kápálb.

Dsigár. Dsigêr (dsigâr) örmény szó, jelentése: hegyes lándsa, dárda. Az Ákoncz és Balta család örmény neve. Emanuel alias Lukács Sigár. Szam. vár. lev. 1764. Az Ákoncz, Balta, Dsigár család vezetéknéve Kristóf, Lukács. Gratianus Kristóf Dsigár. Szam. vár. lev. összeírás. — Emanuel Dsigár alias Lukács. Szam. vár. lev. — Dsigár alias Katona Lukács. Szam. vár. lev. 1774. L. Ákoncz, Balta, Katona, Kolcsér, Kristóf, Lukács.

Dsirách. Dsêrák (dsirák) örmény szó, jelentése: gyertya, az arab-törökben: cseráz, csiráz, cshirák. E családnév előfordul Keleten is: Dseráz Minász a londoni L' Armenie szerkesztője. Gyertyánfi, Dsirách, Geron, Mászlin, Másztig, Miron, Momdsi egy család. E család vezetéknéve Ángszend. L. ezeket és Ángszend.

Dsis-cháthun. Dsis perzsa szó, jelentése: fő, nagy; urnő, hölgy, hercegnő; az összetett dsis- vagy zsis-cháthun jelentése: főhercegnő, valide szultán, örményül thakúhi (thakúhi): regina. Dsis-cháthun = Szultán = Regina. L. Ergán, Hosszú, Pipi, Szultán, Temesvári.

Dsokebîn. Joce bine román szó, jelentése: jó tánczos, jól tánczol. Ázbej ávéli ánun Dsokebin: Ázbej mellékneve Dsokebin. Szam. vár. lev. 1722. Dsokebin az Ázbej család egyik ágának gúnyneve. L. Ázbej.

Dsumerdián = Zsumerd. Bogdán Dsumerd. Szam. Ház. II. köt. 234 l. 32 t. — Ászvádur Dsumerján Elisábethá-khághákháczi: Erzsébetvárosi Dsumerd Bogdán. Szam. Ház. II. köt. 122 l. E családnév most nincs használatban. L. Bogdánfi, Zsumerd.

Dsurdsovczhi, örmény szó, magyarul Gyergyói, Gyergyai. Keresztesi alias Dsurdsovczhi Márton. Szam. vár. lev. 1816. 1526 sz. Dsurdsoven meg háj mē: Gyergyóból egy örmény. Szam. Ker. I. köt. 35 l. 264 t. Dsurdsovczhi Ágop Gárdsthéverun: Rövidkarú Gyergyai Jakab. Szam. Ker. I. köt. 123. l. 1507. t. — Dsurdsovczhi Donig Gárdsthévján (*дундошъ дубънъ*). Szam. Ház. II. köt. 92 l. 63 t. — Thumán Vártereszi Thumáni Dsurdsovczhun vêrtin. Szam. Ház. II. köt. 288 l. 92 t. — Dsurdsovczhi Ánisor Ászvádur. Szam. Ház. II. köt. 35 l. 7 t. — Dsurdsovczhi Eránosz Luszig. Szam. Ház. II. köt. 35 l. 12 t. Ezek szerint Gyergyó-Szent-Miklósról ezek a családok jöttek Szamosújvárra lakozni: Ánisor, Eránosz, Gárdsthév, Keresztes, Thumán. L. Ánisor, Eránosz, Flora, Gárdstév, Gyergyai, Keresztes, Thumán, Várteresz.

Duha, Tuba (magyar) jelentése: galamb; egyczik a német Taube szóval; régi németben: tuba, tube; goth nyelvben: dubo, régi szász nyelven: dúbha, dufa. A dubhából a *b* kihagyásával lett: Duha. — Az örmény *θυχη* (thuch, niger, fekete) a perzsában: ducha. Az Áffumi = Fekete = Nyegrucz család perzsa neve Duha. — Duha Luszig. Szam. Hal. II. köt. 68 l. 282 t. — Meráv ághá Szoghomonê Chácsháduri Duháján: Meghalt Duha Kristóf fia Salamon úr. Szam. Hal. II. köt. 6 l. 121 t. — János Lukács alias Duha. Szam. vár. lev. 1766. (A Placsintárféle krida iratai közt). — Lucas Duha és mellette örményül Luszig Ohánneszi (Jánosi). Szam. vár. lev. 1738 összeírás. A Duha család vezetékeve János (Jánosi, Ohánnesz). Áffumi, Duducz, Duha, Fekete, Kárakás, Nyegrucz, Sziévmítko egy család. L. ezeket. Daha. Dahokról Örményországban számosemlegetéseket találunk mind honi, mind idegen írókban. Nagy-Örményország 15 tartományának egyike, mely a Phasis forrásainál, meg a Pariadra-bérczek hegyhatárain és völgyein Colchisig terül el, a legrégebb idők óta Daha, Dahask és Daik nevet visel és Dahoktól lakatott. Xenophon Anabasisában a Dahákat Taochi (*ταοχοι*) néven nevezi. (L. Lukácsi Kristóf. A magyarok őselei 163 és 165 l.) Ha Duha = Daha, akkor Duha a legrégebb családok egyike. L. Porumb.

hoz mellékelt, így írta alá: Korbuly Simon; tehát Dzárug = Simon. L. Bátrin, Dzerig (Zárug, Zerig), Násztur, Simávon.

Dzêrig. Dzér (ծիւր) örmény szó: öreg. — Öreg Simeon (dzér Szimon, Szimeon) a neve annak a jámbor, istenfélő férfinak, ki a Szent-Lélek jelentése következtében, a templomba menvén, az Isten Fiát karjaira vette. Lukács 2. 25. — Az az örmény fiú, ki ezen öreg Simeon nevére kereszteltetett, a Simeon elhagyásával egyszerűen csak Dzerig-nek nevezetik. — Chácshig Dzerigján. Szam. Ker. II. köt. 254 l. 84 t. E családnév előfordul Keleten is: Keork Dzerunián. „Árévékh“ 1887. jún. 1. 1011 sz. Dzerig = Dzerun(ián) = Nesztor = Násztur. L. Násztur. A Szam, vár. lev. 1789—289 sz. alatt van egy kimutatás, mely az akkori árvákról két példányban készült; egyikben Korbuly Márton fia Zerig-nek van írva és a másikban ugyanaz Zárug név alatt fordul elő; tehát Zárug = Dzárug = Zerig = Dzerig. Dzerig vor mágánuámp gocshi Száchá: Dzerig, ki vezetéknevvel Száchá-nak nevezetik. Szam. Ker. I. köt. 23 l. 110 t. A Száchá-k (l. ezt) Dzerig-ek. Jákub Dzerigján jév ájl Pribági: Dzerig Jakab vagyis Pribág (l. ezt). Szam. Ker. IV. köt. 236 l. A Pribágok is Dzerigek. L. Bátrin, Kepus (Kép), Zárug, Zerich.

Dzêvortbêrunq örmény szó, magyarul: csavart ajku. A dsivortím ձիւորտիւր igét: tekerem, facsaram, csavarom értelemben használja a hazai örmény. L. Facsarár. Bêrgunkh աղիւնք: ajkak = bêrgunkhê dzur. A Dsivortbêrunq gúnynév most nincs használatban.

Dzurkhithján, a dzur (ծուր görbe) és khith (քիթ orr) örmény szavakból: görbe orrú. Szefer Chácshigi Dzurkhêthi. Erzs. Ker. II. köt. 65 l. 38 t. E család vezetékneve Szefer. A Dzurkhithján név most nincs használatban. L. Szefer.

Dzurperán (ծուրբերան) örmény szó, magyarul: görbe száj, görbe száju. A Dzurperán név most nincs használatban. L. Chácshig, Dzerig, Êsztrêmb, Görbe.

Dzurthêkhián, dzur (ծուր) és thêkháném (թիւնիւր pököm) örmény szavakból. Ohánnesz Chácshigi Dzurthêkhián. Erzs. Ker. II. köt. 25 l. 69 t. E család vezetékneve Chácshig. A Dzurthêkián név most nincs használatban. L. Chácshig.

E.

Ecclesia, görög-latin szó (egyház). Korbuly Kristóf gúnyneve. L. Korbuly.

Edel (Edil) = Adel. Edel német szó: nemes fajból való. A Csuvár család német neve. L. Ázbej, Csuvár. Edil Buzát Vertánesz. Szam. vár. lev. 1793. Az Ázbej, Budzát (Buzát), Buzeskul, Csuvár, Czárán, Ergêrczhi, Moldován család nemes (Edel) volt még a külföldön. L. ezeket.

Edëlbej = Adalbertus. Adalbert: fényes nemességből való, a német edel (nemes) és berth-ből (fény). — Johanna Adalbej. Szam. vár. lev. 1807 év 738 sz. — Albert máskép Brëndzár János. Szam. vár. lev. 1802. 210 sz. L. Brëndzár, Jolbej.

Edgárián. Az édégghágál (*edghagh*) örmény szó rövidített [édégghá]gál, edgár] alakja, jelentése helytartó, praefectus regionis, törökül pasa. A Básánika család örmény neve. Kihalt család. — Melchon Edgár. Szam. Hal. II. köt. 153 l. 39 t. — Száko Lupuli Edgárián. Szam. Ker. II. köt. 28 l. 331 t. L. Básániká, Nigol. A Básániká és Edgár család vezetőkéneve Nigol (Miklós).

Egámszáczhi. Jégámszáczhi (*eghamsagh*) örmény szó: jövevény (adventor) = Jagamost. Jég — jérgêrczhi tárczadz, têrszéczhi. A Chárib család örmény neve. — Ohánesz Jégámszáczhi. Szam. Ker. II. köt. 192 l. 123 t. E család-név előfordul Keleten is: Philipposz Jégávián. „Árévékh“ 1886 szept. 20. 803 sz. L. Chárib, Jagamost.

Egiz (*egh*) örmény szó: ikrek. — Kájtán Egiz-ján. Szam. Ház. II. köt. 350 l. 33 t. Kihalt család.

Elekes. Elek az oltalmazó, a görög *ελεξω*-ból. Josephus Elekes. Szam. Ház. III. köt. 65 l. 1852. febr. 10. Az Alexa család egyik ága nevét Elekes-re magyarosította. Álexa István (Elekes). Szam. vár. lev. 1861. L. Álexa.

Elia (Elias, Illés, Illyés) héber eredetű, jelentése: istenes, istenfélő, hatalmas ur, a héber El Ja-ból. Eliá Oxendius. Szam. Ker. II. köt. 229 l. L. Ilias.

Emanuel: Isten velünk van, a héber im (val vel), anu (mi) és El (Isten) szavakból. L. Mánug, Korn.

Embej. A nép az ebe szóból csinált embej-t. Ébe török szó, jelentése: dajka, nagyanya (örményül *uunt* mám). L. Dajka, Ember, Manicoia, Tájeg.

Ember, (magyar szó). Ember az embej elferdített alakja. Ember Erzsi, Beteg János felesége. Szam. Ker. IV. köt. 173 l. — Gregorius Ember. Szam. Ház. III. köt. 65 l. 1852 febr. 3. L. Dajka, Embej, Mámicoia, Tájeg.

En, török szó: szélesség. — Kirkor En-i. Szam. Ház. II. köt. 156 l. 15 t. Kihalt család.

Enekes (Henekes). L. Énekes. Lucas Enekes. Szam. Ház. II. köt. 141 l. 20 t. 1791 év.

Eránosz. "Ἐρανός görög szónak jelentése: fejedelem, herceg, főnök. Az Ámirás és Merza család görög neve. — Mánug Eránosz. Szam. Hal. II. köt. 11 l. 210 t. Eránosz, vor mágánuámp gocshi Guskár: Eránosz, ki vezetéknevvel Guskár-nak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 25 l. 152 t. Az Eránosz család egyik ága Guskár. Joannes (Hi-)eránosz (gyergyó-szt-miklósi eredetű). Szam. vár. lev. 1805—594 sz. — Jacobus Heriánosz praedii Kunágota subarendatoris Stephani Vártán servitor armenus. Szam. vár. lev. 1805—1094 sz. — Eránosz-Zacharias Albert. A szamosújvári kereskedő-társaság iratai között. Az Eránosz család vezetékneve Zachariás. Ámirás, Balázs, Chonthikhár, Császár, Eránosz, Merza, Thákvor, Sáhín, Vaszil egy család. L. ezeket, továbbá Dsurdsovczhi, Guskár, Pápgdsi.

Eremiá, Eremiás, Erimiásián = Jeremiás, bibliai név. Héber szó: az Ur magasztalója, az Ur nagysága, az Ur magassága. Ohánnesz Eremiájine. Szam. Ház. II. köt. 67 l. 17 t. L. Irimia, Jeremiás.

Ereszphochán (ερησφουχάν) örmény szó, jelentése: képviselő, helytartó, tartományfő, ἐπιτροπος, vicarius, procurator. Ászvádur Ereszphochán. Szam. vár. lev. 1738. Kihalt család.

Ergán (εργάν) örmény szó, jelentése: hosszú = Longinus, miből az örmény Chêngánosz-t csinált. A Longinus (Chêngánosz) keresztnév a Dániel családban gyakori. — Ergán-Cháthun Dávid. Szam. vár. lev. 1773. — Ergané Toderé Simáin: Simay Tódor, a Hosszú. A Dsis-cháthun

(Szultán) és Simay család egyik ága Hosszú. L. Dsischáthun, Dániel, Szultán, Ergán-Toderás, Vászil. Szam. Hal. II. köt. 3 l. 51 t.

Ergêrczhi. Ergir (*ергир*) örmény szó: föld, ország, czhi (*ш*) örmény képző: ból, böi való. Ergir alatt a hazai örmény Moldovát érti; tehát Ergêrczhi: moldovai, Moldován, azon országból való, onnan eredő. Chácshádur Ergêrczhi. Szam. Ker. I. köt. 172 l. 1900 t. — Minász Násztur Ergêrczhi. Szam. Ker. II. köt. 775 l. 19 t. — Ergêrczhi vagyis Retezár Lukács. Szam. vár. lev. 1811—1371 sz. Czárán, Keork, Moldován, Moldovczhi, Násztur, Retezár Moldovából jöttek be hazánkba. L. ezeket, továbbá Gámenczi, Szilisdzáczi.

Erős, az Ámbur család magyar neve. Erős Sándor kanonok (Gyulafehérvártt). Auxentius Erős alias Maxin. Szam. vár. lev. 1801—831 sz. (Maxin az Auxentius elferdített alakja.) Erős másképp Vastag Gergely. Szam. vár. lev. 1803—1091 sz. Az Ámbur, Erős, Vastag egy család. — Erős Sándor vagyis Maxin János. Szam. vár. lev. 1801—382 sz. (Ezt így kell érteni: Auxentii Erős filius Joannes; az apa neve: Erős Auxentius [= Maxin = Sándor], fia János). Erős-Zachariás Emanuel. Szam. vár. lev. 1819. Az Ámbur, Erős, Maxin, Vastag család vezetékneve Zachariás. L. Ámbur, Hászt, Maxin, Oxendius, Vastag, Verzár, Zachariás.

Erszényes, a Dobribán család magyar neve. Erszényes János. Szam. vár. lev. 1791—61 sz. Chácshig, Dobribán, Erszényes, Hébás, Pongrácz, Pungucz egy család. L. ezeket. Az Erszényes családnév most nincs használatban.

Eruz. Êruszthá Nagy-Örményország Rêstunéacz tartományának egyik városa; itt szenvedett vértanú halált szent Simon (Sêmávon) Krisztus Urunk rokona. Az Êrusz családnév az Êrusztháczi (Êruszthá városából való) örmény szónak rövidebb alakja. L. Rusz.

Erzerumczhi: Erzerumi, Erzerum városából való. E város régen Gárin (Theopolis) nevet viselt. — Mêgêrdicsh Erzerumczhu. Szam. vár. lev. 1768. Kihalt család. L. Kárinczhi.

Êstêrbul. Ánton Êstêrbul (a lap szélén: Csorba). Szam. Ker. III. köt. 237 l. 77 t. L. Csorba, Stirbul.

Estrânjâ; ugyanaz a latin strangulum, német Strang, olasz stringa szókkal; istrang, vékonyabbféle kötél, hámkötél. Sztephân, vor máganuâmp Estrângá: Sthephân (István), kinek vezetékneve Estrângá. Szam. Ház. I. köt. 10 l. 92 t. Szamosújvár város 1786. évről vezetett jegyzőkönyvében ez olvasható: Ánná Êsztrângái Luszigi tuszdêr: Êstrângá Lukács leánya Anna; a másik oldalon ugyanez így: Anna Turcsa; tehát az Êstrângá (gúnynév) család vezetékneve Turcsa. — Esztrenga magyar szó: Schafmelkhof. (Ballagi szótár 165 l.) Esztrenga, az Êsved család magyar neve. Êsved, Estrângá, Pakulár, Turcsa egy család. E család vezetékneve: Thorosz. L. Thorosz.

Êsved. Sêbed (*zulum*) örmény szó, jelentése: pásztor, nyájőr. A Pakulár család örmény neve. L. Estrângá, Pakulár, Turcsa.

Êszfênt = Szfênt. Thorosz Êszfênt. A szamosújvári timártársulat iratai közt. L. Szfênt.

Esztechno = Stefánovics. Esztechnojin vêrtin Bedroszinê: Esztechno Bedrosz (Péter) fia. Szam. Ker. I. köt. 64 l. 673 t. L. Ángár, Beteg (Betá, Betgi), Lâphics, Nevelics, Stefánovics, Têzsár.

Esztefánovics (Aradról. Szam. Ker. IV. köt. 93 l.) = Istvánfi. L. Sztefánovics.

Esztegár. Steag román szó, jelentése: zászló. Stegar der Fânrich, Fahnenträger, Standartenführer (Barcianu, Dictionar român-germán, 608 l.) A magyar a két mássalhangzón kezdődő kölcsönvett szavak elejébe magánhangzót tesz (így lett a scola szóból iskola). Apáink is a Sztegár elejébe egy e-t tettek (Esztegár). Tehát az Esztegár családnév magyar jelentése: Zászlós, Zászlós-úr (Magyarországon is az ország zászlósa [der Reichsbaron] nagy úr), Zászlóhordozó, Zászlótartó, Zászlóvivő. Thalloczy a „Századok“-ban ezt mondja: „A sztegár a zászlótartó tisztét vitte.“ E család török neve Bârchudâr, magyar neve Zászlóffy és örmény neve Troságirkh (signifer, vexillifer, *որոշողիբար*). A Troságirkh család a Mechithar-féle szótár (271 l.) tanuskodása szerint Árság örmény király és

Nagy-Szt-Nerszesz idejében jelentékeny szerepet játszott Örményországban. Máriám Esztegári (Zábulik Kajtán felesége). Szam. Ház. III. köt. 18 l. A Szamosújvár városi levéltár 1757 évi iratai közt van a guberniumnak egy leirata, melyben „Stegár testvérek“-ről van szó; levéltárunk 1762 évi 21 számú irata „Stagar fratres“-ekről tesz említést; ugyanazon év 27 számú irata már megnevezi a testvéreket: Gregorius, Martinus et Ladislaus Todor. — 1752-ben a guberniumhoz benyújtott kérvényben: „Tódor Gergely“ és testvérei és kívül a rubrumon: Esztegár testvérek. Ezek szerint az Esztegár család vezetékneve Tódor. — Az 1786. évi összeírásban (Szam. vár. lev.) ezt kaptam: Thodor László és mellette örményül: Vászil Sztégári; tehát Tódor László = Esztegár László. — Jész Toderás Kirkori Êsztégár borbirov: Ên Toderás-Esztegár Gergely, a borbiró. Szam. vár. lev. 1746. — Kirkor Toderási Szttegárián. Szam. Hal. II. köt. 28 l. 481 t. — Meráv Mánugê Êsztégári Toderásián: Meghalt Toderás-Esztegár Emanuel. Szam. Hal. II. köt. 226 l. 37 t. — Toderásin vértin Kirkorê Êsztégárinê: Toderás-Esztegár fia Gergely. Szam. Ker. I. köt. 51 l. 479 t. — Bάρχudár, Esztegár, Toderás (= Tódor = Dániel), Zászlóffy egy család. L. ezeket. — Van kezeim közt egy bizonyítvány, mit Theodorus Dániel állított ki Szamosújvárt 1768 jan. 25-én; ezen hitelesített latin másodlat így kezdődik: „Praesentibus testor, quod ante circiter tres septimanas, dum tit. D. Vexillifer Antalfi...“ Ezen bizonyítvány tanuskodása szerint az Antalfi család egyik ága szintén Vexillifer (= Zászlófi, Sztegár). Esztegár Kristóf alias Moki. Szam. vár. lev. 1820. L. Antalfi, Borbiró, Moki, Tódor (Thorosz), Verváisz.

Êsztrêmb. Strimb román szó: görbe. — Ándrus Êsztrêmbê. Szam. tímártársulat iratai közt. L. Dzurperán, Gorge.

Êsztêzsár. Stejar, román szó (növénytan): tölgy. — Nigol Vártáni Êsztêzsár. Szam. Ház. II. köt. 405 l. 4 t. A Vártán család egyik ágának gúnyneve. Êsztêzsár név most nincs használatban. L. Vártán.

Ênekes (Inekes.) Adeodatus Ênekes. Szam. vár. lev. 1808—772 sz. Ênekes Lukács alias Izsák. Szam. vár.

lev. összeírás. — Joannes Merza alias Énekes. Szam. vár. lev. 1810—852 sz. Az Izsák és Merza család egyik ága Énekes melléknevet viselt. Az Énekes név most nincs használatban. L. Enekes (Henekes), Izsáki, Merza.

F.

Facsarár, facsaró, facsaros, a magyar facsar igéből; az ár román szóképző. Kihalt család. L. Dsêvortbêrung.

Fakna, Moldován Márton gúnyneve. L. Moldován.

Fark, az örmény Áki magyar fordítása. Áki, Fark, Kál, Meskó, Szebeni, Volf egy család. A Fark család Csik-Szêpvizen lakó ágának egyik tagja Nagy-Szebenben ment lakozni; ennek maradékai Szebeni nevet vettek fel. L. Áki, Ákoncz, Bocshig, Kis, Kôvér, Lukács, Mánug, Meghdesz, Szebeni.

Farkas, az örmény Kál magyar fordítása. L. Ázbej, Lupul, Volf. — Lázár Farkas. Szam. Ház. II. köt. 213 l. 5 t. A Farkas család vezetékneve Ázbej. Szánszkrit nyelven: varka-sz v. vrka-sz. A szánszkrit után alakultak a szláv vlk, volk, vlükü.

Fálá. Falá román szó, jelentése: büszkeség, dölly, önhitség. Gúnynév. Kájtán Fálá ájszinkhên Dájbukát: Fálá Kájtán azaz Dájbukát. Szam. Ker. IV. köt. 291 l. A Fálá család vezetékneve Dájbukát. L. Dájbukát, Zachariás.

Fáraó. Fáraó egyiptomi nyelven királyt jelent. (Rá [istennek] fia). Gúnynév. A Fáraó család vezetékneve Simávon. — Szimon Fárávineán. Szam. Ker. IV. köt. 27 l. Fáraó Uszep Chárib-nak is nevezetett, 1852. Szam. Ker. IV. köt. 290 l. L. Chárib, Simávon, Simai, Szimávon.

Fátter, a német Vater-ből (atya); a perzsában pheder. Az örmény Hájruszep családnév első felének (Hájr) szó szerint történt német fordítása. L. Ábu, Báb, Hár-Uszep, Pápai, Popoi, Totobej.

Fêdik, a Bedicz (Bedig = Bedrosz) kicsinyített alakja. Fêdik Rózsi. Szam. Ker. IV. köt. 40 l. L. Bedrosz.

Fêlér, a Dsermág család magyar neve. Fehér = Albin, Kándid. — Michael Fehér. Szam. Ház. II. köt. 47 l. 15 t. 1760. — Fehér másképp Dsermág Antal. Szam. vár. lev. 1830. L. Bedrosz, Dsermág, Gergely, Kápálb, Péter.

Fekete, a Sziévmitko örmény családnév jelzőjének (első rész „sziev“) szó szerint történt magyar fordítása. Nicolaus Fekete. Szam. Ház. III. köt. 76 l. Dzerig Ohánneszi Fekete-i vèrti: Fekete Jánosnak fia Simon. Szam. Ház. II. köt. 501 l. 18 t. 1818 márcz. 9. Ekkor fordul elő először a Fekete név, addig az örmény Sziév volt használatos. Egy irat aláírása: Szappanyos Fekete Bogdán és kívül a rubrumon: Adeodatus Fekete alias Nyegrucz. Szam. vár. lev. 1798—65 sz. E szerint a Szappanyos-ok is Feketé-k (Nyegrucz-ok). Áffumi, Begidsán, Duducz, Fekete, Kárakás, Nyegrucz, Szappanyos, Sziévmitko egy család. — Miklus Jákobfi: Fekete. Szam. vár. lev. 2796. Tehát az Áffumi, Begidsán, Duducz, Fekete, Kárakás, Nyegrucz, Szappanyos, Sziévmitko család vezetékneve Jakabfi (= Jakob). L. ezeket.

Ferki = Ferkó, Feri. — Toderik Ferki-i. Szam. Ker. II. köt. 463 l. Kihalt család. L. Frénkucz.

Ferkul (Ferk-ul): a Ferencz. — Veron Toderi Ferkulján. Szam. Ház. II. köt. 196 l. 17 t. L. Ferki, Firi, Frénkucz, Frenkul, Frunkul.

Fêsfês. Feszfesz vagy veszvesz (vêsfês) arab-török szó, jelentése: rossz tanács, csalárdság, kísértet. Hohánnesz Ázbej mágánuámp Fêsfês: Ázbej János, kinek vezetékneve Fêsfês. Szam. Ker. I. köt. 9 l. 1715-ben. Mitko Basá-Nikái Fêsfêsián: Fêsfês-Basá-Niká Mihály. Szam. Ház. II. köt. 18 l. 165 t. A Fêsfês gúnynév most nincs használatban. L. Ázbej, Básániká.

Fêszágán. Viszágán = Veszágán. Viszágán (*qhuuquu*) örmény szó, jelentése: orrök, nagy orrú, grosznasig; *qhuuquu* = *qhuu qhuu* (viszánál örmény ige jelentése: nő az orri). Fêszágán, a Bouznáz család örmény neve. Donig Fêszágán. Szam. Ker. II. köt. 408 l. 113 t. Fêszágán családnév most nincs használatban. L. Burnáz.

Ficus: füge. Megvan e szó a latin ficus, olasz fico, francia figue, spanyol higo, higua, -- angol fig, szláv figa, dán fige szókban. E gúnynév most nincs használatban.

Fidur. A latin figur(a) szóból alakított gúnynév, mely most nincs használatban. Ánton Fidur, 1811. Szam.

Ker. III. köt. 207. l. 7 t. — Figura János. Szam. vár. lev. 1823.

Firi = Feri, Ferki. Ohánnesz Firiján. Erzs. Ker. II. köt. 80 l. 82 t. L. Frenkucz, Ferki.

Flora, *Floria*, *Flórián*. A *Florá*-k egyik ága (talán 1848-an innen) *Flórián*nak nevezi magát. A *Florák* *Várteresz*-ek (örm. virág arcú) voltak; de románok közt lakva (Moldva- Oláhország) nevöket szó szerint *Florára* fordították. Így neveztetnek a hazai Szábondsi-k Szappanyosoknak, a Dsermágok Fehér-eknek, a Sziév-Mitkók, a Mitkó elhagyásával Feketéknek. Ezek és ezekhez hasonlók tehát neveiket jelentésök szerint azon nemzet nyelvére fordították, melynek fiai között laktak. *Flora-Várteresz Márton*. A szamosújvári kereskedő-társulat 1823 évi iratai közt. — *Ázád* alias *Flora Izsák*. Szam. vár. lev. 1845. *Flora-Virág Izsák*. Szam. vár. lev. 1848. *Flora és Florián* a latin *flos* után am. virágzó. L. *Ázád*, *Dsurdsovczhi*, *Flórián*, *Florik*, *Gyergyai*, *Vártán*, *Várteresz*, *Virág*.

Flórián. L. *Flora*.

Florik = *Flora*, *Flórián*. *Martinus Florik*, filius *Joannis Merza*. Szam. vár. lev. 1803 (*Mitfisz cridalis* iratai közt). -- *Flora Márton*, a *Merza Márton* fia. Szam. vár. lev. 1799. Tehát a *Merza* család vezetékneve is *Flora*. Az *Ázád*, *Cshicshág*, *Flora*, *Flórián*, *Florik*, *Frênkucz* (*Frenkul*). *Merza* (= *Ámirás*), *Vártán*, *Várteresz*, *Virág* egy család.

Flukusz, a román *flocosu* szóból, szőrös. *Szent-Péteri* másként *Flukusz János*. Szam. vár. lev. 1817. A *Szent-péteri* család egyik ágának (*Erzsebetváros*) gúnyneve. A *Flukusz* név most nincs használatban. L. *Szentpéteri*.

Fogarasi. *Fogaras* helység Magyarország erdélyi részében. *Vászil Fêgêrási*. Erzs. Ker. II. köt. 152 l. 38 t. Kihalt család.

Fojszá a *Moisa* elferdített alakja. *Mois*, *Moisa* a *Mózes* kicsinyített alakjai a magyarban. *Csik-Szêpvizen Fojszá* = *Ámirás*. — *Ászvâdur Thoroszi Fojszá-ján*. Erzs. Ker. II. köt. 62 l. 21 t. L. *Ámirás*.

Foksánczhi, -- magyarul *Foksáni*. *Foksán* helység Romániában. *Vászil Foksánczi*. A szam. keresk. társaság

iratai közt. Foksánczhi Ángszend. Erzs. Ker. I. köt. 13 l. Erzsébetvároson Foksánczhi = Frênkul (Frenkucz). Ágop Donovanák Foksánián: Foksáni Donovanák Jakab. Szam. H. II. köt. 6 l. 119 t. L. Donovanák, Novák.

Fonod. Funud perzsa szó, jelentése: béke, csend = Páczián, Páczifik. Chácshádur Fonods. Erzs. Ker. I. köt. 17 l. Kihalt család. L. Tul.

Frênkucz: Ferenczke; Franciscus, Franz, François. A fraczia és német franc szótól eredett, mely annyi mint szabad (németül frei.) Az ucz román kicsinyítő képző. — Gyergyó-Szt.-Miklóson: Frênkucz = Frenkul. Az Ázád család román neve. L. Ázád, Ferki, Firi.

Fridsêbors a román frige-borş (czibere-sütő, fősvény) szavakból. Fridsêbors Máriám. Szam. vár. lev. 1789. A Fridsêbors gúnynév most nincs használatban.

Frunkul = Frênkucz. Frunk = Frênk, ul román határozó = az, a; Frênkul = a Ferencz. — Thorosz Frênkulján. Csik-Szêpvizi anyakönyv 1803. L. Frênkucz.

Fugá. A román fugar szó jelentése: futó. A Vázán család román neve. — Danig Fugá és mellette latinul Andreas (Donig nem Andreas, hanem Dominicus) Gergely. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. A Fugá, Fugulyán Futár, Mám és Vázán egy család; ezen öt név alatt előforduló család vezetékeve Gergely. L. Fugulyán, Futár, Mám, Vázán.

Fugulyán, (Fegulán, Fêgulán, Fogulán, Fogolyán, Fogulyán, Fugalyán). Fug-ul-ián három részből áll; fug(ar): futó, ul román névhatározó (az, a, mely hátul a szóhoz ragad) és ián, ján (*iuin*) örmény családnév képző; Fugulyán jelentése: a futó fia, futófi. Kirkor Fugulyán gám Kándrá: Fugulyán vagyis Kandra Gergely. Szam. Ker. 1819. III. köt. 382. l. 5 t. A Fugulyán család egyik ága Kandra nevet vett fel. L. Fuga, Kandra.

Futár magyar szó: Laufer, Courir, der reitende Eilbote, Freireiter. — Futár Ilyés ex Moldavia oriundus, Rno-catholicus, armenus. Szam. vár. lev. 1773. Ugyanazon iratban néhány sorral lejjebb: „Futár alias Moldován Ilie.“ E szerint a Fugá, Fugulyán, Futár, Vázán család Moldovából jött be hazánkba. L. Fugá, Fugulyán, Moldován és Vázán.

G.

Gajzágó. A hazai örmények első anyakönyvének 4. lapja tanuskodása szerint Budách (Budákovics) örmény pap Gyula-Fehérvártt 1714. okt. 28-án kereszteli meg Száko Emanuel fiát (Száko = Izsák, tehát Izsák Emanuel.) Ezen anyakönyv 15. lapja (1721. jan. 18.) még egy más Száko Mánugról (Emanuel) tesz említést, ki megkülönböztetésül az elsőtől „gágh“ (*gum* sánta) Száko Emanuelnek neveztetett; később a jelző (gágh) a jelzett szóval (Száko) egybeiratott, így: Gághszáko, miből lágyitással lett a Gajzágó. Szamosújvártt a Gajzágó-kat örményül most is Gághszáko-knak hívják. A Gághszáko nevet 1778-ban (Szam. Ker. II. köt. 502 l.) így is találtam: Gághszágo. A Gajzágó nevet következő alakokban találtam: Adcodatus Gajzago. Szam. Ker. III. köt. 12. l. 19. t. Novák Péter pap írja, 1800 febr. 16. „Ego Christ. Gajzágó“ így írja maga a pap saját nevét, 1807. dec. 23. III. köt. 154. l. 142. t. — és Christ. Gajzágó szintén maga a pap 1822. jul. 12. III. 430. lapon. — Gajszáko Ferencz. Szam. vár. lev. 1801—26 sz. Joachimus Gajszáko. Szam. vár. lev. 1785—294 sz. — Gág Száko Dávid. Szam. vár. lev. 1766. — Gáj Száko Péter. Szam. vár. lev. 1766, — *Гайзэго* *Гайзэго*. Szam. H. II. köt. 135 l. 47 t. — Emanuel Gach Szako alias Székucz. Szam. Ház. II. köt. 134. l. 30 t. — Dzerig Gajzágó Székutzján (*Гайзэго*): Székutz-Gajzágó Simon. Szam. Ker. III. köt. 122. l. 62. t. — Máriám Száko Székutzi, vor e Gaghszáko. (*Гайзэго* *Мариам* *Гайзэго*, *м. т. Гайзэго*): Székutz Száko, a ki Gajzágó, leánya Mária. Szam. Ker. III. köt. 445. l. márcz. 24. — Ezek szerint a Gajzágó család Székutz-nak is neveztetik. (Apáink Krimben genuai olaszokkal érintkeztek. Az olasz az Izsák-ot Isaaco-nak mondja: ebből lett az I kihagyásával a Száko. Később Moldva-Oláhországban a Szak(o)-ból csináltak utz (acska, ecske) román kicsinyítő képzővel Székutz-ot [= Szákutz – Izsákoeska, kis Izsák]. V. ö. Issekutz. Gajzágó alias Dávidás Kristóf (így kell érteni: Gajzágó Dávid fia Kristóf). Szam. vár. lev. 1795—2 sz. A Gajzágó család azon ága, melyből Gajzágó János

(Szamosújvártt) eredt, Dávidásnak is neveztetett. Martinus Lukács alias Gajzágó. Szam. vár. lev. összeírás. — Isaacus Márton és mellette örményül Száko Gághszákoji (*Սաղոս Գաղաշակոյի*). Szam. vár. lev. 1738. évi összeírás. A Gajzágó név itt e hazában alakult. A Gajzágó család őse Márton (Mártonfi). A Márton és Lukács család egy eredetű. A Mártonfiak még most is tartják a rokonságot a Gajzágókkal. L. Bogdánffi, Gágh-Száko.

Galamb, a latin *columba* után készült magyar szó. — Golomb-i Ándriás. Szam. Ház. II. köt. 30. l. 26. t. Ez a név legelőször 1752. évben fordul elő Szamosújvártt. Kihalt család. L. Hulba, Porumb.

Gazda, a Cháftándsi család magyar neve. — Ohánnesz Gazda. A szamosújári tímártársulat iratai között 1802. L. Cháftándsi, Der, Logos.

Gazdag, a Chodsá családnév magyar neve. L. Chodsá, Gézducz.

Gábor: az erős, a héber gibor-ból. — Toder Gábor. Szam. Ker. II. köt. 529. l. 46. t. Az Ámbur (Erős) család héber neve. L. Ámbur, Erős, Gáborfi, Gábriel, Gábrus, Kápriel.

Gáborfi. Gáborfi Kajtán. Szam. vár. lev. 1784. Ártmách vagyis Gáborfi Miklós. Szam. vár. lev. 1807. Az Ártmách, Gábor, Gáborfi, Gábriel, Gábrus, Kápriel, Tarisnyás, Trásztádsi egy család. L. ezeket.

Gábriel = Gábor. L. Gábor.

Gábrus (Gábri, Gábris kicsinyező férfi nevek) = Gábor. Kápriel, vèr mágánuámp gocshi Gábrus: Kápriel (Gábriel), ki vezetéknevvel Gábrusnak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 41. l. 332. t. A Gábrus-ok Kápriel-ek. A Gábrus családból származott a felejthetlen emlékű tudós Gábrus Zakariás tanár (született Samosújvártt 1798. aug. 18-án, — meghalt 1870. ápr. 27-én.), kinek életrajzát egy „Eltemetett láng-ész“ cím alatt hálás tanítványa: Szongott Kristóf írta meg. L. a Szamosújvár városi örmény kath. nyilvános algymnásium 1877/8 tanévben megjelent „Tudósítvány“-át. l. — A Gábrus család egyik ága Hofer nek (Hoferás) is neveztetett (gúnynév). — Lengyel Bogdán alias Gábrus. Szam. vár. lev. 1811—306 sz. Azért nevezik e családot

is Lengyel-nek, mert ez is Lengyelországból jött be hazánkba. L. Gábor.

Gágáz (*γαγαζ*) örmény szó, jelentése dadogó = Balbus selypes. Gágáz Ángszend. Szam. Ker. I. köt. 60. l. 22. t. Kihalt család. Szamosújvártt Czetz Kristóf adószedő is (1850) „Gágáz“ melléknevet kapott.

Gágh (*γαυ*) örmény szó, jelentése: sánta = Claudius, Kolos. Szdephán Gághján. Szam. Ker. II. köt. 658 l. 113 t. — „Stephanus Gách“ van egy levéltári irat első oldalára írva és a másodikon Gál István. Szam. vár. lev. 1800. (Ászlán crida iratai közt.) Tehát a Gách és Kál is átírva Gál. L. Ágoston, Belcsug, Chodsá, Dobál, Gál, Gêzducz, Máli, Sánta.

Gágh-Lukács — Sánta-Lukács (Kajtán).

Gágh-Márkó — Sánta-Márk (Anna). Martinus Lukács alias Gágh-Márko. Szam. vár. lev. 1799. (Görög crida iratai közt). Ugyanez így írta alá nevét: Lukács Márton Gách-Márko szamosújvári civis 1799. A Sánták ezen ága a Lukács családhoz tartozik. (Sánta-Lukács Márk fia Márton.)

Gágh-Márton — Sánta-Márton (Kristóf).

Gághodn (*γαυνοδν*) örmény szó, jelentése: sánta lábú. — Gághodn Sztephán. Szam. Ker. II. köt. 186. l. 49. t.

Gágh-Szükó — Sánta-Izsák. L. Gajzágó.

Gágh-Sztephán, így is: Gághod-Sztephán — Sánta-István vagy Sánta lábú István. — Thorosz Gágh-Sztepháni vérti. Szam H. II. köt. 40. l. 60. t.

Gágh-Thorosz — Sánta-Thorosz. Gágh-Thorosz Chá-cshádur. Szam. H. II. köt. 84. l. 144. t. — Elisabeth tusztêr Thoroszi Gághi: Sánta-Tódor leánya Erzsébet. Szam. H. II. köt. 98. l. 47. t. A hét Gágh család közül kettő (Gágh-Márko és Gágh-Szákó) életben van, a többi kihalt.

Gágugh (*γαυγυ*) örmény szó: gyöngye, lány, nyájas, édes beszédű, Blanda, Blandin, törökül ladif. L. Ládif. — Dominik Lukácsi Gágughi: Gágugh Lukács fia Domonkos. A szamosújvári kereskedő-társaság 1798 évi iratai között. A „gágugh“ a Lukács család ezen ágának állandó jelzője. Ez a Domonkos a nagynevű Lukácsi

Kristóf édes apja. Ez volt az első, ki a Lukács nevet az örmény sajátító-eset *i* ragával kezdette használni (Lukács-i).
L. Lukács, Lukácsi.

Gál, az örmény gágh (sánta) és kál (farkas) átirt alakja. Gál-Márko István. Szam. vár. lev. 1834—685 sz. L. Ázbejjí, Farkas, Gágh, Kál, Lupul, Wolf.

Gáláif. Gálif, kálif, chálif (kalita az araboknál) többes száma gáláif, arab szó: utód, király. A Thákvor (Császár) családnév arab neve. L. Balázs, Chonthikhár, Császár, Thákvor, Vászil, Zachariás. E családnév most nincs használatban.

Gámenczi, magyarul Kám(i)en(ie)c-ből való. Kámienice-Podolski helység déli Oroszországban. Az örmény e helységet: Gámencz-Potols-nak nevezi. Gámentzi, vagyis Ergêrczhi Sándor. Szam. vár. lev. 1810—586 sz. — Gámentzi Auxentius alias Ergêrczhi. Szam. vár. lev. 1813—146 sz. — Theodorus Gámentzi alias Lengyel. Az Ergêrczhi = Gámentzi. A Lengyel család egyik ága is Gámentzi. — Márton Kámentzki (így). Szam. vár. lev. 1783. (A Csásusz erida iratai közt.) Kámenczki. Erzs. Ker. I. köt. 28 l. — Ászvádur Kámingeczhi. Szam. vár. lev. 1502—288 sz. Mária Terézia 1762. szept. 12-én kelt iratában ezt mondja: „Honestâ foemina Anna Bogdanovics-Gamentzi, nobilis quondam Christophori Placsintâr civis dum viveret Armenopolitani vidua relicta.“ A mellékletben pedig: „Gámentzi alias Bogdánovics Anna.“ E szerint a Gámentzi család vezetéknéve Bogdánovics (Bogdán). A Bogdán, Bogdánovics, Ergêrczhi, Gámenczi és a Lengyel család egyik ága egy család. — Gámenczi Mojses alias Nyolcz. A sam. keresk. társaság iratai közt. L. Beczás, Bogdánovics, Ergêrczhi, Lengyel, Nyolcz, Szász, Szákszon.

Gárábéd (գարաբեդ) örmény szó, jelentése: kalauz, útmutató, előjáró, elülmenő, mást megelőző; mint keresztnév: Elülmenő János-t, Megelőző János-t (Praecursor Joannes) jelent. A *գարաբեդ* (gárávárábéd) rövidebb alakja: praevius, praecedens, antecessor. Gárábéd, Ker. Szt-János sajátlagos neve az örményben; *divinus cursor*. — Mánug Ászváduri Gárábédján: Gárábéd Bogdán fia Emanuel. Szam. Ház. III. köt. 11. l. E családnév elő-

fordul Keleten is: Gárabéd Krikorián. „Árévelkh“ 1886. szept. 12, 805 sz. L. Hánko (Hánkovics), Mëgërdics.

Gárász, (գարաշ) örmény szó: hordó, dolium (gúnynév.) Gárász Kirkor. Szam. Ker. I. köt. 31. l. 207. t. — Gárász Jásik Bogdán. Szam. vár. lev. 1848. A Jásik család gúnynéve. A Gárász név most nincs használatban. L. Jásik, Turcsa.

Gárdsthév, (գարժթիւ) örmény szó, jelentése: rövidkarú. Jákub Gárdstheveru. Szam. H. II. köt. 167. l. 157. t. — Mánug Száhági Gárdsthévján. Szam. H. II. köt. 20. l. 43. t. Kihalt család. L. Dsurdsovczhi, Iszáhág, Izsák, Khêszdurián, Kurtakezű, Polgár, Száhág, Zugráv.

Gármir, (գարմիր) örmény szó, jelentése: veres. = Pyrhus, Flavián, Rufián. A Roska család örmény neve. E család-név előfordul Keleten is: Gármérján. „Árévelkh“ 1889. jan. 16. 1504 sz. L. Mërmëkándrucz, Piros, Roska, Roth, Stefánovics.

Gáspár (a perzsa nyelv után) jelentése: kincstárnok. Ászvádur Gáspár. Szam. Ker. II. köt. 188. l. 35. t. — Bogdán Bányai alias Gáspár, — Gáspár = Bányai. Szam. Ker. 1852. IV. köt. 291. l. L. Bájácshi, Máli, Melchon.

Gázmian az örmény gázmém (գազմեմ, készitek, ékesítetek, újítok, építetek) igéből. Gázimián. Erzs. Ker. II. köt. 9. l. 14. t. Kihalt család.

Geczö. Geczi, G e c z ö a Gergely név kicsinyített alakjai. Mivel az örmény Káringecz név végszótagja „gecz“, Káringecz Bálint (Szamosújvártt) nevét Geczö-re magyarosította. Szam. vár. lev. 1848. L. Káringecz.

Geinár, Găinár román szó: tyúk-árus, Hühnerhändler. Az örmény a nagyapát (báb) háv-nak is nevezi; de a háv (հավ) nagyapát (avus) és tyukot, madarat (latin avis) is jelent; azért a gúnnyolódó nyelv e családot, melynek örmény neve Báb, románul Geinár-nak nevezte. — Nigol Geinár. Szam. Ház. II. köt. 15. l. 134. t. Romániában még vannak Geinár-ok, hazánkban e név már nem használatos. Szucsávában: Kápriél Hávulián. Marseillei „Armenia“, 1887. 55 sz. L. Báb, Cheul, Hevul, Nigol, Pápai (Popoi), Totobej.

Gêlcsává. Gâlceava román szó: czivakodás, perpatvar, versengés. — Gêlcsává Bogdán. Szam. vár. lev. 1808—249 sz. Kihalt család. L. Hácnig.

Gênkhêhâr (گنجهار) örmény szó, jelentése: keresztapa. Iszâh Gênkhêhârján. Szam. Ker. II. köt. 837 l. jan. 23. Kihalt család, L. Hâruszep.

Geréb magyar szó. Gratian = Karátsony másképp Geréb. Szam. vár. lev. 1808—772 sz. Korbuly Karátsony alias Geréb. Szam. vár. lev. 1816—1525 sz. A Korbuly család egyik ágának mellékeve Geréb. L. Korbuly.

Gergely helien eredetű: Գրիգոր: éber, örményül árthun (zárthun) = Vigil, Gregorius. Minász Gergely. Szam. Ker. II. köt. 454 l. jan. 20. Szamosújvárt az anyakönyvekben a Gergely név először 1776-ban fordul elő; addig csak a Krikor név volt használatban. — Gergely Péter, ki 1798-ban Csik-Szêpvizen halt meg, fiai Péter nevet vesznek fel. Ugyanott Péter Gergely fia, a Péter helyett Fehér nevet kezd használni. — Gergely Simon alias Kehes. Szam. vár. lev. — Eliás Gergely mellett örményül Eghîâ Ángszendi és e mellett ironnal = Tüzes Bogdán. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. A Diráczhu, Duducz, Fugá, Fugulián, Futár, Gergely, Krikor, Tüzes, Vázán, Zártun, melyek egy családot képeznek, vezetékneve: Ángszend (= Maxin, Oxend). L. Bâhâgiân, Diráczhu, Duducz, Fehér, Fugá, Fugulyán, Futár, Gergicz (Gugicz), Hászt, Kehes, Péter, Száchâ, Vastag, Vázán, Verzár.

Gergelyfi, az örmény Kirkosá magyar fordítása. A Gergelyfi-ek Kirkosá-k. „Izsák Gergelynek a fia Antal,“ így írta alá nevét Szamosújvárhoz Dévâról benyújtott kérvényét: Izsák Antal; de pecsétjén már nem használja az Izsák vezetéknevet, hanem csak ezt: Gergelyfi Antal. Szam. vár. lev. 1823—255. sz. — Izsák Gergely fia: Izsák Antal, ki kereskedő volt Szászvároson, nevét így írta: Gergelyfi Antal. Szam. vár. lev. 1833—176 sz. L. Gergely, Izsák, Kirkosá.

Gergicz, a Gergely kicsinyített örmény alakja. L. Gergely, Gergelyfi, Gugicz.

Gêrlâczhî — jelentése: szamosújvári. Szamosújvár közelében volt egy kis román falú, mely Gherlâ nevet

viselt; a románok ezen elenyészett falú nevéből Szamos-újvár városát Gherlának nevezik. Kihalt család. V. ő. Gerloczi (Budapest volt polgármesterének neve.) L. Csucsul.

Geron. A görög a mom (*μου*) örmény szót, melynek jelentése: viaszgyertya, *μου*-nak mondja; ebből lett az örményben is használt Geron, Keron. — Christophorus Geron alias Bulbuk. Szam. vár. lev. 1788—59 sz. — Geron vagyis Miron János. Szam. vár. lev. 1802—209 sz. — Máriám Geron-ián. Szam. Ház. III. köt. 29. l. — Ripsima Christophori Geron. Szam. Ker. II. köt. 620. l. 67 t. Geron = Miron. Bulbuk, Dsirách, Geron, Gyertyánfi, Mászlin, Másztig, Miron, Momdsi egy család. E család vezetékneve Ángszend. L. Ángszend, Bulbuk, Dsirách, Gyertyánfi, Mászlin, Másztig, Miron, Momdsi.

Gerus = Geron. Kirkos Gerus. Szam. vár. lev. 1782. 200. sz. L. Geron.

Gêzducz. A kölcsönzött magyar gazdag szóból román ucsz kicsinyítő szócskával képzett szó, jelentése: elég gazdag. Chodsá = Gazdag = Gêzducz családnevek most nincsenek használatban. Ovágim Gêzducz. Szam. Ház. III. köt. 45 l. L. Ágoston, Belcsug, Chodsá, Dobál, Gágh (Gál), Gazdag, Máli, Sánta.

Gimbir, magyarul gyömbér. Úgy látszik a zingiber, gingiber idegen szóból van alakítva. Máriám Gimbián. Szam. Ker. IV. köt. 21. l. szept. 15. Kihalt család.

Girágosz. Clemens Galanus „Conciliatio eccles. armenae cum romana“ című jeles munkájában (I. köt. 15. l.) a Girágosz-t Ciriacus-szal fordítja. — Donig Girágosz. Szam. H. II. köt. 8. l. 160. t. E családnév előfordul Keleten is: Zoráh Girágoszián. „Árévékh“ 1886. okt. 21. 829. sz.

Gogheczhi. Koghthán, mely közönségesen Koghthên nevet visel, Nagy-Örményország Vászpurágán tartományának egyik kerülete. Itt foly a Jerászeh (Araxes); bortermeő hely. (A koltháni dalok Choreneinél). Koghthechhi ná vor i kávrn Koghthán: Koghtheczhi (gogh[th]eczhi) az, ki Koghthán (Goghthán) kerületből való. Kihalt család.

Gopcsa, az Ágopcsa (Hágopcsa) rövidebb alakja, jelentése Jakab. — Ágopcsá Nigoli Jákobfián, — magyarul

így írta nevét: Jakabffy Jakab Szam. vár. lev. 1797—77 sz. Der-Minász Geronián 1792. febr. 9-én. Szam. Ker. II. köt. 726. l. 19. t. alatt ezt írja: Ovágim Gopcshá. E családnév előfordul Keleten is; a „Mêság“ czimű örmény lap egyik legközelebbi számában: M. (Há)gopcsá(nián) *Աստղաշահիան*. — Ánton Luszig Gopcsá-i: Gopcsa Lukács fia Antal. Szam. vár. lev. 1782. L. Ágopsa, Hágopsa.

Gogomán román szó, jelentése: együgyű, bamba Gúny-név. Christophorus Gogomán. Szam. vár. lev. 1792—258 sz. — Árinckh bérbénczá Szoghomonen Ovánészinê Gogomán: Vettünk tagdíjt Gogomán-János Salamontól. A szamosújvári timártársulat iratai közt. A Gogomán család vezetékneve Ohánnesz (János). Kirkor Luszigin Gogománin Iláchián vêtin: Lengyel-Gogomán Lukács fia Gergely. Szam Ház. III. köt. 48. l. A Gogomán család is Lengyelországból jött be hazánkba. — Gogomán Tódor (Szamosújvártt) 1848 körül Gogomán nevét Tódorfi-ra magyarosította. A Gogomán család egyik ága most Tódorfi. L. Lengyel, Ohánnesz, Tódorfi.

Goldschmied. Az Ötvös család azon ága, mely százok közé telepedett le (Segesvár), nevét Goldschmied-re (német szó: aranymíves, ötvös) változtatta. L. Ársintár, Oszgerics, Ötvös.

Golorig. A hazai örmény ugyan kerek, gömbölyű értelemben is használja a golorig szót; de mivel az örmény kêlorél (*գորել*): elveszit, elhullatja, lehullatja (a hajatot) igéből képezett melléknév, jelentése: kopasz. — Ötvös vagyis Golorig Ágoston. Szam. vár. lev. 1793—91 sz. A Golorig név az Erzsébetvárosról eredt Ötvös család mellékneve. A Golorig családnév most nincs használatban. L. Goldschmied, Ötvös.

Gomostá, a Jagomost rövidebb alakja. — Gomostá Ohánnesz. Szam. Ker. II. köt. 219. l. 28. t. L. Jagamast.

Gondáj. A gëndág, gëntág (*դնույն*) örmény szónak jelentése: kopasz. L. Bleská, Dsecshegh, Kendof, Këndov, Khel, Kopasz, Szultán.

Gordul, a Korbul másik alakja. Mivel a Hercz(eg) család röviden Hêrcz nevet visel és némelyek hibásan ezt a Hêrcz szót, a német Herz-czel (szív) egy jelentésű-

nek vették, azért a Cordula név után, a Korbuly család ezen ágát Gordul-nak nevezték. Kordul Izsák. Szam. vár. lev. 1789. — Joannes Gordul Andrus és mellette örményül Ohánnesz Gorduli. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. Eszerint Gordul = Korbul = Andrus. Ohánnesz Gordulián. Szam. Ker. II. köt. 545. l. apr. 10. — Gordul Száko. Szam H. II. köt. 204. l. 7. t. L. Ándrus, Korbuly.

Gorgod (*gorgod*) örmény szó, jelentése: darált buzából készített bőjtös étel. Gúnynev. Gorgod Lukács. Szam. vár. lev. 1821—964 sz. Kihalt család.

Goriá, Goricza a Cheul család gúnyneve. A goriá-t a latin gloriá-ból (dicsőség) és a goriczá-t a román gornic-ből (ajtonálló) csinálták. — Goriá Ángszend. Szam. Ker. III. köt. 139. l. 32. t. — Goricza Jakab. Szam. vár. lev. 1822. — Cheul vagy Gorja Sándor. A szam. keresk. társaság 1826. évi iratai közt. L. Cheul, Hávul (Hevul).

Gorove. Gorov, gorovi (*gorov*) örmény szó, jelentése: ügyes, vitéz, derék, bátor, eszes, erős kezű; görögül *ἀκρονειστής*, jaculator. Az Ákoncz család örmény neve. — Gorove Észthepán. Szam. Ker. IV. köt. 235. l. jun. 17. 1845. — Ázbej Hohánnesz mágánuámp Gorovejéncz: Ázbej János, kinek vezetékneve Gorove. Szam. Ker. I. köt. 26. l. Gorove = Ázbej. Ákoncz, Ázbej, Gorove egy család. A Gorovej a Gorovéhól az örmény sajátítóeset i ragával képződött; tehát: Christophorus Gorovej (Gorove-i); Gorove-nek fia Kristóf. L. Ábágár, Ákoncz, Ázbej.

Goskár (*goshkar*) örmény szó, jelentése: csizmadia. Goskár Várteresz. Szam. Hal. II. köt. i. l. 7. t. A Goskár név most nincs használatban. E család vezetékneve Simon. L. Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Eránosz, Gusát, Simon, Suszter, Toderás.

Govrik = Kovrig. Govrik Thoroszin vêtin: Govrik Thorosz (Tódor) fia. Szam. Ker. I. köt. 31. l. 209. t. A nemes-ág Govrik-ot ir (ezt az irmódort először Novák P. pap használta. Szam. Ker. III. köt. 53. l. 119. t.), a nem nemes-ág Kovrig-ot; az anyakönyvekben örményül csak így: Kovrig. L. Kovrig.

Goze. Az örmény *kosz* (*qou*) szónak jelentése: száraz, kopár, siccus, aridus; a *kosz* átírt és elferdített alakjai: Goze, Gozej, Gozás, Gázej, Kozeszk. — Chácshig Goze. Szam. H. II. köt. 299. l. 151. t. — Gozej Gergely. Szam. vár. lev. 1819. — Gázej Katalin. Szam. vár. lev. 1828. — Gozás Bogdán. A szamosújvári keresk. társaság iratai közt. — Koszeszk alias Kopár Kristóf. Szam. vár. lev. 1820-2263 sz. A Goze név most nincs használatban. L. Kasza, Kosza, Kopár.

Göbbe, a dzurperán magyar neve. Görbe Gergely. Szam. vár. lev. 1766. L. Dzurperán, Észtrémb.

Görgényi. Görgényi Tódor Julianna. Szam. vár. lev. 1749. Görgény-Szt-Imréről két család jött Szamosújvárra lakozni: a Tákesz család, mely Gurginczhi nevet is viselt és a Tódor család egyik ága, mely a magyar Görgényi nevet használta. A Görgényi név most nincs használatban. L. Ábrahám, Gurginczhi, Tákesz, Tódor.

Görög, a Horom örmény szónak magyar fordítása. Hujn (*gün*) örmény szó jelentése: görög. Humánián (Görög) Vártán lembergi örmény kath. érsek szentelte fel dr. Verzereskul Oxendiust az erdélyi örmény katolikusok püspökévé 1691 júl. 30-án. L. Honán, Horom.

Gul (*gum*) örmény szó, jelentése: mag szem. vetés = Czerealis (vértanú máj. 29) = Demeter. A Dumitru családnév örmény neve. L. Dumitru.

Gugicz a Gergicz (Gergely) másik alakja. L. Gergicz, Gergely.

Gul perzsa szó, jelentése: virág, rózsa; guljázê: rózsaolaj. Gádáriné Toderin Gul-inin tusztêr. Szam. H. II. köt. 404. l. 94. t. E családnév most nincs használatban. Thoder Zachariás és mellette örményül Toder Gulini Zádigi. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. Tehát Gulin — Zachariás, Zádig. L. Cshieshág, Flora, Florián, Vártán, Várteres, Virág, Zachariás, Zádig.

Gur (*gum*) örmény szó, jelentése: vak = Caecilius (püspök, máj. 15). Gur Lukács. Szam. H. II. 71. l. 63. t. Kihalt család. L. Miácsben.

Gurginczhi, magyarul Görgényi; Görgény helység. Gurginczhi Nigol. Szam. Ker. I. köt. 184. l. 1595. t. —

Meráv Luszigên Tákeszi Gurginczhin: Meghalt Görgényi Tákesz Lukács. Szam. Hal. II. köt. 12. l. 233. t. A Tákesz (Ábrahám) család Görgényből jött Szamosújvárra. A Gurginczhi név most nincs használatban. L. Ábrahám, Görgényi, Tákesz.

Gurjégh. A Cyrillus-t az örmény Gurjégh-nak nevezi. Mêgêrdicsh Gurjégh. Szam. Ker. II. köt. 367. l. 35. t. E családnév előfordul Keleten is: Sztephán Gurjéghián. „Mászisz“ 1879 okt. 20. 2444 sz. Kihalt család. L. Biáthá, Cziriák, Dominik, Kritsa.

Gusát. Gusát román szó: golyvás. Goskár Várteresz Gusát. Szam. Ker. I. köt. 134. l. A Gusát-ok Goskár-ok. A Gusát-Goskárok vezetékneve Nikos. A Gusát kihalt család. L. Goskár, Nikos.

Gyászoló, magyar szó. Gyászoló Izsák. Szam. vár. lev. 1766. Kihalt család.

Gyergyai, az örmény Dsurdsovczhi magyar fordítása. — Martinus Gyergyai alias Várteresz. Szam. vár. lev. 1803—1354 sz. — Gyergyai Flora Márton. Szam. vár. lev. 1804—979 sz. — Gyergyai Flora-Várteresz. Szam. vár. lev. 1804—985. sz. A Flora-Várteresz család is Gyergyó-Szt-Miklósról jött Szamosújvárra lakozni. — Gyergyai Ulyán másképp Keresztes István. Szam. vár. lev. 1811—306. sz. Az Áki, Bocshig, Fark, Kepri (Kápríkoda), Gyergyai-Keresztes család vezetékneve Ulián (= Kecskés). L. Dsurdsovczhi, Ulián.

Gyertyánfi. Dsêrák örmény szó, jelentése: gyertya. Gyertyánfi a dsêrák magyar fordítása. L. Dsirách (dsêrák), Geron, Mászlin, Másztig, Miron, Momdsi.

Gyömbér (termény, növénytan). Simai Tódor gúnyneve Szamosújvártt 1812-ben. L. Simai.

György, a hellen georgiosból származott, mely földmívelőt jelent.

H.

Hamar. L. Hamari.

Hamari, a Cshusztápán magyar neve. L. Cshusztápán, Hamar.

Haragu. L. Haragai, Blágá.

Haragai, a Hárágá magyarosított alakja. L. Hárágá.

Haragos, a Haragai másik alakja. — Haragos Hácsig (Chácshig). Szam. vár. lev. 1828—697 sz. L. Haragai, Hárágá.

Hari, a (C)hári(b) rövidebb alakja. Hari Donovák Kristóf. Szam. vár. lev. 1846. A Hari család vezetéckneve Donovák. L. Chárib (Hárib), Donovák.

Harmat. a „moroz“ lengyel-ruthén szónak magyar fordítása; örményül ságh (*սահ*), czhogh (*չոց*). Kristóf Harmat-ján. Szam. Ház. III. köt. 46 l. 1840. febr. 23. (Ekkor fordul elő először a Harmat név, addig Moroz). L. Moroz, Ötvös, Sztephán.

Hácskó, Hácskul a Chácshig kicsinyített alakjai; hács = chácsh (*հաց*) örmény szóval, jelentése: kereszt; ko szláv képző, ül román határozó. Hácskó, Hácskul — Kristóf. Christoph Hácsko. Szam. Ház. III. köt. 67. l. E családnév előfordul Keleten is: Deir-Hohánnesz Chácshig-ián (*հուշիկիան*) örmény pap Calcuttában. „Árévékh“ 1888. decz. 13. 1474 sz. — Hácskuj Tütsek Kristóf. Szam. vár. lev. 1866. A Hácsko, Hácskul család Tütseknek is nevezetik. L. Chácsko, Tütsek.

Hádsi arab szó, jelentése: zarándok; a törökök közül az kap hádsi nevet, ki zarándokolva járt Mekka városában; a keresztények közül pedig az, ki látta Jeruzsálemet és a többi szent-helyeket. — Cajetanus Hádsi. Szam. Ker. II. köt. 77. l. 3. t. 1604. — Jész Ohánnesz Boghoszi Hádsi-ján alias Páll János glézsár. Szam. vár. lev. 1822—1729 sz. (Én Hádsi Boghosz János vagyis Páll János üveges). — Hádsi Kirkos Gergely Borviz-Előpatakon elhalt örmény kereskedő. Szam. vár. lev. 1830. — Két Hádsi volt Szamosújvárt, egyik Boghosz (Páll; később ez nevét Sárosi-ra változtatta, másik Kirkos volt. Anná Hádsián gam Sárosi: Hádsi vagy Sárosi Anna. Szam. Ker. IV. köt. 85. l. A Hádsi-ak Sárosi-aknak is neveztettek. L. Ákoncz, Boghosz (Pál), Kirkos, Meghdesz, Sárosi.

Háénig. Az örmény henkn (*հենգ*: czivakodás, perlekedés) szót a nép heneknek mondja. He neg (Háénig), a Megrán család örmény neve. L. Gélcsává, Megrán.

Hágop = Jakab. Der-Nigol Hágopián. Szam. Ker. I. köt. 74 l. 771 t. E családnév előfordul Keleten is: Hágopián jelentékeny örmény család Londonban. Hágop volt Örményország nagynevű patriárkhája is, ki Mëdzbin fővárosban lakott és Világosító-Szent-Gergely atyul öcscsének fia volt. L. Ágop, Gopcsa, Jakab, Szakulá.

Hágopfi. Szam. Ker. II. köt. 681. l. 51 t. L. Jakabfi.

Hálepdsi = Áleppoi. Aleppo helység. Erzsébetvároson Áleppoi, Charib egy család. A Hálepdsi családnév most nincs használatban.

Hálká arab szó, jelentése: valaminek foka (tű) gomblyuk; a hazai örmények haluska, galuska értelemben használják. Veron Chácshigi Hálká-ján. Szam. H. II. köt. 240. l. 19. t. 1813. — Hálka másképpen Rátz Kristóf. Szam. vár. lev. 1803—1326 sz. Hálka a Rátz család gúnyneve volt. Hálká most nincs használatban. L. Rátz.

Hálvádsi. Hálvá, helva arab szó, jelentése: édesség; helvádsi: czukrász. Az örmény nő a hálvá-t (csemege) olvasztott mézből készíti. — Hálvádsi Gulicz. Szam. Ker. II. köt. 483 l. 126. t. Kihalt család.

Hánákecz. Az örmény *kesz* (շու) szónok jelentése: haj, hajfür, a szanszkrit nyelvben: kheszá; *án* (ան) az örményben: talan, telen. Ánkesz: hajatlan (máz cshuné-czhogh). Ebből az ánkesz-ből lett a Hánákesz, hánákecz. Mitko Hánákecz. Szam. vár. lev. régi összeírás. — Hánákecz Mitko. Szam. Hal. I. köt. I. l. 7. t. Kihalt család. L. Kopasz.

Hándsul. (O)hán(nesz) és a román ul határozóból = János. — Hándsul Hágop: János Jakab. Szam. H. II. köt. 68. l. 289. t. L. Hándsulovics.

Hándsulovics. A Hándsul névhez még a szláv *vics* (fi) járult = Jánosi, Jánosfi. A Hándsulovics-ok most Mármarosban laknak. L. Hándsul.

Hánko. Az örmény (O)hán(nesz) és a szláv *ko* képzőből. (V. ö. Hanka = Janka = János). Ohánnesz Hánko-ián. Szam. H. II. köt. 47. l. 54. t. — Dorotheá tuszđer Hánkoi. Szam. H. II. köt. 94. l. 114. A Hánko név most nincs használatban. — Gajzágó Hánko (zárójelben János). Szam. vár. lev. 1805—946 sz. Tehát Hánko (Janko) = János. L. Gárábéd, Hánkovics, Mëgërdics.

Hánkovicz, magyarul Jánosi, Jánosfi. Távit Hánkovicz. Szam. H. II. köt. 29. l. 584. t. — Hánko Ágopsá, Hánkoviczián. Szam. H. II. köt. 43. l. 100. t. L. Hánko, Kápdebo.

Hárágá (հարագայ) örmény szó, jelentése: maradandó, örök, halhatatlan. Hárágá = Áthánáz. — Hárágá Bogdán. Szam. vár. lev., régi jegyzék. L. Haraga, Haragai.

Hárib, a Chárib lágyított alakja. Cristianus Novák alias Hárib. Szam. vár. lev. összeírás. Gregorius Christoph alias Hárib. Szam. vár. lev. összeírás. A Novák és Kristóf család is Chárib: e családok szintén Lengyelországból jöttek. L. Chárib, Hari, Kristóf, Novák.

Hárig, hájrig (հայրից) örmény szó: atyácska, a „hájr khághczhrig“ (հայր քաղցրի) rövidebb alakja = Paterius, Patern, Paternius. Paternián. — Johanna Hájrig. Szam. Ker. III. köt. 83 l. 53 t. Kihalt család. L. Hájruszep.

Hájrábéd (հայրապետ) örmény szó: családfő, kormányzó, pápa (pontifex). — Chárib Hájrábéd. Szam. H. II. köt. 40 l. 21 t. Kihalt család. L. Báb, Chárib.

Hájrágán (հայրապետ) örmény szó: atyai, paternus. — Márkáríd Édélbei Hájrágán-in tuszdêr. Szam. Ház. II. köt. 175 l. jun. 11. 1799 év. L. Hájruszep.

Hájruszep, örmény összetett szó: Hájr (atya) és Uszep (József). Hájr-Uszep = Józsefatya. — Mitkoin Háruszepi ginê: Háruszep Mihály felesége. Szam. Ker. I. köt. 128. l. 1549. t. — E család először Csik-Somlyón telepedett le, azért Csukczhi, Similovczhi, Somolovczhi nevet is visel: Somolovczhi Áruszep. Erzs. Ker. I. köt. 104. l. A Csiki család egyik ágának Hájruszep az őse. L. Csiki, Gênkhêhár, Fätter. Hájrágán, Similovczhi, Somolovczhi, Totobej.

Háruthiun (հարութիւն) örmény szó: kiszállás a sírból, feltámadás, egyesülés, resurectio, Ánásztáz. Mint vezeték-név most nincs használatban. L. Áruth(i)un, Pászákász, Zádíg.

Hászt (աստ) örmény szó, jelentése: vastag = Ámbur, Constans, Crassus. — Ászvádur Hásztián. Szam. H. II. köt. 432. l. 32. t. — Hászt Ágop: Vastag Jakab. Szam. Ker. II. köt. 422. l. 101. t. — Ágop hászt Kirkori:

Vastag-Gergely Jakab. Szam. vár. lev. 1784—185 sz. A „vastag“ a Kirkor (Gergely) család jelzője. — Jakab Emanuel alias Hászt Gergely. Szam. vár. lev. Jakab Emanuel fia Gergely volt az első Hászt; az ő fiai már nem Jakab-ok, hanem Hászt-ok. Sztephán hászt Kirkori Védzári: Verzár-Vastag-Gergely István. A szamosújvári timártársulat 1775. évi iratai közt. A Gergely, Hászt, Vastag és Verzár egy család. A Hászt, Vastag, Verzár család vezetékeve: Gergely. L. Ámbur, Erős, Gergely, Jakab, Kirkor, Kosztántin, Máxin, Oxendius, Vastag, Verzár.

Hásztjákub örmény szó: Vastag-Jakab. Hászt-Jákub. Szam. Ház. II. köt. 44 l. 71 t.

Hásztkirkorián örmény szó: Vastag-Gergely. Mánug Donigi hászt Kirkorián. Szam. Ház. III. köt. 11. l. A Hászt családnév most nincs használatban.

Hävul (Hevul.) L. Báb, Cheul, Gêinár, Pápai, Totobej.

Hébás (Hábusesk, Hêbêseke, Hêbêseski, Hêbêseszki). Hebige török szó, jelentése: erszény, tarisnya, ebből Lengyelországban Hebesesk és Moldva-Oláhországban pedig Hêbás lett. — Hêbêsesk Luszig. Szam. H. II. köt. 105 l. 72 t. — Ovágim Hêbásián. Szam. Ház. II. köt. 240 l. 18 t. 1813 év. Questor Novák Hebeseszki. Szam. vár. lev. 1786. Hêbás a Karátsonyi család egyik ágának, mely timár volt (a másik a grófi ág) és a Novák család mellékneve. L. Ártmách, Gábor, Gábrus, Karátsonyi, Tarisnyás, Trásztádsi.

Henekes (Henekeséncz Margitê, Szamosújvártt). L. Énekes.

Hentes a Chászápsdi családnév magyar fordítása. Ágop Hentes. Szam. H. II. köt. 327 l. 143 t. L. Chászápsdi, Mészáros.

Heránosz. Heránosz I. Eránosz. Heránosz Kristóf. Szam. vár. lev. 1766.

Hêrcz, a magyar herczeg szó rövidebb alakja. Andreas Hercz. Szam. Ház. III. köt. 58 l. 1847. L. Gordul, Herczeg, Korbul.

Herczeg, az Ámirás családnév magyar neve. Herczeg Gergely. Szam. vár. lev. 1805—600 sz. L. Ámirás, Hêrcz.

Herder, a heredigosz (pogány) összevont alakja. Ez a család később költözött be; a hazai örmények akkor már a kath. egyházzal egyesülve voltak; azért a többiek ezt, mely nem-egyesült volt, herdernek nevezték. — Herder Ohánessz. Szam. Ker. II. köt. 117 l. Kihalt család.

Heresz-ián = Ereszphochán. Chácshádur Heresz-ián. Erzs. Ker. III. köt. 31 l. 58 t. L. Ereszphochán.

Heriszú (*ήρিশυ*) örmény szó: tépett húsból (bélpecsenye) és buzaszemekből készült tápláló örmény étel. — Kiork Heriszáján. Csikszépvízi anyakönyv 47 l. 1796 év. A Persián család ezen gúnyneve most nincs használatban.

Heripszime (Horopszime), örmény női keresztnév: Ripszima. Chácshig Hêripszimeinê: Ripszimának fia Kristóf. Szam. Ker. I. köt. 129 l. Ászvádur Hêripszimáján. Szam. H. II. köt. 282 l. 134 t. Horopszime a Korbuly család egyik ágának mellékneve. L. Korbuly.

Hêskálá. Haşcalâ román szó: báránybőr, gúnyosan elöregedett (ember). — Szêhâg Hêskáláin Bâjeâczun vêrtin: Hêskála-Bányai fia Izsák. Szam. H. II. köt. 105 l. 82 t. Kájtán Kákiczî Hêskálái. A szam. keresk. társaság iratai közt. — Hêskála Chácshig. Szam. Ker. II. köt. 320 l. 90 t. A Kákicz és a Bányai család egyik ágának gúnyneve. A Hêskálá név most nincs használatban.

Hofer, a Gábrus család egyik ágának gúnyneve. Ánton Hofer. Szam. Ház. II. köt. 47 l. L. Gábrus.

Hollósi. Gertyenyesi nemes Korbuly Bogdán, — mivel a Szamosújvárt lakó Korbuly család úgy sem ellenezte —, nevét Hollósyra változtatta. Szam. vár. lev. 1831—21 sz. jan. 13. A Hollósi-ak Korbuly-ok. L. Korbuly.

Honán. Az örmény hujn (*honju*) szónak jelentése: 'Jones Jones, populus graecus, hellenus, görög. — Chârib Honánéncz. Erzs. Ker. I. köt. 121 l. A hujn-ból let. Honán (Hunánián). L. Görög, Horom.

Hornoj. Hornoj román szó, jelentése: kemény. A szamosújvári Zachariás család egyik ágát Hornojnak hívták. A másik ág Erzsébetvárosról költözött át Szamosújvárra, mely nevében nem ch-t, hanem csak h-t használ. Ezen utóbbi ágból származott a neves dr. Zakariás József fegyintézeti főorvos. Hornoj alias Ányechdsi Kristóf. Szam.

régi jegyzék. — Joachimus Hulpás. Szam. vár. lev. 1307. Kihalt család. L. Porumb.

Hulián = Ulián. Gyergyó-Szent-Miklóson (Hulián, Lulián, Ulján) most Nádas. — Ohánnesz Hulián. Szam. Ker. III. köt. 347 l. L. Ulián.

Hunánián = Honán. L. Görög, Honán, Horom.

Hurmuz perzsa szó: fényes gyöngy, Jupiter csillag, örményül Áramázt. E családnév előfordul Keleten is: Hovhánnesz Hurmuz. „Mászisz.“ 1880. 2572 sz. (Zeus, Jupiter). A Hurmuz családnév most nincs használatban. L. Bokor, Csillag, Zuhál.

I.

Ibásfalovczli: (Ébesfalvi) Erzsébetvárosi. Thorosz Ibásfalovczhi. Szam. Ker. II. köt. 167 l. 57 t. Kihalt család.

Ighimko — Ilonka. Helena = a szánakozó, a görög ἑλεος-ból. Helena = Ilona, Ilonka, Ilka, Lenke. — Ighimko Ándriás. Szam. Ker. II. köt. 230 l. 150 t. — Kihalt család. L. Ilinucz.

Ilách (*илъч*) örmény szó: lengyel; az örmény a lengyelt még így is nevezi: leh, lehezhi, polák. Ilácháczh jergèri Zádigin vèrtin Chácshigè: Lengyelországi Zádig fia Chácshig. Szam. Ker. I. köt. 25 l. 151 t. — Ilácháczh jergèri Pászákász-in Ászvádurè. Szam. H. 4 l. 29 t. — Krikor Iláchkái: Lengyelné Gergely (e család is nőtől vesz fel nevezetet). Szam. Ker. I. köt. 108 l. 1389 t. — Ilách Ohánnesz goscár: Lengyel-Goscár János. Szam. Ker. II. köt. 601 l. 144 t. — Ilách thukcshi Gházár: Lengyel-Szócs Lázár. Szam. Ker. II. köt. 601 l. 59 t. — Máriám Ájáni Dzerigi Iláchján: Áján-Lengyel Simon (leánya) Mária. Szam. H. II. köt. 464 l. Az Áján, Gogomán, Goscár, Ilách, Iláchká, Pászákász, Thukcshi, Zádig család Lengyelországból jött be. L. Iláchká.

Ilách-ká: lengyelné; az örmény ilách (lengyel) és a román ca-ból (nő, né). Martinus Iláchká. Szam. vár lev. 1776—165 sz. Kihalt család. L. Ilách.

Iliás = Illés, Illyés. L. Elia.

Ilinucz = Ilonka (az ucz román kicsinyítő szócska: ka, ke). — Krikor Ilinucz-i: Ilinucz (Ilinucz fia) Gergely. A szam. timártársulat iratai közt. L. Ighimko.

Inekes, az Énekes elferdített alakja. Luszig Inekesián. Szam. Ker. II. köt. 604 l. 89 t. L. Enekes (Henekes), Énekes, Izsák.

Irimiá-ján = Jeremiás. Ágopsá Irimiáján. Szam. H. II. köt. 327 l. 135 t. Az Irimiáján családnév most nincs használatban. L. Eremiá, Jeremiás.

Issekutz, magyarul kis Izsák, Izsákocska. I Szikuczen Ovágimi Szongodián: Szongott Joáchim (fiától) Szikucztól (született fiú). Szam. Ker. III. köt. 362 l. 12 t. 1819. Az i távolító (tól, től) rag, mely az örményben a szó elejébe tételik, később egybeiratott a szóval, így: Iszikucz (= Izsákocskától.) — Catharina Iszikutz Jacobi quondam Karácson consors; Novák Péter pap írja. Szam. Ker. II. köt. 628 l. 90 t. — Franciscus Issekutz. Szam. Ház. II. 260 l. 23 t. 1819 év. — Bészágéczi êz Izikuczê (ՆԻՅԱԳԵՇԻ ԷՅ ԻԶԻԿՈՒՇԷ) ájszinkhên êz-Szêhágê Ovágimi Szongodin: Megeskettem (házasság) Szongott Joachim fiát Izikucz-ot vagyis Izsákot. Szam. Ház. II. köt. 250 l. 11 t. — Tehát Issekutz = Izsák. — Szdephán Iszikuczi Meskoján: Meskó Izsák fia István. Szam. Ker. II. köt. 483 l. 130 t. — Iszikucz Gághszako: Gajzago Izsák L a szamosújvári plebani templom számára eszközölt gyűjtésről készített kimutatást. Még más alakokat is találtam így: Jozephá Izikuczián. Szam. Ker. III. köt. 227 l. 1 t.; Ánnamáriá Izekuczián. Szam. Ker. III. köt. 423 l. febr. 20. 1782. — Izsikuczián. Szam. Ker. IV. köt. 194 l. L. Izsák, Székucz.

Istvánfi. (Erzsébetvároson Irjék-Ásztvádz [örm.]: Három Isten.) L. Stefánovics.

Iszáchán az Iszáhágián rövidebb alakja Mánug Chárib Iszáchán. Szam. vár. lev. 1743. Az Iszáchán család is Lengyelországból jött be. L. Chárib, Gárdsthév, Iszáhágián, Izsák.

Iszáhágián = Izsák. L. Iszáchán.

Iszáj (Iszájencz). Ánná Iszáj-Izsák. Szam. Ház. III. köt. 60 l. — Chácshig Iszájencz. Szam. Ker. II. köt. 188 l. 75 t. — Viri Iszáján (Izsák Véri, Pakulár Antal

felesége). Szam. Ker. IV. köt. 309 l. 1855. — Mánug Chárib Iszáján. Szam. vár. lev. 1743. Az Iszáj család is Lengyelországból jött be. L. Chárib, Izsák.

Izmirián = Szmirnai. Szmirna város Kis-Ázsiában. Kihalt család.

Izai. Isaacus Issai. Szam. Ház III. köt. 68 l. 1852. Issai = Izai = Izsák. L. Iszáj, Izsák.

Izmáelczi: Izmáeli, Izmáelből való. Izmáel helység Moldovában, (Romania) a Duna mellett. Ágop Izmáelczi. Szam. Ker. II. köt. 395 l. 57 t. — Ladislaus Izmáeltzi. Szam. Ház. II. köt. 195 l. 10 t. Később a vég czi-t kihagyták: Martinus Izmael. Szam. Ház. III. köt. 56 l. Most is csak a rövidebb alak (Izmáel) van használatban.

Izraj = Izrael. Izrael héber szó: férfi, ki az Istent látta. Kihalt család.

Izsák a nevető, a héber száchákh-ból. Krikor Izsák-ián. Szam. Ker. III. köt. 366 l. 45 t. — Izsák alias Deák Tódor. Szam. vár. lev. összeírás. — Izsák vagy másképen Kolczátá Kristóf. Szam. vár. lev. 1813. — Izsák vulgo Kolczátá Tódor. A szam. keresk. társ. iratai közt. — Izsák vagy másképen Száva Antal (Gyergyó-Szt-Miklós). Szam. vár. lev. 1838—1215 sz. A Kolcza (Kolczátá) és Száva család vezetéknöve Izsák. L. Énekes (Henekes), Gárdsthév, Gergelyfi, Hászt (Vastag), Iszáj, Kasza, Kolcza (Kolczátá), Kopár, Kosotán (Kosztin, Kosztántin), Polyák, Száko, Száva, Széhág.

Izsáki, az Izsákból az örmény sajátítóeset i ragával képezett családnév. Anná Isáki. Szam. Ház. II. köt. 200 l. 16 t. L. Izsák.

J.

Jakab héber szó: a csaló. Ászvádur Jakab: Jakabb Bogdán (ki később kormányzékai tanácsos lett.) Szam. Ker. IV. köt. 285 l. 1851. L. Ágop, Bêrká, Hágop, Jakabfi.

Jagamast. Különfélekép írták e nevet: Jégumos, Jágomosc, Jogomos, Jogomost, Jogomosc; most Jagamast; minden alak az örmény jégámud (*իլլամուս = իլլամուս*, advena, adventor) elferdítéséből származott. Jegumos Ohánnesz. Szam. H. II. köt. 129 l. 78 t. — Krikor Jágomosc. Szam. Ker. III. köt. 361 l. 8 t. — Ohánnesz

Jogomos-ján. Szam. Ker. II. köt. 669 l. 79 t. — Andreas Jogomoscsi. Szam. Ház. II. köt. 224 l. 14 t. Jegomosá Joannes. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. — Ohánnesz Jogomost-ján. Szam. Ker. II. köt. 671 l. — Andreas Maxin alias Jogomost. Szam. vár. lev. 1812 év 929—941 sz. — Kopár Máxin és mellette örményül Ángszend Jogomos-i. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. E családnév előfordul Keleten is: Kr. Jegavián (Peregrinus). „Árévékh“ 1889. ápr. 18. 1585 sz. L. Chárib, Egám-szácshí, Gomostá, Kasza, Kopár, Máxin.

Jakabfi (Jákobfi). Jakabfi az örmény Hágop (Ágop, Ágopsá) magyar neve. Jakabfi név már 1768-ban (Szam. Ker. II. köt. 361 l. 99 t.) fordul elő; Jákobfi-ján (Szam. Ker. II. köt. 681 l. 51 t.), melyben a ján fölösleges; mert a magyar „fi“ kifejezi az örmény ján-t (Jakabfi-ján = Jakabfi). Christophorus Simon alias Jakabffi úgy kell érteni; Jakabffi Simon fia Kristóf). Szam. vár. lev. 1769. János Jákobfi-ján alias Fekete. Szam. Ker. III. köt. 429 l. máj. 29. 1822 év. A Jakabfiak egyik ága Szamosújvártt Bogiát-nak is neveztetett, — egy másik ág Csucsul-nak. L. Ágopsa, Bêrká, Bogiát, Csucsul, Fekete, Gerlácshí, Hágop, Hágopfi, Jakab.

Jágheáds az örmény jégheids (ηηιδ) szóból (csalán.) Jágheáds Ohánnesz. Szam. Ker. II. köt. 585 l. 83 t. Gúnynév. Kihalt család.

Jákobi a Jákob-ból, az örmény sajátitöeset *i* ragával képzett családnév. Adeodatus Jákobi. Szam. vár. lev. 1782. — Theodorus Zábulik Jákobi: Zábulik Jakob fia Tódor. Szam. vár. lev. összeírás. A Jákobi család vezetéknéve Zábulik. L. Zábulik.

Jákub, Jákubián. Jákub Jákubián: Jakabfi Jakob. Szam. Ker. III. köt. 155 l. 3 t. L. Hágop, Jakabfi.

Jákubovics, Jákub-ból (o kötőbetű) szláv (fi) képzővel alkotott szó. Theresia Jákubovics. Szam. vár. lev. 1806—331 sz. — Jákubovics Erzsébet. Szam. vár. lev. 1829. L. Jákobi, Jákub.

Jámbor magyar szó. Jámbor István. Szam. vár. lev. 1808—163 sz. Magyar a neve, de a család örmény. A városi levéltárban a mondott szám alatt van egy kötelező

nyilatkozata, mit így irt alá örményül: Jész Sztephán Jámbor. (*בן שטפחן הומבור*: Én Jámbor István). Kihalt család.

János: kecses, a héber johánánból. János Antonius és mellette örményül: Ánton Zuháli (Zuhál Antal.) Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. A Zuhál család vezetékneve János (Ohánnesz). L. Csillag, Jeni, Ohánnesz, Zuhál.

Jásik. Jásék = Jássák.*) Bészágéczhi meg iláchmê êzjásikê: Megeskettem egy lengyelt — Jásikot. Szam. Ház. I. köt. 34 l. Jássek ilách. Szam. H. II. köt. 51 l. 504 t. Jásik gúnynevet adtak a Turtsa család egyik ágának: Ándris Turcsái Jásik. Szam. Ker. III. köt. 382 l. 6 t. Turtsa Jásik József. Szam. vár. lev. 1853. L. Gárász, Turcsa.

Jégámszáczli = Egámszáczhi. L. Egámszáczhi.

Jégdáli. Az örmény-török jedegdsi-ből (hajóvontató: *дѣлѣнѣ*). Jégdáli Ferencz örmény kath. L. Erzsébetváros „Értesítő“-jét 1886—87. évről.

Jeni, a Jani (János) elferdített alakja. Kátrin Krikori Jeni-i. Szam. Ház. II. köt. 82 l. 4 t. 1774 év. L. János.

Jeremiás, bibliai név, jelentése: az Úr nagysága. Jeremiás Kristóf. Szam. vár. lev. 1791. Kristóf Jeremiás (Hácsun; ez a Chácshum-ián rövidítése). Szam. vár. lev. 1779. Jeremiás nevű örmény család nem jött be; ennek a családnak vezetékneve Kristóf = Chácshum. Nevezettnek neve örményül: *כרמל ה. ה. חכםבאב חכםבאב* (Chácshig oghormádz hoki Irimiáji Chácshumián). Fiai azonban elhagyták a vezetéknevet és atyjuk keresztnévét (Jeremiás) kezdték vezetéknev helyett használni. Ágopsá Irimiáji: Jeremiás Jakab; Kirkor Irimiáji: Jeremiás Gergely. Szam. vár. lev. 1788. (Jeremias crida iratai közt). L. Chácshum, Eremiá, Irimiáján, Kristóf.

Jeszáján (Izai, Izaiás). Héber szó: az Ur szabadítása. Iszáján Iszáj. Szam. Ker. II. köt. 740 l. 155 t. L. Izai.

Joghrándsi, török szó: paplankészítő. — Joghrándsi Chárib Ászvádur. Erzséb. Ker. I. köt. 159 l. Kihalt család. L. Chárib, Jorgán.

*) Jassak im russ. Reiche eine Abgabe momadisirender fremder Stamgenossen (sogenannter Inoruzen, meist in Fellen verschiedener Thiere entrichtet). Heyse 470 l.

Jolbe, *Jolbej* = Albert. Oháncsz Dsurdsovczhi Jolbeján: Gyergyói Albert János. Szam. Ker. II. köt. 668 l. E családnév most nincs használatban. L. Brëndzár, Kopasz (Kopacz), Simai.

Jolmelik. A hahatatlanságot a török így mondja: jolmezlik (immortalitas, athanasia, ánmáhuthiun). A Hárágá család török neve. A Jolmelik név most nincs használatban. Chácshig Jolmelikhinê. Szam. Ker. I. köt. 84 l. 833 t. — Ávedum Ánton Jolmelikhi vérti: Jolmelikh Antal fia Ávedum. Szam. H. II. köt. 161 l. 30 t. L. Haragai, Hárágá, Kovrik.

Jorghán, török szó: paplan, ágyterítő. A jorghán szóban a hazai örmény a „gh“ és r betűt megcseréli, így: joghrán. Chácshig Jorgáján. L. az erzsébetvárosi Nekomuki Szt-János-féle vallásos társulat alapszabályait. Kihalt család. L. Joghránsi.

Jósef, jelentése: gyarapodás, a héber iosef-ből. Georgius Joseph alias Karátsony. Szam. vár. lev. összeírás. A Karátsonyi család egyik ága (az iparos-ág) József. L. Karátsonyi.

Joseffi (Józseffi). Joseffi az örmény Uszepián magyar neve. Erzsébetvároson Joseffi = Chárib. L. Chárib, Uszepián.

Josi = Jözsi (József). Antonius Josi armenus. Szam. vár. lev. 1793. Most, mint vezetéknév, nincs használatban.

Juhász, a Pakulár családnév magyar fordítása. Juhász Gergely Szamosújvártt 1860. L. Pakulár.

Jursa. Petrus Lázár alias Jursa. Szam. vár. lev. 1738 évi összeírás. Jursa, a Lázár család szamosújvári ágának gúnyneve. L. Lázár.

K.

Kandra. L. Kándrá.

Kandrai. L. Kándrá.

Kapatán = Kapitán. Kapatán alias László Mária. Szam. vár. lev. 1832—170 sz. Cajetanus Kapatán alias Lászlóffi és belül a kérvényben Kapatán alias Lászlóffi Kajtán. Szam. vár. lev. 1798—244 sz. — Dániel Kapatán alias Lászlóffi. Szam. vár. lev. 1796—668 jk. sz. A

Kapatán család vezetékeve (László) Lászlóffi. Martinus Lászlóffi (kívül a boritékon) és belül az aláírás örményül így: Vártán Nászturi Kápátán-ian, magyarul Kapatán Násztur fia Vártán (és nem Martinus). Szam. vár. lev. 1797. márcz. 17. 54 sz. — Svéd Anna, ki vagyok özvegye Kapatán Nesztornak. Szam. vár. lev. 1804—865 sz. A Násztur, a latin-görögben használt Nestor névnek megváltoztatott alakja. — Ászvádur Mánugi Nászturi Kápátán-ian: Kapatán Násztur (Nestor) Mánug fiának Bogdán nevű fia. L. a szamosújvári plebániai nagytemplom számára aláírt összegekről vezetett könyvet, (kézirat) 1753 év. Ennek a Kapatán Násztur-nak fia Mánug már elhagyja a Kapatán (= Lászlóffi) családnevet és apjának keresztnévét (Násztur) kezdi vezetéknév helyett használni. A Násztur család a Kapatán családból szakadt ki. A Kapatán, Kapitán (Kápátán), László, Lászlóffi, Násztur egy család. L. Kapitán, László, Lászlóffi, Násztur.

Kapitán. Lászlóffi Izsák, ki kapitán („capitaneus armenus“) volt a magyar hadseregben. 1712 nov. 20-án. III. Károlytól nemességet nyert; maradékai megkülönböztetőleg a család nem-nemes (nemtelen) ágától, Kapitán nevet vettek fel. — Lászlóffi Adeodát, a kapitán testvére 1758. decz. 12-én szintén nyert nemességet, de ez az ág megtartotta továbbra is a Lászlóffi nevet. A Kapitán (= Kapatán, Kápátán) család vezetékeve Lászlóffi. — Májko Kapitán Édelbein tuszdêr: Kapitán Álbort leánya Mária. Szam. Ker. I. köt. 170 l. L. Kapatán, Lászlóffy.

Karácson. Gratianus = Karátson (Páriz-Pápai, 612 l.) Karátsony Karátson civis Armenopolitanus. Szam. vár. lev. 1785—284 sz. S kívül a boritékon: suplex libellus D. Gratiani Karátson. E család örmény neve Snorkhján (*Տնորխյան*). A Gratianusból csináltak Moldva-Oláhországban Krecsun-ian-t (Krátson. Szam. vár. lev. 1721.) és hazánkban Karátsonyi-t. Catharina Iszikutz Jacobi quondam Karácson consors. Szam. Ker. II. köt. 628 l. 90 t. A Snorkhján családnév előfordul Keleten is: Snorkhján Nigoghosz „Árévelkh“ 1887. nov 7. 1143 sz. L. Karátsonyi.

Karátsonyi, a Krecsunian magyar fordítása. Szamosújvári örmény Karátson alias Habasesk Simon. Szam.

vár. lev. 1782—88 sz. — Ágopsá Hébéseszkin Krecsunián: Hébéseszki (Hébás) Karátsonyi Jakab. Szam. Ker. II. köt. 355 l. 2 t. E szerint a Karátsonyi család iparos ágának mellékneve Hébás. A magyar Karácson (így) először 1778-ban fordul elő Szamosújvárt; 1780-ban (Szam. Ker. II. köt. 532 l.) maga a pap így írja nevét: Nicolaus Karácsony; Moldován Kajtán pap 1789-ben már így írja: Karácsoni; később ugyanez a pap így is: Gratianus Karácson; Novák Péter pap. (Szam. Ker. II. köt. 699 l. 89 t.) Zátrig consors D. Karácsony. A gróf Karátsonyi Guido édes atyja keresztlevelének rövid kivonata ez: I Gházáren Bádveli ághácshá Ászvádur Krecsunián jév Thrizsien: Ászvádur, Leopold: Tekintetes Karátsonyi Ászvádur (Bogdán) Lázár (fia) és Teréztől (született fiú keresztneve) Ászvádur (és a bérmaneve) Leopold, 1793. nov. 16. Szam. II. köt. 754 l. 127 t. A Karátsonyiak állandó jelzője: chodsá (gazdag). Ászvádur Chodsá Krecsunián. Szam. Ker. II. köt. 535 l. 115 t. Chodsá, Krecsunián (Karátsonyi), Máli, Mègèrdics egy család. Pattantyús Karátsonyi Bogdán abban a felterjesztésben, mit a város az udvari kancelláriához irt, így irta nevét latinul: Adeodatus Karátsony miles Pyrobolarius. Szam. vár. lev. 1828—717 sz. A Karátsonyi család egyik ága Pattantyús nevet viselt. L. Chodsá, Hébás, József, Karácson, Máli, Mègèrdics, Pattantyús.

Kardos. A Szábel család magyar neve. L. Szábel, Sárbej.

Kasza magyar szó. Ebből az örmény szóból: *kosz* *qou*, aridus, siccus, száraz, kopasz) csinált a nép *koszá-t*; és a *koszából*, mely alakra hasonlít a magyar „kasza” szóhoz, e hazában lett *kasza*. — Kasza Gergely szamosújvári kereskedő. Kasza (Kosza), Kopár egy család. L. Goze, Kopár, Kosza, Lengyel.

Katona magyar szó, a Dsigár család magyar neve. Lukács-Katona Izsák. Szam. vár. lev. 1789. Causa Lucae Dsigár alias Katona. — Katona Lukács alias Koltza. Szam. vár. lev. 1803—271 sz. A Dsigár, Katona, Kátán, Osztián, Szefer, Zilifdár oghlu család vezetékneve Lukács. L. Ástá, Dsigár, Dzurthèkhián, Kátán, Kolcza, Officzir, Osztián, Szefer, Zilifdár oghlu, Zsorá.

Kazacsai. L. Kozocsa.

Káfedsi török szó: kávé, Kaffetier, Kaffeschenk. — Káfedsi Chárib. Szam. H. II. köt. 31 l. 610 t. Kihalt család.

Kájtán = Kajtán. Kihalt család.

Kájtánovics magyarul Kajtánfi. — Thorosz Donigi Kájtánovics: Kájtánovics Danig fia Tódor. Szam. keresk. társ. 1784. évi iratai közt. Kihalt család.

Káká gúnynév. Kirkor Kákáján. Szam. Ház. II. köt. 179 l. 1800 év febr. 16.

Kákár (Kakar) = Kirkor. Kirkor Kákár. Szam. Ker. II. köt. 716 l. 97 t. L. Kirkor, Kokor.

Kákát (*qauqat*, *qauqat*) örmény szó, jelentése: csúcs, fejtető, orom, vertex, cranium, calvaria; kálvária a héber nyelvben: gulgoeth, melyből lett a Golgotha. Kihalt család.

Kákicz. Több örmény király viselt Kákig nevet. A Kovács család örmény mellékneve. — Káritz Jakab. Szam. vár. lev. 1805—463 sz. L. Hëskálá, Kovács.

Kál (*qai*) örmény szó, jelentése: farkas. A Kál család vezetéknéve Ázbej. L. Ázbej, Ázbejfi, Farkas, Lupul, Volf.

Kálder, az örmény „kál dári“-ból (jövő évben.) Kihalt család.

Káluszd (*qauqum*) örmény szó, jelentése: jövet, jövetel; Úrjövet, adventus. Erzsébetvároson Káluszd = Karácsonyi, Tucsig. Wolfgangus Misug, belül Misug Káluszd vagyis Farkas. Szam. vár. lev. 1805—404 sz. Hibásan fordították a régiek a Káluszd örmény nevet, (mely Adventus, Adventor) latinul Wolfgangus- és magyarul Farkasra; mert a Káluszd képzett és nem összetett szó; nincs kál farkas) és uszd-ból (minek itt semmi jelentése sincs) összetéve, hanem kál (ikál: jönni) örmény igéből képezett szó. Adventus (Káluszd) Misug. Szam. Ház. III. köt. 75 l. (A tudós Lukácsi Kristóf írása!). E családnév előfordul Keleten is: Hágop Káluszdian „Árévelkh“ 1886. szept. 22. 805 sz. — Chárib Kirkor Káluszdí Khurdësztánu. Kurdistáni Chárib-Káluszt Gergely. Szam. Ház. II. köt. 14 l. 124 t. A Káluszt család is, mely Kurdistánból jött,

Chárib (külföldről jött) nevet visel. Kihalt család. L. Chárib.

Kámeczghján (*qam, qhán*), a Gámenczhi család örmény neve. — Mánug Kámeczghján. Csikszépvízi anyakönyv, 1812 év, 21 l. Ez az alak most nincs használatban. L. Gámenczhi.

Kámeller. Az örmény ughd (*uqum*) szónak jelentése törökül deve (v. ö. magyar teve), camelus. A latin camel(us)-ból német *er* képzővel lett Kameller (Kámeller, ki az erzsébetvárosi nagy alapítványt tette, Bécsben lakott.) Kámeller: tevekereskedő. E család örmény neve: Ughdián. Kihalt család. L. Mághlár.

Kándiáczi. Ripsima Christophori Kándiáczi. Szam. Ker. II. köt. 144 l. 31 t. Kándiáczi: kandiái. Szamosújvár város egyik külső részét, mely a Szamos és a vár között terül el, Kandiának nevezik még most is; de azért e család Kandia (Kreta) szigetétől nyert nevezetet. Innen eredt e család őse. — Chácshig Kándiáczi. Szam. H. II. köt. 143 l. 64 t. E család vezetékeve Kristóf. Kihalt család. L. Kristóf.

Kándrá. Kandúr-ból betűáttétellel kandru kandra; a kandúr, gyöke a himet jelentő kan, ebből lett az elavult kand, annyi, mint kanoz. Tótul koczur, melynek gyöke kocz rokon a cattus, Katze szókéval. Josephus Kandra. Szam. Ház. III. köt. 57 l. — Kirkor Fugulyán-i gám Kándrá-i: Fugulyán vagy Kándrá Gergely. Kandra, a Fugulyán család gúnyneve. L. Fugulyán, Kéczá, Macskási.

Kántáczi: Kantai. Kézdi-Vásárhely azon része, hol a gymnasium áll, Kantá-nak neveztetik. — Mánug Kántáczi Oszgerics: Kantai Ötves Emanuel. Erzs. Ker. II. köt. 26 l. 74 t. A Kántáczi név most nincs használatban. L. Oszgerics, Ötvös.

Kápálb, a román capu albu, latin caput album-ból: fehér fej, fehér fejú. A Dsermág család román neve. L. Bedrosz, Dsermág, Fehér.

Kápátán = Kapatán. Násztur, vor mágánuámp Kápátán: Násztur, kinek vezetékeve Kapatán. Szam. Ker. I. köt. 29 l. 178 t. A Násztur-ok Kápátán-ok. — Vártán Kápátány, 1806. Szam. Ker. III. köt. 118 l. 28 t. Májkon

Kapitán Edelbein tuszdrên: Albert kapitány Mária nevű leánya. Szam. Ker. II. köt. 170 l. Kapitány egy a középkori latin capitaneus szóval (caput névtől.) Előjön a törökben is: kapudan; francziául: capitaine; olaszul: capitano. L. Kapatán, Kapitán, Lászlóffi, Násztur.

Kápdebo, románul capu de bou, latinul caput bovis, magyarul: ökörfő. Beregszászi Kápdebo Miklós. Szam. vár. lev. 1794 (Szarukány crida). E család örmény neve Jézeán (*ba* jéz: ökör, *baqlu* Ökrös, Ökrösi). Jézeán Gárabéd kultuszminiszteri államtitkár (Szent-Pétervárott). Bogdán Gergely alias Kabdebo. Szam. vár. lev. 1732. — Ándon Ándonevics, vor „Cap de bou Jacobovicz“ gê gocshuer: Ándonevics Antal, ki Jakubovics Kápdebo-nak neveztetett. „Hántesz Ámszoreá“ 1891. jul. füzet. E szerint a hazai Kápdebo-k vezetékneve Bogdán, a Molva-Oláhországban maradt Kápdebo-k Ándonevics-Jakubovics-ok voltak. E család nagy kereskedést űzött marhákkal, miért a Bogdán vezetéknev helyett a családi czímerben levő ökörfőről Kápdebo-nak neveztetett. Az 1682-ben használt czímer alatt azért fordul elő ez az aláírás: „Kápdebo von Kápri;“ mert a Bogdán család ezen ága a megnevesítés előtt Kápri gúnynevet viselt. — Hankovitsij Kápdebov quaestor armenus Elisabethopolitanus. Szam. vár. lev. 1786—68 sz. Kábdebo János maradékai elhagyják a Kápdebo nevet és apjuk (János = Hanko) nevéből Hankovicsoknak nevezik magukat. — Auer, bécsi antiquariustól hozattam egy könyvet, melynek címe ez: Souvenir de St. Lazare, Venise 12. E könyv, — mely, mint látszik, dr. Kápdebo bécsi orvosé volt — táblájára egy kép van ragasztva; a képen következő nyomtatott szavak: Sammlungen der Familie Kápdebo von Kápri; a képen fent balról 1682. jobbról K. v. K. (Kápdebo von Kápri), alul a közepen ökörfő, orrlukaiba karika huzva. L. Bogdán, Hankovics, Kápri (Kepri), Káprikodá.

Kápri. A Káprikoda rövidített alakja. Kápri Simon. Szam. vár. lev. 1806—51 sz. A Bukovinában élő Kápri nevű örmény család osztrák báróságot nyert (Báró Kápri Mártha; I. „Armenia.“ Negyedik évfolyam. [1890], 93). L. Káprikodá, Kepri.

Kápriel, magyarul Gábor. Kápriel Katalin. Szam. vár. lev. 1830. — E családnév előfordul Keleten is: „Árévékh“ 1886. jun. 11. 720 sz. L. Gábor, Gábriel, Gábrus.

Káprikodá össze van téve a román capră (kecske) és coadă-ból (fark). Eredetileg így volt kápraikodá, melyben az *i* az örmény sajátítóeset raga; tehát kápraikodá = a kecskének farka, kecskefark. A Káprikodá-ból a kodá elhagyásával lett Kápri (= Kepri); a kodá örmény fordítása Áki, Bocshig és magyar fordítása: Fark. — Káprikodá-jéncz Chácshig. Erzs. Ker. I. köt. 143 l. — Áki, Bocshig, Fark, Kápdebo, Kápri (= Kepri) és Káprikodá egy család, melynek vezetékeve Bogdán. L. Áki, Bocshig, Fark, Kápdebo, Kepri (Kápri), Kápdebo.

Kárákás. Kára török szó, jelentése: fekete (szeáv *utuc*), és a kás perzsa szónak jelentése: hasonló, színű; kárákás: feketeszinű – Fekete. Kárákás az örmény Sziév török-perzsa fordítása. A nép, mely nem igen törődik a szavak jelentésével, mivel talált e hazában Kerekes magyar családnévet, a Kárákás-t is Kerekes-nek mondotta. — Catharina Kárákás. Szam. Ház. II. köt. 136 l. 2 t. L. Áffumi, Duducz, Duha, Fekete, Kerekes, Nyegrucz, Sziév-Mitkó.

Kárákocs = Kárákás (Kerekes. Kos kás.) Norszesz Károkos. Szam. H. II. köt. 169 l. 29 t. — Norszesz Kárákocs-i. Szam. Ház. II. köt. 103 l. 12 t. — Norszesz Khárákhocsh. Szam. Ker. II. köt. 311 l. 143 t. L. Kárákás, Kerekes. A Kárákás és Kárákocs név most nincs használatban.

Kárinczhi: Kárinból való. Gárin városát a török Erzerum-nak mondja, Gárin (Kárin) város Örményországban. — Kárinczhi Mánug. Szam. Ház. II. köt. 88 l. 20 t. Kihalt család. L. Erzerumczhi.

Kárimisz, örmény szó, jelentése: báránypuszt. Luszig Kárimiszján. Szam. Ker. II. köt. 502 l. 149 t. E családnév előfordul Keleten is: Sztephán Kárnigián. „Árévékh“ 1886. okt. 18. 826 sz. — Kárnágérián Hovhannesz. „Árévékh“ 1889. jun. 30. 1639 sz. Chácshlun jéghév Chácsherészê Mánugin vêtlin, vor mágánuámp gocshi

Kárimisz: A násznagy Chácsherész (Kristóf) Mánugnak fia volt, ki vezetéknevvel Kárimisz-nek (Bárány) nevezetik. Szam. H. 7. I. 508 t. L. Bárány, Bároncs.

Kárinzchi: Kárin-ból való. Gárin városát a török Erzerum-nak mondja. Gárin (Kárin) város Örményországban. — Kárinzchi Mánug. Szam. Ház. II. köt. 88 I. 20 t. Kihalt család. L. Erzerumczhi.

Kárêngecz (Káringecz.) Az örmény kári (*quoh*) szónak jelentése: árpa (v. ö. török árpá). Kári czêkél (*quoh áhli*): árpaszemeket vetve jósolni; kárêngeczh (*quohâhli*): árpavetés, árpaszórásból jósló. Mágus, ki árpaszemeket szór, vet, hány, hogy ebből jövődőt mondjon. — Kárêngecz Krikor. Szam. Ker. I. köt. 170 I. 1878 t. — Bádveli Derászvádur Kárêncezián: tisztelendő Kárêngecz Bogdán úr. Szam. Ház. II. köt. 91 I. 36 t. — Káringicz Mánug. Szam. H. II. köt. 67 I. 179 t. — *كاريگيچ مانوگ*. Szam. H. II. köt. 5 I. 95 t. L. Geczö.

Káringecz. L. Kárêngecz, Geczö.

Károli. L. Ázbej.

Kátrev (Kátrev, Kátrov, Káttero). A csikszépvizi anyakönyv Ker. I. köt. 22 lap szerint: Csik-Szépvizen a Káttero család nevét Kosztinra változtatta. — Christophorus Vertán alias Kátrev. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. E szerint a Csoribán, Kátrev (Kátrov, Káttero) és Pátrubán család vezetékneve Vertán. L. Kosztin, Vertán.

Kâtênsusz összetett román szó. Kâtênsuszencz (Kákênsuszencz) Bábíg. Erzs. Ker. I. köt. 88 I. decz. 17. A Bábíg család gúnyneve. E csúf jelentésű szó most nincs használatban. L. Bábíg.

Kátrov. A török kâthêr szónak jelentése: öszvér; e család Keleten öszvérekkel kereskedett, azért kâthêr: öszvérkereskedő. — Kâtrêv Mánug. Szam. H. II. köt. 321 I. 8 t. — Toder Kátrov. Erzs. anyakönyv — Márdirosz Kâtêrvián. Szam. H. II. köt. 228 I. 63 t. — A Kâtrêv (Kátrov, Kâtêrêv) az örmény Csoribán török neve; azonban a gúnyolódó nyelv a Kâthêr utolsó alakjából csinált Kákêrêv csúf jelentésű román szót: Márdirosz Kákêrêv. Szam. Ház. II. köt. 177 I. 39 t. — Márdirosz Khâkhêrêv (ezen összetett szó első része örmény és a

második román szó; így is csúf a jelentése). Szam. H. II. köt. 184 l. 42 t. E családnév előfordul Keleten is: Ruben Káthêrdsián „Árévékh“ 1867. ápr. 7. 965 sz. L. Csoribán, Kättero, Pátrubán, Vertán.

Kátsárick = Kristóf. Gorovey Kátsárick. Szam. vár. lev. 1766 év. L. Chácshig.

Kátseresz, a Chácsheresz elferdített alakja. — Kátseresz alias Gorove Kristóf. Szam. vár. lev. 1766. (Szó szerint: Kristóf vagyis Gorove Kristóf.) L. Chácsheresz, Gorove.

Kättero = Kátrev. L. Kátrev, Kátrov.

Kázák. A kozák-ot a román cázac-nak mondja. — Ágoph Kázák-i. Erzs. Ker. II. köt. 131. 53 t. — Kázák-éncz Ágoph. Erzs. Ker. I. köt. 85 l. A Kázák (kozák) családnév most nincs használatban. L. Polyák, Toth.

Kèczá (a német Katze-ból) Erzsébetvároson Macskási. L. Kándrá, Macskási.

Kehes. Az örmény házárábéd (*καταρροισιων, δικονομοσ, procurator domus, praefectus, κηραηα κηραηα κηραηα*) törökül kheáheá. Mivel az örmény e hazában talált olyan magyar szót, mely hangzásra ehhez kissé hasonlít. a kheáheá-ból csinálta ezt a szót: kehes. — Luszig Kehes. Szam. H. II. köt. 66 l. 250 t. — Gergely Simon alias Kehes. Szam. vár. lev. 1800 év. A Kehes család vezetékneve Gergely. E családnév előfordul Keleten is: Gárábéd Kheheá-ján (*κηραηα κηραηα*) „Árévékh“ 1886. okt. 18. 826 sz. L. Gergely.

Kendof, a Këndov másik alakja. Kendof Jakab. Szam. vár. lev. 1846. L. Këndov.

Këndov. Az örmény gunt, gund (*κουν, κουν*) jelentése: kopasz, calvus; tatárul: khel; ov (örmény szócska) vmivel biró; këndov: kopasz (szó szerint: kopaszsággal biró). L. Ágopsa, Dsecshegh, Kendof (Këndov), Khel, Kopasz.

Kendrís, a Kandra román alakja. Alexá Kendrisián. Szam. Ker. III. köt. 84 l. 62 t. L. Kándrá.

Keork, a György név örmény alakja. Sztephán Keorkján Ergêrczhin. Csikszépvizi anyakönyv. Az Ergêrczhi család vezetékneve Keork. A Keork előfordul Keleten is: Háruthiun Keorkián. „Árévékh“ 1886 szept. 22. 804 sz. L. Ergêrczhi, György.

Kepri, a Kápri másik alakja. Gregorius Kepri alias Dzerich. Szam. vár. lev. 1769. ápr. 1. — Gregorius Kepri alias Dzerig. Szam. vár. lev. 1772. (Szeredai Antal prépost iratából). Dzerig (Zerich, Bátrin) = Simon. E szerint az Áki, Bocshig, Fark, Kápdebo, Kápri (Kepri) család őse Bogdán Dzerig (Simon) volt. L. Áki, Bocshig, Fark, Kápdebo, Kápri, Káprikodá.

Kepus = Kíp, Kipucz. Gregorius Zerik alias Kepus. Szam. vár. lev. 1779—198 sz. Kepus (Kíp, Kipus, Kipucz) a Dzerig család mellékneve. L. Dzerig.

Kerebi, a magyar Geréb és az örmény *i* ragból. Ifj. Korbuly Karátsony alias Geréb. Szam. vár. lev. 1818. év 2345 sz. (Gereb-i = Kereb-i). — Korbuly alias Gerebej Antal. Szam. vár. lev. 1832—160 sz. Geréb volt a Korbuly család egyik ágának mellékneve. — Ánton Gereb-ján. Szam. Ház. II. köt. 227 l. 11 t. 1818 év. — Náni Kerebián. Szam. Ker. IV. köt. 117. l. L. Geréb, Korbuly.

Kerekes. „Catharina Kárakocs contra Michaellem Kárakocs“ ez van egy Szamosújvárt 1807-ben 91 sz. alatt kelt irat borítékán, benn pedig a kormányszéki iratban: „Kerekes Mihály“ E szerint Kerekes a Kárakocs (Kárakás) magyarosított alakja. A Kerekes család egyik tagja Beszterczen egy ideig Wagner nevet viselt. Kerekes Kristóf. Szam. H. II. köt. 137 l. 79 t. L. Kárakás, Kárakocs.

Kêrênducz? Vártán Kêrênducz. Szam. Ker. II. köt. 223 l. 81 t. Kihalt család.

Keresztes. Verzár (Verzereskul) püspök hagyatékáról 1716-ban Görgény-Szt-Imrén felvett leltárban a szamosújvári főbíró: Jacobus Christophorus magyarul így fordul elő: Jakab Keresztes; tehát Keresztes = Christophorus = Kristóf. Ugyanczen évben Steinwille katonai kormányzóhoz benyújtott kérvényben ez a Christophorus örményül így van leírva: *akhmad, hloovjê* (Jész Chácshig bíró Gerlai: Én Kristóf Gerla [Szamosújvár] bírója). — Márton Keresztes-ián. Szam. Ker. III. köt. 232 l. 38 t. — (A német vitézi rend, ezen név alatt is: „Német-Keresztes-vitézek“ [Religiósi milites, cruciferi] Erdélyben: Széken, Bonczidán, Gyulafehérvárott. II. András magyar király Moldva határán rengeteg erdőket adott ezen vitézeknek). L. Kristóf, Ulián.

Keresztesi, a magyar Keresztes és az örmény *i* ragból. Keresztesi alias Dsurdsovczhi Márton. Szam. vár. lev. 1816—1526 sz. A Dsurdsovczhi család egyik ágának vezetékeve Keresztes (= Kristóf). L. Dsurdsovczhi.

Kermeczján. Kêrméz török szó: piros. — Luszig Kermez-ján. Szam. templom iratai közt. E családnév most nincs használatban. L. Gármir, Roska, Roth, Stofánovics.

Kêrpit. Cârpa román szónak jelentése: rongy, czafat, darab. A Kêrpá-ból lett Kêrpit. A Lâth, Lâthegoskár családnév román neve. — Chácshig Kêrpit. Szam. H. II. köt. 185 l. 71 t. L. Bedrosz, Goskár, Lâth, Lâthegoskár, Petri.

Kertész. L. Bâghcsâián.

Kesor. Egyik Boghosz (Pál) Kesor (összetett örmény szó, kes or *szó*: rossz nap) gúnynevet kapott. — Vászil Khêsor. Szam. Ker. II. köt. 786 l. 137 t. — Kesor vagyis igazi neve szerint Pálfi Gergely. Szam. vár. lev. 1800, L. Boghosz, Khesor, Pál, Pálfi.

Keszegi (Kőszegi). Elörményesedett család. — Dániel Keszegián. Szam. H. II. köt. 266 l. 20 t.

Keul. Keul Oxendius. Szam. vár. lev. iratai közt. L. Cheul, Hávul, Kheul.

Kevork, *Kivork* — György; Charib *Ki(v)ork*. Szam. Ker. II. köt. 321 l. L. Chárib, György.

Khákhothi khith (örm.) piszkos orrú. Mánug Khákhodkhêthi. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. E gúnynev most nincs használatban.

Khel tatár szó, jelentése: kopasz. Erzsébetvároson Khel = Szultán. — Ághá Luszig Khel Thoroszián: Thorosz (Todor) Khel Lukács úr. Erzs. Ker. I. kötet elején. A Dsecshegh, Kêndov, Kopasz, Khel, Szultán (Temesvári) család vezetékeve Thorosz. L. Dsecshegh, Gondág, Kêndov, Kopasz, Szultán, Temesvári, Thorosz.

Khêndsi. Az örmény khunds (*khunds*: sût, szöglet, zug) és a török dsi-ből (csináló, készítő, lakó;) tehát khêndsi: szögletben lakó, sûtban ülő. Erzsébetvároson „khêndsi“ a Márkovich család, melynek ősi háza utczaszögleten épült, mellékeve. L. Márkovics.

Kheri (ϰηρη) örmény szó: anyúl báty, anyúl öcs. — Távit Dzerigin Kherun vêtin: Dávid az Anyúlbáty Dzerig fia. Szam. Ház. II. köt. 181 l. 112 t. Kihalt család.

Khesor = Kesor. A Pál család egyik ága neveztetett Khesornak. L. Boghosz, Kesor.

Khészug. L. Kesor, Khesor.

Khészidureán. A török kheszthirme szó jelentése: rövid. A Gárdsthév család török neve. — Khészidurián Szêhág. Szam. Ker. II. köt. 196 l. 52 t. Kihalt család. L. Gárdsthév.

Khoszá. Az örmény kosz (*qou*) szónak jelentése: szikadt, száraz, kopár; a kosz-ból *á* betű hozzáragasztással: kosz-á. Koszánán (örmény ige) szárad (az élőfa, kéz.) A Koszá magyarosan így íratott „Hasza.“ Chácshig Bedrosz Khoszáján Horodenkáczhi: Horodenska-i Khosza Bedrosz Kristóf. Szam. kereskedő-társaság 1768 évi iratai közt. A Khosza család ezen ága Horodenkából és a másik ág, mely Koszá-nak (h nélkül) írta nevét Tisminczából jött. Mindkét helység Lengyelországban van, azért a Kosza (Kasza, Khoszá) Lengyel-nek is neveztetik. — Kájtán Khoszá ilách: Lengyel-Khosza Kájtán. Szam. Ker. II. köt. 432 l. 76 t. — Mánug Khoszá. Szam. vár. lev. 1806 év — és ugyanez abban az iratban magyarul így írta nevét: Kopár Emánuel. — Kopár Simon, ki később esperes-plebános lett (Szamosújvártt) örményül így írta nevét: Szimon Khoszá kordzágezchogh kháháná (*Սիմոն Խոսա կորձազեչհոց քահանա*): Kopár Simon segédlelkész. Szam. Ker. IV. köt. 227 l. Tehát Kasza (Khoszá, Koszá, Kopár egy család. — Kopár Maxin (= Angszend) és mellette örményül Ángszend Jogomosi: Kopár vagyis Jogomos Ángszend. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. A Kopár család csak mint más országból jött advená neveztetik Jogomost-nak, de azért sem a Jagamast, sem a Lengyel nevet nem használta. — Khoszá Szêhágencz Chácshig: Kosza-Izsák Kristóf. Erzs. Ker. I. köt. 39 l. 1733 év. A Kasza (Khoszá, Koszá), Kopár család vezetékneve Szêhág (Izsák). L. Kasza, Kopár, Kosza, Szêhág.

Khis. = Kis. Khisin vêtin Mitkon: Khis fia Mihály. Szam. H. 9 l. 79 t. — Mitko Chis. Szam. vár. lev. 1789 82 jk. sz. L. Kicsiny, Kis.

Kicsi, magyar szó. L. Khis, Kicsiny, Kis.

Kicsiny az örmény „bizdi“ magyar fordítása — khis, kicsi, kis. Kicsid Vártán. Szam. Hal. II. köt. 2 l. 35 t. L. Bizdi, Khis, Kicsi, Kis.

Kincses, a Dsehez család egyik ágának magyar neve. Kincses Bogdán kereskedő (Bethlen). L. Dsehez, Nigol.

Kinovián. Kini (kin) örmény szó: bor és kinov boros-Thorosz Kinov-i. (Erzsébetvárosi összeírás). — Kinov-éncz Ászvádur. Erzs. Ker. I. köt. 32 l. 1732. E családnév most nincs használatban. L. Bor, Boros.

Kip, a magyar kép örményes alakja. — Minász Kip. Szam. H. II. köt. 173 l. 111 t. Kép (kip) a Dzerig (Zerig) család gúnyneve. L. Dzerig.

Kiperdsi. L. Borsos, Lukácsi, Piperdsi.

Kipucz, a magyar kép szóból és a román kicsinyítő ucz (ka, ke, acska, ecske) szócskából: képecske. L. Dzerig, Kepus, Kip.

Király, az Osztian család egyik ágának gúnyneve. L. Osztian.

Kirkor (= Gergely) a Krikor egyik örmény alakja. L. Krikor.

Kirkorov. Kirkorov Antal, ki Konstantinápolyban született, 1824-ben vétetett fel Szamosújvár polgárai közé. Szam. vár. lev. 1824—1905 sz. L. Kirkor, Krikor.

Kirkoronics = Gergelyfi. Kirkorovics Elisabetha. Szam. Ház. III. köt. 69 l. L. Kirkor, Kirkorov, Krikor.

Kirkos, a Kirkosá rövidebb alakja. Joachimus Kirkos. Szam. vár. lev.; régi jegyzék. — Gergely Bogdán alias Kirkos (Bogdán Gergely vagyis Kirkos). Szam. vár. lev. (Placsintár-crida). — Kirkos alias Placsintár Bogdán. Szam. vár. lev. 1769. (Placsintár Gergely fia: Bogdán). L. Hádsi.

Kirkosá. Szam. H. 34. l. 337 t. alatt így is Kirkorsáh. — Kirkor (örm.) Gergely és sáh (perzsa) úr. A Kirkorsák nevéket magyarra nem Gergelyúr, hanem Gergelyfi-re fordították. (Az Ágopsá névből is a sáh vég a magyarosításnál elmaradt). Kirkosá Ászvádur. Szam. H. II. köt. 12 l. 225 t. — Kirkosá Kirkosáján. Szam. vár. lev. 1821—765 sz. — Gregorius alias Kirkosa Szarokán (itt

Kirkosa Gregorius helyett áll). Szam. vár. lev. 1804–279 sz. — Joachimus Miron alias Kirkosa (Miron Gergely fia Joachim). Szam. vár. lev.; régi összeírás. — Placsintár alias Kirkosa Gergely (itt Kirkosá – Gergely). Szam. vár. lev. 1759. L. Gergelyfi, Kirkor, Kirkorovics, Kirkos.

Kirkosfi – Gergelyfi, Kirkorovics. Kirkosfi Kajtán. Szam. vár. lev. 1794. L. Gergelyfi, Kirkos, Kirkosá.

Kis (Khis) a török kisi záde (szabadfi, nemes) rövidített alakja. Az Ázád család török neve. Ászvádur ághá Kirkosái Plecsintárián jév Kis Ánnái vécrtin: Placsintár Gergely úr Ászvádur fia és ennek Kis Anna (nevü feleségétől született) fiú. Szam. Ker. II. köt. 42 l. Kis László Márton. Szam. vár. lev. 1806–1147 sz. — Kis Szongott Bogdán. Szam. vár. lev. 1808–298 sz. (Mind két példában a „kis“ az örmény bizdi [latin junior] magyar fordítása.) L. Ázád, Bizdi, Flora, Kicsi, Kicsiny.

Kok örmény szó = *dziránádzin, dziránádzénunt*, *Πορφυρογεννήτης*; Porphyrogennita, in purpura natus; *árkhádzin, árkhádzort*, *vor* jév ászki kok: királytól született, királyfi, ki kok-nak is nevezetik. (Örmény akad. szótár I. köt. 1017 l.) A X. századtól kezdve a Kok (királyfi) a görögös Perferuzsen (Berferuzsen *Περφερούσης*) nevet viseli. A szamosújvári Kok-ok magyarul Deák-oknak nevezettek. — Balog Kristóf (Kok). Szam. vár. lev. 1845 év. L. Balog, Budzeskul, Deák, Kráter.

Kokonyigá a román coconița (kisasszony) szóból alakított név. Az Osztían család egyik ágának gúnyneve. Osztían Márton alias Kokonyigá. Szam. vár. lev. 1820–1861 sz. L. Osztían.

Kokor, a Kirkor (Gergely) elferdített alakja. L. Kirkor. Krikor.

Kolczá. Colțat román szó, jelentése: kiálló fogú, mit hervorragenden Zähnen, Dentatus. Kolczá Ovánesz. Szam. H. II. köt. 5 l. 114 t. — Chácshig Kolczá-ján. Szam. H. II. köt. 21 l. 458 t. — Izsák alias Kolcza Kristóf. Szam. vár. lev. 1821–2218 sz. — Julis Kolczá-i ájszinkhên Pátrubán: Pátrubán vagyis Kolcza Julia. Szam. Ker. IV. köt. 305 l. — Kolcza alias Páll Theresia. Szam. vár. lev. 1836–372

sz. — „Christophorus Izsák alias Kolcza“ van az 1798. évi 211 számú iraton kívül (Szam. vár. lev.) és belül: Isacus Kolcza alias Kristóf (ezt így kell érteni: Izsák [ez a vezetéknev, Kolcza gúnynev] vagyis Kolcza Kristóf). Ezek szerint az Izsák, Páll és Pátrubán család egy-egy ága „olcza gúnynevet is viselt. L. Boghosz, Diráczhu, Izsák Katona, Kolczátá, Pál, Pátrubán.

Kolczátá. A Kolcza név másik alakja. — Kolczáta alias Izsák Maria. Szam. keresk. társaság iratai közt. — Izsák Kristóf alias Kolczátá. Szam. vár. lev. 1813—896 sz. — Mánuság Kájtáni Kolczátá-ján gám Boghoszián: Boghosz (Páll) vagy Kolczáta Kajtán (leánya) Viola. Szam. Ház. II. köt. 258 l. 1 t. 1819 év. — Theodorus Kristóf alias Kolczátá. Szam. vár. lev. 1777 év. (Ezt így kell érteni: Kolczátá-Kristóf Tódor). — Theodorus Kolczát alias Deák vel Izsák. Szam. vár. lev. 1829 év. L. Kolczá.

Kolcser = Kulcsár (magyar szó). Maria Dsigár alias Kolcser. Szam. vár. lev. 1773. 153 sz. A Kolcser (Kulcsár) család vezetékneve Dsigár. A Kolcser családnév most nincs használatban.

Komicz, a Bocsánczi család egyik ágának gúnyneve. L. Bocsánczi.

Kondrai. Kondrai Gergely. Szam. vár. lev. 1819. L. Kandra, Kondrai, Kándrá.

Konrád, német név = „Kühn am Ráth“ = tanakodás, tanács, eszköz, bátor az eszközben. Ohánnesz Konrád. Szam. H. II. köt. 288 l. 99 t. — Ohánnesz Kontrád. Szam. Ker. II. köt. 756 l. 139 t. — Máriám Ándriásin Kondrádján ginê: Konrád András felesége Mária. Szam. H. II. 249 l. 102 t.

Konstantinápolyi. Kontantinápolyi Anna. Szam. vár. lev. 1766. Kihalt család.

Kontrás, a Konrád név másik alakja. — Ászvádur Kontrás. Szam. Ker. II. köt. 95 l. 1020 t. L. Konrád.

Kopacz (Kopasz). Gregorius Drágomán alias Kopacz. Szam. vár. lev. 1780—160 sz. L. Kendof, Këndov, Khel, Kopasz.

Kopasz, a Këndov család magyar neve. L. Drágomán, Dsecshegh, Gondág, Hánákecz, Jolbe, Këndov, Khel, Szultán.

Kopács. A Drágomán család egyik ágának gúnyneve. Copaciu (román): fa, fatörzsök. L. Drágomán.

Kopár, a Kosza család magyar neve. Christophorus Kopár. Szam. Ker. III. köt. 310 l. 25 t. (Simai Lukács pap írja 1816-ban). Kopár Márton Krikori Khoszáján vérti: Khoszá Gergely fia Kopár Márton. Szam. Ház. III. köt. 46 l. Khoszá, a Kopár család örmény neve. Koszá, Kopár egy család. L. Gozé, Jagamast, Kasza, Koszá.

Kopocz = Kopasz. Danig Kopocz. Szam. H. II. köt. 151 l. 108 t. — Ohánessz Jolbe Kopocz. Szam. Ker. II. köt. 407 l. 97 t. A Drágomán és Jolbe család egyik ága szintén Kopasz nevet viselt. L. Drágomán, Jolbe.

Korbul. Szamosújvár híres plebánosa 1773-ban (Ker. II. köt. 421 l. 90 t.) így írta nevét latinul: Clemens Antonius Korbul; 1781. ján. 10. pedig így: Ego Clemens Korbully; Czetz pap 1806-ban Ker. II. köt. 118 l. 27 t. alatt e nevet így írta: Martinus Korbuly. — Chácshig Korbul. Szam. H. II. köt. 171 l. 88 t. — Albert Chácshigi Korbulián: Korbuly Kristóf fia Albert Szam. Ker. II. köt. 719 l. 121 t. 1781. (Eddig nem Albert. hanem Edélbej.) — Korbuj Jánosné. Szam. vár. lev. 1764. A Korbul-ok nevöket Cn. Domitius Corbulo-tól, ki Cäsonia, Caligula császár nejének fivére és kitünő hadvezér volt, származtatják. Ez Germániában a Gennascus által vezetett Chauc-ok felett a Vesper torkolatánál (47-ben Kr. u.) és Örményországban Tiridates és ennek fivére Vologeses a párthusok királya felett (58- és 63-ban Kr. u.) nagy győzelmet nyert... Itt említést érdemel, szintén a Domitii családból való Cn. Domitius Calv. ki később Ázsiába küldetett helytartónak, hogy Mithridatesz fia, Phárnakesznek előhaladását gátolja, de csatát vesztett Nikopolisznál (város Kis-Örményországban, Pontosz határán, Lykosz folyó mellett). Lübker Reállexicon 285 l. A Korbul család egyik ága Hollósi nevet vett fel. Christophorus Korbuly senior és mellette örményül Chácshig Horopszimei: Horopszime (Ripszima) Kristóf. Szam. vár. lev. 1736 összeírás. Id. (senior) Korbuly Kristóf megkülönböztetőleg a fiatalabb (junior) Korbuly Kristóftól, az anyja nevéől Ripszima Kristófnak is neveztetett. — Korbul Ántoni Horopszimei:

Horopszime-Korbuly Antal. Szam. vár. lev. 1805. — Kirkosá Korbuly Kristóf. Szam. vár. lev. 1821—679 sz. (Ezt így kell érteni: Korbuly Gergely fia Kristóf). — Joannes Korbuly alias Czitrom. Szam. vár. lev. 1809—674 sz. — Korbuly János abusive Szoszkeré. Szam. vár. lev. 1813. 295—301 sz. — Korbuly (Czuczug) Kristóf. Szam. vár. lev. 1828—1007 sz. — Korbuly Kristóf vulgo Ecclesia. Szam. vár. lev. 1831. — Korbuly Simon alias Ortniál. Szam. vár. lev. 1833. — Az 1738 évi összeírásban (Szam. vár. lev.) ezt találtam: Ágopsá Korbul-i (*Աղոփսայ Կորբուլի*) Korbul fia Jakab = Korbul Jakab) és mellette latinul Jacobus Korbuly. Később az y-ról elhagyták a két pontot; így lett a Korbuli-ból Korbuly. (Épen így a *Տեղի շխաթ*-ből: Simon Simay. Szam. vár. lev. 1738. összeírás). A Korbuly család vezetékeve Ándrus (András) L. Ándrus, Czitron, Czuczug, Ecclesia, Geréb, Gordul, Hercz, Herczeg, Hollósy, Horopszime, Korbuly, Ortniál.

Korbuly = Korbul. L. Korbul.

Korn, latinul cornu, románul corn: szarv. E család örmény neve Godosián (Szarvas. Godisián-ok most is vannak Keleten: Ászduádzádur Godosián „Árévélkh“ 1886. szept. 24. 807 sz. Erzsébetvároson Korn = Lukács. L. Lukács, Mánya.

Kornás a Korn-ból *ás* román képzővel alakított szó: Szarvas. A Korn és Kornás kihalt család.

Kosotán, a Kostán *o*-val bővült alakja. Petrus Kosotán Izsák. Szam. vár. lev. összeírás. A Kosotán, Kosztántin, Kosztin egy család. E család vezetékeve Izsák. L. Izsák, Kosztántin, Kosztin.

Koszá. Szdephánè Koszovèn Tisminiczáen: Tisminiczai Kosza István. Szam. vár. lev.; régi levél. L. Gozc, Kasza, Kosza.

Kosztántin, latin szó: Szilárd; az örmény Hászt családnév latin-román neve. L. Hászt, Kosotán, Kosztin.

Kosztin. Constantinus (Kosztántin) magyarul Koszta, románul Costanu. — Krikor Kosztinján gám Kátêrévján. Csikszépvízi anyakönyv 29 l. 1789 év. A Kátêrév (Kátteró) család vezetékeve Kosztin. A Kosztin családnév most nincs használatban. L. Kátêrev.

Kovács. A „Kákicz“ család e hazában kapott Kovács nevet. — Hírpszime Kovács alias Kákitz. Szam. vár. lev. 1812. — Kovács alias Toth Mihály. Szam. vár. lev. 1732. A Bosnách, Kovács (Kákicz), Polyák, Tóth egy család. L. Ágopsá, Bosnách, Czuguczá, Deák, Kákicz, Polyák, Tóth.

Kovácsznai, előrményesedett család. Hácshig vagyis Kristóf Józsi, tulajdonképen Kovácsznai József. Szam. vár. lev. 1830—407 sz.

Kovrig, román szó (covrigu), jelentése: perecz; pereczes: covrigariu, cocatoriu de covrigi, vendietor de covrigi (Barcianu 441 l). Eddig különbség nélkül használták a Govrik és Kovrig nevet. — Keresztes Gergely pap 1813-ban Kovrig-ot és ugyanaz 1814-ben Govrik-ot ír. Tódor Kovrig-ján. Szam. H. II. köt. 382 l. 92 t. — Ámbrus obusive Kovrig Tódor. Szam. vár. lev. 1811—1347 sz. — Martinus Ámbrus alias Kovrik. Szam. vár. lev. 1799—240 sz. — Martinus Kovrik alias Ámbrus. Szam. vár. lev. 1803. — A Kovrig család vezetékeve Ámbrus (Ámbrosia: a halhatalanság étele, az istenek étele; görögül Athanasz, örményül Hárágá [Haragai], románul Kovrig, törökül Jolmelikh). Az Ámbrus, Hárágá, Jolmelikh, Kovrig egy család. Martinus Kovrig alias Nagy. Szam. Nagy. Szam. vár. lev. 1801—161 sz. Márdirosz Kovrig Zsémboezhi: Zsombori Kovrig Márton. Szam. H. II. köt. 486 l. 3 t. A család ezen ága Zsombor-on lakott; a Deésen lakó ág a magyar Fegyvernek pusztáról, mit haszonbérben tartottak, a fegyverneki melléknevet használja. L. Ámbrus, Ámberbó, Govrik, Ládif, Zsombori.

Kozák. Oroszország déli és keleti tájékain honos néptörzsekből való, mely törzsek, mivel a határokat védik, némely előjogokkal bírnak. Az orosz nyelvben kozák vagy kazák jelent lánecsás katonát és napszámost, a lengyel nyelvben kecskepásztort is, a török nyelvben pedig különösen a tatárban kazák annyi mint kalandozó, könnyű fegyveres. (Magyar ny. szót. III. köt. 1038.) Kihalt család. L. Dsigár, Katona, Ösztian, Szefer, Zilifdár.

Kozocsa. Kuzáh arab szó: ördög, sátán, gonosz ember, sáh perzsa szó: úr, (a kuzásáh-ból lett Kozocsa), Kozocsa, a cshár örmény családnév perzsa fordítása.

Kuzátsai. Szam. Ker. III. köt. 31 l. 56 t. — Ánná Kozácsái-nè Ibászfáloven: Kozocsa Anna Erzsébetvárosról. Szam. Ház. II. köt. 31 l. 7 t. — Kozocsa Kirkor. Szam. H. II. köt. 89 l. 20 t. L. Cshár, Kazacsai, Kozocsaí.

Kozocsaí. L. Kazacsai, Kozocsa.

Kövé. Az Ákoncz család egyik ága Kövér-re magyarosította nevét. Simeon Kövér. Szam. Ker. II. köt. 550 l. 1781. aug. 16. — Thorosz Kiuvirján (*Կիւրիւրեան*). Szam. Ker. II. köt. 557 l. 17 t. — Kövér Kajtán Mező-Kovácsházáról 1784. május 24-én az armalis tárgyában egy szép örmény levelet irt Szamosújvár város főbirájának: Dániel Miklósnak; a levél aláírása ez: Kajtán Krikori Kövérján: Kövér Gergely fia Kajtán. L. Ákoncz.

Krájováczi: Krájovai Krájova helység Romániában. — Krájováczi Chárib Észthephán: Krájovai Chárib István. Erzs. Ker. I. köt. 60 l. Kihalt család. L. Chárib.

Krákátics, román szó, karikalábú. Chácshig Krákátics. Szam. H. II. köt. 441 l. 40 t. — Martini Krákátics fiúola Catharina. Szam. H. II. köt. 151. 1821. aug. 31. Kihalt család.

Kráter. Ennek a családnak örmény neve krákir (*կրակիր*): iródeák, deák volt, miből a nép kráter-t csinált. Krater német szó (a románban is crătar): tölcsér, katlan, gége, nyeldeklő. — Antonius Krater praedii Kunágota arendatoris nobilis Joannis Török servitor, est armenus a civitate Transilvaniae Elisabethopolitana oriundus. Szam. vár. lev. 1805. 1094 sz. L. Deák, Kok.

Krécsmárdsi. Kercsmár, kresmár szláv szó, jelentése: koresmáros, kocsmáros; — az r és cs közé könnyebb kiejtés végett az örmény ê-t igtatott. Bogdán Krécsmárdsi. Szam. H. II. köt. 152 l. 14 t. Kihalt család.

Krécsumián, a román crăciun (karácson, Weihnachten) és az örmény családnév képző ján-ból (*յան*: fi). — Ágopsá Krecsumián: Karátsonyi Jakab. Szam. H. II. köt. 99 l. 59 t. — Chácshig mjédz Krecsumián: Idősebb Karátsonyi Kristóf. Szam. Ker. II. köt. 758 l. 23 t. — Nikula Krecsun: Karátsonyi Miklós. Szam. H. II. köt. 6 l. 129 t. L. Hêbás, Karátsonyi, Szurugdsi.

Krêszta. Krêszdá-jéncz Luszigè. Erzs. Ker. I. köt. 149 l. Kihalt család. L. Biluska, Krisztis.

Krészti – Krisztis. Nigol Krészti. Szam. Ker. II. köt. 757 l. 8 t. L. Krészta, Krisztis.

Kresztja – Keresztes. Kresztja János ebesfalvi kereskedő. Szam vár. lev. 1791—134 sz. L. Keresztes.

Kritsa. A Cicillus-t a múlt században a magyar Kirillá-nak mondotta. Deák Kirilla és mellette örményül Gurjégh (Cirillus) Diráczhu-i. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. Tehát Kirilla – Cirillus. A Kirilla + sáh-ból csinálta a nép ezt a családnevet: Kritsa. (Kritsa = Ciril-úr). — Ászvádur Kirilesá-i. Szam. vár. lev. 1734. — Ászvádur Kirilesá-iné. Erzs. Ker. I. köt. 69 l. 1740. L. Ászkricsencz, Bázár, Biáthá, Cziriák (Cziril), Dominik, Gurjégh.

Krikor – Gergely, Vigil. Álekszá Der-Krikorián. Szam. Ház. I. köt. 29 l. 288 t. — E családnév előfordul Keleten is: Vártán Krikorián „Árévelkh“ 1886. szept. 22. 805 sz. Krikor máganuámp Pászákász: Gergely, kinek vezetékneve Pászákász. Szam. Ker. I. köt. 3 l. 1714 oct. 14. A Pászákász-ok Krikor-ok. — Ághácshá Krikor máganuámp szêngov száboné: Gergely úr, vezetékneve ladával szappan. Szam. Ker. I. köt. 103 l. 1354 t. Krikor vor máganuámp gocshi Ládá cu szoponul: Gergely, ki vezetéknevvel „Ladával szappan“-nak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 60 l. 625 t. Ezen láda szóból lett a Ládai családnév. A Ládai-ak Krikor-ok. L. Hászt, Kirkor, Ládai, Pászákász, Vastag, Verzár.

Kristóf, hellen eredetű, annyi mint Krisztusthordozó, azaz tisztelő, szerető. Keresztisztelő (Keresztély, Krisztina, Krisztián). Chácshig Kristof-i. Szam. H. II. köt. 321. 631 t. — Chácshádur Kristof-ján. Szam. Ker. II. köt. 521 l. 153 t. L. Császápdsi, Horopszime, Keresztes, Mészáros.

Kristóffi. Joachimus Christoffi. Szam. Ház. II. köt. 116 l. máj. 20. — Joannes Kristoffi alias Tukmáds. Szam. vár. lev. 1825—890. Martinus Kristóf és mellette örményül Márdirosz Chácshigi Mitkoján: Mitko Kristóf fia Márton. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. A Kristóf család vezetékneve Mitko. Kristóf Lázár és mellette örményül Gházár Chácshádéri Cháríbi: Cháríbi Chácshádur (Kristóf) Lázár. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. A Kristóf család is Cháríbi vagyis ez a család is Lengyel-

országból jött be e hazába. L. Jeremiás, Chácshum, Pát, Tukmáds.

Kristofovics Gergely. Szam. vár. lev. 1824 év 523 sz. L. Kristóffi.

Kriszduczá, román szó: kis Keresztes, kis Kristóf. Chácshig Kriszduczái. Szam. Ker. III. köt. 299 l. 79 t. E családnév most nincs használatban.

Krisztis, román szó: Keresztes (Kristóf). Ovánesz Krisztis. Szam. H. II. köt. 113 l. 39 t. — Hêripszime ághácshá Mánugin Krisztis-ján tuszdêr: Krisztis Mánug ur leánya Ripszima. Szam. H. II. köt. 355 l. 141 t. A Krêsztá, Krêsztis, Kriszduczá, Krisztis, mely családnevek most nincsenek használatban, mind a görög *κρυστωρό-* különböző, de egyjelentésű alakjai. L. Keresztes.

Krisztoszdur, annyi mint Krisztusadta, a Cristo datus, a görög *κρυστό-* és az örmény dur-ból (*dur*). — Kriszdosz dur Szêhág: Kristóf Izsák. Szam. Ker. II. köt. 331 l. 44 t. — Krisztosz dur mágánuámp Muhib: Krisztosz dur vezetékneve Muhib. Szam. Ker. I. köt. 13 l. A Muhib-ok Krisztosz dur-ok. — Donovanák Krisztosz dur, mágánuámp gocshi Susán: Donovanák Krisztosz dur vezetéknevvel Susánnak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 33 l. A Susán-ok Donovanák-ok. E családnév előfordul Keleten is: Hovágim Kriszdoszdurián. „Arévélkh“ 1886 szept. 22. 805 sz. E családnév most nincs használatban.

Kroitör, Erzsébetvároson Krojtör; Gyergyó-Szent-Miklóson a Kroitor most Ávedik, Kristóffi. Croitor román szó, jelentése: szabó; az, ki ruhát, csizmát tud szabni, varrni. Az örmény „goscár“ román neve. L. Goskár.

Kuku, a kakuk madár hangja. Adeodatus Kuku. Szam. vár. lev. 1831. Gúnynév.

Kula, a Nikulá (Miklós) rövidebb alakja. — Kulá Mánuság. Szam. Ker. I. köt. 20 l. L. Nikulá.

Kulmig. Kul (*ku*) . buth (*but*) örmény szó: tompa, nem éles (a kés). Márdirosz Kulmig-i (ig, mig örmény kicsinyítő szócska). A szamosújvári keresk. társaság iratai közt. Kihalt család. L. Butá.

Kurdistán (Örményország egyik része). A Káluszt család mellékneve. L. Káluszt.

Kurtakezű. Kurtakezű László alias Polyák. Szam. vár. lev. régi összeírás. L. Gárdsthév, Khêszdurián.

Kuság, (*quzmi*) örmény szó: jövendő, látnok, propheta. Várteresz Kusági. Szam. Ker. II. köt. 423 l. 116 t. Kihalt család.

Kutczhi = Kuti-ból való. Kuti helység déli Gáliciában, Bukovina határán. — Nigol Kutczhi. Szam. Ker. I. köt. 182 l. 2019 t. Kihalt család.

Kutká = Kuthk? kotháczhik, goth (?) Máriám Kutkái. Szam. Ker. IV. köt. 179 t. — Horopszime Kutká-i Minász-ián. Szam. Ker. IV. köt. 44 l. A Kutká család vezetőkeve Minász. L. Minász.

Lába, a magyar láb szó, a harmadik személy ragával (*a*). Bocsáncki Vártán gúnyneve. L. Bocsáncki.

Ládai = Ládá. L. Ládá.

Ládá, a magyar láda örményes alakja. — Ládá Ászvádur. Szam. II. II. köt. 84 l. 115 t. — Krikor Ládá-i Sztepháni: Ládá Istvánnak fia Gergely. Szam. Ház. II. köt. 27 l. 29 t. Ebből a „Ládá-i“-ból (az örmény *i* rag = nak, nek) lett a magyar Ládai. L. Ládai.

Ládákuszopon = ládá + cu + szopon (ládá + val + szapan). Krikor Ládákuszopon. Szam. Ker. I. köt. 112 l. 1415 t. A Ládá és Ládákuszopon nevek most nincsenek használatban. A Ládai, Ládá és Ládákuszopon család vezetőkeve Krikor. L. Krikor, Ládai, Ládá.

Ládif. Az arab láthif szónak jelentése: édes, kellemes, ambrosia (cibus deorum). Az Ambrus (Kovrig) család arab neve. A Ládif családnév most nincs használatban. L. Ámbrus, Govrik, Kovrig.

Láphics. A hazai örmények nyelvében láphics nehéz betegséget jelent. — Ohánnesz Lápics. Szam. H. I. köt. 21 l. 205 t. A Beteg család örmény neve. A Láphics családnév most nincs használatban. Erzsébetvároson előfordult ez az alak is: Ohánnesz Láptis. L. Ángár, Betá, Beteg, Betgi, Esztechno, Nevelics, Stefánovics, Têzsár.

László: dicsőséges, a szláv vlada (hat-het) és slas-ből (fény); latinul: Ladislaus, Vladislaus; ebből Ulaszló. A László-k Vászil-ok voltak; Vászil nem a románból kölcsönzött név. Vászil nevű fejedelmünk is volt. Chácshig

László: László Kristóf. Szam. H. II. köt. 11 l. 1821. febr. 1. — László másként Hácsun László (így kell érteni: László Kristóf [Hácsun, a Chácshum elferdített alakja] fia László). Szam. vár. lev. 1833. — László Dávid és mellette örményül Távit Vászil-i. Szam. vár. lev. 1738. évi összeírás. — Násztur András alias László. Szam. vár. lev. összeírás. — Christophorus László és mellette örményül Chácshig Nászturi. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. A Násztur család vezetékneve László. — László András és mellette örményül Násztur Donigi (apja is Donig volt, tehát: N. D. fia Donig. A fordító, ki nem volt örmény, nem tudta, hogy a Donig, a Dominik rövidebb alakja; azért így kellett volna az idézett nevet fordítani: Domonkos és nem András). Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. — Catharina Kapatán alias László. Szam. Ház. III. köt. 69 l. A László, Kapatán, Lászlófi, Násztur egy család. L. Kapatán, Lászlófi, Násztur.

Lászlófi, (a család nevében két f-et [Lászlóffy] használ) a Vászilján örmény név magyar fordítása. Antonius Lászlóffi. Szam. Ker. III. köt. 40 l. 149 t. — Isaacus Lászlóffi és mellette örményül Szêhâg Nigoli Nászturi (Lászlóffi [= László = Násztur] Miklós fia Izsák). Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. — B. Á. Ánton Lászlófiján (a ján fölösleg, mert a magyar fi kifejezi a ján-t) *սոցալարստանի արժանատի Պիլոզի*: tekintetes Lászlófi Antal ur Szamosújvár érdemes főbirája. Szam. H. II. köt. 452 l. 94 t. 1809 év. — László Álekszái Kapatánján: Kapatán Elek fia László; ennek fivére a velencei mechithárista pap így irta nevét: P(ater) Basilius Lászlóffi *հայկեր յայն կրօնավոր էրանուսն*: P. Lászlóffi Balázs lelki atya, Szt-Antal szerzetese.) Szam. vár. lev. 1798—192 sz. L. Czánki. Kapatán, László, Násztur, Vászil.

Láth (լաթ) örmény szó, jelentése: ruha, öltöny. Catharina Lucae Lát. Szam. Ház. II. köt. 278 l. 1824 év. — Bedrosz Láth-ián. Szam. H. II. köt. 227 l. 47 t. — Joannes Petri alias Láthe-Goskár. Szam. vár. lev. összeírás (quarta classis opificum). A Láth, Láthegoskár, Kêrpit család vezetékneve Petri (Bedrosz = Péter). L. Bájáczi, Bedrosz, Kêrpit, Láth, Láthegoskár, Petri.

Láthehoskár (լաթեհոսկար) örmény szó, jelentése: (lábbeli készítő, varga) csizmadia; törökül csizmedsi, dsizmedsi. Bedrosz Láthehoskár. Szam. H. II. köt. 181 l. 113 t. A Láth élő család, de a Láthehoskár név most nincs használatban. L. Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Goskár, Kêrpit, Láth, Schuster, Toderás.

Lálhi; a láth családnév az örmény sajátítóeset *i* ragával van ragozva. — Láthi Lukács (Láth-nak fia Lukács). Szam. vár. lev. 1780. L. Láth

Lázár: Istentől segített, a héber El(Isten) és házar-ból (segíteni). Az örményben: (E)l(i)ázár. Vártán Lázárján. Szam. H. II. köt. 20 l. 1822 jún. 1. — Gházár Gházárján Voithin vêrtin: Lázár Lázár, a Voith fia. Szam. Ker. I. köt. 119 l. 1475 t. L. Bor, Jursa, Szentpéteri, Voith.

Lebed. A török ebedi, ebedel szónak jelentése: maradandó, örökkévaló, halhatatlan; az ebed-ből lett Lebed. Lebed az örmény Hárágá török neve. — Sztephán Lebedê. Szam. Ker. I. köt. 94 l. 1013 t. — Cháthunê Lebedin ginê: Lebed felesége Cháthun. Szam. H. II. köt. 72 l. 19 t. E családnév most nincs használatban. L. Hárágá.

Léhácshi, Léheczhi, örmény szó, jelentése: lengyelországi, lengyel. Léhászdán vagy Leh = Lengyelország. Lehácshi háj (Լեհացի հայ): Lengyel örmény. Szam. Ker. I. köt. 128 l. 1551 t. Jolbeh Lécshi (Լեհի) Erzs. anyakönyv. L. Chárib, Ilách, Lengyel.

Lêkêtus = Lakatos. Lêkêtus Ándriás. Szam. Ker. I. köt. 126 l. 1536 t. Kihalt család.

Lelovics? (= Leh-o-vics = Lengyelfi?).

Lengyel, az Ilách és Lehácshi magyar fordítása. Erzsébetvároson a Chárib-ok Lengyel-ek. Szamosújvárt is a Lengyel család egyik ága Chárib-nak neveztetik. Lengyel Budzát Mihály. Szam. vár. lev. 1796 év 327 sz. Lengyel vagy Gábrus Mennász. A sam. keresk. társaság 1838. évi iratai közt. Lengyel Jásik auriga Gorove Christophori. Szam. H. II. köt. 86 l. 158 t. — Lengyel Szöcs Lázár. Szam. vár. lev. 1766. — Lengyel András másképp Szöcs Donig (ezt így kell érteni: Lengyel Donignak, a szöcsnek fia András). Lengyel Szöcs Donig Kristóf (Lengyel Donignak, a szöcsnek fia Kristóf). Szam. vár. lev.; összeírás. — Lengyel András, Szöcs Kristóf fia

(helyesen: Lengyel-Szöcs Kristóf fia András). Szam. vár. lev. 1800. — Lengyel Gergely és mellette örményül Kírkor gur Zádigi (Vak-Zakariás Gergely). Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. — Hánkoin vèrtin Ohánneszê Ilácháczergêrinê: Lengyelországi Hánko fia János. — Ilácháczergêren Kájtán Máchlár: Máchlár Kajtán Lengyelországból (Mindkét idézet a szamosújvári keresk. társ. irataiból.) A Gábrus, Gur, Hánko (Hankovics), Máchlár, Zádig (Zachariás) család Lengyelországból jött be. Lengyel Gergely alias Hornoj. Szam. vár. lev. összeírás. L. Chárib, Gábrus, Gámenczi, Gogomán, Ilách.

Leon (λέων) görög szó, jelentése: oroszlán; örményül áriudz, törökül ászlán, arabul árszlán. Az örmény történelem több Leó nevű királyról tesz említést. E család feje igen vitéz, bátor volt a harcokban, azért kapott „oroszlánszívű“ nevet. Λεοντόθυμος, che ha il cuor di leone, corragioso, áriudzi szird uneczhozh *արիւծի սիրտ ունեցող*. — Frênkucz Leoni. Szam. H. II. köt. 169 l. 26 t. E család-név előfordul Keleten is: Levonián „Árévelkh“ 1886 júl. 3. 739 sz. L. Ászlán.

Lêpeshiuschhi: Lipcse-i, Lipcséből való. E név most nincs használatban.

Licidur, örmény összetett szó, jelentése: „tölts és adj.“ Deodatus Licidur. Szam. vár. lev. 1792—253 sz. — Kírkor Leoni Liciduri (*Լիցիւրի*). Szam. vár. lev. 1792. Leon Gergely ezt a három örmény szót: „licz u dur“ hibásan így ejtette ki: licz-i-dur és rajta maradt a Licidur gúnynev. A Licidur név most nincs használatban. — Ánton Licidur Trásztádsi. Szam. Ker. II. köt. 297 l. 170 t. L. Trásztádsi.

Likhoh. Likh = léczhun (örm.) teli, tömör. Gárábed Likhoh-ján oszkerics: Likhoh János, az aranymíves. Szam. Ker. II. köt. 563 l. 55 t. — Likoján (*Լիկոյան*). Szam. Ker. II. köt. 555 l. Kihalt család.

Liski. Liszk, arab szó: szűz. Bedrosz Lisk-i-ján. Szam. plebániai templom iratai közt. Kihalt család.

Livonján, a Leon örményes alakja. L. Leon.

Logos. A görög λόγος szó jelentése: az Ur szava, verbo di dio *ρῆμα θεου*. A Der család görög neve. —

Logos Lukács. Szam. Ker. II. köt. 26 l. 155 t. L. Der, Cháftándsi, Gazda.

Lokovin román szó: helybeli. — Kirkor Lukován. Szam. vár. lev. régi összeírás. Kihalt család.

London. E gúnynev most nincs használatban.

Luka, a Lukács rövidebb alakja. — Kájtán Luká-i Tüzes-ián. Szam. Ker. III. köt. 187 l. 131 t. A Tüzes család vezetékeve Luká (= Lukács). L. Lukács, Tüzes.

Lukács: fénylő, a latin lux-ból (fényesség, világosság). E jelentékeny család két minisztert (Lukács Béla, Lukács László), egy államtitkárt (id. Lukács György), egy főispánt (dr. Lukács György), akademistát (Lukács Antal) és több jeles tagot adott hazának. A Drágomán, Dsigár, Gágugh, Kristóf, Korn család vezetékeve Lukács; ezek egy családot alkotnak. L. Drágomán, Dsemri, Dsigár, Gágugh, Korn, Kristóf, Luka.

Lukácsfi, az örmény Ghugaszián magyar fordítása. Erzsébetvároson Lukácsfi = Tukmács. L. Kristóffi, Tukmács.

Lukácsi, Lukács névből az örmény sajátítóeset i ragával képezett családnév; p. Chácshig Lukács-i: Lukácsnak Kristófja, vagy Lukács fia Kristóf. Szam. Ker. 1744. II. köt. 28 l. 336 t. E család büszkesége, a „Magyarok őselei,“ „Historia Armenorum Transsilvaniae“ és a t. munkák szakavatott írója, Szamosújvár volt derék plebánosa: Lukácsi Kristóf munkásságának irányával, tudományosságával, jótékony intézkedéseivel (Szent Gergely-árvaintézet alapítása és a t.) fényt szerzett a hazai örmény névnek. Áldás emlékére! Eletrajzát e dolgozat írójának igénytelen tolla írta meg. L. „A Szamosújvár városi örm. kath. gymnasium Tudósítványát“ (1876-7 tanév). Gur-Lukács Domokos és Joachim így magyarul a szamosújvári kereskedő-társaság 1821. évi iratai között; ugyanott 1822-ben csak Lukács Domokos). Ugyanaz, ki apja a nagy Lukácsi Kristófnak, magyarul így írta nevét: Lukácsi (ez használja először a Lukácsi nevet Lukács-i helyett) Domokos és örményül így: Jész Dominik Lukács *ես Տէրբոր Լուրոս*: Én Lukács Domokos). Szam. vár. lev. 1830—328 sz. — Jész Krikor Lukács-i (*Լուրոսի*) Kiperdsu: Én Kiperdsi-Lukácsi Gergely. Szam. vár. lev. 1777 év.

A Kiperdsi (Borsos, Piperdsi) vezetékneve Lukácsi. L. Gágugh, Kiperdsi, Lukács, Lukácsfi.

Lukucz, a Lukács-ból román ucz kicsinyítő képzővel) = Lukácska, kis Lukács. Martinus Lukutz és belül a kérvényben: Lukács Márton (Verzár Jánosnak a tanáchoz intézett kérelme). Szam. vár. lev. 1805—348 sz. Lukucz máskép Lukács Emánuel. Szam. vár. lev. 1822. 86 sz. L. Lukács.

Luleán, az Ul-ián-nak elől l-lel megtoldott alakja. Luleán Lukács. (Gyergyó-Szt-Miklósról 1758. okt. 2-án a főbíránkhoz írott eredeti levélből). Szam. vár. lev. L. Ulián.

Lulim, a Placsintár család azon ágának, mely Ohánesz vezetéknevvel bír, — gúnyneve. Lulim, a Luleán, Uleán elferdített alakja. L. Ohánesz, Placsintár, Ulián.

Lupig, a román lup (farkas) és az örmény ig kicsinyítő képzőből: farkasocska, kis farkas. L. Farkas, Kál, Wolf.

Lupul román szó: farkas. A Kál család román neve. — Deodatus Ázbej alias Lupul. Szam. vár. lev. összeírás. A Farkas, Kál (Gál), Lupig, Lupul, Volf család vezetékneve Azbej. L. ezeket és Ázbejfi.

Luszigján, a Lukács család örmény neve. — Luszig Kápriel-in Luszigján vértin: Luszigján Gábor fia Lukács (Lukács Lukács). Szam. H. II. köt. 369 l. 183 t. — Jész Der-Ohánesz Krecsuni Luszigján avákérécz khághákhisz Elisabethá: Én Luszigján Karácson fia, János pap, Erzsébetváros esperese. Szam. Ház. II. köt. 109 l. 28 t. Hohánesz Krecsuni Luszigjancz (Հոհաննէս Գրեգորի Լուսիգեանց). Erzs. Ker. II. köt. 1 l.; tehát Karácsonyi János Erzsébetváros volt derék plebánosának neve nem Karácsonyi János, hanem Lukács János. Maga a boldog emlékű plebános 1755-ben (L. Erzs. Ker. II. köt. 24 l.) ezt írta: Jész Der-Hohánesz vérti Krecsuni Luszigján (Ես Եր-ժէսէ-Վերտի Կրեցսնի Լուսիգեան, փրկաստուարութեան եւ Ամարսնութեան վարդապետ եւ արքեպիսկոսն միսիօնար: Én János pap, Lukács Karácson fia, a philosophia és theologia doctora és apostoli misszionárius). L. Lukács, Mártha.

Lutz, a Luc(as), Lu(cu)tz rövidített alakja. — Supplex libellus Lucae Márton alias Lukucz. (Helyesen: Martini Lukács alias Lukutz). Szam. vár. lev. 1783 év. — Lutz Márton kereskedő Bánffy-Hunyadon. L. Lukutz.

M.

Macskási, a Kêczá család magyar neve; Erzsébetvároson Macskási = Trásztádsi. A Macskási név most nincs használatban. L. Kándrá, Kêczá.

Machlár. Az örmény maluch (*maluch*) jelentése: tevé; betűátvétellel máchlu, máchlá, máchlár. A betűk más elhelyezésével chámul, miből a camel(us), az arab gámál, dsámál. Machlár: tevével kereskedő, tevekereskedő; a Kámeller család örmény neve. Iláchácز ergéren Kájtán Máchlár: Lengyelországi Machlár Kajtán. A szamosújvári keresk. társaság iratai közt. — Krikor Máchliár. Szam. vár. lev. 1736 évi jegyzék. — Kirkor Máchlárê. A szamosújvári timár-társulat 1740. évi iratai közt. Kihalt család. L. Kámeller.

Makra, a Makrai rövidebb alakja. Makra alias Bulbuk János. Szam. vár. lev. 1823—1279 sz.

Makrai magyar családnév is. — Makra alias Bulbuk Péter. Szam. vár. lev. 1821—984 sz. A Bulbuk család egyik ágának gúnyneve: Makrai. L. Bulbuk.

Malombiró, a Bocsáncai család (Szamosújvártt) egyik ágának mellékeve. — Chácshádur Malombirov. Szam. Ker. I. köt. 40 l. 418 t. L. Bocsáncai.

Marudék, elörményesedett család. Bedrosz Maradik. Szam. H. II, köt. 15 l. 264 t.

Marusán, (Marusán) (Már)maros-ból (megye) román á n képzővel alkotott szó. — Marusán Lukács. Szam. Hal. II. köt. 1 l. 16 t. — Minász Marusán. Szam. Ker. I. köt. 124 l. 1519 t. L. Ársintár, Goldschmied, Maramaros, Marosfi, Mára-morus-czhi, Ötvös, Törös.

Marosfi, a Marosán család magyar neve. A Marosfiak Nagybányán laknak. L. Marosán, Mára-moros, Mára-moruszchi.

Máchoch (*մախոչ*) örmény szó; ezibere-, lisztből és fodros méntából készített bőjtős étel. A második szótag megkettőzésével csináltak a máchochból: móchmoch-ot. A Máchoch név előfordul Keleten is: Boghosz Machochián. „Árévélk“ 1886. jun. 25. 732 sz. L. Mochmoch.

Mádzun, (*մաձուն*) örmény szó, jelentése: savanyú tej (gúnynév). Gházár Széhági Mádzun-i: Mádzun Izsák fia Lázár. Szam. Ker. II. köt. 565 l. 78 t. Kihalt család.

Máhdészi. Jész Mádészi Dirácshu Minász. *vöbl.* 1167 + 551 – 1718. N.-Szebenből irt örmény levélből. Szam. vár. lev. L. Dirácshu, Hádsi, Meghdesz.

Májrámencz: Máriafi (Májrám az örményben – Mária; encz örmény családnévképző: fi). – Száhág Ágopi Májrámencz. Csikszépvizi anyakönyv. Kihalt család. L. Máruskáján.

Mákárián. A görög *μακάριος*: boldog, Felix, beatus; törökül: kutlu. — Máriám Angszendi Mákárián. Szam. templom iratai közt. Kihalt család. L. Bedo, Bodog, Chutlube.

Mákrá, a Makrai rövidebb alakja. L. Makrai.

Mákszim. L. Máxim.

Málángá. Mágházá (*մաղազա*) örmény szónak jelentése: pincze, bortár (Weinlager, Weinmagazin, kinedun *գինու սանդ*). Az örmény gh (*ո*) az átírásnál l. A Bor (Kinovián) család másik örmény neve. V. ö. malaga-i bor. Káticz Málángá. Szam. Ker. IV. köt. 140 l. 1836 év. E családnév most nincs használatban.

Máli. Málije arab szó, jelentése: vagyon, pénz, gazdagság, kincstár, királyi lak (palatium, regia aedes, domus) = Gáspár; e hazarész örményei földbe ásott, földben talált kincs értelmében is használják. Máli alias Gajzágó Bogdány. Szam. vár. lev. 1800--472 sz. — Martinus Máli alias Gajzágó. Szam. vár. lev. 1802--1030 sz. A Máli család Gajzágónak is neveztetik. Máli Izsák volt az a sánta Izsák (Gágh-Szako = Gajzágó), ki a Gajzágó családnak nevet adott. A Gajzágó és Máli egy család. Gajzágó Kristóf esperes-plebános is örményül többnyire így neveztetett: Kérhárkéli Der-Máli-n: Máli, az esperes-plebános. E család Máli név alatt jött be; a Gajzágó név

itt e hazában alakult. A Máli név előfordul Keleten is: Ághá-Málián Gárábéd. „Mászisz“ 1880 márcz. 9. 2559 sz. L. Ágoston, Chodsá, Dobál, Gajzágó, Gágh (Gál), Gáspár, Gézducz, Sánta.

Málikh, arab szó: úr, főnök. *Միկ արամահ, որ նայերը եւ պարսիկները կռիւ սնեն, զորոք զմիջուտի նուսխեն զստաւորի կամ մալիկի (գիւղաւորի) մօտ:* Jéthé bádáchi, or hájéré jév bárszigneré gêriv á-nén, êz kordz kánkádi hászczhênén tádávorí gám máli kh-i (kiugháderi): [Ha az örmények és perzsák között veszedekés támad, panaszukkal a bíró vagy a málikh (falusbíró) elé járulnak.] Marseille-i „Armenia“ 1891. év márcz. 14. 56 sz. Málik a Voith család arab neve. — Toderás Málikh. Szam. Ker. II. köt. 255 l. 88. t. A Málikh név most nincs használatban. L. Voith.

Máltá. Malta sziget a Középtengeren. — Bedrosz Máltá. Szam. templom iratai közt. Kínalt család.

Mám, örmény szó (*մամ*): nagyanya. Mám sok nyelven előforduló szó; mámmá, mámmé (görög) nagyanya, mell, emlő; mamma (latin) emlő (mammalia); mám és mámá (perzsa) anya, urnő; mama (magyar) gyermeknyelven am. anya, módosítva mami, mámi, mamika, mámika, mamus, mamuska; a román nyelvben mamică, mamită, mamişoră: anyácska. Gergely Kristóf és mellette örményül: Krikor Vázáni Mámu. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. A Mám, Vázán, Fugá, Fugulyán, Dajka, Embej egy család. E család vezetéknéve Gergely. L. Fugá, Fugulyán, Gergely, Vázán.

Mámicz. Mámicz Nigol. Szam. ker. II. köt. 269 l. 34. t. Nicolaus Mamicij és mellette örményül Nigol Donigi Mámiczoiá-i. (Mámiczoeá Danig fia Miklós) Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás L. Mám, Mámiczoiá.

Mámiczoiá. Mámic, Mamicoia a Mám család román neve. — Nigol Mámiczoiá-i. Szam. Ház. II. köt. 47 l. 102 t. L. Dajka, Embej, Ember, Mám, Mámicz, Tájeg.

Mánási. A Mánási-ak Málnási-ak voltak. Málnás fürdő Háromszéken. Itt lakott e család. Háromszéki Málnási Imre János. Szam. vár. lev. 1821—1046 sz. — Miklus Mánási. Szam. Ker. IV. köt. 215 l.

Mángárul az örmény Ángár családnév elől *m*-mel és hátul román ul határozóval (az, a) bővitve. Petrus Mángárul armenus, religione catholicus. Szam. vár. lev.; összeírás. L. Ángár.

Mánug = Emanuel. Mánugián mágánuámp Voith: Mánug vezetékneve Voith. Szam. Ker. I. köt. 3 l. 1714. aug. 17. A Voith-ok Mánug-ok. E családnév előfordul Keleten is: Álikszán Mánugián. „Árévékh“ 1886. aug. 9. 768 sz. L. Ákoncz, Emanuel, Korn, Mánya, Meghdesz, Vászlovszki, Voith.

Mánya. Szam. Ház. II. köt. 27 l. 24 t. alatt ez olvasható: *bu su-huaghlu d'aimethan* (Jész Der-Chácshigêsz Mánug-ián: Én Mánug-ián Kristóf pap)... és egy tétellel (25 t.) lejjebb: Ego Christophorus Mánya; a 27. tétel alatt pedig ugyanez a pap: D. Christophorus Mánuel Cap. Eccl. B. M. V. Annuntiatae Szamosújváriensis. 1751. szept. 28. Tehát Mánya = Mánug = Emanuel. Mánya Vártán. Csikszépvizi Ker. II. köt. 34 l. L. Emanuel, Korn, Mánug, Meghdesz, Voith.

Márámarusán: Mármarosi. Melchon Mánugi Chászóján Márámarusán. Szamosújvári kereskedő-társaság iratai közt. A Márámarusán (= Marusán) család neve Chászóján. Árszintár, Chászóján, Marosán, Márámarusán, Márámarusczi, Ohánnesz, Oszkerics, Ötvös (Goldschmied) egy család. Ennek a nagy családnak vezetékneve: Ohánnesz.

Márámarus-czhi (czhi örmény képző): Mármarosi. L. Marosán, Márámarusán, Ohánnesz.

Márgoszián. Márgosz (Márk) héber szó, jelentése: fénylő. A latin marcus: nagy kalapács, pöröly. Ebből: Martel (Károly; középkor). Márgoszián Szêhág: Márkfi Izsák. Szam. Ker. II. köt. 542 l. L. Márko, Márkovics, Márkulá.

Márdirosz. A görög *μάρτυρος* ártirt alakja márdirosz: vértanú, örményül: náhádág. Márdirosz a Márton (Martinus) kifejezésére használtatik az örményben. — Márdirosz Vártán. Szam. H. II. köt. 170 l. 51 t. E családnév előfordul Keleten is: Háruthiun Der-Márdiroszián. „Árévékh“ 1886. aug. 9. 765 sz. — Márdirosz Hêdêlbeh mágánuámp Szábondsi: Mártonfi Albert vezetéknevvel (meg-

különböztető név) Szábondsi-nak (Szappanyos) nevezetik. Szam. H. 8 l. 64 t. — Márdirosz vor máganuámp Pápugdsi: Márdirosz vezetéknevvel Pápugdsi. Szam. Ker. I. köt. 22 l. 89 t. A Szábondsi (Szappanyos) és Pápugdsi család vezetékneve Márdirosz (Mártonfi). L. Márton, Mártonfi, Pápugdsi, Szábondsi.

Márko = Márk, Marcus. Mánug Márko. Szam. Ker. I. köt. 8 l. L. Mángoszián, Márkovics, Márkulá.

Márkovics = Márkfi. A vics (fi) szláv képző. Mánug Márkovicsián. Szam. Ker. III. köt. 103 l. 78 t. — Márton Mánugi Márkovicsján gám Mêrkuczján: Márkovics vagy Mêrkucz Márton. Szam. Ház. III. köt. 45 l. A Márkovicsokat Mêrkucz-oknak is nevezik. E családnév előfordul Keleten is: Áháron Márkárján. „Árévékh“ 1887. máj. 12. 995 sz. L. Khêndsi, Mángoszián, Márko, Márkulá, Mêrkucz.

Márkula = kis Márk. Bogdán Márkulá. Szam. H. II. köt. 3 l. 53 t. — Minász Márkulá-i. Szam. Ker. I. köt. 25 l. 145 t. L. Márko.

Márnai, a Márne magyarosított neve. Martinus Márnai-Czopolya. Szam. Ház. III. köt. 71 l. L. Czopolya, Márne.

Márne, most Márnai. Mármnégh (*מרמנה*) örmény szó: húsos, testes, kövér, carnosus, corpulentus, opimus; a már(m)né(gh)-ből két betű kihagyásával Márne; Márne a Kövér család örmény neve. — Hágop Mârêne-ján. Szam. Ker. II. köt. 417 l. 53 t. Jacobus Jakab alias Márne. — Jakab Bogdány alias Márne. Szam. vár. lev.; összeírás. — Luszig Márnai Szácháján, Szam. vár. lev. összeírás. Mivel a Márnai (Márne) alatt felhozott példa tanuskodása szerint Márnai = Czopolya, és a Czopolyák = Ágopsák; az Ápopsa (Jakab), Czopolya, Kövér (Ákoncz), Márnai, Márne, Száchá egy család. L. Márnai.

Mártha héber nyelven megkeserítő, assyr nyelven: királynő (Regina). Gregorius Lukács alias Mártha. Szam. vár. lev. 1790--203 sz. *לוציג מרמנה מנעתיבן* [Luszig Mánugi Lukuczján: Kis Lukács Mánug fia Lukács] volt ennek örmény neve; a Mánug (Emanuel) nevet fordították helytelenül Márhá-ra. Ezután a Lukács család ezen ágát állandóan Márhának is hívják; így: Gregorius.

Lukács seu Mártha. Szam. vár. lev. 1790. — Gregorius Lukács alias Mártha. Szam. vár. lev. 1796. — Mártha, alias Nikos Gergely szamosújvári civis. Szam. vár. lev. 1796—223 sz. A Mártha család vezetékeve Nikos L. Lukács, Nikos.

Márton: a harczos, a latin Mars, martisból, a Márdirosz család magyar neve. — Gregorius Márton alias Ursuly. Szam. vár. lev. 1805—1091 sz. — Chistophorus Márton és mellette örményül Chácshig Rêtdésarê (Retezár Kristóf.) Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. Az Ursuly (Donogán) és Retezár család vezetékeve Márton. L. Donogán, Márdirosz, Mártonfi, Pászákász, Retezár, Schuster, Ursuly.

Mártonfi, a Márdirosz magyar fordítása. Ánton Mártonfján. Szam. H. II. köt. 302 l. 30 t. A Mártonfi név Szamosújvártt először 1788. febr. 27-én fordul elő; ezután vegyesen használják a Márdirosz és Mártonfi nevet. Mártonfi alias Kovács Rózsi. Szam. vár. lev. 1789—120 sz. — Bosnyák, Donogán (Ursuly), Kovács (Kákicz), Márdirosz, Márton, Mártonfi, Polyák, Retezár, Tóth egy család. L. ceket, továbbá Bogdánffi, Gajzágó, Lukács.

Máruskáján, a magyar Mariska romános alakja. — Ángszend Máruská-ján. Szam. örmény pléb. templom iratai közt. Kihalt család. L. Májráméncz.

Másvilági, az ánden örmény szó magyar fordítása. L. Ánden.

Mászlin. Masliná román szó, jelentése: olajbogyó; olaj-áros, olearis, olearius. A Miron család román neve. A Mászlin név most nincs használatban. L. Dsirách, Gyertyánfi, Geron, Miron.

Másztig. A görög *μαστιχα* szónak jelentése: jól égő mézga, masticha, mastix, örményül mázdákhe, cziuth (*αψυθ*). A Miron család görög neve. Másztig János kereskedő Zalathnán. A Dsirách, Gyertyánffi, Geron, Mászlin, Másztig, Miron egy család. L. ezeket. — Távit Ászvadári Másztigi: Másztig Bogdán fia Dávid. Erzs. Ker. II. köt. 133 l. 61 t.

Mát, a Mát(é) rövidített alakja. Máté héber szó: ajándék, adomány. Hovágim Mát-i. Szam. Ker. II. köt.

558 l. 7 t. E családnév előfordul Keleten is: Chácshig Mádtheoszián. „Árévélkh“ 1886. szept. 22. 805 sz. Kihalt család.

Maxim, az Ángszend elferdített alakja. — Chácshig Mákszèn (*Maximian*). Szam. Ker. I. köt. 330 l. 40 t. — Chácshig Mákszim-i. Szam. Ház. II. köt. 50 l. 16 t. — Verzár Máxin és mellette örményül Ángszend Vêrdzari (*Արշակուն վրձարի*). Szam. vár. lev. 1738. évi összeírás. Máxim = Ángszend — Oxendius. Andreas Maxin alias Jogomost. Szam. vár. lev. 1812—929 sz. Antonius Maxin és mellette örményül Ánton Számtártév-i. Szam. vár. lev. 1738. évi összeírás. A Számtartó család vezetékneve Máxim (= Ángszend; Oxendius). L. Ámbur, Ángszend, Erős, Hászi, Jagamast, Kirkor, Kopár, Oxendius, Számtartó, Vastag, Verzár.

Mechitár-ián (*Մեխիթար*) örmény szó, jelentése: vigasztaló, szószóló. Mechithár = Barnabás (héber: Trostsohn, Sohn des Trostes). — Rebiká Mèchithárián. Szam. Ker. III. köt. 132 l. — Ánná Mèchithár-i. Szam. Ház. II. köt. 85 l. 18 t. Kihalt család.

Med, a Med(iás-czhi) rövidebb alakja. Erzsébetváros: Vászil Med-i. L. Mediásczhi.

Mediásczhi (czhi örmény képző: i, ból való): Medgyesi. Medgyes város. Mediásczhi Danig. Szam. Ker. I. köt. 51 l. 477 t. — Mediásczhi Ángszend Luszig. Erzs. Ker. I. köt. 32 l. — Mediásczhi Ovánneszéncz Ászvádur. Erzs. Ker. I. köt. 66 l. — Erzsébetvárosból az erdélyi Medgyesre költözött az Ángszend és Ovánesz család, melyek később családi neveik helyébe Medgyesi nevet nyertek. L. Ángszend, Ohánnesz.

Mégêrdics (*Մեղերձիկ*) örm. szó, jelentése: Keresztelő (értsd János), Joannes Baptista. Mégêrdics Mègêrdicsján. Szam. H. II. köt. 234 l. 38 t. E családnév előfordul Keleten is: Sztephán Mègêrdicsján. „Árévélkh“ 1886. okt. 21. 829 sz. — Joannes Bogdán alias Mègêrdics. Szam. vár. lev. 1806. Ászvádur Mègêrdicsján. A szam. timártársulat iratai közt. Joannes Mègêrdics alias Bogdány. Szam. vár. lev. 1803—997 sz. — Moldován János alias Mègêrdics. Szam. vár. lev. 1797 („Számtartó“ crida). —

Mêgêrdics alias Hornoj János. Szam. keresk. társ. 1822. évi iratai közt. A Bogdán, Hornoj, Moldován család egy-egy ága is Mêgêrdicsh-nak neveztetett. L. Bogdán, Gárabéd, Hánkó (Hánkovics), Hornoj, Moldován, Ohánessz.

Medgyesi. a Mediásczhi magyar fordítása. — Keresztes István szamosújvári polgár 1820-ban haszonbérben tartotta az Aradmegyében fekvő „medgyesi“ pusztát. A Keresztes család ezen ága Medgyesinek neveztetett. Szam. vár. lev. 1820. L. Mediásczhi.

Mêghdesz. Mêghdészi (*ჭეშხეძი*), máhdészi (*მადხეძი*), törökül hádsi nevet ad az örmény annak, ki járt Jeruzsálemben és látta Üdvözítőnk sírhelyét. L. Ákoncz, Máhdészi.

Megrán. A görög *μαζοάρ* szónak jelentése: longe, a longe, procul, extra, fuga; távolról jött, menekült, jövevény. — Antonius Haenig alias Megrán armenus ex Constantinopoli. Szam. vár. lev. 1808—985 sz. Kihalt család. L. Fugá, Fugulyán, Häenig, Vázán.

Megrus, a Negrus, Nyegrucz elferdített alakja. Negrus Minász. Szam. Ker. III. köt. 30 l. 47 t. L. Nyegrucz.

Mêgura. Mâgurâ román szó: erdős hát, erdős halom, waldige Anhöhe. — Ászvadur Mêgurá-i. Szam. vár. lev. 1790. Kihalt család.

Melikh arab szó: király; örményül: thákávor. A Melik család legtöbb tagja a Székelyföldön lakik. E családnév előfordul Keleten is: Kárekin Melikhián. „Árévélkh“ 1887. máj. 17. 999 sz. L. Chontikhár, Császár, Melchon, Thákvor.

Melkhon = Melchior, Menyhért. Melchior héber szó: a királyi. — Szêhâg Melkhon-ián. Szam. Ker. II. köt. 626 l. 115 t. E családnév előfordul Keleten is: Ándon Melkhonián. „Árévélkh“ 1886. szept. 22. 804 sz. Mivel a három keleti király névnapja (vizkereszt, jan. 6) egy napra esik, az örmény a Melkhon (= Menyhért) helyett a Gáspár (az első keleti király) nevét is használja. L. Chontikhár, Császár, Gáspár, Melikh, Mesko, Thákvor.

Mêndrul. Mândru román szó: szép, csinos, büszke. A Czifra család román neve. Kriszdoszduur Mêndrul. Szam. Ker. I. köt. 8 l. A Csinás, Czifra, Mindrovics,

Mündrá, Sirin, Zárif család vezetékneve: Karátson. L. ezeket, továbbá Karátson, Mundra.

Mèrkucz . Marko. Távit Mèrkuczian. Szam. H. II. köt. 316 l. 71 t. L. Márko, Márkovics.

Mèrmèkándrucz. Marmaziu román szó: világos vörös. A Gármir családnak két román neve van: Roska és *Mèrmèzán* (*Mèrmèkán*). *Mèrmèkándrucz Bogdán*. Szam. Ker. II. köt. 210 l. 47 t. A *Mèrmèkán* családnév most nincs használatban. L. Gármir, Piros, Roska, Roth, Stefánovics.

Merza, perzsa szó: fejedelemsfi, herczeg, előkelő férfi. Merza Perzsiában czím, mely a név után téve az uralkodó-ház tagját jelezi; a név előtt a magyar úr szónak felel meg. Mirzáczhi Várteresz: Mirza Várteresz. Szam. H. 31 l. 308 t. — Gregorius Mirza. Szam. Ker. II. köt. 636 l. 32 t. 1786 év. — Áruthiun Mèrzá. Szam. H. II. köt. 13 l. 241 t. — Luszig Merza. Szam. H. II. köt. 12 l. 220 t. — Merza Márton fia Florik Márton. Szam. vár. lev. 1803 év. („Mittfisz“ crida). A Merza (= Ámirá, Ámirás) család vezetékneve: Várteresz (= Flora, Florik). — Joannes Merza alias Énekes. Szam. vár. lev. 1810—852 sz. — Joannes Drágics Merza. Szam. vár. lev.; összeírás. A Merza család egyik ága Énekes és másik ága Drágics (= Mègèrdics) melléknevet nyert. Norin vészemápháruthiunè Meesztut Mirzá Zèlle-el-Szulthán árkháh orti (Ő felsége Meesztut Mirzá Zèlle-el-Szulthán királyfi). Az „Árévékh“ 1886. jún. 25. 732. számában megjelent Nor-Csuchá-i levélből. — Ághá Mámud Sáh Örményországba megy; itt többeket elfogat... és a foglyokat Teheránba viszi és itt kényszeríti őket, hogy térjenek a mohamedán vallásra; ezek közt volt Mirza Korkin chán, Mirzá Jakub chán. „Mászisz“ 1879. szept. 13. 2417 sz. A Merza családnév előfordul Keleten is: Szdephán Mirzáján. „Mászisz“ 1880. márcz. 5. 2556 sz. — Hovszeph Mirzájancz. „Árévékh“ 1886. nov. 25. 859 sz. — Choren Mirzabek-ián. „Mászisz“ 1879. okt. 11. 2437 sz. — Dikrán Emirzáján. „Árévékh“ 1887. febr. 5. 917 sz. — Ovánnesz Luszigi Hárágá-i alias Mèrzá-i. Szam. keresk. társ. 1804. évi iratai közt. L. Ázád, Cshicshág, Drágics,

Eránosz, Énekes, Flora, Florián, Florik, Hárágá, Vártán, Várteresz, Virág.

Mesko. Ez a családnév e hazában alakult a Melkhon (Menyhért) szóból. Az örmény *l (v)* betű nagyon hasonlít az örmény *s (c)* betűhez; azért az örmény betűkkel írott *Мелхон* (Melkhon) szót a végső *n (v)* kihagyásával *Мелко*-nak (Mesko) olvasták. Állításom bebizonyítására ide iktatok egy világos példát: Egy német váltón, mely 1772-ben kelt Kapnikbányán, ez az örmény aláírás: *Яко Мелхон Шакое Мелко* (Jész Melkhon Szákoj Meskoj: Én Melkon-Mesko Izsák) és az aláírás mellett latin betűkkel: Isag Gáspár (Ez azt is bizonyítja, hogy az örmény — mint a Melkhon szónál mondtam — a Melkhon helyett a Gáspár-t is használja). Szam. vár. lev. 1772. évi iratai közt. Szikucz Mesko-án: Meskó Izsák. Szam. Ker. II. köt. 483 l. 130 t. — Mesko alias Sulya. Szam. vár. lev. 1827. L. Melkhon, Meskovics, Sulya.

Meskovics. Mesko-ból a szláv *vics* képzővel van képezve. — Meskovics Izsák. Szam. vár. lev. 1773. — Meskovics Gáspár szamosújvári civis így írta a kérelmet, mit Bruckenthal kormányzóhoz 1776—21 sz. alatt nyújtott be; ellenben a rubrumon kívül valaki helytelenül Meskovics helyett ezt írta: „querela Gaspari Márkovics.“ A Meskovics alak most nincs használatban. L. Mesko.

Mészir. Memphis város (Egyiptomban) Mészêr, Mészirnak is neveztetett, Khám Mészdrem nevű fiáról, kitől az egyiptomiak származtak. Mészêr Luszig. Szam. Ház. I. köt. 26 l. 261 t. — Ovágim Mészirján. Szam. H. II. köt. 252 l. 18 t. — Ovánész Chárib Mésziri. Szam. H. II. köt. 190 l. 73 t. — Mészir a világ egyik legrégebb családnéve. E családnév előfordul Keleten is: Mészériáncz Mészér. „Árévékh“ 1888. márcz. 12. 1247 sz. — Lukács Simon és mellette örményül: Szimên Mészir. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. A Mészir család vezetéknéve Lukács. L. Lukács.

Meszrob (Мезроб) örmény név. Egy híres örmény tudornak is Meszrob volt a neve. A korán elhunyt dr. Szongott fiatal orvos is (Szamosújvártt) Meszrob nevet nyert a keresztségben. — Ohánessz Meszrob-i. Szam. Ker. II. köt. 111 l. 69 t.

Mészáros, a Császápdsi család magyar neve. L. Chászápdsi, Hentes, Kristóf.

Miácsshen (*ἰθαυζήτης, ἰθαυζήτης, ἰθαυζήτης, ἰθαυζήτης, ἰθαυζήτης, ἰθαυζήτης, ἰθαυζήτης*) egyszemű, félszemű, unoculus, luscus. — Miácsshen Zádig. Szam. Ker. I. köt. 51 l. 478 t. Kihalt család. L. Gur.

Michiél = Mihály; Istenhez hasonló (quis ut Deus?) a héber — másral El-ből. — Száko Mikhaeliné. Szam. Ker. I. köt. 130 l. — Mánug Michiélján. Csik-Szépvízi anyakönyv. E családnév most nincs használatban; de Keleten előfordul most is: Szerovpe Mikhaelián. „Árvélekh.“ 1886. júl. 2. 738 sz. Donig Michael-i. Szam. vár. lev.; régi összeírás. L. Mihály, Mihályfi.

Médz-Báltá = Nagy-Balta (Balta senior: Idősebb Balta.)

Médz-Floria = Nagy-Flora. (Nagy-Virág.) Várteresz Médz-Florá. Szam. H. II. köt. 27 l. 554 t.

Médz-Kreccsunián Chácshig: Nagy-Karátsonyi Kristóf. Szam. Ker. II. köt. 758 l. 23 t.

Médz-Mánugián = Nagy-Emánuel. Vártán Médz-Mánugián. Szam. H. II. köt. 33 l. 640 t.

Médz-Moroz = Nagy-Harmat. — Száko Médz-Morozi. Szam. H. II. köt. 25 l. 524 t.

Médz-Ohánnesz = Nagy János.

Médz-Uszep = Nagy-József. Álojzik Médz-Uszepián. Szam. H. II. köt. 370 l. 190 t.

Médz-Várteresz = Nagy-Várteresz. Kötőjellel kapcsolom össze a „nagy“ jelzőt a jelzett szóval, mivel az illetőnek még keresztneve is volt. Ezekben a példákban a médz (nagy) „idősebb“ (senior) helyett áll. L. Nagy.

Mihály. Mihály Bertalan örmény kath. L. az erzsébetvárosi fiú-iskola 1886—87 évi „Értesítő-jét. — Joannes Mihály civis Armenopolitanus. Szam. vár. lev. 1786. L. Mihályfi, Mitko.

Mihályfi. Christophorus Mihályfi. Szam. vár. lev. 1791—12 sz. Mihály, Mitko.

Miklós, a Nikulá magyar fordítása. A latin Nicolaus a görög *νίκη* (győzelem) és *λαός* (nép, sokaság, popolo, moltitudine) szavakból képződött. Miklós: a nép legyőzője, Géza, Viktor, Beroz. - Joannes Miklós. A szam.

timár-társulat iratai közt. L. Bájácshi, Bundá, Bundádá, Miklósi, Minya.

Miklósi. L. Miklós, Minya, Nikulá.

Minász, örmény név. Minász volt azon athenei bölcs férfiú is, ki Maximilianus császár alatt Krisztusért Alexandriában (Egyiptom) vértanúságot szenvedett. Az örmény a Minász-t. a Mihály kifejezésére is használja. — Mennas seu Michael Pèrint. Szam. vár. lev. 1776 évi jegyzőkönyv. Minász Vászil. Szam. Ker. I. köt. 79 l. E családnév előfordul Keleten is: Minászián Dikrán „Mászisz“ 1880. márcz. 9. 2559 sz. L. Kutká.

Mindrovics, a román mândru és a szláv vies (fi) képzővel alkotott családnév. — Lucas Mindrovics. Szam. vár. lev. 1758. E név most nincs használatban. L. Csinás, Czifra, Mëndrul, Sirin, Zárif.

Mingá, Cheul Miklós gúnyneve. Fia Ángszend (= Máxim) már Mingának nevezetik. — Nicolaus Maxin alias Minga. Szam. vár. lev.; összeírás. Az örmény minág-ból (afinnak egyedül, magános) betűáttétellel lett Mingá. — Christof Minka. Szam. vár. lev. 1764. Ángszend Chácskoi Mingáján. Szam. H. II. köt. 45 l. 25 t. L. Chácsko, Cheul, Nigol.

Minya = Miklós. Antonius Minya alias Miklos (belül Minya másként Miklós Antal). Szam. vár. lev. 1809—408 sz. L. Miklós, Miklósi, Nikulá.

Miron, (μῆρον) görög szó, szentelt olaj, minden illatos olaj, zsír. Miron Simon. A szam. timár-társulat 1792 évi iratai közt. — Petrus Miron alias Deák. Szam. vár. lev. 1774—168 sz. — Joannes Meron. Szam. Ház. II. köt. 178 l. — Joannes Miron (Kirkos). Szam. vár. lev. 1782. év. Gregorius Miron örményül így: Kirkor Geroni. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. (Miron vértanú emléke aug. 17-én). L. Dsirách, Geron, Gyertyánfi, Kirkos, Mászlin, Mászti, Momdsi.

Misug, az örmény micsug- (micsug) micsugból, jelentése: bele, közepe, magva valaminek. E család öse az örmény micsug-ot véletlenül misug-nak mondotta és rajta maradt a Misug. Káluszd Misugián. Szam. vár. lev. 1805 év. — Egy per-irat első lapján: „Szamosúvjári polgár Misug Káluszt“... és a tulsó oldalon ugyancz az alperes: Pál

Farkas. Szam. vár. lev. 1805—821 sz. A Misug család vezetőkeve Pál (Farkas, a Káluszd — mi Adventor-t tesz — helytelen magyar fordítása). — Misug Zakariás Antal. Szam. vár. lev. 1794. L. Pál, Zakariás.

Mitej, mi jéthe, mithé (örm.) vajjon? Kihalt család.

Mitfisz, a magyar „mit visz“-ből van alakítva. Mitvisz Kristóf. Szam. vár. lev. 1807—375 sz. — Chácshádur Ágopsá-i Mitvisz. Szam. vár. lev. 1780. évi jegyzőkönyv. A Mitvisz család vezetőkeve Ágopsa (Jakab). — Dominus Christophorus Jákob alias Mitvisz. Szam. vár. lev. 1797 év („Mitvisz“ crida). A besztercei minoriták („fratres minores“) conventje a „cridalis commisio“-hoz beadott iratát így kezdi: „Ex originalibus contractualibus litteris constat Dnum Christophorum Jákob alias Mitvisz nuncupatum... Szam. vár. lev. 1796 év. L. Jakab.

Mitko = Michael, Mihály. Begidsán pap, Mitko nevét (Szam. Ker. II. köt. 188. l. 74 t. alatt) latinul hibásan így írta: Nicolaus; de ugyanaz már helyesen írta Szam. Ker. II. köt. 258 l. 118 t. és 126 t. alatt, így: Michael Begidsán. Mitko alias Szász. Szam. vár. lev. 1811—26 sz. L. Kristóf, Michael, Mihály, Mihályfi, Szász.

Mochmoch, az örmény máchoch elferdített alakja. Ovagim Mochmoch (zárjelben: Buzeskul). Szam. Ker. IV. köt. 18 l. — Chácshig Mochmoch. Szam. H. II. köt. 61 l. 119 t. Mochmoch Antal másképp Buzeskuly. Szam. vár. lev. 1805—91 sz. Mochmoch a Buzeskul család egyik ágának gúnyneve. L. Budzát, Budzeskul, Máchoch.

Mok. Mok (موق) örmény szó: mágus (tudós, böles férfiú a perzsáknál), praestigiator (szemfényvesztő), incantator (bűbájos). — Esztegár Kristóf alias Mok-i (az *i* sajátító rag: nak, nek). Szam. vár. lev. 1820. E család-név előfordul Keleten is: Mogáczheán Bedrosz. „Árévélkh“ 1887. nov. 30. 1163 sz. L. Esztegár, Mokucz.

Moki. L. Esztegár.

Mokucz, Mok örmény szóból uc kicsinyítő román képzővel alkotott szó: mágus. L. Esztegár, Mok.

Moldovai. Moldova, Romániának egyik alkotó része; eddig Moldva-Oláhország. Moldovai = Moldovából való.

Moldovai Buzát Kristóf. Szam. vár. lev. 1731. év. L. Moldován, Moldovczhi.

Moldovczhi = Moldovai. Ohánnesz Moldovczhi (czhi örmény képző). Szam. Ker. II. köt. 789 l. 8 t. L. Áburján, Czárán, Ergêrczhi, Moldovai, Moldován, Násztur, Retezár.

Moldován = Moldovai. Moldován Szimon. Szam. H. II. köt. 65 l. 224 t. — Luszig Moldován-ián. Szam. H. II. köt. 136 l. 62 t. — Simon Ládai Moldovánián. Szam. Ház. III. köt. 47 l. — Ego Cajetanus Moldován coadjutor (segédlelkész) Eccl. Szamosújváriensis. Szam. Ker. II. köt. 1778. ápr. 4. — Ászvádur Moldován-i Kriszdoszduján. Szam. Ker. II. köt. 59 l. 568 t. — Ászvádur Der-Szimáoni Moldován. Szam. vár. lev. 1784. A Buzát (Buzeskul), Kriszdoszdu, Ládai, Pap család egyik ága (Der-Szimávon) Moldovából jöttek be. — Martinus Moldován alias Fakna. Szam. vár. lev. 1811—911 sz. — Moldován Gergely alias Angyal. Szam. vár. lev. 1862. — Joannes Moldován alias Izsák. Szam. vár. lev.; összeírás. — Theodorus Isaak alias Moldován (összeírás). Ennek a terjedelmes családnak, mely a Budzát, Budzeskul, Czárán, Edel, Ergêrczhi, Moldovai, Moldovczhi, Moldován, Násztur, Retezár családokat foglalja magába, vezetékeve Keork (György). — Petrus ex Moldavia alias Gászákó (helyesen Gághszákó = Gajzágó). Szam. vár. lev. 1766 („Placsintár crida“). Ászvádur Der-Szimáoni Moldován. Szam. Ház. II. köt. 6 l. 55 t. A Moldován család vezetékeve Pap. L. Angyal, Czárán, Derder, Ergêrczhi, Fakna, Fugá (Fugulyán, Vázán), Izsák, Pap (Pop), Tuchtár, Tuluk.

Molnár, az örmény Csáchcsebán magyarosított neve. Gregorius Molnár. Szam. Ház. III. köt. 53 l. Az örmény ջրաղայրան, ջրաղայրան, ջրաղբարան jelentése: molnár. E név előfordul Keleten is: Keork Csérágh-ián (Ván-ban lakó örmény). Az örmény ջրաղայր = ջրաղայր: malom ջր: viz, (աղայր: örleni). L. Csáchcsebán, Morár.

Momdsi. Az örmény mom (մոմ): viasz; az arab-perzsában mum. A török mumdsu (ebből az örményben is használt momdsi): viaszgyertyamártó, gyertyamártó, gyertyaárus. (A nép a mom helyett ezt a szót dsérák [ժրակ] használja). Bulbuk, Dsirách, Geron, Gyertyánfi,

Mászlin, Másztig, Miron egy család. E család vezetéknéve: Ángszend, L. Ángszend.

Morár. Morar román szó: molnár; az örmény Csáchcebán román neve. Krikor Morár. Szam. H. II. köt. 128 l. 62 t. L. Csáchcebán, Molnár.

Morésán. Chácshig Morésán. Szam. Ker. II. köt. 325 l. 156 t. L. Marosán, Máraórusán, Mármárosczhi, Marosfi.

Moroz, lengyel-orosz szó, jelentése: harmat; Moroz Chácshádur. Szam. Ház. II. köt. 2 l. 10 t. Ötvös-Moroz Lukács. Szam. vár. lev. 1818. Moroz alias Harmath Kristóf. Szam. keresk. társ. iratai közt. L. Harmath, Ötvös, Sztephán.

Mosoroj. Moşoroiu román szó annyi mint muşinoiu: vakondturás. Szárkisz Ázbej Mosoroj. Szam. ker. társaság iratai közt. Mosoroj az Ázbej család egyik ágának gúnyneve. A Mosoroj név most nincs használatban. L. Azbej.

Mószesz, a Mózes örmény neve. Mózes héber szó: a vízből kivett. E családnév előfordul Keleten is: Movszeszian Szárkisz. „Mászisz“ 1880. jan. 31. 2528 sz. Kihalt család.

Moszkál = Orosz. A hazai örmény az orosz „moszk“-nak nevezi. Előfordul Keleten is: Chácshádur Moszgofián. Marseillei „Armenia“ 1887. 50 sz.

Mrékucz, a Mèrkucz másik alakja. — Ohánnesz Mrékucz-i. Erzs. Ker. II. köt. 33 l. 79 t. L. Márko, Mèrkucz.

Mugj. Az örmény mugn (*մուց*: egér) szót a nép mugnak mondja. (V. ö. görög *μῦς*, latin *mus*, perzsa *mus*, dalmát *mis*). A Kosotán család egyik ágának gúnyneve. Előfordul Keleten is: Hovhánnesz Mègrián. „Árévékh“ 1896. decz. 20. L. Kosotán.

Muhál, arab szó: iszonyú, rettenetes. Jacobus Muhál, civis Armenopolitanus. Szam. vár. lev. 1786—92 sz. Kihalt család.

Muhib. Muhib török szó: hívséges (rokon, barát), Fidelis. A Kriszdoszdúr család egyik ágának neve. Szam. Ker. I. köt. 13 l. E családnév most nincs használatban. L. Kriszdoszdur,

Mundra — Mëndrul. Karátson vagy máskép Mundra Kátrina. Szam. vár. lev. 103—1422. L. Karátson, Mëndrul, Mindrovics.

Munds. Muncs (*մունց*) örmény szó: néma, szótalan; Tacitus, Taczián. A nép a muncs szót munds-nak (*մունս*) mondja. Mundserun Távit-in Chácshige: Munds-Dávid Kristóf. Szam. Hal. II. köt. 1 l. 9 t. — Christophorus Dávid és mellette örményül Chácshig Mëndseru. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás A Munds család vezetékneve Dávid. Mundserun Távitin Chácshigê: Néma Dávid (fia) Kristóf, 1725. L. Ánászun, Chul, Dumblosz.

Mune, a román mâne (holnap) elferdített alakja. Mune, Munya. Chácshig Muneáján. Szam. Ker. IV. köt. 75 l. A Drágomán család egyik ágának gúnyneve. L. Drágomán.

Murád (Murádin). Murád arab szó: szándék, akarat, hajlam, készség; desiderium, Desiderius, Dezső. Murád-i-n Minász (*i* az örmény sajátítóeset ragja, *n* határozó [az, a]). Szam. H. II. köt. 27 l. 551 t. — Donig Ováneszi Murádinján. Szam. H. II. köt. 41 l. 61 t. — Ohánesz Szêhâg Muráдини Goskâri. A szam. keresk. társ. iratai közt. Toderê Kipuczin Murádinê. Szam. keresk. társ. iratai közt. A Murádin család egyik ága csizmadia, másik festő volt. L. Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Kipucz (kis kép, képecske), Láth, Suszter, Toderás.

N.

Nagy. In pago Sibó (Zsibo) armenus Gregorius Nagy. Szam. vár. lev. 1782—18 sz. Martinus Nagy alias Kovrig. Szam. vár. lev. 1802—134 sz. — A többi „médz“ nem fordítottatott le magyarra. L. Kovrig, Médz.

Nádas, az Ulián család magyarosított neve. L. Hulián, Luleán, Ulián.

Nágo. Nákes arab szó: kép, festés. Ebből: Nágo. Bedrosz Nágo. Szam. Ker. II. köt. 749 l. 79 t. Előfordul még más alakokban is: Donig Nágojéncz. Szam. Ker. II. köt. 154 l. 87 t. Ávedum Neágo. Szam. H. II. köt. 191 l. 94 t. — Jacobus Nyago. Szam. Ház. II. köt. 181 l.

1800 év. szept. 7. (Romániában: Nyagoje). — Bedrosz. Nago-i. Szam. H. II. köt. 18 l. 405 t. — Nyága Dorothea. Szam. vár. lev. 1823—483 sz. A Náschárár család arab neve. L. Náschárár.

Náhábéd (ناهابد) örmény szó: patriarkha, kormányzó, vezér. Chárib Náhábéd. Szam. H. II. köt. 42 l. 86 t. Kihalt család. L. Chárib.

Náschárár (ناسچارار) örmény szó: hímező, az ki hímmel kivarr, ékesít, cifráz, fest valamit. Az irodalom a „festő“ kifejezésére ezeket a szavakat használja: nêgárics (نگارچس), bádgeráhán (بادگرهان), géntánákêrogh (گنتاناکهروغ): képiró, ζωγράφος, pictor). — Ászvádur Náschárár. Szam. Ker. II. köt. 435 l. 112 t. E család vezetékneve Pap. L. Dermárdirosz, Gárdsthév, Kepus (Kip [kép], Kipucz, Kipus), Nago, Nikos, Pap, Piktör, Zugráv.

Násztur. Násztur = Nestor = Dzerig. Antonius Násztur alias László. Szam. vár. lev. 1804—708 sz. — Andreas Násztur alias Lászlófi. Szam. vár. lev. 1786. 43 és 55 sz. alatt. A Násztur család vezetékneve László (Lászlófi). Szongott Násztur Gergely. Szam. vár. lev. 1825—132 sz. — Mánug Nászturi ájszinkhên Hászt-Kirkorjencz. Szam. vár. lev. 1753. (Mindkét példában Násztur „idősebb“-et jelent; tehát: Idősebb Szongott Gergely és id. Hászt-Kirkor Mánug). Násztur, vor mágánuámp gocshi Kápátán: Násztur, ki vezetéknevével Kápátánnak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 29 l. 86 t. A Kápátán-ok Násztur-ok. Chodsá Násztur. Szam. Ker. I. köt. 21 l. 86 t. Chodsá (gazdag) a Násztur-ok jelzője. Médzáréli ághá jév ághácshá jégéghéczhán. Mánug Nászturján: Nagyságos Násztur Mánug egyházigazdónok úr. Szam. H. II. köt. 44 l. 15 t. Minász Nászturi Ergêrczhu: Ergêrczhi Násztur Minász fia. Szam. Ker. II. köt. 660 l. 132 t. Az Ergêrczhi-k Nászturok. Násztör Chuthinczhu — Chuthinból való (Chuthini) Násztur. Szam. H. 19 l. 189 t. L. Bâtrin, Chuthinczhi, Dzerig, Ergêrczhi, Kapatán, László, Lászlóffi, Moldován, Simávon, Vászil.

Návai, a Nevelics magyarosított neve. Joannes Návai. Szam. vár. lev. 1785—296 sz. Návai Jakab vagyis Nevelics. Szam. vár. lev. iratai közt. L. Nevelics.

Negrucz. Niger latin szó: fekete, ucz román kicsinyítő képző: csa, cse, acska, ccske. *Negrucz:* Feketéske, kis Fekete. *Ovágim Negrucz.* Szam. H. II. köt. 189 l. 94 t. L. Fekete, Nyegrucz, Szjév.

Negrus. Niger latin szó: fekete, us román képző: as, es. *Negrus:* Feketés. *Luszig Negrus.* Szam. H. II. köt. 41 l. 76 t. L. Fekete, Negrucz, Nyegrucz, Szjév.

Nemes. Az Edel család magyar neve. *Gregorius Lengyel* alias *Nemes.* Szam. vár. lev. A Lengyel család egyik ágának vezetékeve *Nemes.* L. Edel.

Nevelics. Nevola román szó: betegség. *Nevelics* - *Nevola-ics* (*Nevolics, Nevelics*). Az *Ángár* (- *Beteg*) család szláv végzettel ellátott román neve. *Nevolics* *Lukács.* Szam. vár. lev. 1766 év. — *Stephanus Navalits.* Szam. vár. lev. 1792—253 sz. — *Návai* vagy *Nevelics Gergely.* Szam. vár. lev. 1796. L. *Ángár, Beteg, Láptics, Mángarul, Návai, Tézvár.*

Nerszesz (*Norszesz*), örmény név. Sok örmény pátriárkha viselt *Nerszesz* nevet, ezek között első *Nagy-Nerszesz*, ki *Világosító-Szt-Gergely* családjából származott. *Nerszesz Dominik.* Szam. vár. lev. 1786—294 sz. — *Luszig Nerszeszján.* Szam. H. II. köt. 245 l. 32 t. — *Moyses Norszesz* alias *Pap.* Szam. vár. lev. 1806—1305 sz. — E család előfordul Keleten is: *Szdephán efendi Nerszeszján.* „*Árévékh*“ 1886. okt. 12. 821 sz. L. *Pap.*

Nigol = *Nicolaus*, *Miklós.* *Nigol* mágánuámp *Dsehez:* *Nigol* vezetékeve *Dsehez.* Szam. Ker. I. köt. 22 l. 89 t. — *Nigol*, vor mágánuámp *gocshi Geinár:* *Nigol*, ki vezetéknévvel *Geinárnak* nevezetik. Szam. Ker. I. köt. 25 l. 150 t. — *Nigol* mágánuámp *Horom:* *Nigol*, kinek vezetékeve *Horom* (*Görög*). Szam. H. I. köt. 26 l. 257 t. A *Dsehez* (*Kincses*), *Geinár*, *Horom* (*Görög*) család vezetékeve *Nigol.* L. *Ávedikh, Básániká, Dsehez* (*Kincses*), *Edgárián, Geinár, Horom.*

Nikos. Az arab *nukus* szóból (többese *nákés:* festés) képződött a *Nikos* szó. — *Krikor Nikosián.* Szam. H. II. köt. 137 l. 78 t. — A szamosújvári timártársulat iratai közt van a III *Károly*féle diploma, mit ezen társulat 1706-ban kapott; ebben a diplomában egy *Ohánnesz*

Nikos nevű örmény hibásan így fordul elő: Joannes Miklós. — Gregorius Nikos alias Mártha. Szam. vár. 1799—516 sz. A Nikos-ok Mártá-k. Nigol Nikosján alias Dobos (Der-Minász Geronián pap írja). Szam. Ker. II. köt. 64 l. 53 t. 1803 év. A Dobos család vezetékeve Nikos. A Dobos, Gusát, Nágo, Náschárár (Piktor), Nikos, Pápai egy család. E család vezetékeve Mártha. Nikos Pelálb. Szam. Ker. I. köt. 47 l. 404 t. Nikos Gusát. Szam. H. I. köt. 1 l. 3 t. Krikor Nikosián Dsurdsoven. Szam. Ker. II. köt. 336 l. 110 t. Szamosúvjártt a Nikos-ok Dobos-ok. Erzsébetvároson Nikos = Pápai, Popoi. L. Dobos, Dsurdsovczhi, Gusát, Mártha, Pelálb, Tilimb.

Nikulá, a Nicolaus (= Nigol, Miklós) román alakja. Ánton Nikulá-i. Szam. vár. lev. 1794. L. Kulá, Miklós, Miklósi, Nigol.

Norus, a Marus(án) rövidebb és elferdített alakja. — Kirkor Norus. Szam. H. II. köt. 22 l. 475 t. Ez az alak most nincs használatban. L. Marosán.

Nosztopián. A görög *νότος* jelentése: (a hazába) visszatérő, ritorno (in patria); ebből (a végső sz p-re változott; ián örmény családnévképző: fi) lett Nosztop-ián. Nosztopián Ohánnesz. Szam. Ker. II. köt. 8 l. 10 t. Kihalt család.

Novák. E család Ávák név alatt jött be; a Novák név itt e hazában alakult az Ávák családnévből. Ágop Donovák-i Foksánczhu Novák; Foksáni Novák Donovák (Donovák itt keresztnév) fia Jakab. Szam. Ker. II. köt. 31 l. 355 t. — Ágop Novák-i Foksánczhián: Foksáni Novák (fia) Jakab. Szam. Ker. II. köt. 89 l. — Novák Foksánczhi: Foksáni Novák. Szam. Ker. II. köt. 104 t. A Foksáni-ak Novák-ok. Donovák Novákián; Novák Donovák. Szam. Ker. II. köt. 359 l. 62 t. — Mánug Novák-inê Tisminicz-unê: Tisminiczai (Tisminicza, helység Lengyelországban) Nováknak fia Emanuel. Szam. keresk. társaság 1732 évi iratai közt. — „Novák Kriszta“ és mellette örményül Donovák Chácsko-i Chárib-i; (Novák Kristóf [Kriszta Chárib; mivel Lengyelországból jött]) Donovák (Novák) Kristóf. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. — Most már ezt is lehet érteni: „Jacobus Novák“ és

mellette örményül: Donovák Novák-ián. Szam. vár. lev. 1795. — Ennek az embernek Novák Jabab volt a neve, de örményül így hívták: Donovák Novák = Novák Novák). — Novák vagy máskép Háríb Chácshádur Bogdán. Szam. vár. lev. 1835—165 sz. A Novák (Ávák) család vezetéknéve Chácshádur. — „Christophorus Novák“ és mellette örményül: Chácshádur Chácsko-i Cháríb-i (A latinban: Novák Kristóf és az örményben: Cháríb Chácshádur Kristóf; de azért a kettő egyet jelent. Az örmény Chrib-ot azért használ, mert Lengyelországból jött a család és a Novák név helyébe teszi a család vezetéknévét: a Chácshádurt.) Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. — Ezek szerint két Ávák (Novák) nevű család jött be; az egyik család Foksánból (Moldva-Oláhország — Romania) jött be („Foksánczhi;“ a családban Jakab, Márton, Gergely, Péter... keresztnévek fordulnak elő. Novák Márton, Szamosújvár város tekintélyes főbírája is, ki 1848-ban vált meg hivatalától, a „foksáni“-ágból származott); a másik, mely „Cháríb“-nak is nevezetik, a beköltözés előtt Tisminiczában lakott. A tisminiczai Novák-ok között ezek a keresztnévek fordulnak elő: Mánug (Emánuel), Kristóf (Kristá), István. Mindkét család a beköltözés előtt nemes („Ávák“), volt: mindkettőnek vezetéknéve Chácshádur. L. Ávák, Ázbej, Cháríb, Donovák, Foksánczhi.

Nuridsán (Nurichán). Nur arab szó: világosság, chán perzsa szó: ur; nurichán: a világosság ura: Lucius, Luczian, Fényes. Mánug Nuridsán. Szam. H II. köt. 35 l. 622 t. — „*Նուր արարացի իգրտ ստ մեզ թարգմանի յոյս.*“ — „*Յիշատակ է ազգերս զարդընտին և իրանցին Նուր մէլիքին*“ (1461. Theodosiai felirat. Gapha = Kaffa = Theodosia. Krimben), որով զարդընտի կենց յուսուոր Յիշատակ անուն ժարգման է և ազգերս Նուր անուամբ մէլիքնուն կոչուած: զմեզի Նայ կանայք ցույստ կոնն մէլիք (Յիշատակ) անուն. (Nur arab szó: a mi nyelvünkön világosságot jelent. „E forrás Várteresz és feleségének Nur-Melikh-nek emléke.“ Mivel Várteresz neje Lucian angyal nevét örökölte, a forrás is nevéből Melikh-ján-nak neveztetett. A krimi örmény nők mai napig viselik a Melikh [Angyal] névet). Kherovpe Kusnerián „Páz máveb“: 1880.

febr. 17. — Christophorus Nuridsán alias Zuhál. Szam. vár. lev. 1800—647 sz. Nuridsán, a Zuhál család arab neve. L. Bokor, Csillag, Hurmuz, Zuhál.

Nyegrucz. A nigresco latin szóból (feketülök, barnulok; niger: fekete, barna) lett a román negru, negritiosu; negritiosuból: Nyegrutz. A Nyegrutz-ok Szjév-ek (örmény szó, jelentése: fekete). A Szjév-Mitko-k egyik ága románok között Nyegrutznak neveztetett, a másik ág e hazában Feketére magyarosította nevét. Olaszok is használják a Negri családnevet. — Hovágin Nyegrucz. Szam. H. II. köt. 185 l. 94 t. — Nyégrucz Zachar. Szam. vár. lev. 1772—178 sz. — Nyegrucz vagyis Szappanyos Kristóf. Szam. vár. lev. 1827—181 sz. — Ászvádur Szapanár Negrucz. Szam. keresk. társaság iratai közt. A Fekete, Nyegrucz (Szapanár), Szappanyos, Szjév-Mitko egy család. — Nyegrucz máskép Phungyérév Gergely. Szam. vár. lev. 1831. Phungyérév a Nyegrucz család egyik ágának gúnyneve. L. Fekete, Negrus, Szappanyos, Szjév-Mitko.

Nyolcz, Gámenczi Mojzes gúnyneve. L. Gámenczi.

O.

Oczét. Az eczet szót a román oczét-nak mondja. Oczét Bogdán. Szam. vár. lev. 1814. — Bedrosz Cháribján áljgér biv Oczét: Chárib Péter máskép Oczét. A Chárib család egyik ágának gúnyneve. L. Chárib.

Ocschár (*ozluum*) örmény szó: juh, ovis. — Ánná-Máriá Ocschár. Szam. vár. lev. 1805. A Retezár család gúnyneve. L. Retezár.

Officzir. Officier német szó: tiszt, katonatiszt. — Chácshig vérti Officzir-i Donig-i. Szam. H. II. köt. 98 l. 40 t. Kihalt család. L. Katona.

Ohánián = Jánosi. Ohánián Luszig: Jánosi Lukács. L. Hovhánnesz, Ohánnesz, Ohánovics.

Ohánnesz = Ovánnesz, János. Hovhánnesz Luszig mágánuámp Plecsintárencz: Jánosi Lukács vezetéknevvel Placsintár. Szam. Ker. I. köt. 2 l. 1714 év. Ez a Placsintár család másik ága. — Ohánnesz vor mágánuámp gocshi Bréndzul: János, ki vezetéknevvel Bréndzul-nak

neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 22 l. 98 t. A Brëndzulok másik ága Ohánnesz. — Ohánnesz, vor máganuámp gocshi Márámoruszchi: János, kinek vezetékeve Mármarosi (most Marosfi). Szam. Ker. I. köt. 23 l. 133 t. — Jész hájr Theotorosz Hovániszián gronávör jév i gárken szurp Antoni Áppáji. 1739. Szam. Ker. I. köt. 168 l. 1864 t. (Én Hovániszián Tódor szerzetes atya és a Szt-Antal abbás rendjének tagja... Ebből látszik, hogy mechithárista örmény szerzetes Szamosúvjártt is lakott). L. Balta, Brëndzár, Gogomán, Márámoruszchi, Mediásczhi, Ohánián, Ohánovics.

Ohánovics = Jánosfi. Ohánovics Adcodat (Szigeth). Szam. vár. lev. 1796. L. Hovhánnesz, Ohánián, Ohánnesz.

Ogholko. A török oghulluch szónak jelentése: fogadott fiú; ebből betűáttétellel lett: oghulchul, oghulchu, ogholko. — Ogholko Ohánnesz. Szam. Ker. I. köt. 32 l. 231 t. 1724 év. Kihalt család.

Olár. Olla latin szó: fazék, ebből a román olariu: fazekas. — Csik-Szépvízen voltak Olár-ok, kik Pap-ra magyarosították neveiket. Az Olár családnév most nincs használatban.

Onucsán = János. Elörményesedett család. Gajzágó Kristóf pap 1810-ben Szam. Ker. III. köt. 194 l. 36 t. alatt ezt írja: „Baptizavi infantem e parentibus patre videlicet Onutsán Isaaco ritus Graeci unito Valacho et matre Annamaria Armena.“ János, Joannes, románul: Iuonu, Onu; Onu-ból Onucz = Jani, Jankó.

Orosz, a Rusz család magyar neve. — Miklós Orosz. Szam. vár. lev. régi jegyzék. Az Orosz név most nincs használatban. L. Erúz, Rusz.

Ortnádz (ործած) örmény szó, jelentése: szentelt, áldott, Benedictus, Benedek, Beke, Bekő, Benkő, Bekény, Bánk, Bencze, Bende. Az Ortnádz családnév most nincs használatban. L. Blágá, Haraga.

Ortneál (ործեալ) örmény szó: áldott. Korbuly Simon gúnyneve. L. Korbuly.

Oszkerics (ուղեբիշ) örmény szó, jelentése: aranymíves, ótvös, aurifaber, olaszul: orefice. Ezen család a magyarok között. Ótvös, a szászok között Goldschmied nevet visel.

Gárabéd Oszkerics. Szam. H. II. köt. 172 l. 91 t. — Ábrahám Toderási Oszgericsján. Szam. vár. lev. 1784. (Egy Kolozsról küldött örmény levélből). — Oszgerics János, Láth Jánosnak is neveztetett. Szam. Ker. IV. köt. 61 l. 1829. Árszintár, Chászoján, Goldschmied, Mára-moruszchi, Ötves egy család. L. czekek.

Osztián. Oştcan román szó, jelentése: katona. A Dsigár család román neve. Christophorus Osztián. Szam. Ház. II. köt. 278 l. 1824. — Osztián Vártán alias Zacharias. Szam. keresk. társaság iratai közt. Az Osztián család vezetékeve Zachariás. — Osztián alias Király Mária. Szam. vár. lev. 1851. Király, az Osztián család egyik ágának gúnyneve. L. Ástá, Dsigár, Dzurthêkián, Katona (Kátán), Király, Kokonyigá, Szefer, Zachariás, Zilifdár oghlu.

Ovágim = Joachim, Joákim. Joachim héber eredetű: feltámadás. Ovágim — Háruthiun (Áruthun), Pászákász, Zádig. Kirkosá Ovágimján. Szam. H. II. köt. 477 l. 91 t. Az Ovágim családnév most nincs használatban.

Oxendius. E családnév, mely most nálunk nincs használatban, előfordul Keleten is: Ándon Oxendinoszián. „Mászisz“ 1880 márcz. 25. 2572 sz. L. Ámbur, Ángszend (Auxentius), Bulbuk, Gergely, Máxim, Tűzes.

Ördög. L. Cshár, Kozocsa.

Örmény Kristóf. Szam. vár. lev. 1721. Kihalt család.

Ötvös, az Oszkerics család magyar neve. — Catharina Ötvös. Szam. Ker. II. köt. 783 l. 98 t. 1795 aug. 18. — Gárabéd Ötvös. Szam. vár. lev. 1782. Ugyanez Szam. vár. lev. 1786—244 sz. alatt: „Gárabéd Háríb Silbereinlöser in Szamosújvár.“ Tehát a szamosújvári Ötvös-ek is Lengyelországból jöttek (= Cháríb). — Rosalia Ötvös monialis. Szam. Ker. III. köt. 241 l. 109 t. 1812 év. — Helybeli Ötvös Harmath Lukács. Szam. vár. lev. 1809—901 sz. — Szamosújvári Ötvös Lázár Lukács. Szam. vár. lev. 1810—1178 sz. — Josephus Ötvös alias Kopatz. Szam. vár. lev. 1813—160 sz. (Egy erzsébetvárosi hirdetésből). „Erzsébetvárosi polgár Ötvös vagyis Golorig Ágoston.“ Szam. vár. lev. 1793—91 sz. (Golorig = Kopasz). A szamosújvári Ötvös-ök vezetékeve Harmath

és Lázár; ellenben az erzsébetvárosi Ötvös-ök Kopasz-ok. L. Ázsintár, Chászoján, Goldschmied, Golorig, Harmath, Kántáczi, Kopasz, Lázár, Márámoruszchi, Oszkerics (Láth).

P.

Pakulár. Pecurarius (latin) jumentí (vel pecorum v. pecudis) pastor: marhatenyésztő, Viehzüchter; a románban: pecurariu. Norszesz Pêkurár. Szam. H. II. 132 l. 143 t. E család őse nem volt pásztor, hanem marhakereskedő: quaestor pecuarius. Ennek a családnak örmény neve Hoviv-ján (*հովիվյան*). A Hovivján családnév előfordul Keleten is: Hovivján Hágop. „Árévélkh“ 1887. márcz. 30. 961 sz. Perzsául: Csobán. Szam. vár. levéltárban többféle alakban: Moises Pekurár, 1788; Pekurál 1816.

Pap, a Derder örmény szó magyarosított neve, Szam. Ker. III. köt. 56 t. alatt a 250-ik lapon. Szam. Ker. III. köt. 317 l. 80 t. 1816 évben: „Thumán Simeonis Pap-Gergely:“ Papp-Gergely Simon fiának Thumán nevű fia. Itt a Papp csak jelzője a Gergelynek, jelzi állását (pap volt); örményül a mondott idézetet így kellett volna az anyakönyvbe beírni: Thumán Szimeoni Derkirkorián. Később a Papp-Gergely (és a többi Papp-ok) mellől a Gergely (Jakab, Ászvádur és a t.) elmaradt és röviden csak Pap-ot, vagy Papp-ot irtak. Pap alias Pêrint Márton. Szam. vár. lev. 1830—425 sz. Perint, a Der (Derder) család román neve. — Pap alias Theodorus Stephán. Szam. vár. lev. 1731 év. (Ez a Der-Észtephán családból származott). — Martinus Pap alias Polyák-Pictor. Szam. vár. lev. 1802—1177 sz. A Gárdsthév, Kepus (Kipucz), Nágo, Náschárár, Nikos, Pictor, Polyák, Zugráv család, a Der-Márdirosz családból származtak; tehát Pap-ok. L. Der, Der-Észtephán, Der-Márdirosz, Dondon, Nerszesz, Pêrint.

Pattantyús, Pattantjus Karátsonyi Bogdán. Szam. vár. lev. 1828—501 sz. A Pattantyús nevet nemcsak az Ábrahám, hanem a Karátsonyi család egyik ága is viselte. L. Ábrahám, Karátsonyi.

Pácziperán (*պացիբրան*) örmény szó: tátott szájú. — Pácziperán András. Szam. vár. lev. 1780. évi jegyzőkönyv.

— Páczipernéncz Chácshig. Erzs. Ker. I. köt. 31 l. E gúnynev most nincs használatban.

Pághbáds, erdélyi örmény tájszó, jelentése: béles, rétegesen összehajtogatott, vagyis rétesféle sütemény, melynek tölteléke van. „László Antoni“ (helyesen: Antonii) és mellette örményül Ándon Michaeli Pághbêdsi (e helyett Pághbáds-Antal Mihály fia László). Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. Ennek a Mihálynak fia már elhagyja az Antal nevet, és csak így írja nevét: Michael János alias Pághbáds.“ Szam. vár. lev. 1787 évi jegyzőkönyv. Egy más Antal Kristófnak fia így nevezi magát: „Joannes Kristóf alias Pághbáds.“ Szam. vár. lev. 1797—30 sz. L. Antal..

Pághnebán (*pannuânt, nuuâ*) örmény szó: fürdőfelügyelő, fürdős. — Lazarus Pághnebán. Szam. vár. lev.; régi jegyzék. — Cházár Pághnebên-i. Szam. vár. lev.; régi összeírás. Kihalt család.

Pál, a latin paulus-ból: kevés, kis, kicsiny. — Gregorius Pál alias Boghosz. Szam. vár. lev. 1806—1298 sz. — Pál Gergely alias Kesor. Szam. keresk. társ. iratai közt. Kesor, a Pál család egyik ágának gúnyneve. — Páll alias Kolcza Kajtán. Szam. vár. lev. A Kolcza család vezetékneve Pál. L. Boghosz, Hádsi, Kesor, Kis, Kolcza, Misug, Pálfi, Tul.

Pálfi = Pál. Christophorus Pálfi. Szam. vár. lev. 1795. — Gregorius Pálfi alias Kesor. Szam. vár. lev. 1805—328 sz. Pálfi a Boghoszfi magyar neve. L. Boghoszfi.

Pánitz = Pannika. Pannika kicsinyzőleg am. Panni; Panna (előtétellel) = Anna. — Pánicz Lukács. Szam. vár. lev. 1818 év. L. Ánisor.

Pápa, a Dájbukát család egyik ágának gúnyneve. L. Dájbukát.

Pápai, Popoi. L. Ábu, Báb, Cheul, Hávul, Nikos, Totobej.

Pápêd. Therez Pápêd-i. Szam. Ker. IV. köt. 24 l. — Pápet Bogdán. Szam. vár. lev. 1812—1637 sz. A Bábet (Bábi nőnév) átírt alakja. A Zábulik család egyik ágának gúnyneve. L. Zábulik.

Pápiánián, a Páp-ian (= Pap) bővült alakja. Gyergyó-Szent-Miklóson Páp(in)ján most Pápai. L. Nikos.

Pápug. Pháphuds, vagy pháphus (magyarban papucs) perzsa szó, jelentése: lábbeli, czipő, topán, csizma (a törökben dsizme); örményül gáruág, másgegár. Frénkucz Pápug: Pápug Ferenczke. Szam. Ker. II. köt. 800 l. 134 t. L. Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Goskár, Pápugdsi, Suszter.

Pápugdsi török-perzsa szó: csizmadia, czipész; pápugdsi az örmény goskágár fordítása. Pápugdsi Márdirosz. Szam. H. II. köt. 35 l. 671 t. E családnév előfordul Keleten is: Tháteosz Pápugdseán. „Árévelkh“ 1887. máj. 31. 1010 sz. A hazai Pápug és Pápugdsi család, mely románosan Pêpugár-nak is neveztetett, kinalt. L. Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Goskár, Márdirosz, Pápug, Suszter.

Párlusz (ܦܪܠܘܫ ܦܪܘܫ) örmény szavak: jó reggelt! Chácshig Párlusz. Szam. Ker. III. köt. 411. 2 t. Gúnynev. L. Bárlusz.

Páskucz, Páskál-ból ucz román kicsinyítő szócskával képezett családnév. Lucas Páskucz. Szam. vár. lev.; összeírás. L. Páskul.

Páskul, Páskuly = Páskál, Paschalis; örményül Zádig, Háruthiun; Anastasius. — Nigol Páskul. Szam. H. II. köt. 6 l. 130 t. — Vártig János alias Paskull. Szam. vár. lev.; összeírás. A Páskucz, Páskul család vezetékeve Vártig. Fugulyán, Páskucz, Páskul, Várteresz (Vártig) Vázán egy család. L. Fugulyán, Páskucz, Várteresz, Vártig, Vázán.

Pászákász = Joachim. Pász arab szó: ébresztés, támadás; kászisz arab szó: pap, püspök, pápa; pászakász vagy pászakászisz (a pász és kászisz közé szurt a kapcsoló betű az örményben) feltámadt Jézust jelent. Az örmény Zádig és Háruthiun keresztnevek arab fordítása. Az örményben is nagy ritkán használt „pászék“ zádig, háruthiun értelemben vétetik. „Simeon Pasekas alias Simon Márton civis Tisminicensis ex Polonia“ (Szam. vár. lev.) 1745-ben jött be hazánkba. Krebiz György szamosújvári várparancsnok elfogadta; de egy kötelező levél alapján, mit a főbíró: Simai Lukács és Dániel Tódor állítottak ki, melyben kötelezték magukat, hogy Pasekas Simont bármikor előállítják, — szabadon bocsátattott. Danig Pászákász. Szam. Ker. I. köt. 11 l. — Vártán Pászá-

kász-i. Szam. Ker. II. köt. 584 l. 74 t. A Pászákász család vezetékeve Márton. L. Háruthun, Ilach, Márton, Zádig.

Pát (*paui*) örmény szó, jelentése: kacsa, kácsa, récze, rucza; a spanyol nyelvben: pato. A Pát-okat Rác-oknak is nevezik, mely nevezet a része- ruczából alakult; rucza, románul ratia. Ágopsá Pátján. Szam. H. II. köt. 22 l. 468 t. — Száko máganuámp Pát. Szam. Ker. I. köt. 331. 235 t. — „Antonius Kristóffy“ és mellette örményül Ánton Chácshigi Pát-i. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. A Száko (Izsák) és Kristóf család egyik ágát Pát-nak is nevezik. A szamosújvári Ázbej család örményül Pát-nak és magyarul Rátz-nak neveztetik. L. Ázbej, Borbiró, Kristóffy, Pátubán, Rác, Száko.

Pátrubán — Csoribán. Az örmény csori (öszvér) hangra hasonlít a szintén örmény cshorsz (négy) szóhoz, — a vég bán jelentése az örményben felügyelő, főnök, áros (p. csághcsebán: molnár; bárdezbán: kertész). De a nép nem törődve a Csoribán jelentésével, e nevet Moldvában Pátrubánra fordította. (Pátru [román] négy és bánu [román] pénz): tehát Pátrubán négy pénzű, négy pénzzel biró. E család nemesi czimerében is meg van a négy darab pénz. Mégêrdics Pátrubán. Szam. Ker. II. köt. 79 l. 728 t. L. Csoribán, Káterev, Kátrov, Káttero, Kolcza, Vertán.

Pátubán. Pát örmény szónak (récze) sajátítója pátu és bán a báhában (*paui banu*: ör) végső szótaga; pátubán: réczeör, majorsággal kereskedő. — Pádubán (pát = pád) Ászádur. Szam. Ker. II. köt. 306 l. 88 t. E családnév most nincs használatban. L. Pát, Rác.

Pelálb. Pellis (latin) bőr, ebből a román pele, piele; albus (latin) fehér; tehát pelálb: fehéres arc-bőrű, szőke; pelálb az örmény „dsermág“ (fehér) román fordítása. Pelálb Nikula. Szam. H. II. köt. 68 l. 286 t. — Ászvádur Pelálb-ján. Szam. Ker. II. köt. 457 l. apr. 3. A Pelálb családnév most nincs használatban. L. Dsermág, Fehér, Nikos.

Pëndás. Pendar román szó: ör, felügyelő. Az örmény Báhagián család román neve. — Norszesz Pëndás. Szam.

Ker. II. köt. 220 l. 44 t. 1759. A Báhágián, Bêrgár és Pêndás családnevek most nincsenek használatban. L. Báhágián, Begidsán, Bêrgár.

Pepinár = dinnyész, dinnyeárus. Cucurbita pepo (latin): dinnye; a pepo-ból képeztetett a pepenariu szó; az örmény Têtumdsi család román neve. — Minász Pepinár. Szam. Ker. II. köt. 385 l. 128 t. Kihalt család. L. Têtumdsi.

Pêpugár. Pápucar román szó: varga, csizmadia. A Goskár család román neve. Joseph Pêpugárián. Szam. Ker. III. köt. 11 l. 9 t. Kihalt család. L. Csizmás, Csobotár, Goskár, Pápugdsi, Suszter.

Pêr, a Pêrint rövidített alakja. — Krikorin Pêr-in tuszdêr: Pêr(int) Gergely leánya. Szam. H. I. köt. 31 l. 214 t. L. Perint.

Pêrcsul. L. Mártonfi.

Perint (Pêrint). Párinte román szó: atya. A román még mai napság is a papot így szólítja: „Domnu Párinte: tisztelendő atya; nálunk csak a szerzetes papnak czíme: pater (P.). — Perint Lukács. Szam. vár. lev. 1803—473 sz. — Minász Pêrint. Szam. Ház. II. köt. 350 l. 84 t. — Perint Thorosz. Szam. H. II. köt. 34 l. 665 t. — Jacobus Perint alias Pap. Szam. vár. lev. 1820. — Parintye Rebeka. Szam. vár. lev. 1813—834 sz. — Nicolaus Pap alias Perint. Szam. vár. lev. 1809—753 sz. — Minas Parintescu. 1769-ben Nagy-Szebenből Szamosújvár város főbirájához írott levélből. — Gergely Márton alias Perint. Szam. vár. lev.; összeírás. Ezek a Perint-ek a Der-Márdirosz (Pap-Márton) családjából eredtek. — „Mennas Miklósfy“ és mellette örményül Minász Pêrint-i. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. Ez a Der-Nikula (Pap Miklós) családjából vette eredetét. L. Der, Derder, Dondon, Pap, Pêr.

Pêrkêláb. A német Burggraf után alakult a porkoláb; eredeti jelentése várgróf, későbbben jelentett várnagyot; újabb korban a vármegyei katonák és hajdúk főnöke. Kihalt család.

Persian (román képzővel): Perzsiái, Perzsiából való. Most ez az alak van használatban.

Persziácchi: Perzsiából való. Luszig Persziácchi. A Dsumerd (Zsumerd) család jött Perzsiából. Erzsébetvárosi összeírás. Luszig Szimoni Perziáczhu Urmánczi: Urmánczi (Persián) Simon Lukács. Csikszépvizi Ker. I. köt. 1770 év. A Persián (= Urmánczhi) család vezetékneve Simon, Simávon (Szimon). L. Persián, Simávon, Simon, Urmánczhi.

Petelácchi: Petelei. Petele falú Maros-Torda megyében. — Peteláczhun Chácshigê. Szam. Ker. II. köt. 271 l. 54 t. — Ábrahám Petelácchi Ibásfáloven: Petelei Ábrahám Erzsébetvárosról. Szam. Ker. II. köt. 586 l. 105 t. — Bêszágécchi êz Petelácchi Ágopin vêrtin Ábrahám-ján êz Nuridsánê. (Պատկերի գրքից, որից Երբովն որին Երբովնովեան գնուածանք: Megeskettem Petelei Ábrahám Jakab fiát Nuridsán-t [itt Nuridsán keresztnév = Lucián.]. Szam. Ház. II. köt. 1742 év. 1 l. 9 t. A Petelei (Petelácchi) család vezetékneve Ábrahám. — Catharina Lázári Petela. Szam. vár. lev. 1789. L. Ábrahám, Petelei.

Petelei, a Petelácchi családnak magyar neve. Petrus Petelei. Szam. Ház. III. köt. 611. 1850 jan. 6. L. Ábrahám, Petelácchi.

Petráskó = Péterfi, Petőfi; az örmény Bedroszián szláv fordítása. Petrásko Luszig. Erzsébetváros 1713. — Dobrestí nemes Petrásko Márton. Szam. vár. lev. 1846. Kihalt család. L. Bedrosz, Petri, Petrovics.

Petri. Ego Antonius Petri parochus armenorum Csik-Szépviziensium. Szam. Ker. II. köt. 1773. 420 l. 83 t. „Joannes Petri“ és mellette örményül: Ohánnesz Láthegoskárián. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. (Ez Láthegoskár Péter-nek volt fia). A Petri család vezetékneve Láthegoskár. L. Bedrosz, Kêrpit, Láth, Láthegoskár.

Petrovics = Péterfi, Petőfi. — Petrovics Antal erzsébetvárosi káplán. Szam. vár. lev. 1825—1864 sz. — Kihalt család. L. Péter, Petri.

Petrucz, a Petri-ből román kicsinyítő ucz képzővel alkotott szó: Péterke. — Máriám János Petruczi: Petrucz János leánya Mária. Szam. Ház. II. köt. 284 l. — Chácsko Petrucsigján. Erzs. Ker. II. köt. 56 l. 40 t. Ez az alak most nincs használatban. L. Petri, Petrovics, Péter.

Petul. Béd (*peton*) örmény szó: fő, főnök; ul román határozó szócska (a, az); béd+ul (pet-ul) = a főnök. A Voith családnév örmény neve — Bedul. „Hántesz Ámszoreá“ 1891. júl. füzet. — Mennász Petul-i. Szam. vár. lev.; régi jegyzék. — Nicolaus Pátul-i. Szam. vár. lev. 1764. — Távit Pétul. Szam. H. II. köt. 159 l. 81 t. L. Voith.

Péter. A görög *πέτρος* szóból (szikla) lett Péter. — Eszter Piter-ián. Szam. Ker. IV. köt. 106 l. L. Bedrosz, Fehér, Gergely.

Pheruz. Firuz perzsa szó: győző. A firuz-ból csinált az örmény pheruz-t. — Pheruz máskép Miklósi Theresia. Szam. vár. lev. 1808—146 sz. Pheruz = Géza, Miklós, (Nicolaus, *Νικηλαος*: népgyőző), Viktor. L. Miklós.

Phokhêr (*φωκέρ*) örmény szó: kis, kicsi. A Kis (Kicsi, Kicsiny) család örmény neve. Phokhêr Toderás; phokhêr Bulbuk. E családnév most nincs használatban. E családnév előfordul Keleten is: Ohánnesz Phokhrávorján. „Mászisz“ 1880—2549 sz. L. Kicsi, Kicsiny, Kis.

Phulin. Phul (*φουλ*) örmény szó: fogyasztó, fogyat; i örmény saját. eseti rag, u örmény határozó; phul-i-n: a fogyasztónak (fia). — Szimon Phulinján. Szam. Ker. IV. köt. 3 l. ápr. 27. Kihalt család.

Phungyerev, a Nyegrucz család egyik ágának gúnyneve. L. Nyegrucz.

Phusztá örmény tájszó, jelentése: haszontalan, hiába való. — Phusztá Thercz. Szam. Ker. II. köt. 786 l. 137 t. E gúnynev most nincs használatban.

Piktor. Pictor latin szó: festő, rajzoló; az örmény Náschárár fordítása. Chácshig Piktor. Szam. Ker. IV. köt. 20 l. — Rozalia Pictor. Szam. Ház. III. köt. 59 l. 1848 okt. 15. L. Gárdsthév, Kip (Kipucz), Nágo, Náschárár, Nikos, Pap (Der-Márdirosz), Zugráv.

Pipás, magyar szó. Ászvádur, Pipádsián (a lap szélén ez: Murádin). Szam. Ker. IV. köt. 220 l. Pipás máskép Murádin Péter. Szam. vár. lev. 1836. A Pipás-ok Szamos-úvjártt most Murádin-ok. L. Murádin.

Pipádsi (a magyar pipa és a török dsiből [árus]: dohányárús. A magyar pipa szóhoz hasonló a svéd,

izlánd pipa; olasz pipa, piva; ángolszáz pip, pipe; dán pibe; német Pfeife. Vászil Pipádsi. Szam. H. II. köt. 551. 13 t. L. Csáusz, Pipás. Tébékár.

Piperdsi. L. Kiperdsi, Lukácsi.

Pipi, perzsa szó: urnő. Ágopê Hovágimin Pipi-i-n vértin. Szam. H. II. köt. 341 l. 93 t. Kihalt család. L. Dsischátun, Szultán.

Piribocs. Az örmény piurghápér (πιουρηαπειρ) szóból, mely kristályhordozó, gazdag jelentéssel bír, --- csinálták ezen értelmetlen szavakat: Piribocs, Piripoth, Piripocs. — István Uszephin Piribocs-in vértin. Szam. H. II. köt. 412 l. 14 t. — Lukács Piribothi. Szam. vár. lev. 1823. E gúnynev most nincs használatban.

Piros, a Gármir családnév magyar fordítása. Christoph Piros (Szatmárról). Szam. Ház. III. köt. 57 l. — Erzsébeth Piros-ján. Szam. Ker. IV. köt. 89 l. 1831. nov. 28. L. Gármir, Roska, Roth, Stefánovics.

Pitikár. Pitnedsi török szó: veszekedő, czivakodó; ebből román ár képzővel: pitikár. Pitikár Ohánnesz. Szam. Ker. II. köt. 624 l. 101 t. Kihalt család. L. Gêlcsává, Háenig, Megrán.

Pituch. Pitic román szó: törpe, pulya. — Pituch Bogdán (a ki Deésen lakik). Szam. vár. lev. 1799 és egy lappal tovább ugyanez: Czetz Bogdán. („Miftisz crida“), Pituch a Czetz család egyik ágának gúnyneve. L. Czetz.

Placsintár. A görög πλακωντοποιος (placsintakészítő, placsintasütő) szóból csinált a latin placentarius és az örmény պղպուղակաբոս (plaguntakordz) szót. Placsintár a görög-latin placentar(ius) rövidebb alakja. Placsintár az örmény Blith (Blid) görög-latin fordítása. Ághácshá Távit Plecsintári Ásztvádzádurián: Ásztvádzádur Placsintár Dávid úr; 1736. okt. 24. Szam. Ker. II. köt. 147 l. 1694 t. A Placsintár család azon ágának, melyből Szamosújvár derék polgármestere: Placsintár Dávid eredt, vezetékeve Ászvádur (Bogdán); ellenben a másik ág, mely gúnyosan „Lulim“-nak is neveztetik, Ohánnesz vezetékevet viselt. — Ághá Kirkosá Plecsintár: Placsintár Gergely úr. Szam. H. II. köt. 8 l. 154 t. — Jákubás Plecsintár. Szam. Ker. II. köt. 159 l. 4 t. — Dávid

Placsintár (így magyar betűkkel először 1751. júl. fordul elő). Szam. Ház. II. köt. 27 l. 26 t. — „Dávid Placsinta ablegatus et plepipot. priv. oppidi Szamosújvár.“ Szam. vár. lev. 1778—114 sz. — Joachimus Placsintár alias Jánossi. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. (Akkor tájt két Placsintár Joachim volt Szamosújvártt; egyik, ki Placsintár Jánosnak [örményül János-i] volt fia, így is neveztetett Jánosi Joachim). — Christophorus Kirkos Placsintár: Placsintár Gergely fia Kristóf. Szam. vár. lev. 1799—808 sz. — Anna Lengyel vidua Deodati Kirkor, alias Placsintár (Lengyel Anna, ki özvegye Placsintár Gergely fiának Bogdánnak). Szam. vár. lev. 1762—12 sz. — Még így is: Ászvádur Plecsit. Szam. Ker. II. köt. 177 l. 218 t. — Ászvádur Bêlêdsnitár (սպիտակ). Szam. vár. lev. 1718 *szól.* Csikszépvízi levélből.) — Placsintár Bogdán alias Lulim. Szam. keresk. társaság 1848. évi iratai közt. E családnév előfordul Keleten is: Básincsárián. „Árévelkh“ 1889—1505 sz. L. Áruthun, Ásztvádzádur, Bisi, Blid, Bogdán, Kirkosá, Nevelics, Ohánnesz, Szongott, Urmánczhi.

Pobig (սոսիկ=սոսկուն) örmény szó; mezitláb. — Már-dirosz Pobig Vártán-i. Szam. Ház. II. köt. 98 l. 36 t. Kihalt család.

Polgár. L. Bêrgár.

Polyák (Poliák, Pojlák). Az örmény a lengyelt ilách, lehczhi, leh, pálák, polák-nak nevezi. Vászil Poleák. Szam. H. II. köt. 80 l. 181 t. — Polyák alias Izsák László. Szam. vár. lev. 1759, — Vászil Száhági Gárdsthévján Polák-i. Szam. H. II. köt. 13 l. 109 t. A Polyák és Gárdsthév család vezetékeve Izsák (Száhág). A Gárdsthév, Polyák, Izsák (Száhág) egy család. — „László kurta kezű“ és mellette örményül Vászil Polcák-i. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. — Polyák vagy Lengyel József, erzsébetvárosi polgár. Szam. vár. lev. 1836—306 sz. L. Bosnách, Gárdsthév, Ilách, Izsák, Kázák, Khêsdurián, Kovács, Kurfakezű, Lengyel, Száhág, Toth.

Pongrácz. Pongrácz Joachim. Szam. vár. lev. 1812—1923 sz. A Pungucz család azon ága, mely Pongrácz-ra változtatta nevét, Balázsfalván lakik. L. Pungutz.

Pop, a Pap másik alakja. „Pop Gabriel“ és mellette örményül Kápriél Kátánè. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. A Pap (Derder, Dondon) család Katonának is nevezetett. „Deodatus Popp“ és mellette örményül Ászvádur Derderjancz. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. — „Popp Drágics“ és mellette örményül Mègèrdics Moldováni. Szam. vár. lev. összeírás. Derder (Dondon), Moldován Pap (Popp) egy család. — Popojcájencz Kirkor. Erzs. Ker. I. köt. 1571. 28 t. L. Derder, Dondon, Moldován, Pap.

Popoi — Pop. L. Pap, Pop.

Popovics. Báb = Páp = Pop (örm.): nagyapa. Popovics = Nagyapa-fi. A török az atyát bábá-nak nevezi. — Gházár Popovicsján. Szam. H. II. köt. 123 l. 78 t. L. Sziljuscshi.

Porumb. Porumb román szó: galamb. Porumb = Jonás, Columbanus, Galambos. — Száhág Porumb. Szam. H. II. köt. 35 l. 623 t. Porumb Auxentius Horopszimá. Szam. vár. lev. 1814. A Donogán, Duha, Hulbá, Polumb, Tarisnyás (Trásztádsi) család vezetékeve Ángszend. Örményül ághávni (*պղնի*). Keleten: Háruthun Ághávnián. „Árévélkh“ 1887—1010 sz. L. Duha, Galamb, Hulba, Porumb.

Potoczky. Potoczyska helység az orosz határszél közelében. Van Szamosújvár város levéltárában egy erkölcsi bizonyítvány; kiállítója így írta azt alá: „Datum in urbe Cravovia Poloniae. 1768 die 15 Maj. Joannes Stanislaus Podoczki Comes.“ Ebből látszik először az, hogy a Potoczki-ak vezetékeve Stanislaus és másodsor, hogy Lengyelországban a Potoczki-ak grófok (Comes) voltak. Legtöbb Potoczky Csik-Szépvizen lakik.

Prekubián. Prokóp vértanú emléke júl 8-án. Kihalt család.

Pribág. A Pribág család vezetékeve Dzerig, Jákub Dzerigián jév ájl. Pribági: Dzerig vagyis Pribág Jakab. Szam. Ker. IV. köt. 236 l. Pribég, Pribék: transfuga, perfuga, szökevény. Horvátul pribek; a dalmát nyelvben: pribegh; a törököknél bri-beg = fiam uram a neve a keresztény vallásból áttértnek; innen e név a keresztényeknél hitehagyottat jelentett. Volt városunkban egy

Wolfgangus Pribék nevű irnok; erről neveztetett el esufosan az örmény Dzerig család Pribág-nak. Szam. vár. lev. 1799—78 sz. — Ez a család Zerif nevet is viselt. Szam. vár. lev. 1784—185 sz. L. Dzerig, Zerif.

Publig. Publáh (török) = Bêlbul, Bulbul, fülemile, csalogány, örményül szochág, dzidzárnul. Bublik(án) = Papagály. — Chácshig Báblijján. Erzs. Ker. II. köt. 157 l. 71 t.

Pungucz. Pungã román szó: erszény, zacskó, uc román kicsinyítő szócska; punguc: kis erszény. — Krikor Pungucz. Szam. Ker. II. köt. 407 l. 98 t. A Pungucz család egyik ága, mely Balázsfalván lakik, nevét Pongráczra változtatta. — Chácshig pungã uskâtê (román szavak: száraz erszény - üres). Szam. vár. lev.; régi összeírás. — Chácshig, vor mágãnuámp Pungucz: Chácshig vezetékneve Pungucz. A Pungucz-ok Chácshig-ok. L. Chácshig, Dobribán, Erszényes, Hêbás, Pongrácz.

R.

Rätz. Rațã román szó: récze. A Pát család román neve. — Rätz másképp Pát Erzsébet. Szam. vár. lev. 1836. — Antonius Rätz. Szam. Ház. III. köt. 69 l. — Rác Anna. Szam. Ker. IV. köt. 313 l. Andreas Rác alias Donig. Szam. vár. lev. 1772 évi jegyzőkönyv. Az Ázbej család azon ága, mely Pát-Rác melléknevet visel, Donig-nak is neveztetik. — Antonius Gergely alias Rätz. Szam. vár. lev.; összeírás. (Ez az Antal, Donig Gergelynek volt fia). — Deodatus Ratz alias Thaddeus. Szam. vár. lev. összeírás. (Két Rätz Bogdán volt városunkban; egyik megkülönböztetésül bérmanevéről Tádé-nek is neveztetett). A Rätz (Pát, Ázbej) vezetékneve Száko. A Rätz név először 1755-ben fordul elő Szamosújvártt L. Álács, Ázbej, Bobhok, Donig, Hálkã, Pát, Száko.

Rátotta magyar szó: rántotta, rántott-tojás, Eierspeise. A Czêvãdzégh családnév magyar fordítása. Gregorius Rátota. Szam. Ház. III. köt. 57 l. — Rátotta István. Szam. vár. lev. 1785 („Vákár crida“). Rátotta a Theodorovics család gúnyneve. — Rátotta másképp Theodorovics Gergely. Szam. vár. lev. 1856. L. Czêvãdzégh, Theodorovics.

Remundás. Remonte német szó: pótlóló, Ergänzungs-
pferd, Ersatzpferd, Remontepferd. — Rozsi Remundás
Szigeten: Mármaros-Szigeti Remundás Rózsi. Szam. Ház.
III. köt. 5 l. Remundás, a szigeti Todorovics család,
mely lovakkal is kereskedett, gúnyneve. L. Todorovics.

Retezár (Retedsár). Retezatu, román szó: csonka. Az
anyakönyvben sokféleképp fordul elő: Erêtidsár, Erêtédsár,
Rêtédsár. Mánug Retedsár. Szam. H. II. köt. 20 l. 440 t. —
Márton Reteszár. Szam. vár. lev. régi jegyzék. — Nicolaus
Retezán. Szam. vár. lev. 1801—279 sz. L. Csonka, Ergêr-
czhi, Hercz, Moldován, Rusz, Stirbul, Tamás, Tamási,
Thumán.

Ripszima, örményül Hêripszime, Horopszime. Melikh
Antonin Ripszimáján: Ripszima Antal fia Melikh (Rex.
Az örményben Melikh: Rex és Regina is). Szam. H. II.
köt. 214 l. 21 t. Ripszime volt az a nevezetes római nő
is, ki Tiridates alatt Örményországban vértanúságot szen-
vedett; ezen jelentékeny nőről Clemens Galanus így ír:
„Virgo quaedam Romana, genere illustris, ac prae aliis
formosissima, nomine Ripsimes, ut Diocletiani imperatoris
nuptias, ac etiam persecutionem devitaret, una cum sociis
virginibus triginta tribus, Christo dicatis, Roma fugiens,
in Armenas se contulerat regiones: quam cum ibi per-
spiceret Tiridates, statim ita illius pulchritudine captus
fuit, ut prae nimio amore ad insaniam quoque deveniret.
Cumque nec illa, nec sociae, aut blanditiis, aut minis ad
eius vota, atque Idolis immolandum adduci unquam
potuissent; post dirissimos cruciatus, pro castitate, et
Christi fide tuenda, omnes eo iubente necatae sunt, inter
quas Caiana, (l. Gájánna a női keresztnevek között) aliarum
Monitrix, celebrior praedicatur, que duabus sibi sociis
virginibus adjunctis, supplicia subiens acerbiora, mirificum
christianae fidei specimen edidit.“ Conciliatio pag. 16.
L. Heripszima, Horopszime.

Román. (v. ö. Hørom [Görög]). Uszep Román. Szam.
H. II. köt. 485 l. 119 t. — Román Dominik jév Máriám
Szimoni Ándriás-i tusztêr — ughgháphár háj ergusznál
(սուրբաբար իւր ներկանս տը): Román Dominik és András Simon
leánya, Mária — mind a kettő igazhívő örmény (örmény
szertartású róm. kath.) Szam. Ház. III. köt. 51 l.

Romaskán. (v. ö. Horom). Romaskán Tódor. Szam. vár. lev. 1721. évi összeírás. — Michael Romaskán alias Lengyel. Szam. vár. lev. 1788. évi jegyzőkönyv. A Romaskán név most nincs használatban. L. Lengyel, Urmánczhi.

Roska (piros) a román rosiu-ból; az örmény gármir fordítása. Luszig Roska. Szam. H. II. köt. 129 l. 71 t. — Gházár Roská-ján. Szam. H. II. köt. 231 l. 1 t. A Roska család vezetékeve Sztephán (Stefánovics). Roska = πυρρός, Pyrhus, Rufus (Rufián); törökül Phortukáli. Theodoros Roska alias Lázár. Szam. vár. lev. 1776. márcz. 29-iki jegyzőkönyv. (A Roska család ezen ága azért nevezetik Lázár-nak is, mert ezen ág ősenek keresztneve Lázár volt; az előbbinek tehát hibátlan neve ez: Roska-Stefánovics Lázár fia Tódor). L. Gármir, Piros, Roth, Sztephán (Stefánovics).

Roth, a Gármir német fordítása. — Roth Mihály. Szam. vár. lev. 1820. L. Gármir, Piros, Roska, Stefánovics.

Rozsdás magyar szó. Rozsdás János, Gyergyó-Szt-Miklóson.

Rusz = êrusz, urusz, orosz. Thumán Rusz Danigi: Rusz Danig fia Tamás. Szam. H. II. köt. 36 l. 325 t. L. Csonka, Eruz, Hercz, Retezár, Tamás, Tamási, Thumán.

Ruszka: oroszné. — Mánuság Vászilin Ruszká-in ginê: Ruszka László felesége: Mánuság. Szam. H. II. köt. 381 l. 70 t. E családnév most nincs használatban.

S.

Sáhin. Sáhinsáh perzsa szónak jelentése: királyok királya. A Thákvor család perzsa neve. — Ovágim Sáhin. Szam. Ker. II. köt. 762 l. 55 t. L. Császár, Sehucz, Thákvor, Vászil.

Sáhinovics: Sáhinfí, királyfi. — Ovágim Bedroszi Sáhinovics: Sáhinovics Péter fia Joachim. Szam. vár. lev. 1787. A Sáhinovics alak most nincs használatban.

Sáh-Názár. Sáh perzsa szó: úr, názár arab szó: szépség; sáh-názár: szép-úr. --- Jész Cháríb Chácshádur, vor jém vérti Sáh-Názár-i (βα βασιλεως βασιλευσσης, απ βατ βαση

Ἐν Χάριβ Κριστόφ, ki Sáh-Názár-nak vagyok fia). Szam. vár. lev. 1729. (Egy sajátkezűleg örményül írott kötelezvényből.) Az Ágopsa és Kirkosá családnevekben a sáh a név végéhez ragasztatott, ebben a szó elejébe járult. Kihalt család. L. Chárib, Czifra, Csinás, Mëndrul, Sirin, Zárif.

Sámo = Samu, Sámuel; bibliai név. Héber eredetű, jelentése: Istentől meghallgatott, a héber samals-El-ből. — Sámoi Ászvádur. Szam. Ker. II. köt. 310 l. 127 t. — Ágop Sámo. Szam. H. II. köt. 30 l. 600 t. — Deodatus Samu-i. Szam. vár. lev.; összeírás. Kihalt család.

Sákhár, örmény szó: czukor. — Nigol Sákhar-i. A szamosújvári timár-társulat iratai közt. Kihalt család. Keleten még most is előfordul: Háruthiun Sákharján. „Árévékh“ 1888 márcz. 20. 1254 sz. A sákhár szó sok nyelvben megvan: saccharum, saccarum latin; zuccheró olasz stb.

Sándor: harezosok pártfogója, a görög ἀλέξ. és ἀντ. szókból. — Sándor Antal. Szam. vár. lev. 1787. (Debreczen város főbirájának leveléből). Sándor az örmény Ángszend (Oxendius, Auxentius) magyar fordítása. A Sándor család-név most nincs használatban.

Sánta, magyar szó, az örmény gágh (Claudius, Kolos) magyarosított neve. Sántá-in Szdéphán. Szam. Ker. II. köt. 203 l. 123 t. 1757. Egy évvel előbb ugyanez (1756. Ker. II. köt. 186 l. 49 t. alatt) az örmény Gágh-od (Γαύρου: Sánta-lábú) név alatt fordul elő. — Stephanus Sánta alias Moldován. Szam. vár. lev. 1807—1016 sz. A Moldován család egyik ágának vezetékneve Gágh (Sánta). Az Ágoston, Belcsug Császár, Dobál, Gágh, Gál, Gézducz, Moldován, Sánta egy család. L. ezeket. A Sánta családnév most nincs használatban. — Szent Klaudius (Kolos) Örményország Szebáste (most Sivas) városában 320-ban szenvedett vértanúságot; a negyven vitéz egyike. Zsihovics Ferencz, Szentek élete II. r. 150 l. L. Dobál, Gágh.

Sárbej, Sádbej. Szárim + bej; szárim arab szó: karddal metsző, örményül szuszérhádu, bej: úr; tehát szár(im)-bej = sárbej: kardos-úr. Sádbej. Szam. Hal. II. köt. 31. 46 t. — Danig Sárbej-i. Szam. H. II. köt. 36 l.

633 t. E családnév előfordul Keleten is: Sárím bej. „Árévékh“ 1886 okt. 12. 821 sz. — Eghiázár efendi Sárán-Beján. „Árévékh“ 1886. nov. 9. 845 sz. (Váni levél). L. Kardos, Szábel.

Sárga, magyar szó. A Sásádá családnév magyar fordítása — Sárga Domokos. Szam. vár. lev. 1812. 2014—2018 sz. — Ászvádur SÁRGÁ Vártán Dondon: Sárga-Dondon Vártán fia Bogdán. Szam. vár. lev. 1781. (L. a szénarétről készített kimutatás. A Sárga család vezetékeve Dondon (Derder, Pap). — Márko dirácshu Nigol-i SÁRGÁJÁN (magyarul kiegészítve: Dondon-Sárga Miklós kántornak fia Márk). Szam. Ház. II. köt. 33 l. 644 t. — Ennek fia már így írta nevét: Auxentius Márko SÁRGÁ. Szam. vár. lev. 1788. L. Derder, Dondon, Pap, Sásádá.

Sárosi. Hádsi Ferencz, ki a gymnasiumot Sáros-Patakon tanulta, nevét Sárosi-ra magyarosította. Cajetanus Boghosz alias Sárosi. Szam. vár. lev. 1803. 1182 sz. L. Boghosz, Hádsi.

Sartor, latin szó: csizmadia. A Goskár latin fordítása. Cajetanus Sartor. Szam. vár. lev. 1792—253 sz. L. Goskár, Schuster.

Sásádá török szó: sárgába hajló, sárgás. — Sásádá. Szam. Ker. I. köt. 58 l. 598 t. E családnév most nincs használatban. L. Sárga.

Sáska, magyar szó. Gúnynev. — Chácshig Sáska. Szam. Ház. II. köt. 267 l. — . . . ear Dsurdsoven êz Ovánészin Sáska-in tuszdrên: nőül vette Gyergyó-Szt-Miklósról Sáska János leányát. Szam. Ház. II. köt. 38 l. 10 t. A Susán örmény szóból csinált a nép: Suskát, Sáskát.

Schusztter német szó: varga, csizmadia; az örmény goskár német neve. Jacobus Márton alias Schusztter. Szam. vár. lev. 1738 összeírás. A Schuster család vezetkeve Márton. Luszig Schusterján. Szam. Ker. II. köt. 463 l. L. Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Goskár, Láth, Láthegoskár, Márton, Toderás.

Sehuczián. A perzsa sáh-ból (a sáhin-sáh második része) román uc kicsinyítő képzővel alkotott családnév. (Sáh-ucz = Seh-ucz: királyka, kis király). Ánná Sehuczián.

Szam. Ker. IV. köt. 16 l. máj. 6. E családnév most nincs használatban. L. Sáhín.

Selcság. A nép az örmény siság *(selcs)*: egy éves bárány) szóból csinált selcság-ot. Chácshig Selcság. Szam. Ker. II. köt. 770 l. 130 t. E családnév most nincs használatban. L. Bárány.

Sênfálovi (Sunfálovezhi): Ebesfalvi. Ebesfalva (= Erzsébetváros) város Erdélyben Küköllumegyében. Eb örményül sun, tehát Sênfálovi - Sunfálovi = Ebesfalvi. Erzsébetváros örmény várost Ebesfalvának is hívták. Sunfálovezhi Luszig. Szam. Ker. II. köt. 22 l. 286 t. Bedrosz Sênfálovezhi Dregán. Szam. Ker. II. köt. 26 l. 319 t. A Sênfálovezhi család neve Dregán. L. Dregán, Ibásfálovezhi, Simávon.

Senkovics, Deodatus Senkovics. Szam. vár. lev. 1736. évi összeírás. L. Szenkovics.

Sildonigián, örmény szó: Kancsaldanig. Ánton ilách Sildonigián. Szam. Ker. III. köt. 405 l. — Lengyel vagyis Sildonig Kristóf. Szam. vár. lev. 1819. Kihalt család. L. Lengyel.

Silmánugin, örmény szó: Kancsalemanuel. Luszig Silmánug. Szam. H. II. köt. 287 l. 64 t. Egy Szamosújvárt 1718-ban kelt örmény kötelezvény így kezdődik: Jész Michael vor jém vérti Der-Kirkori: Én Mihály, ki Der-Kirkornak fia vagyok. A hátán pedig ez: Zápiszê Silmánuginê (Sil-Mánug kötelezvénye). E szerint a Sil-Mánug család a Der-Kirkor családból szakadt ki. Kihalt család. L. Der-Kirkor.

Silzádig, örmény szó: Kancsalzádig. Kihalt család.

Simai (Simay). E családnév az örmény Simávon (= Símeon, Simon) két első szótagjából (Simá) és a jelentős örmény sajátítócset *i* (é, nak, nek) ragjából alakult. Simá-i = Simon-nak (fia). — Maga Simai Kristóf pap Szam. Ker. II. köt. 578 l. 22 t. alatt 1783-ban így írta nevét: Jész Der-Chácshig Simá *(be sil-p-tmazhik apf'u.)* Ismét egy más pap így írja saját nevét (latin betűkkel): Lucas Simaji. Szam. Ker. II. köt. 800 l. 116 t. Egy Nagybánjáról Szamosújvárra küldött kérvényben ez van: „Theodorus Simai“ és kívül a hátíraton: „Theodorus Simoni.“

Szam. vár. lev. 1767—21 sz. Tehát Simai — Simoni (Simon-nak fia). A Simai-ak legnagyobb része az örményes Simá alakhoz szitott és állandóan Simai alakot irt, így: Ászvádur Simái (շիվ'այի). Szam. vár. lev. 1804—1462 sz. — Néhai Pater Simai Kristóf. Szam. vár. lev. 1799. („Mitfsiz crida“). — Krikor Simáján (շիվ'այիան). Szam. H. II. köt. 50 l. 51 t. — Ovanesz Simáji Vártáni (շիվ'այի). Szam. H. II. köt. 66 l. 259 t. — Martinus Simaj. Szam. Ház. II. köt. 212 l. 37 t. — Ellenben néhányan a magyaros Simon alakot is használták; így: Adeodatus Simoi. Szam. vár. lev. 1804—261 sz. — Szam. vár. lev. 1804—1334 sz. alatt sajátkezűleg így írják neveiket: Simoi Bogdány, Simoi Lukács. — A Simai-akat „Szutás“-oknak is nevezik. Suta szónak jelentése a román nyelvben száz és sutaş: százados. A hazai örmény azonban: centumvir, centumpater értelemben használja. A „szutá-i“ ághácshá nyelvünkben még mai napság is tanácsbeli, közgyűlési tagot jelent. Ághácshá Luszig szutásinê Simáján: Szutás-Simai Lukács úr. Szam. Ker. I. köt. 139 l. 1639 t. Mivel minden közgyűlési tag „szutás“ (= centumpater) volt, nagyon természetes, hogy a szutás szót családi neveik mellett mások is használták: Chácslhun jéghev szutásê Gághszákoin Ászvádurê: Gajzágó Bogdán szutás volt a násznagy. Szam. Ház. I. köt. 3 l. 14 t.; de mikor a vezetéknév elhagyásával csak egyedül szutás szót használtak, a szutás alatt mindig Simai-t értettek: Szutás Krikor. Szam. H. II. köt. 67 l. 263 t. — Vártán Szutásján. Szam. H. II. köt. 307 l. 127 t. — Szutás Dzerigin Chácsigin jégéghécshpánin ginê: Szutás-Simon Kristóf főgondnok felesége. Szam. Ker. II. köt. 102 l. 893 t. A Simai család Szutás és Dzerig (Simon, Simávon) név alatt jött be; a Simai név itt e hazában alakult. — Régen, midőn az „esküdt közönség“ (communitas) gyűléseinek a főszónok (főorator) volt a feje, a hazai örmény a főszónokot: médz-szutásnak és az alszónokot bizdi-szutásnak nevezte: Ághácshá Ohánneszin Turcsáján médz-szutásin timácz: Turcsa János főszónok úr jelenlétében. . . Szam. Ház. III. köt. 11 l. 1829. febr. 24. — Miklós Tódor alias Simai (helyesen: Simai Tódor fia Miklós). Szam. vár. lev.; össze-

írás. — Theodorus Simai alias Gyömbér. Szam. vár. lev. 1812. 2036 sz. L. Bátrín, Bréndzár, Dzerig, Gyömbér, Jolbej, Simávon, Simon, Szutás.

Simá, a Simávon rövidebb alakja. Az örmény a Simont Simá-nak is mondja. (L. Mechithár szótár 209 l.) Azt a magyar nyilatkozatot, mit Benő Imre Szamosújvár város jegyzője csinált 1807. áug. 27-én a Páskuly testvérek számára, Páskuly Simon így írta alá örményül: Jész Simá v. h. Ázbeji Páskulján (*bu zhuuy n. z. uqulji Paskulyban*): Én boldog emlékü Páskuly Ázbej [Philippus = Fülöp] fia Simon). Szam. vár. lev. 1807—1067 sz. — „Simá“ Csásuszján és mellette latinul Simeon Csáus. Szam. vár. lev. 1779. jan. 23. jegyzőkönyv. — Márton Simá (*zhuu*): Simon Márton. Szam. Ház. II. köt. 265 l. 1 t. — Jész der Ávákjérecz Der-Minász bészágéczhi êz Iszájin vêrtin êz Simá-n: Én Minász főesperes (Theodorovics) megeskettem Izsáknak fiát: Simont. Szam. Ház. I. köt. 22 l. 217 t. L. Simai, Simávon, Szimávon.

Simávon = Simon. Szá gocshi jév Simon, jév Szimávon: Ez (Szent Péter) Simon- vagy Simávonnak nevezetik. Mechithár 187 l. Zádíg Simávon-ján. Szam. Ker. II. köt. 508 l. 54 t. L. Bátrín, Chárib, Dregán, Dzarug, Dzerig, Fáraó, Simai, Szimávon.

Similovczhi: Csik-Somlyói. Similovczhi Szdephán Ibásfáloven: Somlyói István Erzsébetvárosról. Szam. Ker. II. köt. 335 l. 107 t. — Mégêrdics Similovczhján. Szam. Ker. II. köt. 107 l. 12 t. — A Csiki család örmény neve Similovczhi. Similovczhi Áruszep. Erzs. Ker. I. köt. 104 l. — Somolovczhi Vártig. Erzs. Ker. I. köt. 45 l. 1731 év. L. Ávák, Csiki, Csukczhi, Fátter, Hár-Uszep, Somolovczhi.

Simko. Az örmény szêndug (*uunni*) szónak jelentése: láda; szêngov: ládával. Ebből a szêngov örmény szóból lett: Senko, Senkovics, Szenkovics; Simko, Simkovics. Ághácshá Krikor mágánuámp Szêngov szábonê: Gergely úr vezetékneve lá dá va l szappan. Szam. Ker. I. köt. 103 l. 1354 t. — Vártán Simko. Szam. Ház. II. köt. 14 l. 254 t. — Sinko. Szam. vár. lev. 1787. A Simkovics, Szenkovics család vezetékneve Krikor (Gergely). L. Krikor, Ládai.

Simkovics: Simkofi = Ládai. — Simkovics József, a híres dinnyetermelő (Válaszút). L. Simko, Szenkovics.

Simon = Simávon. Simhon héber szó: engedelmes az Urnak. — Aurelia Simon armena. Szam. Ház. III. köt. 66 l. — Goskár Minász Simon-ján. Szam. Ker. II. köt. 673 l. 118 t. . . . filius Simonis Bogdán alias Simávon. Szam. vár. lev.; összeírás. L. Goskár, Perziáczi, Simá, Simávon, Szimávon, Urmánczhi.

Simonovics = Simonfi. Simonovics Gerő örmény kath. kántortanító Gyergyó-Szt-Miklóson. L. Simon.

Sinkuly, a Simko másik alakja. — Cajetanus Sinkuly. Szam. vár. lev. 1806—361 sz. L. Simko.

Sirin perzsa szó: édes, kellemes, szép, csinos. — Mánug Sirin. Szam. H. II. köt. 147 l. 22 t. — Krikor Sirinéczhê. Szam. H. II. köt. 167 l. 155 t. E család, melynek ágai Csinás, Czifra, Mëndrul, Sirin, Zárif neveket viselnek, — vezetékneve Nuridsán. L. ezeket.

Sláfkovics, a Slakovics névnek f (néha γ) betűvel bővített alakja. — Jakobus Slafkovics quaestor Zalatnensis. Szam. vár. lev. 1789—279 sz. L. Kardos, Slákovics, Szábel.

Slákovics. Szêlák (սլակ) örmény szó: a nyíl vagy kard éles hegye, cuspis, acies; a tatár sziláh: fegyver. — Slakovics József. Erzsébetvárosi Értesítő 1886—87. évről. L. Kardos, Slafkovics, Szábel.

Sogeldiá. Erzsébetvároson Sogeldia = Bostin (Bostán). A sárga-dinnye szóból úgy csinált a gúnyolódó nyelv sogeldiá-t, mint a hogy a székely Lichtenstein-ból Likpistát. E család gúnyneve Bostán (= Bostin, Têtumdsi: dinnye-árús). Ászvádur Sogêldeái. Erzs. Ker. II. köt. 82 l. 1755 t. Egy oklevélnek, mely Erzsébetvároson 1808-ban kelt, ez az aláírása: Toder Chácshigi Sogeldea: Sogeldea-Kristóf Tódor. A Bostán (= Bostin, Sogeldea), Pepinár, Têtumdsi család vezetékneve Chácshig (Kristóf). L. Bostin, Pepinár, Têtumdsi.

Sombori. A Kovrig család egyik ága, mely Zsomborban (Szolnok-Dobokamegye) lakott, Sombori-nak is neveztetett. Sombori Kovrig Márton. Szam. vár. lev. 1812. 113 sz. L. Kovrig, Zsombori.

Stanislávczhi: stanislau-i. Stanislau város Lengyelországban. — Ovánesz Stanislávczhi. Szam. Ház. II. köt. 25 l. 3 t. Kihalt család.

Stefánovics: Istvánfi. — Stefánovics János kereskedő (Kraszna). A Gármir, Piros, Roska, Roth, család vezetéke-neve Stefánovics. L. Ángár, Beteg, Gármir, Istvánfi, Nevelics, Piros, Roska, Roth.

Stirbul. Stirbu, stirbatu (román) csorba, csorba fogú. Stêrbul Chácshádur. Szam. Ker. II. köt. 149 l. — Bogdán Christoph alias Stêrbul. Szam. vár. lev.; összeírás. A Csonka, Ergêrczhi, Hercz, Retezár, Rusz család vezetéke-neve Kristóf. L. Csorba.

Strángá, az Êstrángá rövidebb alakja. — Zádíg Strángái. Szam. H. II. köt. 73 l. 41 t. L. Êstrángá.

Susán (*سوسان*) örmény szó, jelentése: lilium = Zsuzsánna, Fehér; a héberben sosán, susáná; az arabban: szuszen, perzsában: szevszen, tatárban: szuszám. — Susán Donovanák. Szam. Ker. I. köt. 138 l. 1627 t. — Donovanák vor mágánuámp gocshi Susán: Donovanák, kinek vezetéke-neve Susán. Szam. Ker. I. köt. 33 l. 235 t. E családnév előfordul Keleten is: Nerszesz Susánián. „Árévékh“ 1887. szept. 21. Kihalt család. L. Chriszdoszdur, Donovanák.

Suska = Susánka, Sáska, Susán. Mánug Suská. Szam. vár. lev.; régi jegyzék. L. Sáska, Susán.

Súlya, a magyar súly szó a harmadik személyű birtokos raggal ragozva. Súlya a Mesko család egyik ágának gúnyneve. L. Mesko.

Sved, az Êsved rövidebb alakja. — Sved Ángszend. Szam. Ker. II. köt. 32 l. L. Êsved.

Szabó, a Kroitor család magyar neve. — Szábov János. Szam. Ker. II. köt. 37 l. Kihalt család. L. Goskár, Kroitor.

Szapanár, a Szappanyos névnek román alakja. — Ászvádur Szapanár Nyegruczê. Szam. keresk. társ. iratai közt. L. Szappanyos, Szábondsi.

Szappanyos, a Szábondsi család magyar neve. — Christoph Szappanyos. Szam. Ház. III. köt. 59 l. 1848.

máj. 25. Nyegrucz vagyis Szappanyos Kristóf. Szam. vár. lev. 1827—181 sz. L. Biluska, Fekete, Nyegrucz, Szábondsi.

Szábel. Säbel német szó: kard szablya. Szábel vértanú jún. 17. Annak a rendnek, mely „fegyvervivő, kardhordozó“ nevet viselt („Ordo Ensiferorum“) Erdélyben is volt háza. E családnév előfordul Keleten is: Hovszep Szêrovián (szur örmény szó: kard). „Árévékh“ 1888 ápr. 17. 1276 sz. L. Kardos, Sárbej.

Szábondsi: Szappanyos. A szappan szó nem csak az európai nyelvekben, hanem számos ázsiai nyelvben is fellelhető, u. m. latinul *sapo*; görögül *sápon*; németül *Seife*; perzsa-arabul és törökül *sabun*; törökül *szábundsu* (ebből lett a *szábondsi*); örményül nem *száváun*, mint Magy. ny. szót. V. k. 1057 lapja mondja, hanem *ádsár*; e hazaréssz örményei inkább a „szábun“-t használják; hindu nyelven *szábon*, *szávin*; mongolul *szábong*. — Edelbej Márdirosz Szábondsi: Szappanyos-Márton Albert. Szam. Ker. II. köt. 10 l. 120 t. E családnév előfordul Keleten is: Hágop Ádsárján. „Árévékh“ 1887. ápr. 23. 979 sz. L. Biluska, Fekete, Márdirosz, Nyegrucz, Szappanyos.

Szácha, örmény tájszó, jelentése: tengelicz. Szácha más névvel Gergely András. Szam. vár. lev. 1808—382 sz. — Andreas Gergely alias Szácha. Szam. vár. lev. 1809—486 sz. E család vezetékeve Gergely. — A Szácha gúnynev II. József császár idejében, ki mindent németesített, Stiglitz-re fordított: Andreas Stiglitz seu Szácha. Szam. vár. lev. 1789—331 sz. — Dzerig Száchá-ján. Szam. H. II. köt. 20 l. 430 t. — Gregorius Szácha alias Dzerig. Szam. vár. lev.; összeírás. Csêrpér (*շարբըր, շարբըր*): vizet hozó, aquae portator, törökül *szaká* (egy jelentésű a Tolokán-nal). A nép a *szaká*-ból csinált *száchá*-t. Tolokán és Száchá egy család. L. Dzerig, Gergely, Márne, Tolokán.

Száchágy: Izsák. Uszep Száchágján. Szam. Ker. II. köt. 1 l. L. Száva, Széhág.

Száchágsi. Száh-athde török szó: órás, örményül *számákordz*. Száchátsi Gárábéd. Szam. H. II. köt. 49 l. 30 t. Hazánkban kihalt e család; de Keleten még elő-

fordul e családnév: Hovágim Zsámákordzján. „Árévékh“ 1887. ápr. 7. 968 sz. — Háruthiun Száhátdeán. „Árévékh“ 1887. máj. 18. 1000 sz.

Szajká. Szá'-ika arab szó: szén, parázs. — Chácshig Szajká. Szam. Ker. II. köt. 744 l. 36 t. A Tüzes család arab neve. A Szajká családnév most nincs használatban. Szajko János. Szam. vár. lev. 1822. — Zsajko János. Szam. vár. lev. 1828. — Szajéká Ohánnesz. Szam. keresk. társ. iratai közt. — Szajta János ugyanott. L. Tüzes.

Szako = Izsák, olaszul Isaaco. Ohánnesz Szakóján. Szam. Ker. II. köt. 785 l. 128 t. Szako-in vërtin Chácsherészë, vor mágánuámp Álács: Izsák fia Chácsherész, kinek vezetékneve Álács. Szam. H. I. köt. 8 l. 61 t. — Szako, vor mágánuámp gocshi Pát: Szako, ki vezetéknevvel Pátnak (Rázt) neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 33 l. 235 t. L. Álács, Izsák, Pát, Rác, Száhág, Szëhäg.

Szakszon, a Sachsen (Szászország) megváltoztatott alakja. — Szakszon-i Márdirosz. Szam. H. II. köt. 194 l. 27 t. E család nem Szászországból jött, hanem Bereszászról Szamosújvárra. Ez a családnév, ebben az alakban, most nincs használatban. L. Szász.

Szákulá (ساکولان) örmény szó: erszény-alakú főveg, kámzsa, csuklya, latinul: sacculus, cucullus. — Melikh tusztër Hágopi Szákuláin: Szákulá-Hágop leánya, Regina. Szam. Ker. I. köt. 2 l. A Szákulá család vezetékneve Hágop (Jakab). A Szákulá családnév most nincs használatban. L. Hágop, Szákulá (Szekulá).

Szálási. Szálár (سزالار) örmény szó: vezér, főnök; a perzsában: álár, szálár. Csobán szálári: nyájőr. A Sved család perzsa neve. — Szálási (helyesen: Szállás-i) Ferencz (Parajd). L. Durák.

Számká erdélyi örmény tájszó: rossz betegség, nyalyatörés, convulsio. Kihalt család.

Számtartó (magyar szó) az Ángszend (Máxim) család egyik ágának magyarosított neve. Egy, Szamosújvárt 1797. nov. 17-én kelt örmény kötelezvényben ez olvasható: Jész Thorosz Ángszendi Számtártëvi: Én Számtartó-Ángszend Tódor. És ugyanaz 1783. nov. 1-én így írta nevét: Jész Thorosz Ángszendi Czëvázëghian: Én Czë-

vádzég-Ándszend Tódor. E szerint a Számtartó család vezetékneve Czêvádzég (Theodorovics). L. Ángszend, Burgya, Czêvádzég, Máxim, Theodorovics.

Szánám. Salamon = Sálámán; az utolsó szótagban az *m* és *n* felcserélésével: Szálánám és végre a *lá* kihagyásával: Szánám. (Salamon héber szó: békéltető, tökéletes). Ángszend Szálamáni. Szam. vár. lev.; régi összeírás. — Chácshig Száláni. Szam. vár. lev. 1787. — Szánám Minász. Szam. Ker. II. köt. 88 l. Kihalt család.

Szárêsztá. Szárosztá lengyel-ruthen szó (sarosta) jelentése: czéhmaster. Ághácshá szárêsztán szurugdsoczhé, Chácshádur Kákiczê: Kákicz Chácsádur úr, a timárok czéhmastere. Szam. Ker. II. köt. 115 l. 1445 t. — Nigolê Szárêsztán: Szárêsztá Miklós. Szam. vár. lev. 1740. Szárêszta Mánug. Szam. Ker. I. köt. 89 l. 872 t. A szárêszta szó — mint családnév — most nincs használatban.

Szárkisz = Sergius. Szárkisz Anikó. Szam. vár. lev. 1846. E családnév előfordul Keleten is: Szárkiszján. „révelkh“ 1886. jún. 14 722 sz. E családnév most nincs használatban.

Szárókán (Szárúkán, Száruchán). Korbul Clemens pap, Szam. Ker. 1779. II. köt. 511 l. 81 t. alatt így írja: Szárókány Emanuel. A szam. vár. levéltárban, régi jegyzék: Szárogán; 1759-ben Sároگان; 1761-ben Szorokán; 1764-ben: Martinus Szarochán. Sárabcháné perzsa szó: borseprű, bormérő, borház. (Az örmény néha felcseréli az *sz*-t az *s*-sel, *sz* = *s*.) Szárochán Ovánnesz. Szam. H. II. köt. 83 l. 102 t. — Mánug Száruchán. Szam. H. II. köt. 701 l. 51 t. — Távit Száruchánján. Szam. H. II. köt. 18 l. 409 t. E családnév előfordul Keleten is. Egy kerület Kis Ázsiában, melyben Smyrna is fekszik, szintén Szárokhán nevet visel. Sárókán Márton. Szam. keresk. társ. iratai közt. Dávid László alias Szarukán. Szam. vár. lev. 1747. (Helyesen: Szárókán Dávid [fla] László). Szarokány Dávid örményül így írta nevét *Գարոկան*: Távith Szêrin. Szam. vár. lev. 1801. A Szarókán család vezetékneve Szur (Kard). L. Bor, Bocsánczi, Kardos, Szábel.

Szász. A Gámenczi család azon ága, mely Beregszászról jött Szamosújvárra, neveztetett Szász-nak ([Bereg]-szász). Szász-Gámenczi Domokos. Szam. vár. lev. 1853. — Máriám Nikulá-in Szász-in tuszdër: Mária, Szász Miklós leánya. Szam. H. II. köt. 501 l. 12 t. — Stephanus Szász. Szam. Ház. III. köt. 60 l. Édes nővére (Lengyel Jánosné unokanéném) Szam. Ház. III. köt. 58. lapján így: „Bêczás“ Mária. A Gámenczi-Szász család még Bêczás nevet is visel, ezt is a Beregszászból (Be(reg)szász — Beszász, Beczás) csinálták. Ezt a hibás elnevezést: Szász alias Mitko Bogdán“ (Szam. vár. lev. 1814.) így kell kiigazítani: Szász-Gámenczi Mihály fia Bogdán. L. Bêczás, Gámenczi, Kábdebó, Mitko, Szákszon.

Száva. Száva nevű örmény család nem jött be. A csikszépvízi Izsák család cserélte fel nevét Szávára. — Ohánnesz Bábu gám Szávoján. Csikszépvízi anyakönyv 1787. aug. 26. A Száva család Bábu (= Báb) név alatt jött be; Bábu itt cserélte fel nevét Száva-Izsákra. A Szávák Szêhág-ok (Izsák). L. Báb, Izsák, Száhág, Szávul, Szêhág.

Szavul, a szerb Száva és a román ul határozóból. L. Száva.

Szebeni. Nagy-Szeben szab. kir. város az erdélyi Szászföldnek fővárosa. Itt lakott a Fark család egyik ága, mely e város nevéből Szebeni nevet kapott. — Veronica Fark alias Szebeni. Csik-Szépvízi Ker. II. köt. 75 l. L. Fark.

Szêcsovczhi: Szucsávai. Szucsáva helység Bukovinában. Az örmény Szucsávát Szêcsov-nak (Szocsov) mondja. Donig Szêcsovczhi. Szam. Ker. II. köt. 665 l. 43 t. Szocsovczhi Biáthá. Erzs. Ker. I. köt. 148 l. A Biáthá család Szucsávából jött be. Kihalt család. L. Biáthá.

Szefer arab szó: ütközet, csata; szeferli, szeferdsi (török szavak): katona, harczos. — Szefer Lukács. Szam. vár. lev. 1773. — Szefer másként Barchodár József. Szam. vár. lev. 1809—75 l. sz. E családnév előfordul Keleten is: Szimeon jêbiszgobosz Szeferján. „Árévékh“ 1886. okt. 18. 826 sz. L. Ásta, Barchodár, Dsigár, Dzurkithján, Katona, Kátán, Osztian, Zászlófi, Zilifdár oghlu.

Szeferovics: Szeferfi. — Dominik Szeferovicsján. Szam. Ház. III. köt. 5 l.

Szêhág = Izsák. Ssêhág, vor mágánuámp Chevulencz: Szêhág vezetékneve Chevul. Szam. Ker. I. köt. I l. 1 t. 1721. — Szêhág vor mágánuámp gocshi Nêvelics: Szêhág, ki vezetéknevvel Nevelicsnek neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 33 l. 234 t. — Chácshádur Szêhág, mágánuámp Kolczátá: Szêhág Chácshádur vezetéknevvel Kolczátá. Szam. Ker. I. köt. 44 l. 364 t. A Chevul-ok = Nevelics-ek (Kolczátá-k, Szêhág-ok). L. Bogdán, Bundá, Buradá (Burgyá), Chevul, Gárdsthév, Izsák, Kasza (Khosza, Koszá), Kopár, Nevelics, Polyák, Száva.

Szêkucz: Izsákocska, kis Izsák, a Száko kicsinyített alakja. Szêkucz Vártán Ibásfáloven. Szam. Ház. I. köt. 39 l. 353 t. — Ohánessz Szêkucz-i. Szam. Ker. II. köt. 386 l. 141 t. — Mánug Szêkuczján. Szam. H. II. köt. 290 l. 139 t. L. Gághszáko, Issekutz, Szákó.

Szekula, a Szákulá másik alakja. — Szekula Zachariás Gyergyó-Szt-Miklóson. L. Szákulá.

Szenkovics = Simkovics (Ládai). — Ászvádur Szênkovicsján. Szam. Ház. II. köt. 25 l. 3 t. Donig Szêngovics-i. Szam. ker. társ. iratai közt. (Szêndug örmény szó: láda = Ládai). Ászvádur Szênkovics-i Hánákeszi ginn: Hánákesz (kopasz) Szenkovics Ászvádur neje. Szam. Ker. II. köt. 376 l. L. Hánákesz, Krikor, Ládai, Simko, Simkovics.

Szentpéteri. Uzdi-Szent-Péter falú Kolozsmegyében; ide ment Erzsébetvárosról egy Lázár nevű család lakozni, mely a falú nevéből Szentpéterinek neveztetett. Ibásfálové Szênpiteri Ovánessz: Erzsébetvárosi Szentpéteri János Szam. Ház. II. köt. 56 l. 6 t. — Rebi Szentpéteri. Szam. Ker. IV. köt. 88 l. nov. 21. 1831. — Chácshádur Gházár-i (Հազարի) Szênpetrián: Szentpéteri-Lázár Kristóf. Erzs. Ker. II. köt. 37 l. 45 t. A Szentpéteri család vezetékneve Lázár. — Vártán Gházári Bor-i Szênpetrián: Szentpéteri-Bor-Lázár Vártán. Erzs. Ker. II. köt. 83 l. 11 t. A Szentpéteri (=Lázár) család egyik ága Bor nevet is visel. L. Bor, Flukusz, Kinovián, Lázár.

Szêpvizi. Szêpviz a négy örmény telepítvény egyike, falú Csikmegyében. Szêpvizi Rozalia. Szam. vár. lev.

1801—841 sz. — Máriám Uszepi Szipvizczhu: Szépvizi József Mária. Szam. Ház. III. köt. 7 l. E kihalt család vezetékeve József. L. Szipkizczhi.

Szen, perzsa szó: szent. — Ovánész Szen. Szam. Ker. II. köt. 19 l. 200 t. — Márdirosz Szen-i: Szen-nek fia (Szent) Márton. Szam. Ker. II. köt. 351 l. 143 t. Kihalt család. L. Szfênt.

Szêráczhi: Szêrából való, Szêrái. Szerá helység. Gyergyó-Szent-Miklóson Szêrádzin. Kihalt család.

Szêrêkucz. Sêrácut román szó: szegény. Szêrêkucz, a héber Michael — mely szegénységet is jelent — román fordítása. E család örmény neve Unáj (námja), törökül: fukáre, arabul: fukará. V. ö. a magyar fukar szóval. — Chácshig Szêrêkucz-i Vártán-i: Szêrêkucz-Vártán Kristóf. Kihalt család. Erzsébetvároson Szêrêkucz = Tompos.

Szfênt. Sfânt román szó: szent. — Szfênt Thorosz. Szam. Ker. II. köt. 111. 130 t. Szfênt a görögben *Ἱερονομος* = Jeromos (szent név). L. Êszfênt, Szen, Szent.

Szibinczhi = Szebeni. Kirkor Szibinczhi. Szam. H. II. köt. 7 l. 145 t. L. Fark, Szebeni.

Szilágyán: Szilágyból való, Szilágyi. Ohánnesz Szilágyán. Szam. H. II. köt. 313 l. 48 t. L. Szilágy-Similovczhi.

Szilágy-Similovczhi Szárkisz Jursáh: Szilágy-Somlyói Jursa Sergius. Szam. Ker. II. köt. 335 l. 107 t. Kihalt család. L. Szilágyán.

Sziláhtár perzsa szó: fegyverviselő, harczos, katona. E családnév most nincs használatban. L. Katona, Szefer, Zilihár.

Sziliusczi: Szőlősi. Nagy-Szőlős Ugocsamegyében. — Chácshig Sziliusczi: Szőlősi Kristóf. Szam. Ker. II. köt. 139 l. 52 t. — Chácshig Kirkori Popovicsján Sziliusi Ugocsávmegyéjén: Szöllősi Popovics Gergely fia Kristóf Ugocsamegyéből. Szam. Ház. II. köt. 122 l. 6 t. A Sziliusczi (Szőlősi) családnév most nincs használatban. L. Popovics.

Szilizdráczi: szilistriai. Sziliztria város Bulgáriában (?). — Sztephán Szilizdráczi Ergêrczin. Szam. Ker. 1771 év. A Szilizdráczi családnév most nincs használatban. L. Ergêrczi.

Szimáon (Simáon, Simávon) = Simon. Simávon magánúamp. Tumul: Simon, vezetékneve Tumul. Szam. Ker. I. köt. 31. 1714. aug. 21. Szimáon alias Fáraon Simon. Szam. vár. lev. 1852. L. Dregán, Fáraó, Simávon, Tumul.

Szipkizczhi = Szépvizi. Chácshig Szipkizczhi. Szam. H. II. köt. 243 l. 10 t. L. Szépvizi.

Szjév (*ubi*, az irodalmi nyelvben: *uhui*) örmény szó, jelentése fekete = Mauritius. Chácshig Szévján. Szam. Ker. II. köt. 547 l. E családnév előfordul Keleten is: Szévián Szêrábion. „Mászisz“ 1879 nov. 11. 2462 sz. Így is: Boghosz Eszmerján (eszmer arab szó: feketés) „Árévékh“ 1886 júl. 26. 757 sz. — Ázárig Káráján (kára török-tatár szó: fekete) „Árévékh“ 1887 máj. 12. 995 sz. Constantinus Porphyrogenetánál: Sabartoi (Fekete-fiak; az örmény szévorfik görögös alakja. Itt megjegyzem, hogy Biborban-született Kostántin tudott örményül, neje örmény nő volt: a társ-császárnak, az örmény Románosz Lekápitenosz leánya volt). L. Áffumi, Fekete, Nyegrucz.

Szjévucz, az örmény szjév szóból a román *ucz* kicsinyítő képzővel alkotott családnév. Erzsébetvároson Szjévucz = Kozocsa. Szjévucz a Kozocsa család vezetékneve. — Gregorius Szévutz. Szam. vár. lev. 1806—882 sz. („Erzsébetvárosi polgár.“) L. Kozocsa.

Szjévmitko: Fekete-Mihály. Vártán Chácshigin Szévmitkoin vêtin: Vártán, Szévmitko Kristóf fia. Szam. H. II. köt. 277 l. 48 t. — Kaptam két esetet, midőn a szév (szjév) hibásan „szent“-nek van írva: Lazarus Szentmitko. Szam. vár. lev. 1826—719 sz. — Szévmitko Lázár alias Fekete. Szam. vár. lev. 1825—348 sz. — Azt a Szjévmitkot, ki nevét örményül így írta: Jész Chácshig Szévmitkoi (*Յէշ Կիւսիցի Տէմիտկոյի*), Jakabfy János plebános így nevezte: Chácshig Mitkoi Begidsánján. Szam. vár. lev. 1783 („Crida Christophori Szévmitko“). A Begidsán és Szévmitko egy család. L. Begidsán, Fekete, Nyegrucz, Szjév, Szjévucz.

Szongott. Szongott az örmény Ászvádur, Ászduádzádurnak német fordítása. A Szongott-ok Ászduádzádur-ok voltak, kik e hazában fordították örmény nevöket németre.

Szongott = Sohn Gottes = Isten fia, Adeodatus, Bogdán. Joachimus Szongot. Szam. Ház. II. köt. 161 l. 6 t. 1797. — Meszrob Szongod. Szam. Ker. III. köt. 371 l. 93 t. 1819. — Kirkor Szêngodján. Szam. H. II. köt. 29 l. 580 t. — Christophorus Szongott et Rosalia Szongott. Szam. Ház. III. köt. 54 l. 1844 máj. 3. L. Álláverdi, Ászvádur, Bogdán, Kirkosá, Nevelics, Placsintár, Urmánczhi.

Szoponár, román szó: szappanyos. — Szoponárián Julis. Szam. Ker. IV. köt. 210 l. L. Szappanyos.

Szosskere (czigány szó), Korbuly János gúnyneve. L. Korbul.

Szöcs, az örmény Thukeshi magyar fordítása. A következő iparos családok, melyek a szöcs-mesterséget űzték, neveztetek Szöcs-öknek: Lazarus Szöcs alias Ászlán: Ászlán Lázár, a szöcs. Szam. vár. lev. 1794. — Simon Bogdán alias Szöcs. Szam. vár. lev. összeírás. — „Lucas Szöcs“ és mellette örményül: Luszig Dzerigi Thureshu. Szam. vár. lev. 1738. évi összeírás. — „Szöcs Mэгêrdics“ és mellette örményül Mэгêrdics Dzerig-i. — Christophorus Szöcs alias Sil. Szam. vár. lev. 1804—1417 sz. — Szultán alias Andreas Szöcs: Szultán András, a szöcs. Szam. vár. lev. 1734. — Andreas Lengyel alias Szöcs: Lengyel András, a szöcs. Szam. vár. lev. 1762 L. Ászlán, Dzerig, Lengyel, Sil, Szultán.

Sztámbolczi: Sztámboli (Konstantinápolyi). Constantinopolis törökül Sztámbul vagy Bolisz-nak (a görög polis, város szótól) neveztetik. Oszkerics Sztámbolczi Ávedik. Szam. H. II. köt. 32 l. 636 t. Az Oszkerics (Ötvös) család Konstantinápolyból jött be hazánkba. E családnév most nincs használatban. L. Cshámcsheán.

Sztechno (Sztáchno) = Stephanovics. Sztechno Bedrosz. Szam. H. II. köt. 5 l. 106 t. — Bedrosz Sztáchnojár. Szam. Ker. II. köt. 3 l. 41 t. — Chácshig Kirkori Sztechnoi Donogánján. Szam. Ház. II. köt. 132 l. 8 t. A Donogán és Sztechno (Stefánovics) egy család. A Sztechno kihalt család. L. Donogán, Stefánovics, Sztephán.

Sztegár, az Esztegár rövidebb alakja. Gregorius Sztegár. Szam. város 1774. ápr. 19-én tartott tanácsülés jegyzőkönyvéből. L. Esztegár.

Sztephán = István. A görög *στέφανος* jelentése: a koronázott. Sztephán, vor mágánuámp Èstrángá: István, kinek vezetékneve Esztrángá. Szam. H. I. köt. 10 l. 92 t. — Sztephán mágánuámp Roska. Szam. II. I. köt. 15 l. 151 t. — Sztephán mágánuámp Moroz (Harmat). Szam. H. I. köt. 30 l. 300 t. Az Estrángá-k, Roská-k és Moroz-Harmat-ok = Sztephán-ok. A Sztephánián családnév előfordul Keleten is. L. Esztrángá, Harmat, Moroz, Roska.

Szulimán (Szolimán, Szulájmán); Gyergyó-Szent-Miklóson Szilimán. Szulejmáni arab szó: onyx (drágakő *övrü*). — Szimon Bogdáni Szulimánján. Szam. Ker. II. köt. 71 l. — Chácshádur Szulimán. Szam. H. II. köt. 27 l. 552 t. Kihalt család.

Szultán arab szó: úr, fejedelem, király (örményül: der, ischán, thákávor); úrnő, hercegnő, királyné (örményül digin, pámpisèu, thákuhi). E családnév előfordul Keleten is. Az „Árévékh“ 1888. ápr. 26. 1286. számában ezt olvasom: „Nerszesz Nerszeszián párczráczháv Szultháni ászdidsán (Capitaine):“ Nerszeszián Nerszesz kapitányi rangra (a katonaságnál) emelkedett. Tehát most a Szultán = kapitán. L. Ágopsa, Dsecshegh, Dsis-cháthun, Ergán, Kapatán, Këndov, Khel, Kopasz, Pipi, Temesvári.

Szunyog. A Duducz család egyik ágának gúnyneve. L. Duducz.

Szur (*սուր*) örmény szó: kard, ensis. Távith Szêrin. Szam. vár. lev. 1801. (E család a szroh helyett erdélyiesen szêri(n) sajátító esetet használ.) L. Kardos, Szábel, Szarokán.

Szurugdsi, török szó, jelentése: timár; az örmény nyelvben: másgákordz (*մացակորձ*). — Szurugdsi Mëgêrdics. Szam. H. II. köt. 5 l. 102 t. — Szurugdsi Vártánèn Chácshereszi: Chácsheresz (Kristóf) Vártán, a timár. Szam. H. II. köt. 25 l. 518 t. — Szurugdsi Krikor Krecsunian: Krecsun (Karácsonyi) Gergely, a timár. Szam. H. II. köt. 41 l. 65 t. — Egy Tisminic-ből (Lengyelország, 1742) ide menekült örmény így írta nevét: Kájtán Donigi Szurugdsu: Timár-Donig Kajtán. Sok timár volt a beköltözött

örmények közt, azért több család viselte a Szurugdi (timár) nevet. L. Chácsheresz, Danig, Krecsun, Tábákár.

Szutás, a román sutaş-ból: centumpater, centumvir, közgyűlési tag. Szutas Krikor. Szam. Ker. I. köt. 22 l. 1722 év. A szutas szót apáink „orator“ értelemben is használták: médz szutas: főorator, bizdi szutas: vice orator. Szam. vár. lev. 1813-12 sz. L. Simai.

Szvênt. Thorosz Szvênt. Szam. H. II. köt. L. Szfênt.

T.

Taktak, hangutánzó szó. Az örmény a dözsölő-t, kinek konyhájában — hol sütnék-főznek — vágó kés által előidézett folytonos taktak hangot hallanak — nevezi taktak-nak. Luszig Toktok. Szam. Ház. II. köt. 86 l. 28 t. 1775 év. Kihalt család.

Talpas, magyar szó; Erzsébetvároson Antalfi = Talpas.

Tamás, jelentése: ikertestvér, a héber thominból. — Bogdán Tomásján. Szam. Ker. IV. köt. 191 l. L. Tamási, Thomász, Thumán.

Tamási, a Tamás-ból az örmény sajátítóeset *i* ragával képezett családnév. Tamási = Tamásnak fia. — Catharina Tamási. Szam. Ház. III. köt. 63 l. 1851. febr. 25. L. Csonka, Hercz, Retezár, Rusz, Tamás, Thomász, Thumán.

Tarisnyús, az Ártmách magyar fordítása. Stephanus Tarisnyás. Szam. Ház. III. köt. 64 l. 1851. máj. 29. L. Ártmách, Gáborfi, Gábrus, Hêbás, Karátsonyi, Trásztádsi.

Tábákár. Tábacar román szó: dohányárús, timár, cserzővarga. A Szurugdsi család román neve. — Tábákár Kirkor. Szam. Ker. II. köt. 227 l. 119 t. Kihalt család. L. Szurugdsi.

Tábár, örmény tájszó, jelentése: rest. Vártán Tábár. Szam. H. II. köt. 210 l. 86 t. Kihalt család.

Tájdónján, a Távit-oiá-ján elferdített alakja. Távit örmény keresztnév = Dávid; oia (román) = né, nő; ján (örmény családnévképző) = fi. Donig Vártáni Tájdóján. Csik-Szépvízi anyakönyvből. E családnév most nincs használatban.

Tájeg (*тэјег, тэјег*) örmény szó; dajka. Tájég Chácshig. Erzs. Ker. I. köt. 12 l. E családnév most nincs használatban. L. Dájká, Embej, Mám.

Tájvel (a német Teufel-ből); ördög. A Chár család német neve. — Tájfel Mányi (Brassó 1829). A szám. keresk. társ. iratai közt. L. Bogdánfi, Cshár.

Tákesz = (Árisz)tákesz. Tákeszián Márton. Szam. Ker. III. köt. 274 l. 65 t. — Tákeszencz Ábrahám. Szam. H. II. köt. 3 l. 56 t. E családnév előfordul Keleten is: Luiza Dákeszián „Árévékh“ 1886. júl. 2. 738 sz. — L. Ábrahám.

Tálál, örmény tájszó, jelentése: közvetítő, alkusz, hajhász. Tálál Chácshádur. Szam. Ker. I. köt. 25 l. 149 t. Kihalt család.

Tániel = Dániel. Nikulá Tánielián. Szam. H. II. köt. 166 l. 138 t. Tánel. Csikszépvizi Ker. II. köt. 49 t. E család előfordul Keleten is: Szimon Tánielián. „Árévékh“ 1886. aug. 9. 768 sz. L. Dániel.

Távit = Dávid. Máriám Táviti Zádigián tuszdêr. Szam. H. II. köt. 278 l. 61 t. E család előfordul Keleten is; Szdephán Távitián. „Árévékh“ 1886. nov. 2. 839 sz.

Tâbêkâr román szó: pipás. — Csáus Izsák vulgo Tâbêkâr. Szam. ker. társ. iratai közt. L. Csáusz, Pipádsi, Pipás.

Têbrucsig. Az örmény têbir (*тэбир*: íródeák, kántor) szóból alakult családnév. Chácshig Têbrucsigján. Erzs. Ker. II. köt. 137 l. 38 t. L. Deák.

Tekerics, a Drágomán család egyik ágának gúnyneve; a *тэкерим* (tekerim) örmény igéből: késedelmező, mulatózó. L. Drágomán.

Temesvári, örményül Temesvárczhi. — Êsztephán Temesvári. Szam. Ker. IV. köt. 321 l. 1857. E család neve Thorosz, mit később a Szultán névvel cserélt fel. A gergyó-szt-miklósi örmények közül Szultán volt az első — a jelen század elején — ki a temesvári vásárokat felkereste, azért neveztetett Temesvári-nak. L. Dsis-cháthun, Khel, Szultán, Thorosz.

Ternovszki = Ternovi. Ternow (Turnovo) város Bulgáriában. Kihalt család.

Têtmián, a *têtum* (ημυρ) örmény szónak sajátítóesetéből (têtmi) képezett családnév: dinnyeárus. Zádig Têtmi. Szam. vár. lev.; régi összeírás. — Zádig Têtmián. Szam. Ker. II. köt. 462 l. aug. 22. Kihalt család. L. Pepinár, Têtum, Têtumdsi.

Têtum örmény szó: dinnye. Zádig Têtum. Szam. H. II. köt. 275 l. 17 t. L. Têtmián, Têtumdsi.

Têtumdsi: dinnyetermesztő, dinnyeárus; *têtum* örmény szó: tök, uborka, dinnye, törökül kábák (ebből a magyar kabak, kabakos). L. Pepinár, Têtmián, Têtum.

Têzsár. Têzsár és têzsuár (ηθινυρ) örmény szó: nehéz, nehéz beteg. E családnév most nincs használatban. L. Ángár, Betá, Beteg, Betgi, Esztechno, Láphics, Nevelics, Stefánovics.

Thamász. L. Tamás, Tamási, Thomász.

Tháddeus = Tádé, Tádus. Tháddeus szíriai nyelven annyi mint okos. Deodatus Rátz alias Thaddeus. Szam. vár. lev. összeírás. A Rátz család mellékneve. E családnév előfordul Keleten is: Sztephán Thátheoszián. „Mászisz“ 1880 márcz. 22. 2569. L. Rátz.

Thákvor, Thákávor (θαυκωρ) örmény szó, jelentése: fejedelem, király, császár. A nép thákvor (θαυκωρ) vagy chontikhár (χοντιχάρ) szót használ. Danig Thákvor. Szam. Ker. I. köt. 8 l. E családnév előfordul Keleten is: Dikrán Thákvorián. „Árévékh“ 1886. okt. 11. 796 sz. L. Balázs, Chontikhár, Császár, Gáláif, Sáhin, Vászil, Zakariás.

Thári, örmény szó, jelentése petrezselyem. E gúnynev most nincs használatban.

Tháthár, az örményben is használt szó, jelentése: tatár, scithiai, szármátiai, meghódított nemzetből való. — Szêhág Tháthár. Szam. Ker. II. köt. 391 l. 41 t. E családnév előfordul Keleten is: Tháthárián. „Mászisz“ 1886. márcz. 25. 2572 sz. Kihalt család.

Theodor. L. Álexa, Theodorovics.

Theodorovics, magyar jelentése: Tódorfi. Θεός (Isten) és δῶρον (ajándék) görög szavakból lett a Theodor; vics szláv szó: fi. Theodor: Isten ajándéka = Tivadar, Tódor. — Gregorius Theodorovics. Szam. Ház. II. köt. 40 l. 15 t. A Czêvádzjégh család vezetékneve. Most a Todorovics

alak van használatban. L. Ángszend, Czévádzjégh, Szám-tartó, Todorovics.

Therbet. Therbieth török szó: emberséges, művelt, tanult. Dzerig Therbetján. Erzs. Ker. II. köt. 246 l. Therthet = Doczim vértanú ápr. 14. Kihalt család.

Thochor örmény tájszó (*tholun*): görény. Christophorus Thochor. Szam. vár. lev. 1812—1796 sz. — Lukács Gábor alias Thochor. Szam. vár. lev.; összeírás. — Kápriél Lucae Thochor. Szam. vár. lev. 1835 év. Thochor a Lukács család egyik ágának gúnyneve.

Thodor. Thodor István alias Gál István (helyesen Gál Tódor fia István). Szam. vár. lev. 1804—659 sz. — Nicolaus Thodor alias Símai (Simai Tódor fia Miklós.) Szam. vár. lev.; 1736. évi összeírás. L. Simai.

Thokátzhi: Thokát helységből való (Eudoxia). Ohánesz Thokátzhi. Erzs. Ker. II. köt. 81 l. 89 t. Kihalt család.

Thomász = Tamás. Gregorius Tomás. Szam. Ház. II. köt. 229 l. 27 t. E családnév előfordul Keleten is: Szahág Thovmászján. „Árévékh“ 1886. szept. 24. 807 sz.

Thorosz. Tódor az örményben: Thorosz, latinul Tharasius. Erzsébetvároson Thorosz = Todorfi. Thorosz, vor mágánuámp gocshi Begidsánkh: Thorosz, ki vezetőnévvel Begidsán-nak neveztetik. Szam. Ker. I. köt. 23 l. 134 t. — Thorosz, vor mágánuámp gocshi Estrángá. Szam. Ker. I. köt. 66 l. 693 t. L. Begidsán, Bleská, Chêngánosz, Dániel, Dsecshegh, Estrángá, Khel, Kopasz.

Thukeshi, örmény szó, jelentése szőcs. Erzsébetvároson Thukeshi = Iliás. Kájtán Thukeshi. Szam. vár. lev. 1821—765 sz. — Jész Szimon Ászváduri Thukeshu Szimáján (*thukeshu*). Szam. vár. lev. 1779 (1784 évszámmal ellátott skatulyában „kridák“). — Donig Chácshigi ergán Mánugi vérti Thukeshi: Hosszú-Mánug Kristóf fia Danig, a szőcs. Szam. vár. lev. 1789—325 sz. krida. Ezen idézetekből látszik, hogy néhány család szőcs mesterséget űzött. L. Lengyel, Szőcs.

Thumán = Tamás, Tamási. „Tomesk Lukács örményül Thumán (*thumán*) Lukács.“ Szam. vár. lev. 1806—1232 sz. — 1803-ban: Thumán Lukács és ugyanaz

1804-ben Lucas Tomesk. Szam. vár. lev. Erzsébetvároson Thumán = Zakariás. L. Csonka, Dsurdsovczhi, Hercz, Retezár, Rusz, Tamás, Tamási.

Thurk. Az örmény a „török“ öt thurk-nak nevezi. Ánton Thurk. Szam. vár. lev. 1797—42 sz. -- Bedrosz Ántoni Thurkh-i. Szam. Ház. III. köt. 26 l. L. Török, Turcsa.

Tilimb. Thulum perzsa szó: dob (tympanum) és thulumbáz: dobos; ebből lett a tilimb: olaszul tamburino, örményül thêmpgáhár (*thêmpgáhár*). Tilimb Chácshig. Szam. Ker. II. köt. 282 l. 8 t. — Chácshig Tilimbján. Szam. Ker. II. köt. 496 l. 81 t. — Christophorus Dávid alias Tilimb. Szam. vár. lev.; összeírás. A Dávid család egyik ága is viselt Tilimb = Dobos nevet. L. Dávid, Dobos, Nikos.

Timár magyar szó. Deodatus Karátsony alias Timár. Szam. vár. lev.: 1775. máj. 5-én tartott tanácsülés jegyzőkönyvéből. — Christophorus Timár Melik nomine. Szam. vár. lev. 1747. — Joannes Timár Bogdán. Több örmény család üzött timár-mesterséget. L. Szurugdsi.

Timisvárczhi = Temesvári. Der-Minász Timisvárczhi miszionár: Minász pap, temesvári misszionarius. Szam. Ház. II. köt. 30 l. 20 t. L. Szultán, Temesvári.

Toder = Tódor, Tivadar. Kirkor Toder-ján. Szam. Ker. I. köt. 185 l. 2053 t. L. Theodor, Theodorovics, Thodor, Todorovics.

Toderás = Tódor. Ághácshá Frênkucz Toderás-ján. Szam. H. II. köt. 151 l. 109 t. L. Chêngánosz, Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Goskár, Láth, Láthegoscár, Schusztér, Thorosz.

Toderásfi. Adeodatus Toderásfi vulgo Malombiró, 1789. Szam. Ker. II. köt. 516 l. 111 t. L. Toderás.

Todgyerik (Todjerik) = Tódor. Togyerik János. Szam. vár. lev. 1816. L. Tódor.

Todor. Chácshig Todor-i. Szam. Ker. II. köt. 600 l. 74 t. L. Thodor, Toder.

Todorfi. A Todorfi-ak Szamosújvártt Gogomán-ok voltak. Theodorus Todorfi. Szam. Ház. III. köt. 65 l. 1851 nov. 27. — Chácshig Todorfián. Szam. Ker. IV. köt. 298 l. 1853. L. Gogomán, Ohánnesz.

Todorovics. Todorovics Michael. Szam. Ker. II. köt. 200 l. 96 t. 1757. — Ohánnesz b. á. Jozsi-i, Todorovicsján (Szigethről). Szam. Ház. III. köt. 6 l. L. Czévádz-jégh, Remundás, Theodorovics.

Tolokán. Tol (*tol*) = tuhl (*tuht*). Tuhl örmény szó: víz-merítő edény, kártyus. A tuhl sajátítóesete tulu (*tuhtu*). Tulu+chán = Tulukán, Tolokán: a vízfordó emberek feje, főnöke, örményül csêrabéd (*շրաբեդ*), csêrbéd (*շրաբե*), csêrbán (*շրաբան*). Nigol Tolokán. Szam. H. II. köt. 56 l. 28 t. Tologán Miklós. Szam. vár. lev. 1802—1185 sz. — Nicolaus Tullokán. Szam. vár. lev. 1806—1485 sz. Keleten Toluchán.

Tomesk. L. Thumán.

Thompos. Thonthos, thothos, thothosig örmény szavak: kövér, elhizott. L. Akoncz, Kövér.

Totobej. Áthábeg, áthábág, áthábej, áthábejlik török szavak: atyám, atya, fejedelem, királyatya, helyettes király. (L. „Armenia“ 1897. évfolyam 4 füzet 100 és 5 füzet 134 lap). — Ripsima Totabej. Szam. Ház. II. köt. 228 l. 27 t. 1810. Gyergyóban Totobej Györffi-re (Györgyfi) magyarosította nevét. L. Ábu, Báb, Cheul, Csiky, Fätter, Háruszep, Hávuł, Pápai (Popoi), Similovezhi, Somolovezhi.

Tóth. A Bosnách család magyar neve. Tóth Márton kereskedő Bánffi-Hunyadon. L. Bosnách, Kázák, Kovács, Polyák.

Tömlő. A Tumul család nevét Tömlőre magyarosította. Tömlő Joannes. Szam. Ker. III. köt. 360 l. 1818. — Martinus Tumlu. Szam. vár. lev. 1792 141 sz. — Tömlő Gyula nevét Zolnai-ra változtatta. L. Simávon, Tumul, Zolnai.

Török. A Thurkh család magyar neve. Thorosz Turukján. Erzs. Ker. II. köt. 145 l. 68 t. L. Thurk, Turcsa, Unán.

Törös. magyar szó. Marosán Tivadar, ki az irói pályán működött, nevét Törösre magyarosította L. Marosán.

Trásztádsi. Traiștă román szó: tarisnya, trásztádsi (dsi török képző): tarisnyaárus, tarisnyás. Trásztádsi Chutlubej. Szam. H. II. köt. 2 l. 32 t. — Trásztádsi Ászvádur Iláchác ergêren: Lengyel(országi) Trásztádsi Bogdán. Szam. H. II. köt. 43 l. 88 t. A Trásztádsi család

Lengyelországból jött be. — Ánton Liczidur Trásztádsun. Szam. Ker. II. köt. 297 l. 170 t. A Liczidur a Trasztádsi család gúnyneve. — Trásztádsi Chárib Dzarugên. Szam. H. II. köt. 47 l. 62 t. — Ávedikh mágánuámp Trásztádsi. Szam. Ker. I. köt. 17 l. 45 t. A Trásztádsi család vezetékeve Donogán. Bêszágéczhi êz Ávedikhên Donogáni Trásztádsin: Megeskettem Trásztádsi-Donogán Ávedikhet. Szam. Ház. II. köt. 13 l. 102 t. L. Chárib, Donogán, Hêbás, Leon, Liczidur, Macskási, Tarisnyás.

Troncski = Troságir. Troságir (*тросъгир*) örmény szó: zászlós, zászlótartó, (Zászlófi), signifer, vexillifer, törökül bájrâchdâr. Jelentékeny nagy család volt Árság örmény király és nagy Szent-Nerszesz idejében. Az Esztegár család örmény neve. Bârchudâr, Esztegár (Sztegár), Todcrás, Troságir, Zászlófi egy család. L. ezeket. A Troncski családnév most nincs használatban.

Tuchtâr. Tuszdêr (*тучтар*) örmény szó: leány, németül Tochter, szanszkrit nyelven: tuchtâr, görögül θυγάτριον, perzsául ducht, docht, duchter, dochter. Joannes Tuchtâr. Szam. vár. lev. 1822—1968 sz. — Tuchtâr Danig idevaló, de Zilahon 'Iakó kereskedő. Szam. vár. lev. 1809—361 sz. — Zilahi kereskedő vagyis Moldován József. A szam. keresk. társ. 1826. évi iratai közt. A Moldován család egyik ága Tuchtâr vezetékevet viselt. E családnév most nincs használatban. L. Moldován.

Tucsig = Tücsék, Chácskhó, Hácsko, Hácskuj. Joannes Karátson alias Tutsik. Szam. vár. lev. 1803—731 sz. Tutsig, a Chácsshig (Kristóf) elferdített alakja. Kristóf Tucsigján. Szam. Ház. III. köt. 46 l. — Ánton Chácsko-i Tucsigján. Szam. Ház. II. köt. 110 l. febr. 11. Tucsig = Hácsko. L. Hácsko, Hácskuj.

Tukmáds. A hazai örmény a laskának (leves) egyik nemét nevezi Tukmáds-nak. A Kristóffi család gúnyneve. L. Kristóffi, Lukácsfi.

Tul (*тұл*) örmény szó: nyugalom, pihenés. A Pál (Boghosz) család örmény neve. L. Boghosz, Pál.

Tulburá, román szó: zavaros, haragos. Tulburá Chácsshig. Szam. H. II. köt. 52 l. 5 t. Gúnynev. Kihalt család,

Tuluk. Tulok magyar szó. — Moldován alias Tuluk-i Szárkisz, civis localis. Szam. vár. lev. 1806—1299 sz. A Tulok (Tuluk) gúnynév most nincs használatban. L. Moldován.

Tumul (Tumlu). Tumul arab szó: vétkes, hibás, lázadó, hitehagyott; egyjelentésű a „pribég“ szóval. A Tumul-ak (Tumlu-ak) Tömlőre magyarosították nevöket. — Szimon Tumlu-i. Szam. H. II. köt. 44 l. 21 t. L. Pribág, Simávon, Tömlő.

Turcsa. A románban „Turci'a“: Törökország. Turcsa, a Török (Thurkh) család román neve. Turcsá Lukács. Szam. Ker. II. köt. 580 l. — Mègèrdéczi êz Szimonin vèrtin jév ánun tèránkh Hágop Turcsá-inè: Megkereszteltem Simonnak a fiát és (Turcsa) Jakab nevet adtam neki. Szam. Ker. I. köt. 52 l. 488 t. A Turcsa (Török) család vezetékeve Simon. — Turcsa alias Jásik József. Szam. vár. lev. 1852. A Turcsa család egyik ága Jásik nevet (gúnynév) is visel. — Joannes Turcsa (Gábrus). Szam. vár. lev. 1858. E család egyik ága Hofer (gúny) nevet is visel. L. Bihul, Estrángá, Ésved, Gábrus, Gárász, Jásik, Thurk, Török.

Turdea = Tordai. Thorosz Turdeáji. Szam. Ker. II. köt. 125 l. Ohánnesz Dsurdsovczhi, vornor Turdán bolt uni: Gyergyai János, kinek Tordán boltja van. Szam. Ház II. köt. 172 l. jan. 10. A Turdea család vezetékeve Gyergyai. E családnév most nincs használatban.

Turk. Az örmény a török-öt turk-, thurkhnak nevezi. L. Thurkh, Török, Turcsa.

Tukmáds. Tukmáds örmény szó: „churut“-tal főzött laska-leves. A Lukácsfi család gúnyneve. L. Lukácsfi.

Tütsek, a Tucsig másik alakja. Tütsek Anna irónő. L. Chácsko, Hácsko (Hácskuj, Hácskul), Tucsig.

Túzes, a Szájká családnév magyar fordítása. Czetz Emanuel pap így írja: Cajetanus „Tizes.“ Szam. Ker. III. köt. 379 l. 141 t. Így is fordul elő Túzes, Tiuzes. Káluszd Túzes. Szam. Ház. II. köt. 222 l. 2 t. — Gratianus Túzes. Szam. Ház. III. köt. 54 l. — Cajetanus Túzes alias Luka. Szam. vár. lev. 1813—21 sz. A Túzes család vezetékeve Lukács (Luká). L. Cshámák, Luká, Lukács, Szájká.

U.

Ulián. Ul, ulig (*ուլ, ուլիկ*) örmény szó: gödölye, gidó; görögül *αγιδιον* (v. ö. gidó). Toder Uliáni. Szam. vár. lev. 1768 (Gyergyó-Szt-Miklósról). Gyergyai Ulyán máskép Keresztes István. Szam. vár. lev. 1811—306 sz. Ulián = Keresztes. Az Áki, Bocshig, Fark, Gyergyai, Kepri (Káprikodá). A Keresztes család örmény vezetékneve Ulián. L. ezeket, és Hulián, Lulián.

Unán. Unájn (*ունայն*) örmény szó: szegény, üres. Thorosz Unán-i ájszinkhèn Török (*ղիսիրուիւղ*). Egy erzsébetvárosi régi oklevélből. Unán, a Török család gúnyneve. L. Török.

Urmánczhi: Urmia (Perzsia) helységből való. Iláchácz jergéri Michael Krikori Urmánczián: Lengyelországi (itt laktak utoljára az Urmánczhi-ak, mielőtt e hazarészbe beköltöztek) Urmánczhi Gergely fia. Szam. Ker. II. köt. 636 l. 31 t. 1786 év. Michael Urmánczhi ilách: Lengyel-Urmánczhi Mihály (itt a „Lengyel“ az ország helyett áll). Szam. Ker. II. köt. 658 l. 117 t. — Urmánczi Mihály, ki 1790 decz. 10-én jött Kuthi-ból Szamosújvárra lakozni, előmutatott egy örmény keresztlevelet, mit Mosoro Sámuel kuthi-i örmény szertartású prépost állított ki 1788. decz. 31-én. A keresztlevél őt nem Urmánczi-nak, hanem Romáskán-nak nevezi. — Michael Urmánczi alias Romáskán. Szam. vár. lev. 1793—373 sz. jegyzőkönyv. Az Urmánczi család vezetékneve Romáskán. A Romáskán család Lengyelországban (újabb időben) bárói rangra emelkedett. Báró Romáskán volt lemergi örmény kath. érsek a bécsi „Urak-házá“-nak üléseiben mindig részt vett. — Egy Szucsávában 1806. szept. 24-én kiállított és Szamosújvárra küldött német nyelvű bizonyítvány aláírása ez: *Անդրիաս Արմանչուն զիսոյ աշխարհիս* (Ándriás Urmánczun végáh ájsz pánisz: Urmánczi András tanú ebben a dologban) és közvetlenül ez alatt: heisz Andriesch Romaschkan (az az Romáskán András). Szam. vár. lev. 1806—1161 sz. L. Ászvádur, Bogdán, Nevelics, Persián, Perziáczhi, Placsintár, Romáskán, Simávon, Szongott.

Ursul román szó: medve. Ursul Márton. Szam. vár. lev. 1830. — „Ursul Vártán“ és mellette örményül:

Vártán Donogán-i. Szam. vár. 1736. évi összeírás. Ursul a Donogán család gúnyneve. L. Donogán.

Uszep = Uszepián = Józseffi, Joseffi. L. József, Józseffi.

Uszkátul. Uszat román szó: szikkadt, száraz, sovány; uszkátul: a sovány. Sztephán Uszkátul-ján. Szam. templom iratai közt. Gúnynév. Uszkátul ellentéte a Kővérnek. L. Dobribán, Erszényes, Pungucz.

V.

Vastag, magyar szó. Emanuel Vastag Gergely, Josephus Vastag Gergely, Gregorius Vastag Gergely (az az Vastag Gergely fiai: Emanuel, József, Gergely). Szam. vár. lev. 1776 évi összeírás. — Êszthephán Hászt Kirkori áj(szinkhên) Vêrdzárján: Vastag Gergely fia István az az Verdzár. Szam. vár. lev. Karátsonyi Bogdán szamosújvári főbíró 1765. aug. 1-én kelt örmény nyelvű leveléből. A Vastag (Hászt) család vezetékneve Verzár. L. Ámbur, Erős, Hászt, Kirkor, Máxin, Verzár.

Vákár, a román vacariu: marhakereskedő, tehenész (a ki teheneket tart a végett, hogy azok tejének és ebből készített vajnak, turónak, sajtnak eladásából hasznot, nyereséget huzzon). Armentarius, örményül ánteort (*անտորտ*). Ágopsáh Vákár. Szam. H. II. köt. 159 l. 127 t.

Vártán, örmény szó, a várt (*վարտ*): rózsa szóból van alakítva. Ászvádur Vártán. Szam. Ker. II. köt. 309 l. 119 t. — Vártán máganuámp Czetz: Vártán vezetékneve Czetz. Szam. Ker. I. köt. 10 l. Vártán volt a híres Mámigonián hadvezér, kinek a perzsák ellen folytatott hősi háborúja „Vártán-féle háború“ név alatt ismeretes az örmény történelemben. E háborút igen szépen írta meg Elisaeus ámáduni örmény püspök, kinek jeles munkáját Neumann armenista egyetemi tanár következő czím alatt angol nyelvre is lefordította: *The History of Vartan, and of the Battle of the Armenians: Containing an Account of the religious Wars between the Persians and Armenians; by Elisaeus bishop, of the Amadusians. Translated from the Armenian by C. F. Neumann London.* (Azaz: Vártánnak és az örmény háborúnak története, mely tudósítást foglal

magában a vallásos hadakról a perzsák és örmények között. Irta Elisaeus, ámáduni püspök, örményből fordította Neumann. E munkát magyarul Horvát István ismertette. Tudományos gyűjtemény. 1835. 7-dik kötet). E családnév előfordul Keleten is: Mánug Vártánián. „Árévélkh“ 1886. aug. 9. 768. L. Cshicshág, Flora, Êsztézsár, Vertán, Virág.

Vártábéd (*վարտաբեդ*) örmény szó: doctor. Szdephán Vártábédin áchpârê. Szam. vár. lev. régi összeírás. Száko Vártábédi. Ugyanott. Kihalt család.

Várte, a várt (rózsa) örmény szóból képzett családnév. Krikor Vázán-Várte, Futó-Várte Gergely. L. Fugá, Fugulyán, Vártus, Vázán, Vertán.

Várteresz. Várt (*վարտ*: rózsa) és erész (*արշ*: arcz) örmény szavak-ból. Várteresz, Vártereszián = Rózsaarczú. Chácshig Vártereszján. Szam. H. I. köt. 11 l. 203 t. — Chuvánt gin Vártereszi Mêrzáján: Merza-Várteresz felesége Chuvánt. Szam. vár. lev. A Merza család vezetőneve Várteresz. — Chácshig Vártereszi Floráján. Szam. keresk. társ. iratai közt. L. Flora, Gyergyai, Merza.

Vártig (Vártigián) örmény szó; rózsácska, kis rózsa. Jákub Vártigján. Szam. Ker. II. köt. 1 l. 5 t. E családnév most nincs használatban. L. Páskul.

Vártus örmény szó = Várte, Vártig. Ászvádur Vártus. Szam. vár. lev. 1799. L. Vártán, Várte, Vertán.

Vásárbirov, magyar szó. Mánug Vásárbirov. Szam. Ker. II. köt. 334 l. 93 t. — Vásár-Birot Krikor. Szam. Ker. I. köt. 66 l. 696 t. L. Dámghádsi.

Vázán, vázém (futók) örmény igéből alakított szó. Ászvádur Vázán Fugái: Futós Adeodat. Szam. Ker. II. köt. 224 l. 93 t. Itt a „Fugá“ a „Vázán“ (örmény futó, futós) egyjelentésű magyarzója, mely a latin fuga (fugio) szótól kölcsönzött román fugatoriunak rövidebb alakja. L. Fugá, Fugulyán, Futár, Megrán.

Vászil (Vászilián) nem a román Vasilic, hanem Basilius, Blasius, Vlasius után alakított név. Szent-Balázs, a torok-bajok védszentje Örményországnak Szebászte városában élt. L. Szentek Élete, írta Zalka János, I. rész 178 l. Vászil nevű örmény királyunk is volt. A Vászil-ok

neveiket Lászlófi-ra magyarosították. „Theodorus Vászil“ és mellette örményül: Thorosz Goskár. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. A Goskár család egyik ága Vászil. L. Balázs, Chontikár, Császár, Czánki, Gáláif, Sáhin, Thákvor.

Vászlovszki. Váslui helység a volt Moldovában a Birlát mellett. Hágopin vértin Váslóczhunê. Szam. Ker. I. köt. 52 l. 492 t. — Gádarine Váslóczkián. Szam. Ker. IV. köt. 282 l. — Ohánnesz Mánugi Váslóczhu Szípvizen: Váslu-i (Vászlovszki) Mánug fia János. A csikszépvízi főbírónak 1769. máj. 25-én kelt örmény leveléből. (A bíró így írta alá nevét: *Աղոք բարդ, ինչոյն եղևնեցիսն եւ սիրով սիրարեւոյ չարսոյ*: Ágop Êsztechnoi jégéghéczpán jév birov Szípkizu Hájocz: Zakariás Jakab főgondnok és a szépvízi örmények bírója.) A Vászlovszki család vezetéknéve Mánug. L. Ágopsa, Mánug.

Veres a Gármir magyar fordítása. János Veres (örmény betűkkel: *Վարսէ Վերէ*). Szam. vár. lev. 1737. L. Gármir, Piros, Roska, Roth.

Vérpián. L. Árvai.

Vertán örmény szó; a Vártán másik alakja. Dondon Vertán. Szam. vár. lev. 1766. Hazánkban a Vertán-ok között kitűnt a kunágotai Vertán András. (Kunágot, puszta Csanádmegyében.) Praedii Kunágotá subarendator Stephanus Vártán. Szam. vár. lev. 1805—1094 sz. Lukács Vertán alias Dumitru. Szam. vár. lev.; összeírás. — Christophorus Vertán alias Káterev. Szam. vár. lev.; összeírás. L. Csoribán, Dumitru, Gud, Káterev, Kátteró, Pátrubán.

Vértênuçz. Vertán+uçz = kis Vertán. Vertán örmény szó, uc román kicsinyítő szócska. János Vértênuçz. Szam. Ker. IV. köt. 190 l. — Ánton Vártáni Vértênuçzján. Szam. Ház. III. köt. 49 l. L. Vártán, Vertán.

Verváisz. Az Esztegár-ok azon ága, melyből Mánási (orvos Szamosújvárt 1847) felesége származott, Verváisz-nak is neveztetett (a német „Wer weisz“ ki tudja? szavakból). Szam. Ker. IV. köt. 256 l. — B. Der-Vártán Korbulián bészágécz êz ághácshá Miklus Mánási-n ênt

Katiczá-in ághácshá Lukács-in Észtégárián: Korbuly Vártán pap megeskette Mánási Miklóst Katiczával, Esztégár Lukács ur leányával. Szam. Ház. III. köt. 50 l. 1842. máj. 10. Az Esztégár család egyik ágát Verváisz-nak is nevezték. L. Esztégár.

Verzár (Verzereszki, Verzureskul). Verzáriu román szó, jelentése: laboda és káposztalevéllal (a románban = varza) töltött placinta. Ghugász Szdephánián Vêrdzêreskul: Verzár-Sztephánián Lukács. Szam. H. II. köt. 1 l. — Vártán Sztepháni Vêrdzárján: Verzár István fia Vártán. Szam. H. II. köt. 20 l. 452 t. — Ávárkhjerez, kérhárkéli Der-Ghugász Szdephánián Vêrdzêreskul szurp ászduádzápánuthián vártábéd (*Քարտեզ գերանդելի Տէր-Պրոպան Ստեփանեանի վարդապետի սարք տնտեսականական գրառուցում*): Esperes-plebános Verzereskul-Stephánian Lukács, a theologia doctora. Szam. Ház. II. köt. 1 l. 1742. A Verzár család vezetékeve Stefánián (Stefánovics = Istvánfi). — Crida Stephani nepotis Verzár alias Bogdánffi. Szam. vár. lev. 1766—100 sz. — Stephanus Bogdány alias Verzár. Szam. vár. lev. 1774. évi márcz. 1-én kelt jegyzőkönyvből. A Bogdánffy és Verzár egy család. — Stephanus Verzár alias Vastag. Stephanus Bogdány nomine Verzariorum. Szam. vár. lev. 1766—36 sz. Cívus armenopolitanus Stephanus Verzár alias Bogdány dictus. Szam. vár. lev. 1766—45 sz. L. Bogdánfi, Hászt, Kirkor, Stefánián, Stefánovics, Vastag.

Viddincshi: Viddin-i. Viddin város Bulgáriában. Ohánnesz, Szárkisz Viddinczhun vértin. Szam. Ház. II. köt. 162 l. 52 t. Kihalt család.

Vikol. Az örmény vik (*վիկ*) szónak jelentése: erő (a latinban: vis, vigor), oltalom, fegyver, paizs (Jupiter paizsa); a román ul: az, a. Vik-ul: a paizs = Egidius, Egyed. Vikol János dr. az erzsébetvárosi államgymn. igazgatója.

Virág, a Cshicshágián család magyar neve. Lucas Virág (zárójelben Florja). Szam. Ház. III. köt. 63 l. 1851. jan. 16. L. Cshicshágián, Flora, Gulin, Vártán, Várteres, Zachariás.

Voith, lengyel-orosz nyelven „falubíró“-t (Dorfrichter), községbirót, főbirót jelent. A lengyelországi örmények világi

előjárójukat „voith“-nak nevezték. — Iláchin Voithekh-in tuszdrên: Lengyel-Voith leánya. Szam. H. II. köt. 37 l. 4 t. 1749. jan. 13. — Voithekh-in iláchin ginn: Lengyel-Voith felesége. Szam. H. II. köt. 37 l. 5 t. A Voith család Lengyelországból jött be, azért neveztetik Lengyel-nek is. Jósika Miklós is „Két élet“ című regényében (II. köt. 33, 35, 37 l.) tesz említést egy „Szécsi Vojt“-ról. — Mánugián mágánuámp Voith: Mánug vezetéknevvel Voith. Szam. Ker. I. köt. 3 l. 1714. aug. 17. A Voith-ok Mánug-ok. A Voith következő alakokban fordul elő: Voithekh ilách: Lengyelországi Voith. Szam. Ker. II. köt. 61 l. 589 t. — Vajth. Szam. Ker. II. köt. 159 l. 4 t. Voith (ezt az írodort használják a Voith-ok most); Káringetz pap, II. 677 l. 12 t. alatt így ír: Christ. Vojit; de ugyanaz II. 680 lapon 59 t. alatt: Voit. Korbul Simon pap 1800-ban máj. 29-én III. köt. 16. l. 64 t. alatt: Vártán Voeth. 1747-ben a stanislavopoli (Lengyelország) örmények írásban segílyt kérnek városunktól templomuk számára. Az örmény főbíró így írta nevét a kérvény alá: Christoph. Jakubovics wojt stanislavopolitanus. Szam. vár. lev. 1747 iratai közt. Stanislavovból (Stanislavopolis, Lengyelország) 1734. jan. 6-án a szamosújvári főbíróhoz Simay Gergelyhez írott örmény levél aláírása ez: Jész Toder Kirkori, vojth héd jértveál jergodászán tádavoráczhész: Én Gergely Tódor voith (főbíró) esküdt tizenkét birótársammal (senator) együtt. — Gházár Gházárián voithin vèrtin: Lázár Lázárnak, a főbírónak fia. Szam. Ker. I. köt. 119 l. 1745 t. Ebből az idézetből látszik, hogy az örmények főbírájukat időnként különböző családokból választották; de csak a Mánug család cserélte fel vezetéknevét az állást jelző voith névvel. Mindazok kik főbírói hivatalt viseltek, családi neveik mellé mindig oda írták kis *v* betűvel a voith szót is; ellenben a Mánug család csak a Voith nevet kezdette használni. L. Ákonecz, Lázár, Málíkh, Mánug, Petul.

Volf, a káhl (*quul*) örmény szónak német neve, jelent farkast. Hovszeph Bulgár Volf. Erzs. Ker. II. köt. 106 l. 23 t. A Bulgár, Farkas, Káhl, Lupul, Volf, (Bosnyák, Polyák, Tóth) egy család. E család vezetékneve Ázbej,

de mivel Bulgáriából jött -- Bulgár-nak is nevezetik. L. Ázbej, Farkas, Káhl, Lupul.

Z.

Záblu, Izabella-ból alakított szó. Mánug Zábluinè: Záblu (Isabella) fia Emanucl. Szam. Ker. I. köt. 110 l. 1041 t. Záblu alias Balta. Szam. vár. lev. 1755. A Balta család egyik ága, anyjukról Isabelláról Záblu-nak neveztetett. A Záblu családnév most nincs használatban. L. Balta.

Zábulik. A török szábulnámák szóból, melynek jelentése: szappannal mosni, alakult a Zábulik családnév. A Szábondsi (Szappanyos) családnévnek elferdített alakja. — Christophorus Zábulik. Szam. Ház. II. köt. 136 l. 2 t. — Zábulig Danig. Szam. H. II. köt. 67 l. 268 t. — Luszig Zábulikh. Szam. H. II. köt. 28 l. 573 t. — Szimon Zábulikh-i. A szam. timártársulat 1773 évi iratai közt. — András Simon alias Zábulik. Szam. vár. lev. 1736 évi összeírás. — Christoph Ándoni alias Zábulik. Ugyanott. A Simon és Ándon család egy-egy ágát, mivel szappant árultak, Zábulik-nak nevezték. Zábulik Antal fia Bogdán (Szamosújvártt) Pápéd Bogdánnak is neveztetett, 1856. IV. köt. 316 l. L. Ándon, Jákobi, Pápéd, Simon, Szapanár, Szábondsi, Szappanyos.

Zachariás, bibliai név, jelentése: Istenre gondoló. Ánton Zachariás-i. Szam. Ház. III. köt. 24 l. 1832. — Stephanus Zachariás alias Herczeg. Szam. vár. lev.; összeírás. — Zacharias alias Hornoj János. A szam. keresk. társ. 1824 évi iratai közt. A Zachariás család egyik ága Szamosújvártt Herczegnek, másik Hornoj-nak is neveztetett. Záchno = Zachariás. L. Ánieczi, Chontikhár, Császár, Dájbukát, Gul, Hornoj, Misug, Thákvor, Zádig.

Záchno = Zachariás. L. Zachariás.

Záchovszki, Záchno = Zachar, Zakar, Zachariás. Gyer-gyó-Szent-Miklóson Záchno = Záchofi. L. Zachariás.

Zádig, örmény szó (zádél, ázádél, szabadit igéből), jelentése menekülés, szabadulás, a zsidók kiszabadulásának ünnepe Egyiptomból, húsvéti bárány, Krisztus fel-

támadása, a feltámadás ünnepe: húsvét. L. Gulin, Háruthiun, Pászákász, Zachar, Zachariás.

Zárog, a Dzárug, Dzerig elferdített alakja. Szam. vár. lev. 1819. L. Dzárug, Zerich.

Zártun, örmény szó, jelentése: éber, ébren. L. Gergely.

Záruch = Dzárug. Záruch Antal. Szam. vár. lev. 1764.

Záruq, a Dzárug rövidebb alakja. L. Dzárug, Zerich.

Zászlófi. L. Troncski alatt „Troságir.“

Zeffe. L. Szefer.

Zerich = Dzerig, öreg Simeon L. Dzerig, Simeon.

Zerif (Zárif) arab szó: szép, jó, kellemes, csinos. L. Csinás, Czifra, Dzerig, Mëndrul, Pribág, Sirin.

Zilihdár, perzsa szó: harcos, katona. Zilifdár oghlu (török oghul; fi) Minász volt a hazai örmények első püspöke. L. Ástá, Dsigár, Katona, Kátán, Osztián Szefer, Szilidár.

Zoruthiun, örmény szó, jelentése: hadsereg, katona. L. Dsigár, Katona, Osztián, Szefer, Szilidár, Zilihdár.

Zugráv. A görög *ζωγράφος* (képíró, géntánákir: *zōgraphos*) szóból csinált a román: zugráv-t. Zugráv az örmény Náschárár román fordítása. L. Gárdsthév, Kip, Nágo, Náschárár, Nikos, Pap (Der-Márdirosz), Piktör.

Zuhál, arab szó: bolygó csillag, Kronosz. L. Bokor, Csillag, Hurmuz, Nuridsán.

Zsákotá. Zakota magyar szó: allerlei Zeug. Hágop mágánuámp Zsákotá. Szam. Ker. I. köt. 3 l. L. Ágop, Hágop.

Zsombori. L. Kovrig, Sombori.

Zsorá. Zor, (*zōr, zōr*) örmény szó: katona, harcos - Marczel. L. Ámbur, Dsigár, Katona, Osztián, Szefer, Szilidár.

Zsumerd. L. Bogdánfi, Dsumerd-ián.

II. A hazai örmények keresztnivei.

A latin egyházban csak a püspök bérmál; az örmény pap kereszteleés alkalmával feladja a bérmálás szentségét is. 1850-ig csak az alább közölt keresztnoveket használták az örmények; de az ötvenes évek óta más keresztnév

keresztneveket is adnak az örmény gyermekeknek. Sőt még olyan kereszt- és bérmaneveket is találunk közöttünk, melyek a martyrologiumban nincsenek meg (Árpád, Zoltán, Lúda...). Van a lejobb látható keresztnevek között néhány olyan keresztnev, melyek az örmény nemzet sajátos alkotásai (Minász, Vártán...). A többi keresztneveket, az örmény úgy tekintette, mint nemzetközi fogalmakat, a melyeket a maga módja szerint alakított át; ezen, a nyelvtörténetben kifejlődött alakokhoz aztán hagyományosan ragaszkodott is a legújabb időkig. A reánk szállott nevek közt vannak olyanok, a melyeket még a Hájg-dynastia idejében is használták (Ádám, Ábel...); az Arsacidák alatt perzsa nevekkal is éltek ősünk (Choszrov, Árdásir...); a Pákráduni-házból származott királyok idejéből valók az arab nevek, a Rupenisták korában már európai (nyugati) nevekre is keresztelik az örmények gyermekeiket (Leon, Izabella...). Azután a vándorlás ideje alatt felvesznek tatár, georgiai, török, szláv, lengyel, román stb. neveket. Legtöbb keresztnev helyettesítése lehetetlen; mert a leggyakrabban használt keresztnevek már minden nemzet nyelvében nemzeti alakot öltöttek. Némely keresztnevet azért nem lehet lefordítani, mert nincs jelentése. A keresztnevek helyettesítésében hibák is fordultak elő: így helyettesítették apáink a Káluszd-ot (Adventor) — Farkassal (Wolfgangus), a Vártán-t Mártonnal, a Mánug-ot szintén Mártonnal, az Ámirá-t Imrével, a Danig-ot Dániellel, a Mennás-t (Minász) Michaellel, a Thorosz-t Tódorral...

I. Finevek:

Ábel: a siró; a héber abol (sirni) szóból.

Ábkár (Ábágár), az örmény ávák ájr (*avak ajr*: vitéz férfiú) szavakból.

Ábrahám: kiváló atya; a héber ab (atya) és rám (kiváló) szavakból.

Ádálbert: fényes nemességből való; a német edel (nemes) és berth (fényes) szavakból.

Ádám: ember; héber szó.

Ágop (Jakab) héber szó: a csaló.

Ágopsáh: Jakab-úr (sáh perzsa szó: ur).

Agoston: becsületben gazdag, a latin augustinusból.

Albert = *Ádálbert*: fényes nemességből való. L. *Ádálbert*.

Alexa (Elek): az oltalmazó, a görög *ἀλεξω*-ból.

Aloziosz (Aloiziosz, Alajos) = Ludvig, a hlud (dicsőség, hír) és vic (harcz) szavakból: der Kriegberühmte, harczban híres.

Ámirá: fejedelem, a perzsa emir szóból.

Ándreász: a bátor, a görög *ἀνδρειος*-ból.

Ángszend (Auxentius): a növekedő, a latin augeo mult idejéből (auxi).

Ánton: a megbecsülhetlen, a latin Antoniusból.

Ántonás: Antalos. L. *Ánton*.

Árákhél: apostol, az örmény árákhéal (*արարիւի*: hitküldér) szóból.

Árisztágesz: a legjobb, a görög *ἀριστος* felsőfokából (*ἄριστος* ottimo, prestantissimo, eccellente).

Ászlán: oroszlán-szivű vitéz, bátor, az arab ászlán (oroszlán) szóból.

Ászvádur (Bogdán, Adeodatus): Isten adta, az örmény *Ászduádz* (*Աստուած*: Isten) és *dál* (*աւ*: adni) szavakból.

Áthánásziosz: a halhatatlan, a görög *ἀθάνατος* szóból.

Ávák: nagy, az örmény ávák (*աւագ*: fő, nagy, nemes) szóból.

Ávedikh: üdvözet, az örmény ávedikh (*աւեմիք*) szóból.

Ávedum: annuntiatio, jelentés, híradás, az örmény ávedum (*աւեմում*) szóból.

Ázbej: Fülöp, az örmény ászbéd (*ասշեմ*: lovag, eques, cavalliere) szóból.

Bághdászár: Boldizsár; babyloni nyelven: Bál kincse.

Bedros: Péter, a görög *πέτρα* (kő, szikla) szóból.

Bernárdinosz (Bernát): erős mint a medve, az ó-német beer (medve) és hart (erős) szavakból. L. Ursul.

Blágá (Benedek, Benedictus): áldott, a szláv blaga szóból.

Bogdán (Adeodatus): Isten adta, a szláv Bog (Isten) és dán (adni) szókából.

Boghigárposz (Polykárp) : gyümölcshezó, termékeny, a görög *πολύκαρπος* (che produce molti frutti, fruttuoso) szóból.

Boghosz : Pál. L. a vezetéknevek között Pál.

Chácsládur. L. jelentését a vezetéknevek között.

Chácssig. L. jelentését a vezetéknevek között.

Chácsko. L. jelentését a vezetéknevek között.

Chúlig, az örmény kálig (*quibh*) elferdített alakja : kis farkas = Lupus, Volfgáng.

Cházár = Lázár. L. a vezetéknevek között Lázár.

Chêngánosz = Longinus, a latin longus (hosszú) szóból.

Dániel. L. jelentését a vezetéknevek között.

Délbej. L. Edelbej.

Dionysiosz = Dénes, a görög *Διονύσιος* (Bacchus papja) szóból.

Dominikosz = Domonkos. L. jelentését a vezetéknevek között.

Donovák. L. jelentését a vezetéknevek között.

Dumitru. L. jelentését a vezetéknevek között.

Dzárug, a Dzerig elferdített alakja = Simon. L. Dzerig.

Dzerig, az örmény dzér (*dh*) szó : öreg, senex, senior; a bibliai öreg Simeon helyett használtatik.

Edelbej = Adalbert. L. Adalbert.

Efrem, héber szó : termékeny. L. Boghigárposz.

Eghia, héber szó : hatalmas úr.

Eliás. L. Eghia.

Elizeus, héber szó : Isten szabadítása.

Emanuel. L. jelentését a vezetéknevek között.

Emericus = Henricus. Henrik; hatalmas házból való; heim ó-német szó : ház és rich : hatalmas.

Erazmus : szeretetreméltó, a görög *ἔρως* (szeretet, Amor) szóból.

Eugen = Jenő; a görög *εὐγενής* (nemes) szóból.

Fcreucz. L. jelentését a vezetéknevek között.

Fidur. L. jelentését a vezetéknevek között.

Filipposz = Fülöp : lókedvelő, *amatore de' cavalli*, a görög *φιλιππος* szóból.

Fvénkucz. L. jelentését a vezetéknevek között.

Gábor. L. Gábris.

Gábris = Gábor. L. Gábor név jelentését a vezetéknevek között.

Gárabéd. L. jelentését a vezetéknevek között.

Gergel. L. jelentését a vezetéknevek között.

Geghemesz = Clemens (Kelemen). Clemens latin szó: kegyes.

Géghementosz = Clemens: a kegyes.

Ghugász = Lukács. L. jelentését a vezetéknevek között.

Girágosz. L. jelentését a vezetéknevek között.

Guláf, a guláb perzsa szóból: rózsavíz, aqua rosacea.

Gurneliosz = Kornel: szarúszilárd, Hornfest, a latin cornu szóból.

Hágopsá. L. jelentését a vezetéknevek között.

Hákubás = Jakabos; az ás a magyar as, os, es, ös képző román alakja. L. Jakab jelentését a vezetéknevek között.

Hánig = Jánoska. L. Hohánnesz (Ohánnesz = János) jelentését a vezetéknevek között.

Hánko = Jankó, János. L. jelentését a vezetéknevek között.

Háruthiun = Páskál, Páskul, Páskuly. L. Háruthiun jelentését a vezetéknevek között.

Hoszep = József. L. József jelentését a vezetéknevek között.

Hovágin = Joachim. L. Joachim jelentését a vezetéknevek között.

Huszdineáli = Jusztinián, a latin justus: igazságos szóból.

Huszig = Hesychius, a görög ἡσυχος (csendes, hallgató, tranquillo, quieto, silente) szóból.

Ignác: tűzes, a latin ignisből.

Imre. L. Emericus.

Izshág = Izsák. L. Izsák jelentését a vezetéknevek között.

Iszáj. L. jelentését a vezetéknevek között.

Jákub = Jakab. L. Jakab jelentését a vezetéknevek között.

János. L. jelentését a vezetéknevek között.

Jolbe, Jolbej. L. Ádálbert, Albert.

Kajtán (Káetán, Kájtán), az Adeodat, Bogdán helyettesítője.

Káetán = Kajtán. L. Kajtán.

Kálicz (Kákig) örmény keresztnév; nem lehet lefordítani, mert nincs jelentése.

Káluszd. L. jelentését a vezetékeknek között.

Káprél = Gábor. L. Gábris.

Kápriel = Gábor. L. Gábris, Káprél.

Károly: férfi, vitéz, az ó-német karle szóból.

Keork = György. L. György jelentését a vezetékeknek között.

Kirkor = Gergely. L. Gergely jelentését a vezetékeknek között.

Kirkos, a Kirko(r)s(áh) rövidebb alakja. L. Kirkorsáh.

Kirkosáh, a Kirko(r)sáh másik alakja. L. Kirkos, Kirkorsáh.

Kirkorsáh = Gergely-úr. L. jelentését a vezetékeknek között.

Kivork. L. Keork.

Kreosun = Gratianus (Karácson). Graczián: a kegyes, a latin gratia-ból. L. Kreosun a vezetékeknek között.

Krikor = Gergely. L. Krikor a vezetékeknek között.

Kristóf. L. jelentését a vezetékeknek között.

Krisztá, a Kristóf román alakja. L. Kristóf.

Kriszdoszdur. L. jelentését a vezetékeknek között.

Kriszadáfor = Kristóf, a görög *χριστοφορος*: Krisztushordozó szóból.

Ládiszlávosz = Ladislaus, László: dicsőséges, a szláv vlada (hat, het) és slas (fény) szóból. A lengyel-szláv Vladislausból csináltak a magyar történelemírők: Ulászló-t.

Longinus: hosszú, a latin longusból. L. Chêngánosz.

Lorencziosz = Lőrincz, Laurencius: babérkoszorús, babérhordozó, Lorbeerträger, a latin laurus (borostyán, babér) szóból.

Lukács. L. jelentését a vezetékeknek között.

Luszig, az örmény lujsz (*լույս*: fény, világosság) szóból = Lukács. Sokan a Luszig nevet Luszávoricsh (Illuminator) értelemben is használják.

Mádáthiá, héber szó: az Úr ajándéka = Theodor, Tódor.

Máxim, az Auxentius, Oxendius elferdített örmény alakja. L. Auxentius a vezetéknevek között.

Mámul: csinált, az arab m'amul szóból.

Mánug = Emanuel. L. Mánug (Emanuel) a vezetéknevek között.

Marczell: ifjú harcos, a latin mars szóból.

Márdirosz = Márton: Krisztus tanúja, vértanú, a görög μαρτυρ, υπος szóból.

Márgosz = Márkus, Márk: fénylő, sima; héber szó.

Márk. L. Márgosz.

Márkulea. L. Márgosz, Márk.

Márne: csalárdság, a héber mármáh szóból.

Máruf: nyilvános, ismeretes, jelentékeny, az arab máruf szóból.

Mártinosz. L. Márdirosz.

Mátheosz = Máté: ajándékozott, ein Geschenker; héber és syr szó.

Melikh, arab szó: király, rex; az európaiak csak a Reginá-t használják keresztnév gyanánt, az örmény a Rex-et (Melikh) is használja.

Mesko = Melchon (Melchior, Menyhárt, Menyhért. L. Mesko a vezetéknevek között. Melchon (מלחמל) héber szó: azoknak királya, király, rex, melikh.

Melchon = Menyhért, király, melikh. L. Mesko.

Mégérdicsh (מגדרדיש) örmény szó: keresztelő, Βαπτιστής, Baptista; Szt-János sajátlagos neve (Keresztelő-János: Joannes Baptista).

Mêrkucz: kis Márk. L. Mêrkucz a vezetéknevek között.

Meszrob (μεσροβ, μεσροβη) örmény keresztnév. Nincs mivel helyettesíteni.

Miklus (Miklós, Mike, Mikó): a nép legyőzője; a görög νικάω győzök, vincere, riportare la vittoria) — és λαός (nép, popolo, moltitudine) szavakból. L. Pheruz a keresztnévek között.

Michüel (Mikó, Mihály, Mikhál): Istenhez hasonló, a héber maskal El-ből.

Minász örmény keresztnév; helyettesítője: Mihály.

Mitko, Krimiában olasz hatás alatt (genuai olaszok) Michäelből alakult keresztnév.

Movszesz (Moszesz) héber szó: vízből kivett: Mózes.
Mughál = moghol; az örmény moghol-nak nevezi a tatárok egyik törzsét. L. Mechithár szótár 319 l.

Nárczissus = Narses; nárczis (virág). L. Nerszesz.

Násztur = Nestor, Dzerig, öreg Simeon. L. Dzerig, Násztur a vezetéknevek között.

Nerszesz (Norszesz; némelyek helytelenül Mózes-sel helyettesítik): Narses, nárczis (virág). L. Narczissus.

Nigoghájosz (Nicolaus): Miklós. L. Miklós, Nikula a vezetéknevek között.

Nigol, a Nicol(aus) átírt örmény alakja: Miklós. L. Miklus.

Nikulá, a Nicolaus román alakja. L. Miklus.

Ogholko. Oghulluk török szó: fogadott fiú, adoptivus, adoptivus filius; ebből betűáttétellel: oghulkul, oghulku, ogholko.

Ohánnesz (Joannes, János): kecses, a héber johânân-ból.

Okoszdinosz (Augustinus, Ágoston) a latin augustus-ból: becsületben gazdag. L. Ágoston a vezetéknevek között.

Oxendiosz (Auxentius). L. Ángszend a vezetéknevek között.

Onofriosz (Onufrius), a görög ὀνοφροβδς-ból asinajo, *βουβῶ* (isbán), szamárhajtó.

Ovágim (Joachim): az Úr által előkészített, a héber jah hechim-ből.

Párnábász (Barnabás): a próféta fia, a kháld bar (fiú) és nabi (próféta) szavakból.

Párszég (Balázs): a király, az uralkodó, a görög βασιλεύς-ből. L. a vezetéknevek között Chontikár, Császár, Melikh, Szultán, Thákvor.

Pheruz (Feruz) = Victor, a perzsa firuz szóból.

Simá, a Simávon (= Simon) rövidebb alakja: a kit meghallgattak, a héber simhon-ból.

Simko (= Simon), a Simon (Simeon) névnek olasz képzővel (co) ellátott másik alakja.

Stanislaus (Szaniszló): az állam dicsősége, a szláv slas stan-ból.

Szárkisz = Sergius. Orosz férfi név. Nincs helyettesítője.

Száko = Izsák. L. jelentését a vezetéknevek között.
Sztephán = István. L. jelentését a vezetéknevek között.
Szefer = katona. L. jelentését a vezetéknevek között.
Szeghpesztrosz (Szilveszter): Erdősi, erdőből való, a latin *silva* szóból.

Szikucz = kis Izsák. L. jelentését a vezetéknevek között.

Szimon = Simon. L. Simá, Simko.

Szoghomon (Salamon) héber szó: békéltető.

Tániel (Dániel): Isten ítélete, a héber dan (bíró) El-ből (Isten).

Távit (Dávid): a szeretett, a héber david-ból (gyöngédség, szeretet).

Toder (Tódor): az Isten ajándéka. L. jelentését a a vezetéknevek között.

Toderás = Tódor. L. jelentését a vezetéknevek között.

Todericz = Tódor. L. jelentését a vezetéknevek között.

Toderig = Tódorka. L. Tódor.

Thádeosz (Tádé), syr férfi név: az okos, eszes.

Theodorosz = Tódor. L. Tódor a vezetéknevek között.

Thorosz (Tharadius) = Theodor, Tódor.

Thumán (Tamás); az ikertestvér, a héber thomin-ból.

Úszep (József): gyarapodás, a héber iosef-ből.

Vártán, örmény keresztnév: Rózsa.

Vártánesz, örmény keresztnév: Rózsa.

Várteresz, örmény keresztnév: Rózsaarczú, Rózsa.

Vártig: Rózsácska, kis rózsa, Rózsa. L. Várt-erész.

Vászil = Vazul: király. L. Chontikhár, Melikh, Thákvor.

Vertán, a Vártán másik alakja: Rózsa.

Vincze: a ki önmagán uralkodni képes, a latin *vincens*-ből.

Záchno (Zacharias): a kiről az uralkodó megemlékezik, a héber zécher jah-ból.

2. Nőnevek:

Ágáthá: a jó, a görög *ἀγαθή*-ből.

Ángelá: a híradónő, hirdető, törökül cháberdsi, a görög *ἄγγελος*-ből.

Ániská (Anna): a kedves, a héber hanán-ból.

Anná = Anna. L. Ániská.

Ánnácháthun: Annaasszony, Annaúrnő, a héber hanán (kedves) és a török cháthun (úrnő, kisasszony) szavakból.

Ánnámária = Anna-Mária. Anna jelentését l. Ániská alatt; **Mária:** tenger királynője, a syr már (úr) és iam-ból (tenger).

Ánnig = Nina, Panna. L. Ániská.

Ánucz = Annácska, Aniko. L. Ániská.

Ánuczá = Annácska. L. Ániská.

Ántiká = Antonia: a megbecsülhetlen, a latin Antonus-ból.

Ápolloniá, görög női név: a fénylő, világos.

Aurelia (Aranka), a latin aurum-ból (arany). L. Oszgihád.

Ázád (اَزَادَة: szabad) örmény keresztnév = Liberta, Liberata.

Bálbiniá, balbus (retegő, selyp, akadozva beszélő) latin szóból.

Bárbári (= Peregrina, Borbála) a latin barbarus (idegen) szóból.

Bérbèruk. L. Bárbára.

Bernarda: crós, mint a medve, a teuton Beer (medve) és hart (erős) szóból.

Boris = Borbála. L. Bárbára.

Brigidá (Brigittá): a segítség, a híd, az angolszász bridge szóból.

Chászcháthun: drága, tiszta asszony, az arab chász (tiszta, nemes, becses, drága) és cháthun (asszony, úrnő) szókból.

Choszrovituchd: Choszrov leánya. (Choszrov keresztnév, tuchd az örmény tuszdêr *چوشرو* [leány]) szóból.

Chutlube: fénylő játék, a perzsa chith (fénylő) és az arab lubeth (játék) szavakból.

Dánszuch?

Diruhi (درویش) örmény szó: úrnő, Domina. V. ö. az örmény hi (nő) és a német in (König-in: király-né, Köchin: szakács-né) képzőt.

Dominiká: úri, dicső a latin dominicus, a, um-ból.

Dolváth = Beatrix, Fortunata. L. Dolváth a vezetéknevek között.

Dolkucz = Dorottya, Dora, Dorna. A Dorotheának román ucz szócskával képezett kicsinyített alakja. Dorothea: Isten ajándéka, ezen görög szavakból *δωρον θεοῦ*.

Duducz. L. jelentését a vezetéknevek között.

Dzágbig (*dzunbi*) örmény szó: virág = Flora. L. Virág a vezetéknevek között.

Dsás-cháthun. Dsás perzsa szó: kamara, dsás-cháthun: első asszony. L. Ulcháthun.

Dsásul. Dsás (*ász*) örmény szó: étel, ebéd; ul román határozó szócska (a, az) = Szábor, Sapor.

Dsuhár (kohár), arabul dsevher: drágakő.

Eghiszábeth = Erzsébet: Isten dicsőségének háza, a héber El (Isten), isa (üdv) és beth (ház) szavakból (Erzsi, Örszi, Bözse, Peri, Perzsike).

Eremia = Jéromoska: szent név, a görög *ἱερός* (szent) és *ἔρημα* (név) szavakból.

Erzsébet. L. Eghiszábeth.

Eszther héber szó: csillag. Mechithár szerint (88 lap): titkos, pusztuló.

Eufrázia, a görög *εὐφρασία*: könnyű a szóval való kifejezés, könnyen beszélő, ismeretes; facile ad esprimersi, noto; törökül belli (ebből csinált a hazai örmény: belgêli).

Evá, héber nőnév: az élet anyja.

Evginia (Eugenia): jól született a görög *εὐγενής* szóból.

Feruz (Pheruz) = Victoria (győző) a perzsa firuz szóból.

Febrone (Febronia) a régi etrusk februo (tisztulok) igéből = Klára.

Franziská = Liberata. L. Frénkucz jelentését a vezetéknevek között.

Gádárine = Katalin, a görög *καθαίριος* (tisza, clarus, purus, mundus) szóból. Gádár = Katalin = Klára (Clara).

Gájánná = Gaján, Kaján; jelentése (?).

Gheghine = Ilona. Görög női név: világító, ragyogó, híres.

Gertrud: a nagyon szeretett, a teuton gern trud szóból.

Guhár. L. Dsuhár.

Guláb perzsa szó: rózsa-víz, aqua rosacea = Róza.

Gulbigár, a perzsa guldár (rózsa, rózsatermő hely) szóból.

Gulicz a perzsa gul (virág, rózsa) és icz örmény kicsinyítő szócskából: kis rózsa, rozsácska.

Gulisztán perzsa szó: rózsa, rózsakert.

Hájli (مراجل) örmény szó: tükör.

Héghine = Helen, Ilona. L. Gheghine.

Hedvig, ó-német női név: harcosnő, győzőnő = Victoria.

Hoczik, a Ripsima kicsinyített alakja. L. Ripsima.

Hopisz, a Ripsima kicsinyített alakja. L. Ripsima.

Horopszime = Ripsima. L. Ripsima.

Ignácia: tüzes, a latin ignis (tűz) szóból.

Ilenucz = Ilonka. L. Gheghine, Heghine.

Jáchut = Jácint (drágakő, jácintkő).

Jákubiná, a Jákob héber névből képzett nőnév: utószülött, álnok, ravasz.

Johánná, a Johánnes héber finévből, (melynek jelentése: Isten ajándéka, Gotthold, Gnadenkind,) képezett nőnév.

Josefa: gyarapodás, szaporodás, a héber iosef-ből („Isten fog még egy gyermeket adni.”)

Julia, latin szó: ifjú.

Julis. L. Julia.

Juliána. L. Julia.

Kájtáná. L. a finevek között Kajtán.

Kajtánka. L. a finevek között Kajtán.

Kájtus. L. a finevek között Kajtán.

Kátáriná — Clara, Klára; Kati, Katicza, Katika, Katalin. Görög női név: tiszta, szemérmes.

Káticz = Katicza. L. Kátáriná.

Kátrin — Katalin. L. Kátáriná.

Károliná — Karola. Ó-német női név: erős, erőteljes.

Kétus — Katika. L. Kátáriná.

Khemál — Táczsián. Arab szó: hallgatás.

Klára — Katalin. L. Kátáriná.

Krisztiná, a latin cristianus, a, um (keresztény) melléknévből képzett női név.

Laurencziá, a latin laureatus, a, um melléknévből: borostyánnal vagy babérral koszorúzott, borostyános, babéros.

Lizi, az Elizabetha (Erzsébet) kicsinyített alakja. L. Eghisábeth.

Leonárda: erős, mint az oroszlán; a teuton hart (erős) és a görög leon (oroszlán) szavakból. L. Bernárdá.

Luczia: világos, fénylő, napfeljöttkor született; a latin lux (világosság) szóból = Lucza.

Lusztigin, az örmény luszêngá, luszingá (*լուսիկայ, Լուսիկա*: hold) szóból. Holda, a menny úrnője.

Mágdaléná = Magda, Magdolna, Magdus női név: a főséges.

Májcho, a perzsa májchos = májhos, mejchos szóból: édes-savanyú, borizú.

Májrán = Mari (Irma), Mária, a mirjám héber szóból: akaratos, daczos, makacs.

Máni = Mánig, Mánji, Mánna. L. Nune.

Mánuság (*մանուշակ*) örmény szó: Viola; a tatár-perzsában és arabban: menekse, menefse, benefse.

Máris = Mari. L. Májrám.

Margit, a görög *μαργαρίτης* szóból: drágagyöngy.

Márkariid = Margit. L. Margit.

Mártá, héber női név: bús, szomorú, szomorkodó.

Melikh arab szó: királyné, Regina.

Melus. L. Methilda.

Methildá (Megthildá) az ó-német Machthild, Mechthild szavakból: erős szűz.

Mériucz = Mari. M. Májrám.

Mariska. L. Májrám.

Nune (Nino, Nuni = Máneá, Anna) neve azon szent nőnek, ki a georgiaiakat a keresztény vallásra térítette. L. Ánná.

Nurig. Nur arab szó: fény, világosság, ig örmény kicsinyítő szócska (acska, ecske); nurig: csillagocska, kis csillag, Stella.

Oszkihád (*ոսկիհաճ*) örmény szó: Aranka, Aurelia.

Pánicz, a Pan(na = Anna) és icz kicsinyítő szócskából: Anna, Panna, Pannus.

Petronella: kökemény, a görög *petrá* szóból.

Priská, a latin *priscus*, a, um melléknévből: hajdani, régi, ősi. A Priská-ból csinált a magyar: Piroská-t.

Regina latin szó: királyné. L. Melikh, Thákuhi.

Ripsima, latin női név. L. Hoczik, Hopisz, Horopszime, Szirma.

Sákhár örmény szó: czukor. A sákhár szó tizenkét nyelvben is előfordul.

Szárí héber női név: feleségem, úrnő, királyné, Regina.

Szántuglul (*սանդուղ*) örmény szó: lépcső, lajtorja.

Szêchabeth, az Elisabeth elferdített alakja: Erzsébet.

Szêrpuhi (*սուրբ*) örmény szó: szent asszony, szent leány, Sancta; az örmény „Üdvöz légy“-ben: „Szêrpuhi Máriám:“ Sancta Maria.

Szirma, a Hêripszime rövidebb alakja. L. Ripsima.

Szophie, a görög *σοφία* (bölcseség) szóból: Zsófia.

Szultán, arab szó: királyné, Regina. L. Melikh, Thákuhi.

Thákuhi (*թագուհի*) örmény szó: királyné, Regina. L. Szultán.

Tuchtár az örmény tuszdér (*տաւար*: leány) szóból; a görögben *θυγάτηρ*, a németben: Tochter, a perzsában: duchter, dochter, a szanszkritben: tuchtár.

Ulcháthun arab szó: első asszony. L. Dsás-cháthun.

Uliánna = Juliánna. L. Julia.

Ursulia, a latin *ursus* (medve) kicsinyített alakjából (*ursula*: kis medve). Az ursulából csinálták az Orsolyá-t.

Várte, az örmény várte-(ni, *վարդեր*: rózsa) rövidebb alakja: Róza, Rózália. L. Gulisztán.

Vártig (*վարդի*) örmény szó: kis rózsa, Róza, Rozalia. L. Várte, Vártuhi, Vártenikh.

Vártuhi (*վարդուհի*) örmény szó: rózsás nő, Róza, Rozalia. L. Várte, Vártig, Vártenikh.

Vártenikh (*վարդուհի*) örmény szó: rózsa, rózsató. L. Gulisztáv, Várte, Vártig, Vártuhi.

Várvir, a Borbála román alakja. Barbara lett a görög *βαρβαρα*-ból: idegen, külföldi; a Barbarából csinált a magyar Borbálá-t.

Veroniká: valódi kép, a latin vera icon-ból.

Vinczencziú, a latin vinco (győzők) igéből: a ki önmagán tud uralkodni.

Züblu, az Izabella rövidített alakja. Izabella az Erzsébet spanyol alakja. L. Eghiszábeth, Erzsébet.

Zátreg (Zátrig) örmény szó: izsop, hyssopus.

Zártun (*qarhtun*) örmény szó: éber, ébren, Gregoria.

Zuhál (zugál, zuchál) arab szó: bolygó csillag, Kronosz.

Zuzánnú. Susán örmény szó: lilium, a héber nyelven: sosán, susáná; arabban, perzsa-, tatárban: szuszen, szevszen, szuszán.

III. Befejező rész: Statisztika.

Ezen könyv első részében („I. A hazai örmények vezetéknévei.“) között ezerszáznolcehvankét (1182) családnév statisztikája következő:

1. *Élő családok:* Antal, Antalfi, Ábrahám, Ábu, Áffumi, Ágopsa, Ágoston, Áján, Ájváz, Ákoncz, Álács, Álexa, Ámberbo, Ámirás, Ániéczi (Ánérdsi), Ászlán, Ávéd, Ávedikh, Ázbej, Balta, Bájáczi, Bányai, Bárány, Bátrin, Bázár, Beczás, Begidsán, Belcsug, Beltegár, Besenszki, Beszter, Betá, Beteg, Bèzá, Bihul, Biluska, Biró, Blágá, Bocsánczi, Bogdán, Bogdándi, Bogdánfi, Bogdánovics, Boghosz, Bor, Borítás, Bosnách, Budzát (Buzát), Budzeskul (Buzeskul, Buzesko), Bulbuk, Bumbár, Burgya, Burnáz, Buslig, Cábdebo, Chácsko, Chárib, Cheul Csákány, Császár, Csáusz, Csercser, Cshár, Cshicsihág, Csiki, Csillag, Csokán, Csomák, Csonka, Csontos, Czárán, Czetz, Czévádzjégh. Czholun, Czifra, Cziriák, Dalmai, Danigovics, Dájbukát, Dániel, Dávid, Deák, Der, Diráczhu, Dobál, Dobos, Dobribán, Dombi, Dondon, Donogán, Donovák, Donszki, Drágomán, Dregán, Drótos, Dsehez, Dsokébin, Duha, Duducz, Dzárug, Dzerig, Elekes, Ember, Eránosz, Erős, Esztegár, Fark, Farkas, Fáraó, Fátter, Fehér, Fekete, Flóra, Florián, Frênkucz, Fugulyán, Gajzágó, Gábor, Gábrus, GághMárko, Gágh-Száko, Gágugh, Gál, Gámenczi, Gárábéd, Gergely, Gergelyfi, Girágosz, Gopcsa, Gogomán, Goriá, Gorove, Govrik, Görög, Gyergyai, Gyertyánfi, György,

Hamari, Haraga, Haragai, Hari, Harmath, Hácsko (Hácskuj, Hácskul), Hándsul, Hándsulovics, Hánkovics, Háríb, Hêbás, Hêrcz, Hofer, Hollósi, Hornoj, Horom, Issekutz, Istvánfi, Iszáj, Izai, Izmaél, Izsák, Izsáki, Jagamast, Jakab, Jakabfi, Jákobi, Jákubovics, Jásik, Jégdáli, Jeremiás, Jolbej, Joseffi, Juhász, Jursa, Kandra, Kandrai, Kapatán, Karátson, Karátsonyi, Kasza, Katona, Kazacsai, Kákicz, Káluszd, Kándrá, Kápdebo, Kárêngecz, Kárímisz, Kätteró, Kehes, Kendof, Kepri, Kerekes, Keresztes, Kêrpit, Kincses, Király, Kirkosá, Kis, Kok, Kokonyigá, Kokor, Koleza, Kondrai, Konrád, Kontrás, Kopasz, Kopács, Kopár, Korbul (Korbuly), Kosotán, Koszá, Kovács, Kovásznai, Kovrig, Kozocsa, Kövér, Krêsztis (Kristis), Kritsa, Kristóf, Lába, Ládai, Ládú, László, Lászlóffi, Láth, Lázár, Lengyel, Leon, Lukács, Lukácsfi, Lukácsi, Lulim, Lutz, Maradék, Marosán, Marosfi, Máli, Mánási, Mánya, Márdirosz, Márkovics, Márnai, Mártonfi, Másvilági, Másztig, Medgyesi, Melikh, Merza, Mesko, Mêszir, Mihály, Minga, Miron, Misug, Mítfsz, Mokucz, Moldován, Molnár, Morár, Moroz, Mug, Munds, Murádin, Nágo, Násztur, Návai, Nevelics, Nigol, Novák, Nuridsán, Nyegrucz, Onucsán, Osztján, Ötvös, Pakulár, Pap, Pattantyús, Pál, Pálfi, Pánicz, Pápêd, Páskucz, Páskul, Pát, Pátrubán, Pêrint, Persián, Petelei (Peteláczi), Petul, Pictor, Pipás, Piros, Placsintár, Polgár, Polyák, Pongrácz, Popovics, Pribág, Publig, Pungucz, Rác, Rátotta, Remundás, Retezár, Román, Roska, Rozsdás, Rusz, Sáhín, Sárbej, Sárga, Sárosi, Sáska, Simay, Simávon, Simkovics, Simon, Simonovics, Sirin, Slafkovics, Slakovics, Stefánovics, Szabó, Szappanyos, Szábondsi, Száchá, Szálási, Számtartó, Szárokán, Szász, Száva, Szebeni, Szefer, Szeferovics, Szenkovics, Szentpéteri, Szimáon, Szjévmítko, Szongott, Szutás, Tamási, Tarisnyás, Tákesz, Temesváry, Thochor, Todorfi, Todorovics, Tolokán, Toth, Tömlő, Török, Trásztádsi, Turcsa, Tütsek, Túzes, Urmánczhi, Vastag, Vákár, Várterész, Vászil, Vertán, Verzár, Vikol, Virág, Voith, Volf (Wolf), Zábulik, Zachariás, Zászlófi, Zuhál. Összesen: 367.

2. *Kihalt családok*: Apostol, Álláverdi, Ánászun, Ánaniás, Árachel, Árvai, Ászján, Báb, Bábíg, Bárándsi,

Básániká, Bedo, Bêrbiár, Bêrdul, Bihár, Bocskás, Bódog, Borcs, Borocza, Borsos, Bostin, Boyteá, Budách, Budákovics, Burik, Butá, Chácshig, Cháftándsi, Cháláds, Chev-Észdephán, Chev-Luszig, Chev-Ohánnesz, Chutlube, Csách, Cservics, Cshámcsheán, Cshêbáhián, Csojná, Cshár, Csurdás, Diárbekirczhi, Dolváth, Dumblosz, Edel, Édélbej, Edgárián, Egiz, Elia, En, Ereszphochán, Erzerumczhi, Észfênt, Facsarár, Ferki, Fogarasi, Fonod, Galamb, Gazda, Gazdag, Gágáz, Gimbir, Goghéczhi, Gorgod, Görbe, Gud, Gur, Gurjégh, Gusát, Gyászólo, Háenig, Hálvádsi, Hánakecz, Hárig, Hájrábéd, Hájrágán, Herder, Ibásfálovczhi, Ighimko, Iszmirián, Iszáj, Jágheáds, Jámbor, Jográndsi, Jorgán, Káfedsi, Kájtán, Kájtánovics, Kákát, Kálder, Kámeller, Kándiáczi, Kántáczi, Káriniczhi, Kêrênducz, Kheri, Khêszdureán, Kiperdsi, Konstantinápolyi, Korn, Kornás, Kosztántin, Kozák, Krájováczi, Krákátics, Krêsmárdsi, Krêszta, Kulmig, Kuság, Kutezhi, Lêkêtus, Likhoh, Liski, Lokován, Máchlár, Mádzun, Májráméncz, Mákárián, Máltá, Máruskáján, Mechithárián, Megrán, Mêgurá, Miácshen, Moszesz, Muhál, Náhábéd, Nosztopián, Officzir, Ohánián, Ohánovics, Ogholko, Örmény, Pághnebán, Pepinár, Pépugár, Pêrkêláb, Petrásko, Petrovics, Phul-in, Piperdsi, Pitikár, Pobig, Ripszima, Sahnázár, Sámó, Sákhar, Sênfálovi, Sildonigián, Silmánugián, Silzádig, Sinkuly, Stanislávczhi, Susán, Száhágdsi, Számká, Szánám, Szêcsoveczhi, Szépvizi, Szen, Szêráczi, Szêrêkucz, Szfênt, Sztechno, Szulimán, Taktak, Tábákár, Tábár, Tálál, Ternovezki, Têtmian (Têtum, Têtumdsi), Tháthár, Therbet, Thokátzhi, Tolokán, Vártábéd, Vásárbiró, Viddinczhi, Zsákota, Zsorá. Összesen: 181.

3. *Családnevek, melyek most nincsenek használatban:*
Angyal, Ábul, Ábur, Ádsám, Áki, Ámbrus, Ánden, Ándon, Ándruléncz, Ándrus, Ángár, Ánisor, Ánton, Ántonás, Ántonovics, Ártmách, Ászkrieséncz, Ászvádur, Ávák, Ávedum, Ázád, Balázs, Balog, Bádgeráhán, Bágghesháján, Báhágián, Báká, Bányász, Bârchodár, Bárlusz, Bedrosz, Biáthá, Bidin, Bihálovics, Bisi, Bleská, Blid, Bobhok, Bocshig, Boghosz, Bogics, Bokor, Borbiró, Brásovezi, Brêndzár, Bulgár, Bulik, Bundá, Bundádá, Burduhosz,

Chácshádur, Chácsherjész, Chácshum, Chászápeshi, Chászóján, Chêngános, Chodsáján, Chontikhár, Chuthinczhi, Chul, Csáchcsebán, Cshedudnik, Cshámák, Cshusztápán, Csinás, Csiricsár, Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Csorba, Csoribán, Csucsul, Csudnik, Csukezhi, Csumás, Csuntuleá, Csutá, Czánki, Czárká, Dajka, Dámghádsi, Dávidovics, Dêlbej, Dêngádz, Derder, Diákon, Dobli, Dobrenki, Drágán, Drágics, Dragonyos, Drágon, Dsecshegh, Dsêmri, Dsernág, Dsigár, Dsirách, Dsischáthun, Dsumerdsián, Dsurdsovczhi, Dudên, Dumitrász, Dumitru, Durák, Dzêvortbêrung, Dzurkhithján, Dzurperán, Dzurthêkián, Egámszáczi, Emanuel, Embej, Eremiá, Ergán, Ergêrczhi, Ersényes, Eruz, Êstêrbul, Estrángá, Êsved, Esztechno, Êsztrêmb, Êsztêzsár, Fedik, Fêszágán, Firi, Florik, Flukusz, Fojszá, Foksánczhi, Fugá, Futár, Gágh, Gághodên, Gáláif, Gárász, Gergicz, Gérláczi, Geron, Gêzduz, Goldschmied, Golorig, Gomostá, Gondág, Gordul, Goskár, Goze, Gôrgényi, Gul, Gurginczhi, Haragos, Hádsi, Hágop, Hálepsi, Hálká, Hájruszep, Háruthiun, Hászt, Hentes, Herczeg, Hêripszime, Hêskálá, Honán, Hovhánian, Hovhânnesz, Hulbá, Hulián, Hunánián, Hurmuz, Ilách, Iliás, Ilinucz, Irimiáján, Iszáchán, Iszáhág, János, Jégámszáczi, Jeni, Jészáján, Jolmelik, József, Kardos, Kál, Kámeczhiján, Kápálb, Kápri, Kápriél, Káprikodá, Kárakás, Kárakocs, Kázák, Kendris, Keork, Kepus, Kerebi, Kermezján, Khel, Kicsi, Kicsiny, Kinovián, Kirkor, Kirkorov, Kirkorovics, Kirkos, Kolczátá, Kolcser, Kopocz, Kosztin, Kráter, Krêcsunián, Krikor, Kristóffi, Kristofovics, Kriszduczá, Kriszdoszdur, Kroitor, Kulá, Kurdisztán, Kurtakezű, Ládákuszopon, Ládif, Láphics, Láthegoskár, Láthi, Lebed, Leháczi, Lepsiusczi, Liczidur, Livonján, Logos, Lukucz, Luleán, Lupig, Lupul, Luszigián, Macskási, Malombiró, Máchoch, Máhdészi, Málángá, Málíkh, Mám, Mámicz, Mámiczoiá, Mángarul, Mánug, Mêrámorusan, Mârámorusczi, Mârgoszián, Márko, Márkulá, Mártha, Márton, Mászlin, Mát, Máxim, Med, Mediásczi, Mêgêrdics, Mêghdesz, Melkhon, Mêndrul, Mêrkucz, Mêrmêkândrucz, Meskovics, Meszrob, Mészáros, Micháel, Mihályfi, Miklós, Minász, Mindrovics, Mitko, Mochmoch, Mok, Moldovai,

Moldovczhi, Momdsi, Mosoroj, Muhib, Mundrá, Náschárár, Nemes, Nerszesz, Ohánnesz, Orosz, Ortnádz, Oszkerics, Ovágim, Oxendius, Pághbáds, Pápuğdsi, Párlusz, Pászákász, Pátubán, Pelálb, Pëndás, Persiáczi, Petri, Petrucz, Pheruz, Phokhêr, Pipádsi, Pop, Popoi, Porumb, Romáskán, Roth, Ruszkán, Sáhinovics, Sándor, Sánta, Sartor, Sásadá, Schuster, Sehuczian, Selcság, Simá, Similovczhi, Simko, Stirbul, Szapanár, Szábel, Száhág, Szájká, Száko, Szákszon, Szákulá, Szárêsztá, Szárkisz, Szávuł, Széhág, Szibinczhi, Szilágián, Szilágy-Similovczhi, Sziláthár, Sziliusczi, Sziliszdráczi, Szjév, Szjévucz, Szoponár, Szöcs, Sztámbolczhi, Sztephán, Szultán, Szur, Szurugdsi, Talpas, Tamás, Tájdonján, Tájeg, Tájvel, Tébêkár, Têbrucsig, Têzsár, Thaddeus, Thákvor, Thomász, Thorosz, Thukcsi, Thumán, Thurk, Tilimb, Timár, Timisvárczhi, Toder, Toderás, Toderásfi, Todgyerik, Totobej, Troncski, Tuchtár, Tul, Tuluk, Tumul, Turdeá, Ulián, Várte, Vázán, Veres, Vérténucz, Záblu, Záchovszki, Zádíg, Zártun, Zerif, Zilidár, Zoruthiun, Zugráv. Összesen: 388.

4. *Günynevek*: Angyal, Ábur, Áki, Ástá, Bárlusz, Belelák, Bêrká, Beszter, Bisi, Blágá, Bobhok, Bogiát, Borcs, Borítás, Bulbuk, Bulik, Burik, Burkus, Czárká, Czitrom, Czopolyá, Czuczug, Czuguczá, Dêngádz, Dzêvortbêrung, Dzurthêkhián, Ecclesia, Ênekes, Fakna, Fáraó, Fêsfês, Ficus, Fidur, Fridsebors, Gárász, Gyömbér, Heriszá, Hêskálá, Hofer, Hornoj, Jágheáds, Jásik, Káká, Kátênszus, Kesor, Khákhod khith, Kip, Király, Kokonyigá, Komicz, Kopács, Kuku, Lába, Liczidur, London, Lulim, Makrai, Mitfisz, Mosoroj, Mug, Nyolcz, Oczêt, Ocschár, Orneál, Páczerán, Párlusz, Phungyerev, Phusztá, Piribocs, Pituch, Remundás, Sogeldiá, Sulya, Szoszkere, Szunyog, Taktak, Tekerics, Thára, Tukmáds, Tulburá, Unán, Ursul, Uszkátul, Verváisz. Összesen: 84.

5. *Ország-, megye-, sziget- és helységnevekből képezett családnevek*: Ániéczi, Bányai, Beczás, Besenszki, Bocsánzi, Brásovczhi, Chuthinczhi, Csiki, Csukheczhi, Czánki, Czárán, Diárbekirczhi, Ergêrczhi, Erzerumczhi, Fogarasi, Foksánzi, Gámenczi, Gerláczi, Goghéczi, Görgényi, Gurginczhi, Gyergyai, Hálepsi, Ibásfálovczhi, Iszmirián,

Izmáelczhi, Kámeczghján, Kándiácchi, Kántácchi, Kárin-
czhi, Konstantinápolyi, Kovásznai, Krájováczhi, Kurdistán,
Lehácchi, Lepsiusczhi, Marosán, Máltá, Mánási, Márá-
morusán, Márámorusczhi, Mediásczhi, Medgyesi, Moldovai,
Moldovczhi, Moldován, Persián, Petelácchi, Potoczky,
Sárosi, Sênfálovi, Similovczhi, Sombori, Stanislávczhi,
Szebeni, Szêcsovczhi, Szentpéteri, Szépvízi, Szêráczhi,
Szibinczhi, Szilágián, Szilágy-Similovczhi, Sziliusczhi,
Sziliszdrácchi, Szipkizczhi, Sztámbolczhi, Temesvári,
Thokátzchi, Turdeá, Urmáneczhi, Viddinczhi. Összesen: 71.

6. *Arab nevű családok:* Ábu, Álláverdi, Ámirás,
Báhor, Cháláds, Chászápeshi, Dámghádsi, Dsehez, Fêsfês,
Gáláif, Hálká, Hálvádsi, Kozocsa, Ládif, Liski, Máli,
Málikh, Melikh, Muhál, Murádin, Nágo, Nikos, Nuridsán,
Sárbej, Szájká, Szefer, Szulimán, Szultán, Tumul, Zerif,
Zuhál. Összesen: 31.

7. *Assyr nevű családok:* Mártha, Tháddé. Összesen: 2.

8. *Ennek a két családnak Egyiptom nyelve adott nevet:*
Fáraó, Mêszir. Összesen: 2.

9. *Görög nevű családok:* Angyal, Apostol, Ákoncz,
Álexa, Ámbrus, Ándruléncz, Ándrus, Cziriák, Drágon,
Dumitru, Eránosz, Geron, Girágosz, Leon, Logos, Mákárián,
Márdirosz, Másztig, Megrán, Miron, Násztur, Nosztop-ián,
Petrásko, Petri, Sztephán, Theodor. Összesen: 26.

10. *Héber nevű családok:* Ábrahám, Anániás, Bokor,
Dániel, Dávid, Eliá, Emanuel, Eremiá, Gábor, Izráj, Izsák,
Jakab, János, Jeremiás, József, Lázár, Márk, Mát, Micháel,
Moszesz, Ovágim, Sámó, Simon, Szánám, Tamás, Zacha-
riás. Összesen: 26.

11. *Latin nevű családok:* Auxentius, Ficus, Fidur,
Lukács, Markus, Márton, Piktör, Placsintár, Sartör.
Összesen: 9.

12. *Lengyel nevű családok:* Moroz, Potoczky, Szá-
részta, Voith. Összesen: 4.

13. *Magyar nevű családok:* Angyal, Antal, Antalfi,
Apostol, Ágoston, Árvai, Balázs, Balog, Balta, Bányai,
Bányász, Bárány, Beteg, Biluska, Biró, Bocskás, Bódog,
Bör, Borbiró, Borítás, Borocza, Boros, Borsos, Csákány,
Császár, Csiki, Csillag, Csizmadia, Csonka, Csontos, Csorba,

Csuta, Czifra, Dajka, Dalmai, Dcák, Dobos, Dragonyos, Drótos, Elekes, Erős, Erszényes, Énekes, Fark, Farkas, Fehér, Fekete, Fogarasi, Futár, Galamb, Gazda, Gazdag, Geréb, Gergely, Gergelyfi, Görbe, Görgényi, Görög, Gyászoló, Gyergyai, Gyertyánfi, György, Hamari, Haragos, Harmath, Hentes, Herczeg, Hollósi, Istvánfi, Izsák, Jakab, Jámbor, János, Kapitán, Karátson, Karátsonyi, Kardos, Katona, Kerekes, Keresztes, Kertész, Kicsi, Kicsiny, Kincses, Király, Kis, Kolcser, Kopasz, Kopár, Kovács, Kovásznai, Kövér, Kristóf, Kristóffi, Kurtakezű, Lába, Ládai, László, Lászlóffi, Lengyel, Lukács, Lukácsfi, Lukácsi, Macskási, Malombiró, Maradék, Marosfi, Mánási, Mártonfi, Másvilági, Medgyesi, Mészáros, Mihály, Mihályfi, Miklós, Molnár, Nagy, Nádas, Návai, Nemes, Nyolcz, Orosz, Ördög, Örmény, Ötvös, Pap, Pattantyús, Pál, Pálfi, Petelei, Péter, Pipás, Piros, Polgár, Rátotta, Rozsdás, Sándor, Sánta, Sárga, Sárosi, Sáska, Sombori, Szabó, Szappanyos, Számtartó, Szebeni, Szentpéteri, Szépvizi, Szöcs, Talpas, Tamás, Tamási, Tarisnyás, Temesvári, Timár, Todorfi, Tóth, Tömlő, Török, Törös, Tulok, Tűzes, Vastag, Vásárbiró, Veres, Virág, Zászlófi. Összesen : 167.

14. *Német nevű családok*: Beszter, Edel, Fátter, Goldschmied, Kéczá, Konrád, Officzir, Remundás, Roth, Schuster, Szábel, Szongott, Tájvel, Verváisz, Volf (Wolf). Összesen : 15.

15. *Olasz nevű családok*: Áffumi, Drágomán. Összesen : 2.

16. *Orosz nevű család*: Kozák.

17. *Örmény nevű családok*: Ábkár, Ábur, Ádsám, Ágop, Ágopsá, Áki, Ámbur, Anászun, Ánden, Ándon, Ángár, Ángszend, Ánton, Árákhel, Áruthun, Ászján, Ászkricséncz, Ászvádur, Ávák, Ávéd, Ávedikh, Ávedum, Ázád, Ázbej, Ázdczhi, Báb, Bábíg, Bádgeráhán, Báhágián, Bárán-dsi, Bárlusz, Bedrosz, Bêrd-ul, Bêrká, Bêzá, Bihul, Bizdi, Blid, Bocshig, Boghosz, Bogics, Brásovechí, Bulik, Buslig, Butá, Chácshádur, Chácsherjész, Chácshig, Chácshum, Chácsko, Cházár, Chêngánosz, Cheul, Chev-Észdephán, Chev-Luszig, Chev-Ohánnesz, Chodsáján, Chontikhár, Chul, Csách, Csáchcsebán, Cservics, Cshe-

dudnik, Cshámcsheán, Cshár, Cshêbáhián, Csokán, Csoribán, Csudnik, Csuhr, Czetz, Czêvâdzjégh, Czholun, Danigovics, Dêlbej, Dêngâdz, Der, Derder, Dirácshu, Donogán, Donovan, Drágics, Dsecshegh, Dsêmri, Dsermâg, Dsigár, Dsirách, Dsurdsovczhi, Dudên, Dumblosz, Dzárug, Dzerig, Dzêvortbêrung, Dzurkhithján. Dzurperán, Dzurthêkhián, Edgárián, Egamszácsh, Egiz, Ereszphochán, Ergán, Ergêrczhi, Erzerumczhi, Êsvéd, Fêszágán, Foksánczhi, Gajzágó, Gágáz, Gágh, Gágh-Márko, Gágh-Szâko, Gágugh, Gál, Gámenczi, Gárábéd, Gárász, Gergicz, Gérlácsh, Girágosz, Golorig, Gomostá, Gondág, Gorgod, Gorove, Goskár, Goze, Gud, Gur, Gurjégh, Hárágá, Háenig, Hâgop, Hánákecz, Hârig, Hâjrábéd, Hâjrágán, Hâjruszep, Hâruthiun, Hâszt, Herder, Heriszá, Hêripszime (Horopszimá), Honán, Horom, Ibâsfalovczhi, Ilách, Issekutz, Iszáchán, Iszâhâgián, Iszâj, Jagamast, Jegámszácsh, Káluszd, Kândiácsh, Kârêngecz, Kesor, Khâkhod khith, Kheri, Kinovián, Kirkor, Kirkosá, Kok, Kriszdoszdu, Kulmig, Kuság, Kutezhi, Lâphics, Lâth, Lâthegoskár, Lehácsh, Lepsiusczhi, Liczidur, Licho, Livonján, Luleán, Luszigián, Máchlár, Máchoch, Mádzun, Máhdészi, Májrámencz, Mákárián, Málângá, Mám, Mângár-ul, Mânug, Mâramorus-czhi, Mârgoszián, Mechithárián, Mediâsczhi, Mêghêdicsh, Mêghdesz, Melchon, Mesko, Meszrob, Miácshen, Médz-Báltá, Médz-Florá, Médz-Krecsunián, Médz-Mánugián, Médz-Moroz, Médz-Ohánnesz, Médz-Uszep, Médz-Várteres, Minász, Misug, Mitej, Mochmoch, Mok, Moki, Mokucz, Moldovczhi, Momdsi, Mug, Munds, Nâhábéd, Nâschárár, Nerszesz, Nigol, Novák, Ocschár, Ohánián, Ohánnesz, Ortnâdz, Ortnéál, Oszkerics, Ovâgim, Pâczperán, Pâghbâds, Pâghnebán, Pâpinián, Pârlusz, Pát, Pátubán, Persziácsh, Petelácsh, Petul, Phokhêr, Phulin, Pobig, Româskán, Sâkhár, Seleság, Sênfâlôvi, Sildonigián, Silmânugián, Silzâdig, Simai, Simá, Simávon, Similovczhi, Simko, Simko-vics, Slako-vics, Stanislâvczhi, Susán, Sâchá, Szâhâg, Szâkulá, Szâlâsi, Szâmká, Szârkisz, Szêcsovczhi, Szêhâg, Szêk-ucz, Szekulá, Szenko-vics, Szêrácsh, Szibinczhi, Szilâgián, Szilâgy-Similovczhi, Sziliuscsh, Sziliszdrâchi, Szimáon, Szipvicszhi, Szjév, Szjév-ucz, Szjévmitko,

Sztámbolczhi, Szur, Taktak, Tábár, Tájeg, Tákesz, Tálál, Tániel, Távid, Têbrucsig, Têtmian, Têtum, Têtum-dsi, Têzsár, Thákvor, Thára, Tháthár, Thochor, Thokhátczhi, Thomász, Thorosz, Thukcsi, Thumán, Thurk, Timisvárczhi, Toder, Toder-ás, Tolokán, Troneski, Tuchtár, Tucsig, Tukmáds, Tul, Tütsek, Ulián, Unán, Urmánczhi, Uszep, Vártán, Vártábéd, Várte, Várteres, Vártig, Vártus, Vázán, Vászil, Vêrpián, Vertán, Vêrtên-ucz, Viddinczhi, Vikol, Zádig, Zárog, Zártun, Záruch, Zárug, Zerich, Zoruthiun, Zsora. Összesen: 337.

18, *Perzsa nevű családok*: Ámberbo, Bágheshá-ján, Bázár, Cháftán-dsi, Cshámák, Cshusztápán, Csomák, Csucsul, Dájká, Dobribán, Dsischáthun, Fonod, Gul, Hurmuz, Merza, Pápugdsi, Pászákász, Pheruz, Sáhín, Seh-ucz-ián, Sirin, Szárokán, Szen, Sziláthár, Tilimb, Zilidár. Összesen: 26.

19, *Román nevű családok*: Álbul, Ánisor, Ántonás, Árszintár, Ástá, Bátrin, Belcsug, Beltegár, Bêrbiár, Bêrgár, Bidin, Bihár, Blágá, Bleská, Bobhok, Bogiát, Bores, Bostin, Bovteá, Brêndzár, Budzát, Budzeskul, Bulbuk, Bumbár, Burik, Burduhosz, Csinás, Csiricsár, Csizmás, Csobotár, Csuntuleá, Csurdás, Czárán, Czárká, Czugueza, Dájbukát, Drágán, Dregán, Dsokêbin, Êstêrbul, Êszfênt, Êsztegár, Êsztrêmb, Êsztêzsár, Flora, Flukusz, Fridsebors, Fugá, Gêzduz, Gogomán, Gusát, Hándsul, Hornoj, Hulbá, Kápálb, Káprikodá, Kázák, Kendris, Kêrpit, Kokonyigá, Kolcza, Kolczátá, Kópács, Korbul, Kosztántin, Kovrig, Krákátics, Krêcsun-ián, Kriszduczá, Kroitor, Ládákuszopon, Lokován, Lup-ig, Lupul, Mámiczoíá, Máruská-ján, Mászlin, Mêgurá, Mêndrul, Mêrmêkándrucz, Morár, Mosoroj, Mundrá, Nevelics, Nyegrucz, Oczênt, Onucsán, Osztián, Pakulár, Pátrubán, Pelálb, Pêndás, Pêrint, Porumb, Pungucz, Rác, Retezár, Roska, Stirbul, Szêrêkucz, Szfênt, Szutás, Tábákár, Trásztá-dsi, Tulburá, Turcsa, Ursul, Uszkátul, Vákár, Verzár, Zugráv. Összesen: 111.

20, *Szláv nevű családok*: Bogdán, Dondon, Krêcsmár-dsi, László. Összesen: 4.

21, *Tutár nevű család*: Khel.

22. *Török nevű családok*: Áján, Ájváz, Álács, Ártmách, Ászlán, Báká, Bάρχodár, Básániká, Begidsán, Biáthá, Bisi, Budách, Bundá, Bundádá, Burgyá, Burnáz, Chárib, Chászo-ján, Chutlube, Csáusz, Csercser, Cshicshág-ián, Dobál, Dolváth, Durák, Embej, En, Hari, Hádsi, Háríb, Hébás, Joghrándsi, Kátrov, Kermez-ján, Khêszdurián, Lebed, Muhíb, Ogholko, Pitikár, Publig, Sásádá, Száhágdsi, Therbet, Totobej, Zábulik. Összesen: 45.

23. *Családok, melyeknek a születés, vagy állás adott nevet*: Ábkár, Áján, Ánirás, Ávák, Ázád, Ázbej, Balázs, Básániká, Chontikhár, Császár, Drágomán, Eránosz, Ereszphochán, Gáláif, Hêrez, Herczeg, Kok, Málikh, Melikh, Merza, Náhábéd, Pet-ul, Szultán, Thákvor, Totobej...

24. *Családok, melyeknek a foglalkozás adott nevet*: Ákoncz, Bάρχodár, Beltegár, Bêrgár, Csáchcsebán, Csáusz, Csucsul (halász), Csurdás, Drótos, Mészáros, Molnár, Pághnebán, Pepinár...

25. *Családok, melyeknek a konyha adott nevet*: Ábur, Bisi, Blid, Borcs, Cháláds, Czêvâdzjêgh, Gorgod, Govrik, Heriszá, Máchoch, Mádzun, Pághbáds, Placsintár, Rátotta, Tukmáds.

26. *Családok, melyeknek az ipar adott nevet*: Ártmách, Árszintár, Balta, Bárándsi, Bêrbiár, Bihár, Biluska, Bocskás, Bumbár, Chászápeshi, Chászoján, Csizmadia, Csizmás, Csobotár, Goldschmied, Goskár, Helvádsi, Joghrándsi, Káfedsi, Kovács, Láth, Láthegoskár, Mészáros, Oszkerics, Ötvös, Pápugdsi, Szabó, Száhágdsi, Szöcs, Szurugdsi, Thukcshi, Timár, Zábulik...

27. *Családok, melyeknek a test tulajdonságai adtak nevet*: Ádsám, Ámbur, Burduhosz, Csontos, Erős, Hászt, Kóvêr, Vastag...

28. *Családok, melyeknek a test-szín adott nevet*: Áffumi, Ábul, Báhori, Dsermág, Fehér, Fekete, Kermêzján, Mèrmèkándrucz, Nyegrucz, Pelálb, Piros, Roska, Roth, Sárga, Sásádá, Szjêv, Szjêvucz, Szjêv-Mitko, Veres.

29. *Családok, melyeknek a test külseje adott nevet*: Álács, Csinás, Czholun, Czifra, Dsêmri, Sirin...

30. *Családok, melyeknek a termet adott nevet:* Bizdi. Chêngánosz, Ergán. Kicsi. Kicsiny. Kis. Mjédz, Nagy. Phokhêr, Pituch. . .

31. *Családok, melyeknek a testi fogyatkozás vagy idomtalanság adott nevet:* Ánászun, Ángár, Betá, Beteg, Betgi. Bleská, Bovtea, Budzát, Budzeskul (Buzeskul, Buzesko). Burmáz, Buslig, Chul, Cshedudnik, Cshusztápán, Csonka. Csorba, Csudnik, Csuntuleá, Dobál, Dsecshegh, Dumblosz. Dzêvortbêrung, Dzurkhithján, Dzurperán, Êstêrbul, Êsztrêmb, Fêszágán (orrok), Gajzágó, Gágáz, Gágh-Márko, Gágh-Száko, Golorig, Gondág, Goze, Görbe, Gur, Gusát, Hánákecz, Kolczá, Kopasz, Kopár, Krákátics, Miácsen, Munds, Retezár, Sánta, Stirbul. . .

Az állatország köréből vett családnevek: Áki, Ászlán. Bárány, Bihul, Bobhok, Bocshig, Bogics, Czárká, Czetz, Duha, Dudên, Fark, Farkas, Galamb, Gál, Hollósi, Hulbá, Kándrá, Kepri, Leon, Mug, Pát, Porumb, Publig, Rác, Sáska, Selcság, Száchá, Szunyog, Thochor, Ursul, Volf (Wolf). . .

33. *A növényország köréből vett családnevek:* Ájváz. Ámbrus, Ámberbo, Bághchshá-ján, Báhágián, Begidsán, Bor, Borocza, Boros, Borsos, Bostin, Budách, Csákány, Cshámesheán, Czitrom, Dájbukát, Êsztêzsár, Ficus, Flora, Florián, Florik, Gimbir, Kinovián, Málángá, Mêgurá, Miron, Susán, Szárokán, Thára, Virág.

34. *Az ásványország köréből vett családnevek:* Bányász. Bedrosz, Cshámák, Cshár, Szulimán. . .

35. *Családok, melyeknek a vagyoni állás adott nevet:* Belcsug, Bogiát, Chodsáján, Dobribán, Erszényes, Gazdag, Gêzduz, Pungucz. . .

36. *Családnevek, melyek Keleten is előfordulnak:* Antal (Ándoneán), Ábkár, Ábrahám, Áffumi (Szjévig, Thuchig). Ágoston (Okoszidinoszján), Ájváz, Álexá, Ándon, Árákhel, Árszintár (Gumusián), Ászlán (Árszlán), Ászvádur, Áved, Ávedikh, Báb, Bábíg, Bághchsháján (Bárdizbánián), Bêzá (Bêszágián), Bosnach, Burnáz, Chácshádur, Chácsko, Cháf-tánsi, Chárib, Cházár, Cshámesheán, Cshicsshágián, Csoribán, Dániel, Dávidovics (Távtján), Derder (Pápázián), Dobál (Thopál), Donogán (Donágán), Girágosz, Kápriél,

Kárimisz (Kárnigián), Kehes (Kheheáján), Korn (Godosián), Máchoch, Mánug, Melikh, Melkhon, Mok (Mogáczhéán), Moszesz (Movszesz), Moszkál (Moszgofián), Mug (Mêgrián), Nerszesz, Oxendius (Oxendinoszián), Phokhêr (Phokhrávoríán), Tákesz (Dákeszián)...

37. *Pi-vel képzett családnevek:* Antalfi, Ázbejfi, Báránffi, Bogdánfi, Boghoszfi, Donigfi, Gáborfi, Gergelyfi, Gyertyánfi, Hágopfi, Istvánfi, Jakabfi, Jóseffi, Kirkosfi, Kristóffi, Lászlóffi, Lukácsfi, Marosfi, Mártonfi, Mihályfi, Pálfi, Toderásfi, Todorfi, Zászlófi. Összesen: 24.

38. *Vezetéknév gyanánt használt keresztnemek:* Antal, Ábrahám, Ágop, Ágopsá, Ágoston, Álexa, Ámbrus, Ánaniás, Ándon, Ándrus, Ángszend, Ánisor, Ánton, Ántonás, Ántonovics, Auxentius, Ávák, Ávéd, Ávedikh, Ávedum, Bedrosz, Bodog, Bogdán, Bogdándi, Boghosz, Cházár, Chêngánosz, Cziriák, Dániel, Dávid, Délbej, Dominik, Donig, Édélbej, Elekes, Elia, Eremiá, Florián, Frenkucz, Gábor, Gáspár, Gergely, Gurjégh, Hácsko, Hágop, Hánko, Hêripszime, Iliás, Izráj, Izsák, János, Jeremiás, József, Kápriél, Keork, Kirkor, Kirkosá, Kritsa, Lázár, Moszesz, Nerszesz, Nigol, Ohánián, Petri, Petrucz, Péter, Sándor, Szárkisz, Száva, Szêhág, Szimáon, Sztephán, Thomász, Thorosz, Toder, Toderás, Todgyerik, Uszep, Vártán, Várté, Zachariás.

39. *Előrményesedett családok:* Keszegi, Kovásznai, Maradék, Onucsán. Összesen: 4.

40. *Ismeretlen jelentésű családnevek:* Budik, Csojné, Czopolya, Czuczug, Kêrênducz, Kutká, Lelovics, Mitej.

41. *Családtagok neveiről elnevezett családok:* Ábu (atyá), Ábrahám, Báb, Bábíg, Cheul, Fátter, Hárig, Hájrábéd, Kheri, Mám, Mámicz, Mámiczoiá, Ogholko...

42. *Az egyház és vallás köréből vett családnevek:* Apostol, Álláverdj, Ánden, Árákhel, Áruthun, Ászvádur, Ávéd, Ávedikh, Ávedum, Ázdczhi, Bázár, Biáthá, Bidin, Bogdán, Bogdánfi, Cshár, Deák, Diráczhu, Der, Derder, Diákon, Dondon, Észfênt, Háruthiun, Herder, Káluszd, Kozocsa, Kuság, Logos, Márdirosz, Másvilági, Pap, Pêrint, Têbrucsig...

43. *A művészet köréből vett nevek:* Bádgeráhán, Nágo, Náschárár, Nikos, Pictor, Zugráv.

44. *E házában alakult családnevek:* Gajzágó, Gopcsa. Issekutz, Izai, Kasza, Kehes, Mesko, Novák, Simay.

45. *A jog köréből vett nevek:* Biró. Borbiró, Málikh, Petul, Vásárbiró, Voith...

46. *Nemzetsegnerekről nevezett családok:* Bosnách, Bulgár, Görög, Honán, Horom, Hunánián, Ilách, Kázák (Kozák), Lengyel, Moszkál, Orosz, Örmény, Polyák, Román, Romáskán, Rusz, Szász, Thurk, Tóth, Török, Turcsa.

47. *Családok, melyeknek a kereskedés adott nevet:* Brëndzár, Cháftándsi, Csercser, Csoribán, Kámeller, Kátrov (Káttero), Ládai, Ládákuszopon, Máchlár, Mászlin, Pakulár, Pátrubán, Pátubán, Pepinár, Pipás, Pipádsi, Piperdsi, Remundás, Szapanár, Tarisnyás, Vákár...

48. *A természettudomány köréből vett családnevek:* Csillag, Harmat, Hurmuz, Moroz...

49. *A hadügy köréből vett családnevek:* Ákoncz, Ázbej, Báltá, Barchodár, Básániká, Beltegár, Biluska, Csáusz, Dobos, Drágán, Dragonyos, Drágon, Dsigár, Edgárián, Esztegár, Gorove, Kapitán, Kardos, Katona, Officzir, Osztián, Pattantyús, Sárbej, Slafkovics, Slakovics, Szábel, Szefer, Sziláthár, Szur, Vikol, Zilidár, Zoruthiun...

50. *Családok, melyek nőnevekről neveztettek el:* Ánisor, Dumitrászá, Ighimko, Hêripszimá, Iláchká, Ilinucz, Kriszduczá, Májrámencz, Mámiczoiá, Máruskáján, Ripszimá, Ruszká...

51. *Lengyel szki végű családnevek:* Besenszki, Donszki, Ternovszki, Vászlovszki, Zachovszki. Összesen: 5.

52. *Magyar i végű családnevek:* Árvai, Bányai, Csiki, Dalmai, Görgényi, Gyergyai, Karátsonyi, Kazacsai, Másvilági, Medgyesi, Moldovai, Návai, Szálás-i, Szeben-i, Szentpéter-i, Szépvizi, Tamási.

53. *Örmény i végű családnevek:* Bárányi, Betgi, Haragai, Jákobi, Kandrai, Kereb-i, Kerestesi, Kondrai, Láda-i, Láthi, Lisk-i, Lukács-i, Márnai.

54. *Örmény bán végű családnevek:* Csághcsebán, Csoribán, Pághnebán, Pátrubán, Pátubán.

55. *Örmény czi végű családnevek*: Ániecchi, Ázdczhi, Bájácchi, Bocsánzi, Brásovczhi, Chuthinczhi, Csukczhi, Diárbekirczhi, Dsurdsovczhi, Egámszácchi, Ergérczhi, Erzerumczhi, Foksánzchi, Gámenczi (Kámeniecchi), Gérlácchi, Goghécchi, Gurginczhi, Ibásfálovczhi, Izmaélczhi, Jégámszácchi, Kándiácchi, Kántácchi, Kárinczhi, Krájovácchi, Kutczi, Lehácchi, Lepsiusczhi, Mára-moruszchi, Mediászchi, Moldovczhi, Persziácchi, Petelácchi, Similovczhi, Stanislávczhi, Szécsovczhi, Szérácchi, Szibinczhi, Szilágy-Similovczhi, Sziliusczi, Sziliszdrácchi, Szipkizczhi, Sztámbovczhi, Thokátczhi, Timisvárczhi, Urmánzchi, Viddinczhi.

56. *Örmény encz végű családnevek*: Ándruléncz, Ászkriécéncz, Májráméncz, Nágojéncz.

57. *Örmény ig végű családnevek*: Bábig, Bocshig, Chácshig, Donig, Dzerig, Kulmig, Lupig, Luszig-ián...

58. *Román ár végű családnevek*: Árzsintár, Beltegár, Bêrbiár, Bêrgár, Bihár, Brêndzár, Bulgár, Bum-bár, Csiricsár, Csobotár, Esztegár, Êsztêzsár, Facsarár, Morár, Pakulár, Pepinár, Pepugár, Placsintár, Retezár, Szoponár, Têbêkár, Verzár, Vákár.

59. *Román ucz végű családnevek*: Frênkucz, Gêzducz, Ilinucz, Issekucz, Kipucz, Lukucz, Mêrkucz, Mêrmêkándrucz, Mokucz, Mrêkucz, Nyegrucz, Páskucz, Petrucz, Pungucz, Szêkucz, Szêrêkucz, Szjévucz, Vêrtênuucz...

60. *Román ul végű családnevek*: Ábul, Ándrul-éncz, Bêdul, Budzeskul, Cheul, Csucsul, Êstêrbul, Ferkul, Frunkul, Fug-ul-ián, Gordul, Hácskul, Hándsul, Korbul, Lupul, Mángarul, Mêndrul, Pet-ul, Szábul, Ursul, Uszkátul...

61. *Szlár vicz végű családnevek*: Ámirovics, Ántonovics, Bihálovics, Bogdánovics, Budákovics, Cservics, Danigovics, Dávidovics, Hándsulovics, Jakubovics, Kájtánovics, Kirkorovics, Kristofovics, Lelovics, Márkovics, Meskovics, Mindrovics, Nevelics, Nikulájovics, Ohánovics, Petrovics, Popovics, Simkovics, Simonovics, Slafkovics, Slakovics, Stefánovics, Szeferovics, Szenkovics, Theodorovics, Todorovics.

62. *Török dsz végű családnevek*: Bárándsi, Cháftándsi, Chászápcsi, Dámghádsi, Helvádsi, Joghrándsi, Káfedsi, Khéndsi, Kiperdsi, Krêcsmárdsi, Momdsi, Pápugdsi, Pipádsi,

Piperdsi, Szábondsi, Száhágdsi, Szurugdsi, Tétumdsi, Trásztádsi. Összesen: 19.

63. *Nemes családok*: A hazai örmények közül 57 család szerzett magyar nemességet; de mivel némely családból két ág is kapott külön nemességet, itt nem 57, hanem csak 48 családnevet közlök: Balta, Bocsánczi, Bogdánfi, Buzát (szigeti), Cabdebo, Csiky, Csomák, Czárán (seprősi), Dániel, Gajzágó (apanagyfalusi), Gáspár, Gorove, Gorovej, Govrik, Gyertyánfi, Hankovics, Hollósy (gertyenyesi), Issekutz, Issekutz (marosvásárhelyi), Jakabfi, Jeremiás, Kápdebó (talpasi), Karátsonyi (beodrai), Kis, Korbuly (lomperti), Kövér, Kristóf-Jakabfy, Lászlófy, Lázár, Lengyel, Lukács, Markovics (kis-terpesti), Mártonfi, Novák, Pap-Gergely (=Álexa=Der-Kirkorián), Pászákász, Pattantyus-Ábrahám, Pátrubán, Petráskó, Placsintár, Rác, Simay, Szarukán, Szentpéteri, Török, Verzár, Vikol, Zachariás. Ezekon kívül Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter báróságot nyert, a beodrai Karátsonyi Guidó pedig grófságra emelkedett. Itt közlök 49 czímert.

Örmény nemesi czímerek.

1. Batta

2. Boesánzi.

3. Bogdanfi.

4. Cápdehó.

5. Csiki E.

6. Csiki T.

7. Csomák.

8. Czárán.

9. Dániel.

10. Gajzágó.

11. Gúspár.

12. Gorove.

13. Govrik.

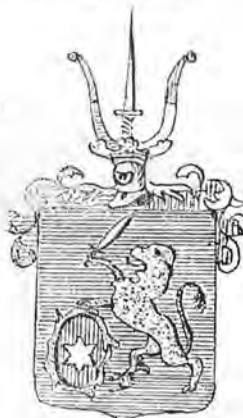
14. Gyertyánfi.

*15. Hunkovics.

16. Hollósi.

17. Issekutz M

18. Issekutz G.

19. Isschutz Á.

20. Jakobffy.

21. Kádechó.

22. Karálsonyi (üst).

23. Karátsonyi.

24. Kiss.

25. Korbuly.

26. Kőér.

27. Kőér T.

28. Karátsongyi (grófi)

29. Kristóf.

30. Lászlóffy.

31. Lázár.

32. Lengyel.

33. Lukács.

34. Markovich.

35. Mártonfi.

36. Norok.

37. Pátrubán.

38. Pattantyos.

39. Pászékász.

40. Petraskó.

41. Placsintár.

42. Rätz.

43. Simay.

44. Szarukán.

45. Szentpétery.

46. Török.

47. Verzár.

48. Víkol.

49. Zachariás.

A sorozat eddig megjelent kötetei:

1. Dr. Thallóczy Lajos: Jajcza (bánság, vár és város) története 1450-1527
2. Nagy Géza: A Skythák
3. Nagy László: Magyar fegyverek 1630-1662
4. Wosinsky Mór: Az őskor mészbetétes díszítésű agyagművészége
5. Hampel József: Újabb tanulmányok a honfoglalási kor emlékeiről
6. Römer Flóris-Henszlmann Imre: Műrégészeti kalauz különös tekintettel Magyarországra I-II.
7. Békefi Remig: A Balaton környékének egyházai és várai a középkorban
8. Könyöki József: A középkori várak különös tekintettel Magyarországra
9. Hampel József: A bronzkor emlékei Magyarhonban I-II-III.
10. Pulszky Ferencz: Magyarország archaeológiája I-II.
11. Kuzsinszky Bálint: A Balaton környékének archaeológiája
12. Acsády Ignác: A magyar nemesség és birtokviszonyai a mohácsi vész után. 2. Régi magyar birtokviszonyok
13. Hampel József: Újabb tanulmányok a rézkorról
14. Wermer Mór: Az Árpádok családi története
15. Wertner Mór: A magyar nemzetségek a XIV. század közepéig I-II.
16. Szentkláray Jenő: A dunai hajóhadak története
17. Takács Sándor: A magyar gyalogság megalakulása
18. Fögel József: II. Lajos udvartartása (1516-1526)
19. Fögel József: II. Ulászló udvartartása (1490-1516)
20. Ráth Károly: A magyar királyok hadjáratai, utazásai és tartózkodási helyei I-II
21. Wenzel Gusztáv: Stibor vajda. Életrajzi tanulmány.
22. Szádeczky Lajos: Iparfejlődés és céhek története Magyarországon I-II.
23. Pesty Frigyes: A magyarországi várispánságok története különösen a XIII. században
24. Wertner Mór: A középkori délszláv uralkodók genealogiai története
25. Nagy Imre-Véghely Dezső-Nagy Gyula: Zala vármegye története. Oklevéltár I-II.
26. Karácsonyi János: A magyar nemzet honalapítása 896-997-ig
27. Karácsonyi János: A magyar nemzet őstörténete 896-ig
28. Karácsonyi János: A magyar nemzet áttérése a nyugati kereszténységre 997-1095
29. Pesty Frigyes: Magyarország helynevei történeti, földrajzi és nyelvészeti tekintetben
30. Schönherr Gyula: Hunyadi Corvin János 1473-1504
31. Fraknoi Vilmos: A magyar nemzet műveltségi állásának vázlata az első fejedelmek korában és a kereszténység behozatalának története
32. Anjoukori okmánytár I-VII.
33. Wertner Mór: Negyedik Béla király története
34. Teleki József: Hunyadiak kora Magyarországon I-V, X-XII.
35. Pesty Frigyes: Az eltűnt régi vármegyék. I-II.
36. Kállay Ferenc: A magyar nemzetiségről
37. Fejérbágy László: A királyi kancellária az Árpádok korában
38. Fraknoi Vilmos: Magyarország a mohácsi vész előtt
39. Kállay Ferencz: Historiai értekezés a nemes székely nemzet eredetéről, hadi és polgári intézeteiről a régi időkben
40. Ráth Károly-Thaly Kálmán: II. Rákóczi Ferencz fejedelem emlékiratai a magyarországi háborúról 1703-tól végéig (1711)
41. Áldásy Antal: Az 1707. évi ónodi országgyűlés története
42. Áldásy Antal: Alsáni Bálint bíbromok
43. Pesty Frigyes: A perdöntő bajvivások története Magyarországon
44. Acsády Ignác: Széchy Mária 1610-1679
45. Fraknoi Vilmos: A magyar királyi kegyúri jog Szent Istvántól Mária Teréziáig
46. Karácsonyi János: Szt. Ferencz rendjének története Magyarországon 1711-ig I-II.
47. Fraknoi Vilmos: Werbőczy István életrajza
48. Thallóczy Lajos: A kamara haszna (lucrum camerae) története kapcsolatban a magyar adó és pénzügy fejlődésével
48. Karácsonyi János: Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban 970-1900-ig
49. Angyal Dávid: Adalékok II. Rákóczi Ferencz törökországi bujdosása történetéhez
50. Wertner Mór: Az árpádokori megyei tisztviselők
51. Réthy László: Az oláh nyelv és nemzet megalakulása
52. Békefi Remig: A pásztói apátság története I-III.

53. Áldásy Antal: A nyugoti nagy egyházszakadás története VI. Orbán haláláig 1378-1389.
54. Takács Sándor: Régi magyar kapitányok és generálisok
55. Wosinsky Mór: Tolna vármegye története az őskortól a honfoglalásig I-II.
56. Pör Antal: Hunyadi János Élet- és korrajz
57. Erdélyi László: Magyarország társadalmi és jogi állapota a XI. századi törvényekben
58. Hajnik Imre: A magyar bírósági szervezet és perje az Árpád- és a Vegyes-házi királyok alatt
59. Szabó Károly: Kún László 1272-1290
60. Csánki Dezső: I. Mátyás udvara
61. Hajnik Imre: Magyar alkotmány és jog az Árpádok alatt
62. Fraknói Vilmos: Szilágyi Mihály Mátyás király nagybátyja
63. Fraknói Vilmos: Hunyadi Mátyás király 1440-1490
64. Pör Antal: Nagy Lajos 1326-1382
65. Jankó János: A Balaton-melleki lakosság néprajza
66. Hunfalvy Pál: Magyarország ethnographiája
67. Györfly István: Magyar falu, magyar ház
68. Gindely Antal-Acsády Ignác: Bethlen Gábor és udvara 1580-1629
69. Acsády Ignác: A pozsonyi és szepesi kamarák. 1565-1604.
70. Szilágyi Sándor: I. Rákóczy György és a diplomácia
71. Dr. Szádeczky Lajos: Báthory István lengyel királylány választása 1574-1576.
72. Jakab Elek: A királyföldi viszonyok ismertetése I-II.
73. Ortvay Tivadar: Magyarország egyházi földleírása a XIV. század elején a pápai tizedjegyzék alapján feltüntetve I-II.
74. Fejérfalvy László: Magyarország városok régi számadáskönyvei
75. Ortvay Tivadar: Magyarország régi vízrajza a XIII-ik század végéig I-II.
76. Pap Dénes: Okmánytár Magyarország függetlenségi harcának történetéhez 1848-1849 I-II.
77. Erdélyi László: Árpád-kori társadalomtörténetünk kritikus kérdései
78. Fraknói Vilmos: Erdődy Bakócz Tamás élete
79. Szilágyi Sándor: A két Rákóczi György fejedelem családi levelezése
80. Szalay József: Városaink a tizenharmadik században
81. Fraknói Vilmos: Vitéz János esztergomi érsek élete
82. Dézsi Lajos: Tinódi Sebestyén 1505?-1556
83. Erdélyi László: Szent Imre és kora
84. Alapi Gyula: Komárom vármegye nemes családai
85. Békefi Remig: A czikádori apátság története
86. Szilágyi Sándor: I. Rákóczy György 1593-1648
87. Szilágyi Sándor: II. Rákóczy György 1621-1660
88. Karácson Imre: Török-magyar oklevéltár 1533-1789
89. Thury József: Török történetírók I-II.
90. Karácson Imre: Török történetírők III.
91. Szilágyi Áron-Szilágyi Sándor: Török-magyarokori állam-okmánytár I-VII.
92. Márki Sándor: Dósa György
93. Simonyi Ernő: Magyar történelmi okmánytár, Londoni könyv- és levéltárakból 1521-1717.
94. Szilágyi Sándor: Levelek és okiratok I. Rákóczy György keleti összeköttetései történetéhez
95. Beke Antal-Barabás Samu: I. Rákóczy György és a porta. Levelek és okiratok
96. Bontz József: Keszthely város monografiája
97. Kövári László: Erdély nevezetesebb családai
98. Karácson Imre: Evlia Cselebi török világutazó magyarországi utazásai 1664-1666.
99. Márki Sándor: Mária Magyarországi királynéja 1370-1395
100. Thallóczy Lajos-Áldásy Antal: Magyarország melléktartományainak oklevéltára II. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198-1526
101. Ortvay Tivadar: Mária II. Lajos magyar király neje (1505-1558)
102. Veress Endre: Izabella királyné 1519-1559
103. Fraknói Vilmos: Pázmány Péter 1570-1637
104. Fraknói Vilmos: Oklevéltár a magyar királyi kegyuri jog történetéhez
105. Karácsonyi János: Békésvármegye története I-III.
106. Fraknói Vilmos: Magyarország egyházi és politikai összeköttetései a római Szent-Székkal I-III.
107. Korponay János: Abaújvármegye monographiája I.
108. Szilágyi Farkas: Alsóféhér vármegye történelme. Alsóféhér vármegye 1848-49-ben

109. Oláh György: Békésvármegye 1848-1849. I-II.
 110. Haan Lajos: Békés vármegye hajdana I-II.
 111. Berzeviczky Albert: Beatrix királyné 1457-1508
 112. Pór Antal: Szent István király. Történelmi tanulmány
 113. Fényes Elek: Magyarország leírása I-II.
 114. Takács Sándor-Eckhart Ferencz-Szekfü Gyula: A budai basák magyar nyelvű levelezése I. 1553-1589
 115. Egervári Ódon: Bátorai Schulcz Bódog emlékiratai 1848/9-ki szabadságharczból
 116. Pór Antal: Trencsényi Csák Máté 1260-1321
 117. Ipolyi Arnold: Bedegi Nyáry Krisztina 1604-1641
 118. Karácson Imre (Szerk.): Evlija Cselebi török világutazó magyarországi utazásai 1660-1664.
 119. Szöllősy Ferencz: Kossuth és a magyar emigráció török földön
 120. Erdélyi Gyula: Veszprém város története a török idők alatt
 121. Szalay Ágoston: Négy száz magyar levél a XVI. századból. 1504-1560
 122. Áldásy Antal: A Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárának címeres levelei I-VIII.
 123. Merényi Lajos: Herczeg Esterházy Pál nádor 1635-1713
 124. Kövári László: Erdély története 1848-49-ben
 125. Acsády Ignác: Magyarország Budavár visszafoglalása korában
 126. Bekics Gusztáv: A román kérdés és a fajok harca Európában és Magyarországon
 127. Vahot Imre: Honvédek könyve. Történelmi adat-tár az 1848-ki és 1849-ki ma-nyar hadjáratból
 128. Jancsó Benedek: A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota I.
 129. Kazinczy Gábor: Gr. Illésházy István nádor följegyzései 1592-1603 és Hidvégi Mikó Ferencz históriája 1594-1613 Bíró Sámuel folytatásával
 130. Szilágyi Sándor: A magyar forradalom története 1848- és 49-ben.
 131. Kövári László: A magyar családi és s közeleti viseletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából
 132. Szinyei József: A magyarság eredete, nyelve és honfoglaláskori műveltsége
 133. Teleki József: Hunyadiak kora Magyarországon VI.
 134. Dudás Gyula: A szabad hajtűk története a XVI. és XVII. században
 135. Id. Tirts Rezső: 1848-49-iki élményeim különös tekintettel a Cornides-féle szeptesi Guerilla-vadászok szereplésére a szabadságharcban
 136. Ivánka Imre: Négy havi szolgálatom a magyar hadseregben 1848 június végétől október végéig
 137. Szilágyi Sándor: Felső-vadászi Rákóczy Zsigmond 1622-1652
 138. Szilágyi Sándor: A magyar forradalom férfiai 1848/9-ből
 139. Kövári László: Oktmánytár az 1848-9-ki erdélyi eseményekhez
 140. Kretschmayr Henrik: Gritti Lajos 1480-1534
 141. Dudás Gyula: Bács-Bodrogh vármegye régészeti emlékei
 142. Szádeczky Lajos: Kornyáti Békés Gáspár 1520-1579
 143. Deák Farkas: Uzoni Béli Pál 1621-1679
 144. Lászlófalvi Velics Antal-Kammerer Ernő: Magyarországi török kincstári dekretek I-II.
 145. Kövári László: Erdély építészeti emlékei
 146. Szilágyi Sándor: A Rákóczyak kora Erdélyben I.
 147. Radvánszky Béla: Udvartartás és számadáskönyvek. I. Bethlen Gábor fejedelem udvartartása
 148. Szádeczky Lajos: Erdély és Mihály vajda története 1595-1601. Oklevéltárral
 149. Herman Ottó: A magyarok nagy ősfoglalkozása. Előtanulmányok
 150. Pór Antal: Aeneas Sylvius II. Pius pápa. Élet- és korrajz
 151. Wenzel Gusztáv: Magyarország mezőgazdaságának története
 152. Szádeczky Kardoss Lajos: A székely nemzet története és alkotmánya
 153. Thaly Kálmán: Történelmi naplók 1663-1719
 154. Nagy Iván: Késmárki Tököly Imre naplója 1693. 1694. évekből
 155. Kis Bálint: Az Árpádok királyi vére Magyarország családaiiban
 156. Egressy Ákos: Emlékeim az 1848-49-dik évi szabadságharc idejéből
 157. Römer Flóris: Árpás és a mórmezővidéki Szent Jakabról címzett prépostság története
 158. Kövári László: Székelyhonról
 159. Herman Ottó: A magyar pásztorok nyelvkincese
 160. Rüstow, Wilhelm: Az 1848-1849-diki magyar hadjárat története I-II.
 161. Steier Lajos: Görgey és Kossuth. Ismeretlen adalékok az 1848-49-iki szabadságharc történetéhez
 162. Steier Lajos: Az 1849-iki - trónfosztás előzményei és következményei. Ismeretlen adalékok az 1848-49-iki szabadságharc történetéhez
 163. Ipolyi Arnold: A deákmonostori XIII. századi román bazilika
 164. Rudnay Béla: A Zsámbokréthyak - Családtörténelmi tanulmány

165. Szilágyi Sándor: Báthory Gábor fejedelem története
 166. Steier Lajos: A tót nemzetiségi kérdés 1848-49-ben I-II.
 167. Hampel József: A régibb középkor (IV-X. század) emlékei Magyarhonban I-II.
 168. Toldy Ferencz (szerk.): Archaeologiai Közlemények I.
 169. Ipolyi Arnold (szerk.): Archaeologiai Közlemények II.
 170. Hampel József: A honfoglalási kor hazai emlékei
 171. Fraknói Vilmos: Magyarország egyházi és politikai összeköttetései a római Szent-székel.
 A magyar királyság megalapításától a konstancai zsinatig
 172. Zalka János: Erdélyi szászok
 173. Szalay László: Adalékok a magyar nemzet történetéhez a XVI-dik században
 174. Szalay László: Erdély és a porta 1567-1578.
 175. Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában I-III., V.
 178. Rudnay Béla: Ujfalussyak és Rudnayak perei a Petróczyek ellen 1543-1591
 179. Marczali Henrik: A magyar történet kütfői az Árpádok korában
 180. Marczali Henrik: A magyar történet kütfőinek kézikönyve
 181. Réthy László: Magyar egyetemes éremtár. Corpus Nummorum Hungariae I-II.
 182. Acsády Ignác: Magyarország pénzügyei I. Ferdinánd uralkodása alatt 1526-64
 183. Bohdanezky Imre: Magyarország pénz és sulyviszonyai az Anjouk alatt
 184. Erdélyi László: Magyar művelődéstörténet I-II.
 185. Kővári László: Erdély történelme I-VI.
 186. Márki Sándor: II. Rákóczi Ferencz I-III.
 187. Szűcs István: Szabad királyi Debreczen város történelme I-III.
 188. Jászay Pál: A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után
 189. Matunák Mihály: Nagy-Surány hajdani vára történelmének vázlata
 190. Matunák Mihály: Drégely és palánk katonái szerepe a törökök alatt 1552-1593.
 191. R. Kiss István: A magyar helytartótanács i. Ferdinánd korában és 1549-1551. évi leveleskönyve
 192. Karácsonyi János: Az első Lónyayak. Családtörténeti tanulmány
 193. Károlyi János: A trencsényi vár. A vár története és nevezetességei
 194. Deák Farkas: Egy magyar főúr a XVII. században. Gr. Csáky István életrajza
 195. Deák Farkas: Wesselényi Anna özv. Csáky Istvánné (sz. 1584-1649) életrajza és levelezése
 196. Mikó Imre: Erdély különválása Magyarországtól
 197. Bal Jeromos: Szepesvára története
 198. Németh Béla: Szigetvár története
 199. Ipolyi Arnold: Alsó sztrégovai és rimai Rimay János államiratai és levelezése
 200. Kemény József: Erdélyország történetei tára I. 1540-1600
 201. Schustler Emilia: Magyar társadalmi és családi élet 1570-1600-ig
 202. Matunák Mihály: A magyarbéli Bosnyák-család története
 203. Herpay Gábor: Nemes családok Hajdúvármegyében
 204. Herpay Gábor: Nemes családok Debreczenben
 205. Szendrei János: Magyar viselet történeti fejlődése
 206. Chernel Kálmán: Kőszeg sz. kir. város jelen és múltja I-II.
 207. Jakab Elek: Szabadságharcunk történetéhez. Visszaemlékezések 1848-49-re
 208. Csánki Dezső: Körösmegye a XV-ik században
 209. Kuné Gyula: Egy szabadságharcos emlékiratai
 210. Garay Antal: Párisi és hazai forradalmi emlékeim 1848-1849
 211. Éble Gábor: A cserneki és a tarkeői Dessewffy család. Genealogiai tanulmány
 212. Asbóth Lajos emlékiratai az 1848-iki és 1849-iki magyarországi hadjáratból I-II
 213. Csoór Sándor: Bácska társadalmi élete ezer arcképpel
 214. Nagy Gyula: Magyar történelmi évkönyvek és naplók a XVI-XVIII. századokból III.
 Czegei Vass György és Vass László naplói 1659-1739
 215. Szilágyi Sándor: Görgei és fegyverletétele. Egy honvédtiszt naplójából.
 216. Thim József: A magyarországi 1848-49-iki szerb fölkelés története I-III.
 217. Egy honvéd-köztűzér élete 1848/9-ben. Történeti ön-életrás
 218. Thim József: Délmagyarország önvédelmi harcza 1848-1849-ben
 219. Gracza György: Kossuth Lajos élete és működése
 220. Hamvay Ödön: Damjanich János élete története és személyének nevéhez intézett leveleiből
 221. Görgey Arthur: Életem és működésem Magyarországon az 1848. és 1849. években I-II.
 222. Zelizy Dániel: Debreczen sz. királyi város egyetemes leírása
 223. Éble Gábor: Az ecsedi uradalom és Nyiregyháza. Gazdaságtörténeti tanulmány

224. Ecsedi István: A Hortobágy pusztája és élete
225. Dobieckzi Sándor: Helyi-érdekű vasutaink alapítása, építése és üzlete
226. Kandra Kabos: Bene vára a Mátrában
227. Balogh János: Egervár története
228. Kubinyi Miklós: Árva vára. Történelmi tanulmány
229. Márki Sándor: Erzsébet Magyarország királynéja (1867-1898)
230. Ethei Sebők László: Gyógyos és vidéke története
231. Széll Farkas: A nagybesenyői Bessenyei-család története
232. Fejérfalvy László: Magyar nemzeti zsebkönyv I/1. Főrangú családok
233. Schönher Gyula: Magyar nemzeti zsebkönyv I/2. Nemes családok
234. Szokoly Viktor: Mészáros Lázár emlékiratai I-II.
235. Bilkei Górsó Bertalan: Szatmár vármegye nemes családjai
236. Horváth Mihály: Magyarország függetlenségi harcának története 1848 és 1849-ben I-III.
237. Lukinich Imre: A podmanini Podmaniczky-család története
238. Posta Béla: Baranya az őskortól a honfoglalásig
239. id. Görgey István: Görgey Arthur a száműzetésben 1849-1867
240. Jakab Elek: Adatok a XI. zászlóalj történetéhez, tekintettel az erdélyi 1848-1849-ki eseményekre
241. Lendvai Miklós: Temes vármegye nemes családjai I-II.
242. Csabai István: A végvári magyarság és kultúrája
243. Steier Lajos: Beniczky Lajos bányavidéki kormánybiztos és honvédezésre visszaemlékezései és jelentései az 1848/49-iki szabadságharcról és a tót mozgalomról
244. Balogh János: Munkács-vár története
245. id. Görgey István: Görgey Arthur ifjúsága és fejlődése a forradalomig
246. Pap Dénes: A parlament Debrecenben 1849. I-II.
247. Gelich Rikárd: Magyarország függetlenségi harca 1848-49-ben I-III.
248. Szeremlei Samu: Magyarország krónikája az 1848. és 1849. évi forradalom idejéről
249. Szédeczky Lajos: A czéhek történetéről Magyarországon
250. Jerney János: A Palócz nemzet és Palócz krónika orosz és lengyel évkönyvek nyomán
251. Jerney János: A magyarországi káptalanok és konventek mint hitelmes és hiteles helyek története
252. Elemér Oszkár: Görgey Arthur 1848-49-ben
253. Andric Sándor: A montenegrói fejedelemség története. A legrégibb időtől fogva az 1852-ik évig
254. Szédeczky K. Lajos: Bethlen Gábor levelei Illésházy Gáspárhoz 1619-1629
255. Köszegi Sándor: Nemes családok Pestvármegyében
256. Orosz Ernő: Heves- és a volt Külső-Szolnok egyesült vármegyék nemes családjai
257. Dudás Gyula (szerk.): Bács-Bodrogh vármegye egyetemes monografiája I-II.
258. Paganel, Camille: Szkanderbég története vagy a törökök és keresztények a tizenötödik században
259. Iványi István: Szabadka szabad királyi város története I-II.
260. Pap Dénes: A magyar nemzetgyűlés Pesten 1848-ban I-II.
261. Fridrik Tamás: Bács-Bodrogh vármegye földrajzi, történelmi és statisztikai népszerű leírása
262. Jerney János: Magyar nyelvünknek Árpádék korszakából I-II.
263. Jerney János: Jerney János keleti utazása a magyarok őshelyeinek kinyitozása végett. 1844 és 1845.
264. Széchy Károly: Gróf Zrínyi Miklós 1620-1664 I-V.
265. Szilágyi Sándor: Rajzok a forradalom utáni időkből. Az első magyar katonai tanintézet
266. Angyal Dávid: Késmárki Thököly Imre 1657-1705 I-II.
267. Iványi István: A tiszai határőrvidék 1686-1750
268. Vértessy Jenő; Kölcsey Ferenc
269. Éble Gábor: A Károlyi grófok nagykárolyi várkastélya és pesti palotája
270. Thim József: A szerbek története a legrégibb kortól 1848-ig I-III.
271. Jirecek, Josef Konstantin: A bolgárok története
272. Bárczay Oszkár: A hadügy fejlődésének története I-II.
273. Andretzky József: Baranyavármegye nemesi
274. Szédeczky Kardoss Lajos: Báthori Zsigmondné Mária Krisztianna
275. Rohonyi Gyula: A honfoglalás története
276. Bocsor István: Magyarország történelme különös tekintettel a jogfejlésre I-VII. (négy kötetben)
277. Áldássy Antal: Zsigmond király és Spanyolország
278. Jászay Pál: A magyar nemzet napjai a legrégibb időtől az aranybullaig
279. Salamon Ferenc: A magyar hadi történethez a vezérek korában
280. Századunk névváltozásai. Helytartósági és miniszteri engedélyvel megváltoztatott nevek gyűjteménye 1800-1893

281. Gévay Antal: A budai pasák
282. Gracza György: Az 1848-49-iki magyar szabadságharc története I-V.
283. Nagy Imre, Nagy Iván, Véghely Dezső: A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára I-XII.
284. Bartal Antal: A magyarországi latinság szótára
285. Homer István: Gyöngyös városának történeti, statisztikai és geográfiai leírása
286. Haan Lajos: Bél Mátyás
287. Klaić Vjekoslav: Bosznia története a legrégebb kortól a királyság bukásáig
288. Lázár István: Alsófehér vármegye magyar népe. Etnográfiai tanulmány.
289. Bárczay Oszkár: A heraldika kézikönyve
290. Salamon Ferencz: Salamon Ferencz kisebb történelmi dolgozatai
291. Beksics Gusztáv: Mátyás király birodalma és Magyarország jövője
292. Szádeczky Kárdoss Lajos: Przemyslől Breszt-Litovszkig. Harctéri élmények és lengyel-magyar történeti emlékek
293. Darkó Jenő: Böles Leó Taktikájának hitelessége magyar történeti szempontból
294. Némethy Ludovicus: Series parochiarum et parochorum Archi-dioecesis Strigoniensis ab antiquissimis temporibus usque annum MDCCCXCIV
295. Lehoczky Tivadar: Beregvármegye monographiája I-III.
296. Thaly Kalmán: Dunántúli hadjárat 1707-ben. Hadtörténelmi tanulmány
297. Forster Gyula (szerk.): Magyarország műemlékei I-IV.
299. Fejér György: A Kazarokról. A Kazarok eredete.
300. Pintér Sándor: A Palócokról. Népismerető tanulmány
301. Pesty Frigyes: A Templáriusok Magyarországon
302. Alapy Gyula: A csallóközi halászat története
303. Lukinich Imre: A Bethleni Gróf Bethlen-család története
304. Deák Farkas: Forgách Zsuzsanna 1582-1632
305. Bártfai Szabó László: Ghymeszi Forgách Ferencz 1535-1577
306. Hornyik János: Kecskeméti város története, oklevélattal I-IV.
307. Szádeczky Lajos: Thököly erdélyi fejedelemsége
308. Lukinich Imre: A podmanini Podmaniczky-család oklevéltára I-V.
309. Szabó Benő: A szépesi szászok
310. Fejér György: A kunok eredete
311. Jancsó Benedek: A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota II.
312. Gagyi Sándor: Erdély vallásszabadsága a mohácsi vésztől Báthori Istvánig
313. Szilágyi Sándor: Okmánytár I. Rákóczy György svéd és francia szövetségeseinek történetéhez
314. Wenzel Gusztáv: A Fuggerek jelentősége Magyarország történetében
315. Takáts Sándor: Rajzok a török világból I-III.
316. Kállay Ferencz: Finn-magyar nyelv
317. Sobó Jenő: Erdészeti építéstan. Középitéstan I-II.
318. Barabás Samu: Zrinyi Miklós a szigetvári hős életére vonatkozó levelek és okiratok I-II.
319. Pesty Frigyes: A szőrényi bánság és Szőrény vármegye története I-III.
320. Mocsáry Lajos: A régi magyar nemes
321. Szilágyi Sándor: Erdélyország története tekintettel mivelődésére I-II.
322. Komlóssy Ferencz: Az Esztergom Főegyházmegyei római katolikus iskolák története
323. Demkó Kálmán: Felső-Magyarországi városok életéről a XV-XVII. században
324. Förster Gyula (szerk.): III. Béla magyar király emlékezete
325. Albert Ferencz: Heves és Külső Szolnok törvényesen egyesült vármegyének leírása
326. Márki Sándor: Sarkad története
327. Bedy Vince: A győri székesegyház története
328. Karcslú Antal Arzén: Vác város története I-IX.
329. Bedy Vince: A Felsőörsi Prépostság története
330. Jedlicska Pál: Kiskárpáti emlékek. Vöröskötől-Szomolányig
331. Kubinyi Ferenc-Kubinyi Miklós: A felső-kubini Kubinyi család története és leszármazása I-II.
332. Jedlicska Pál: Kiskárpáti emlékek. Éleskötől-vágujhelyig
333. Fraknói Vilmos: A magyar országgyűlések története I. Ferdinánd király alatt (1526-1563) I-IV.
334. Bedy Vince: A győri székeskáptalan története
335. Lendvai Miklós: Temes vármegye nemes családjai III.
336. Jedlicska Pál: Adatok Erdődy baró Pálffy Miklós a győri hősnek életrajza és korához 1552-1600.
337. Majláth Béla: Maylád István 1502-1550

338. Kollányi Ferenc: A veszprémi püspök királyné-koronázási jogának története
339. Hatvani Mihály: Magyar történelmi okmánytár, a brüsseli országos levéltárból és burgundi könyvtárból I-IV.
340. Kollányi Ferenc: A magyar kath. főpapság végrendelkezési jogának története
341. Kollányi Ferenc: Esztergomi kanonokok 1100-1900
342. Jedlicska Pál: Eredeti részletek gróf Pálffy-család okmánytárához 1401-1653 s a gróf Pálffyak életrajzi vázlatai
343. Szávay Gyula: Győr. Monográfia a város jelenkoráról a történelmi idők érintésével
344. Villányi Szaniszló: Győr-vár és város helyrajza, erődítése, háztelkek- és lakossági viszonyai a XVI. és XVII. században
345. Pados János: Szécsény Pál, kalocsai érsek életrajza
346. Fraknói Vilmos: A szekszárdi apátság története
347. Kőváry László: Erdélyország statistikája
348. Reizner János: Szeged története I-IV.
349. Erdély országának három könyvekre osztott törvényes könyve I-IV.
350. Scheffler János: Hám János szatmári püspök és kinevezett primás emlékiratai 1848/49-ből
351. Hunfalvy János: Gömör és Kishont törvényesen egyesült vármegyék leírása
352. Matunák Mihály: Érsekújvár a török uralom alatt 1663-1685
353. Matunák Mihály: Végghes vára
354. Balogh János: Nagy-Kanizsa város és vidékének hadtörténelmi leírása
355. Balogh Pál: A népfajok Magyarországon
356. Szádeczky Lajos: A székely határország szervezése 1762-64-ben. Okirattárral (1761-1790)
357. Fényes Elek: A török birodalom leírása, történeti, statisztikai és geographiai tekintetben
358. Fraknói Vilmos: II. Lajos és udvara. Történeti rajz
359. Kollányi Ferenc: Az esztergomi érsekség pizetum joga
360. Bunyitai Vince: Az egyedi apátság története
361. Mészáros Károly: Ungvár története, a legrégebbi időktől maig
362. Temesváry János: Erdély középkori püspökei
363. Thüry József: A magyarok eredete, őshazája és vándorlásai
364. Fényes Elek: Az ausztriai birodalom statisztikája és földrajzi leírása I-II.
365. Szádeczky Lajos: Kovacsóczy Farkas levelei (1577-1594)
366. Dósa Dénes: A szászvárosi ev. ref. Kún-kollégium története
367. Éble Gábor: Az ecsedi százéves úrbéri per története
368. Palásthy Pál: A Palásthyak I-III.
369. Potemkin Ödön: Sáros vármegye leírása statisztikai, földrajzi, okirati és történelmi tekintetben
370. Rupp Jakab: Magyarország helyrajzi története I-IV.
371. Salamon Ferenc: Magyarország a török hódítás korában
372. Sarkadi Nagy Mihály: Szatmár-Németi szabad királyi város egyházi és polgári története
373. Czékus Zoltán: Az 1914-18. évi világháború összefoglaló történelme I-II.
374. Darkó Jenő: A magyarokra vonatkozó népnevek a bizánci íróknál
375. Galgóczy Károly: Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye monographiája I-III.
376. Dedek Crescens Lajos: A karthausiak Magyarországon
377. Demkó Kálmán: Lőcse története I. Jog-, mű és művelődéstörténeti rész
378. Ledeczky Gáspár: Dömös története és újabb leírása
379. Bánlaky József: Magyarország 1848/49. évi függetlenségi harcának katonai története I-III.
380. Bósz Egyed: Az egresi ciszterci apátság története
381. Thallóczy Lajos-Barabás Samu: A Frangepán család oklevéltára I-II.
382. Nagy Iván-Toldy Ferenc: Brutus János Mihály magyar királyi történetű magyar historiája 1490-1552 I-III.
383. Kiss Kálmán: A Szatmári Református Egyházmegye története
384. Podhradczky József: Chronicon Budense
385. Réső Ensel Sándor: A helynevek magyarárója I-IV.
385. Podhraczký József: Buda és Pest szabad királyi városoknak volt régi állapotokról
386. Bedy Vince: A pápóci prépostság és perjelség története
387. Salamon Ferencz: Buda-Pest története I-III.
388. Zsilinszky Mihály: Csongrádvármegye története I-III.
389. Kunsági (Illésy György) és (Egervári) Potemkin (Ödön): Honvédvilág I-II.
390. Hegyesi Márton: Az 1848-49-iki harmadik honvédszászlóalj története
391. Horváth Mihály: Huszonöt év Magyarország történelméből I-III.

392. Teleki Sándor: Garibaldi alatt 1859-ben
393. Márki Sándor: I. Ferenc József Magyarország királya
394. Jászay Pál: A gyarmati béke. A szőnyi béke 1627.
395. Podhradeczy József: Béla király névtelen jegyzőjének idejékora s hitelesége
396. Toldy Ferenc: Galántai gróf Esterházy Miklós munkái
397. Gyárfás István: A Jász-künek története I-IV.
398. Szilágyi Sándor: Erdély és az északkelti háború. Levelek és okiratok I-II
399. Takáts Sándor: Szegény magyarok
400. Hodor Károly: Doboka vármegye természeti és polgári esmértetése
401. Hoffmann Arnold: Az 1848-49-iki vörös-sapkás 9-ik honvédszászlóalj története
402. Makray László: Bauer őrnagy, Bem tábornok főhadsegédének hagyományai 1848 és 1849-ből
403. Budai Ferencz: Budai Ferencz polgári lexikona I-III.
404. Tóth-Szabó Pál: Szatmári György primás 1457-1524
405. Csoma József: Abauj-Torna vármegye nemes családjai
406. Pör Antal: Ipolyi Arnold váradi püspök élete és munkái vázlat
407. Lázár Gyula: A Török Birodalom története
408. Radvánszky Béla: Régi magyar szakácskönyvek
409. Szirmay Antal: Szathmár vármegye fekvése, története, és polgári esmértete. I-II. rész.
410. Chobot Ferenc: A váci egyházmegye történeti névtára I-II.
411. Zsilinszky Mihály: A magyarhonj protestáns egyház története
412. Denison György: A lovasság története a legrégebb időktől a jelenkorig
413. Ujhely Géza: A vasútügy története
414. Pesty Frigyes: A Szórény megyei családok
415. Szendrei János: Miskolc város története és egyetemes helyirata I-V.
416. Thaly Kálmán: Botyán János, II. Rákóczi Ferencz fejedelem vezénylő tábornoka. Történeti életrajz a kuruczvilág hadjárataival
417. Salamon Ferenc: Az első Zrínyiek
418. Varga Geiza: Hajdumegye leírása
419. Nedeczky Gáspár: A Nedeczky család
420. Pauler Gyula: Wesselényi Ferencz nádor és társainak összeesküvése 1664-1671 I-II.
421. Hegyi József: Hazánk történelmi nevezetességű helyei és meglévő emlékei
422. Podhradeczy József: Szent László királynak és viselt dolgainak históriája I-II.
423. Gróf Széchenyi István naplói I-VI.
424. Kovács Ferencz: Az 1843/44-ik évi magyar országgyűlési alsó tábla kerületi üléseinek naplója
425. Medgyesi Somogyi Zsigmond: Magyarország főispánjainak története 1000-1903
426. Fallenbüchel Ferenc: Az ágostonrendiek Magyarországon
427. Nemes Nógrád Vármegyének Históriai, Geographiai és Statistikai Esmertetése I-IV.
428. Gyürky Antal: Borászati-szótár
429. Pesty Frigyes: Krassó vármegye története II-IV.
430. Thallóczy Lajos: Ragusa és Magyarország összeköttetéseinek oklevéltára. A raguzai állami, a bécsi cs. és kir. titkos és egyéb levéltárakban levő okiratokból
431. Knauz Nándor: Kortan
432. Benkő Károly: Marosszék ismertetése
433. Gyulai Rudolf: Komárom vármegye és város történetéhez
434. Gyulai Rudolf: Török világ Komárom megyében
435. Palugyai Imre: Magyarország történeti, földirati s állami legujabb leírása II. Szabad királyi városok leírása. 1. rész: Esztergom, Szekes-Fejérvár, Szeged, Nagyvárad, Debreczen, Szathmár-Németi, Nagybánya, Felső-Bánya
436. Reiszig Ede: Hont vármegye nemes családai
437. Magyarország vármegyéi és városai. Hont vármegye és Selmeczbánya sz. kir. város
438. Karácsonyi János: Szent-Gellért, csanádi püspök, élete és művei
439. Kövendi Weress Sándor: Torda öcsesaládai
440. Simon János: Nemesi iratok és címeres pecsétek Nógrád vármegye levéltárában.
441. Ballagi Aladár: A magyar királyi testőrség története különös tekintettel irodalmi működésére
442. Karácsonyi János: Szent Gellért csanádi püspök és vértanú élete
443. Mohl Antal: Győr eleste és visszavétele 1594-1598
444. Erdélyi Alajos: Barcsay Ákos fejedelemsége
445. Balászy Ferenc-Szederkényi Nándor: Heves vármegye története I-IV.
446. Bifkei Gorzó Bertalan: Szatmár vármegye nemes családjaihoz. Pótkötet

447. Nagy Iván: Nógrád vármegye története az 1544-ik évig
448. Fábián Gábor: Arad vármegye leírása történelmi, geographiai és statisztikai tekintetben
449. Bárány Agoston: Torontál vármegye hajdانا
450. Gróf Teleki Sándor: Emlékeim I-II.
451. Csutak Kálmán: Aradi fogságom alatt írt adatok az 1848/49 évi szabadságharc különösen az Erdélyi havasai ellen vezetett hadjáratról
452. Illésy János: Az 1754-55. évi országos nemesi összeírás
453. Asserman Ferenc: Görgei. Visszhangok a cáfolatokra
454. Vahot Imre: A magyar menekültek Törökországban
455. Hentaller Lajos: Görgey mint politikus történelmi tanulmány
456. Balla Gergely: Nagy-Körösi krónika
457. Fránck Dömötör: A borsmonostori apátság az Árpádok korában bölcsészdoktori értekezés
458. Petz Lajos: A győri kolera-járvány 1886-ban
459. Weichhart Gabriella: Keresztelő, házasság és temetés Magyarországon, 1600-1630
460. Odobenyák Nepomuk János: Gödöllő hajdan és most
461. Wenzel Gusztáv: Magyarország bányászatának kritikai története
462. Hentaller Lajos: A balavásári szüret történeti rajz a költéskorból
463. Karácson Imre: A Rákóczi-emigráció török okmányai 1717-1803
464. Hunfalvy János: Az Osztrák Birodalom rövid statisztikája
465. Sánta Béla: Az 1848-49-iki szabadságharc rövid története
466. Karácson Imre: A XI. és XII. századbéli magyarországi zsinatok és azoknak a külföldi zsinatokhoz való viszonya
467. Szegő Pál: Végváraink szervezete a török betelepülésétől a tizenöt éves háború kezdetéig, 1541-1593
468. Kalocsa Róza: Az illem könyve
469. Hentaller Lajos: Kossuth és kora
470. Szentirmai Imre: Magyar csapatnemek a tizenöt éves török háború idején 1593-1608
471. Olchváry Ödön: A magyar függetlenségi harc 1848-1849-ben a Délvidéken. I áttekintő- és 9 csatavázlattal
472. Áldor Imre: Kossuth és Perczel
473. Wenzel Gusztáv: A magyar és erdélyi bányajog rendszere
474. Novák Mihály: Zalavármegye az 1848-49. évi szabadságharcban
475. Balogh Pál: Fajnépességi viszonyaink az erdélyi részek körül, 1890-1900. években
476. Thallóczy Lajos: Bosnyák és szerb élet-s nemzedékrajzi tanulmányok
477. Kőváry László: A Millennium lefolyásának története és a millenáris emlékkalkulációk
478. Szentirmai Imre: Magyar hadiszervezet a tizenöt éves török háború idején 1593-1608
479. Acsády Ignác: A magyar adózás története 1598-1604-ben
480. Arányi Erzsébet: Fertőző betegségek Magyarországon 1600-1650
481. Thierry Amadé: Attila. Attila fiai és utódai történelme a magyarok Európába telepedéséig I-II.
482. Beke Lajos: A Zempléni Nemzetörség
483. Jancsó Benedek: Szabadságharcunk és a Dako-román törekvések
484. Fehér Jpoly: Győr megye és város egyetemes leírása
485. Dudás Gyula: A bácskai nemes családok
486. Horváth Mihály: Gróf Nádasdy Tamás élete, némi tekintettel korára
487. Benkő Imre: Nemes családok Nagykovácsán 1848 előtt leszármazási táblákkal és címerekkel
488. Könyves Tóth Kálmán: A gróf Degenfeld család története
489. Csomor Lajos: A kolozsmonostori bencés apátság és birtokai 1556-ig
490. Almásy Dénes: A zsadányi és török-szentmiklósi Almásy grófok
491. Baranyai Béla: Somogy vármegye nemes családjai
492. Fest Aladár: Báró Dévény Pál altábornagy 1735-1800
493. Charles William Heckethorn: Geheime Gessellschaften, Geheimbünde und Geheim Lehren
494. Bójtó Ödön: Hunyadmegye Sztrigymelléki részének és nemes családainak története, tekintettel a birtokviszonyokra
495. Galgóczy Károly: Nagy-Körös város monográfiája
496. Alapí Gyula: Komárom vármegye és az utolsó nemesi felkelés
497. Klímó Pál: A gyöngyösi evangélicus református 1876. évtől helvét és ágostai ev. egyesült protestáns egyház történetének vázrajza
498. Thaly Kálmán: Gróf Eszterházy Antal kurucz generális tábori könyve 1706-1709. Függelék: Gróf Eszterházy Dániel tábornok jegyzőkönyve 1708
499. Petri Mór: Szilágy vármegye monográfiája I-VI..

500. Szombathy Ignác: A tirnai és bezekői Szombathy család. Bezekő rövid történetével és a bezekői nemesek jegyzékével.
501. Horváth Mihály: Magyarország történelme I-VIII.
502. Szalay László: Magyarország történelme I-VI. Második kiadás
503. Podhradezky József: Néhai Werancsics Antal esztergami érseknek példás élete
504. Lázár Miklós: A gróf Lázár család
505. Argenti Döme: Hasonszenvi utitárs rögtön támadt betegségek elhárítására
506. Balogh Ferenc: A magyar protestáns egyház történelem részletei a reformáció korától jelenig
507. Botka Tivadar: Kisfaludi Lipthay Imre Bars és Hont megyék alispánjának és országos törökügyi követnek emlékezete
508. Tély János: Magyarok őstörténete, görög források a scythák történetéhez
509. Lo Presti Lajos: Fontana D'Angioli báró Lo Presti család család nemzedék-rendje
510. Borovszky Samu: Csanád vármegye története 1715-ig I-II.
511. Bráz Béla: A nagycepcsényi és muthnai Vladár-család története és leszármazása
512. Szontagh Dániel: Iglói és zabari Szontagh nemzetség származási története és oklevelei
513. Csapó Kálmán: Székes-Fehérvár története
514. Király István: Apácai Cseri János művelődéstörténeti jelentősége
515. Szokolay Hártó János: Szabadalmas Kecskemét városának történeti ismertetése
516. Erdélyi Pál: Balassa Bálint 1551-1594
517. Kiss Károly: Hunyadi János utolsó hadjárata Bolgár és Szerbországban 1454-ben, s Nándorfejérvár fölmentése a török táborításától, 1456
518. Ábel Jenő: Egyetemeink a középkorban
519. Fraknói Vilmos: A hazai és külföldi iskolázás a XVI. században
520. Benkó Imre: Az Inárcsi Farkas család története
521. Czech János: Győr vármegye fő-ispányairól

Históriaantik Könyvkiadó, 2012
 Minden jog fenntartva!
 A könyv egyedi példányszámban készült!
 Kiadó:
 Históriaantik Könyvesház Bt.
 (1077 Budapest, Almássy tér 16)
 Megvásárolható:
 Históriaantik Könyvesház
 1077 Budapest, Almássy tér 16. H-P 10-18h
 www.historiaantik.hu
 info@historiaantik.hu